

מקבוצת הבינלאומי

<u>3</u>	דוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017
<u>4</u>	דבר יו"ר הדירקטוריון
<u>5</u>	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
<u>11</u>	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
<u>30</u>	סקירת הסיכונים
<u>71</u>	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים
<u>78</u>	הצהרת המנכ"ל
<u>79</u>	הצהרת החשבונאי הראשי
<u>80</u>	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
<u>81</u>	דוחות כספיים שנתיים מבוקרים
<u>227</u>	ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי:
<u>227</u>	ממשל תאגידי
<u>246</u>	פרטים נוספים
<u>263</u>	נספחים
<u>271</u>	מילון מונחים
<u>278</u>	אינדקס

דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות

רשימת לוחות הכלולים בדוחות

1	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים	<u>7</u>
2	התפלגות היקף הפעילות של נכסים נושאי ריבית, הכנסות ריבית, נטו ופער הריבית לפי מגזרי הצמדה	<u>14</u>
3	הרכב הרווח המימוני, נטו	<u>15</u>
4	ניתוח סך הרווח המימוני, נטו	<u>15</u>
5	פרטים לגבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי	<u>16</u>
6	פירוט העמלות וההכנסות אחרות	<u>16</u>
7	פירוט ההוצאות התפעוליות והאחרות	<u>17</u>
8	פירוט ההוצאות האחרות	<u>17</u>
9	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים	<u>18</u>
10	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים	<u>18</u>
11	נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	<u>19</u>
12	אשראי לציבור, ברוטו לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות	<u>19</u>
13	התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק	<u>19</u>
14	הרכב תיק ניירות הערך	<u>20</u>
15	פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים לקביעת השווי ההוגן של ניירות הערך	<u>21</u>
16	התפלגות תיק פיקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	<u>21</u>
17	פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות	<u>21</u>
18	הרכב ההון לצורך חישוב יחס ההון	<u>24</u>
19	סך ההכנסות לפי מיגזרי פעילות	<u>25</u>
20	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק לפי מיגזרי פעילות	<u>25</u>
21	יתרות מאזניות ממוצעות לפי מגזרי פעילות	<u>26</u>
22	נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית	<u>27</u>
23	נתונים עיקריים אודות הפעילות העסקית	<u>28</u>
24	איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי	<u>33</u>
25	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק	<u>35</u>
26	מאפייני סיכון האשראי ללקוחות פרטיים	<u>38</u>
27	היקף האשראי הבעייתי למשקי בית	<u>40</u>
28	חשיפה למדינות זרות	<u>41</u>
29	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית	<u>45</u>
30	ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית	<u>46</u>
31	החשיפה של הבנק לשינויים בשיעורי הריבית	<u>48</u>
32	חשיפות ההון הפעיל לשערי חליפין ואינפלציה	<u>56</u>
33	רגישות הון הבנק לשינויים בשערי חליפין ואינפלציה	<u>57</u>

דבר יו"ר הדירקטוריון

אני מתכבד להציג בפניכם את הדוחות הכספיים של בנק אוצר החייל לשנת 2017.

הרווח הנקי של הבנק בשנת 2017 הסתכם ב- 70.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 83.8 מיליון ש"ח בשנת 2016. בניכוי השפעת הכנסות בגין שנים קודמות שנרשמה אשתקד רשם הבנק שיפור ברווח הנקי הנובע בעיקרו מגידול בהיקף הפעילות ומהשפעת צעדי התייעלות על היקף ההוצאות.

בשנת 2017 המשיכה המערכת הבנקאית להתמודד עם סביבה כלכלית מאתגרת המאופיינת בסביבת ריבית נמוכה, התגברות התחרות תוך כניסת שחקנים חדשים, והתגברות הרגולציה בתחום.

הבנק הינו חלק מקבוצת הבנק הבינלאומי.

עיקר הפעילות בבנק הינה בקרב משקי הבית. הבנק מתמחה שנים רבות במתן שירותים לאוכלוסיית מערכת הביטחון שמהווה חלק משמעותי מלקוחות הבנק. המשיך להתמקדות באוכלוסייה זו מאפשר לבנק ניהול מבוקר של הסיכון.

הבנק שומר על איתנות פיננסית המתבטאת בין היתר ביחסי נזילות, והלימות הון גבוהים ובפיזור רחב של אשראי ופיקדונות.

יישום מהלכי ההתייעלות נמשך בשנת 2017 בהתאם לתכנית שאושרה בסוף שנת 2016. הבנק עמד ביעדי מהלכי ההתייעלות שנקבעו לשנת 2017. על רקע שיפורים בתהליכי עבודה ושימוש באמצעים מתקדמים נרשם צמצום במצבת כח האדם בבנק. במקביל, בוצעו במהלך השנה שינויים נרחבים במעטפת השירות האישי והדיגיטלי, בערוצי שירות באתר הבנק ובסלולר, שינויים שיביאו לשיפור וייעול השירות. דירקטוריון הבנק רואה את השיפור ביחסי היעילות התפעולית של הבנק כיעד הכרחי להמשך פעילותו של הבנק במשק תחרותי.

הבנק מעודד את עובדיו להשתלב בפעילות תרומה לקהילה, משתתף במבצע "אמץ לוחם" ומאמץ מזה שנים גדוד תותחנים ומקיים מסלולי תרומה בשיתוף עם גורמים נוספים. תוצאות הבנק והישגיו, נעשו תודות לפעילות ומסירות של ציבור העובדים וההנהלה ועל כך נתונה תודה והערכה בשמי ובשם דירקטוריון הבנק.

יוסי לוי יו"ר הדירקטוריון

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

<u>6</u>	פעילות הבנק
6	מידע צופה פני עתיד
<u>7</u>	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
<u>8</u>	הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
<u>9</u>	יעדים ואסטרטגיה

דוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 25 בפברואר 2018 הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק אוצר החייל בע"מ לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

פעילות הבנק

פעילותו העסקית של הבנק מתמקדת במספר מישורים עיקריים:

- תיווך פיננסי בין מפקידים ללווים, העומד ביסודה של הבנקאות המסחרית. ההכנסות מפעילות זו מקבלות את ביטויין בהכנסות ריבית, נטו ומהוות את מקור הרווח העיקרי של הקבוצה.
- שירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות במגוון רחב של פעילויות, בתחומי ניירות הערך, שירותי מידע, כרטיסי אשראי, מכשירים פיננסיים נגזרים, מט"ח, סחר בינלאומי, וכיו"ב.
- ייעוץ השקעות וייעוץ פנסיוני.
- השקעת הנוסטרו של הבנק וניהול סיכונים שוק ונזילות.

עיקר פעילותו של הבנק הינה פעילות קימעונאית. הבנק פועל באמצעות 46 סניפים ושלוחות, חלקם ממוקמים בקרבת ובתוך בסיס צה"ל ומשרתים את לקוחות הבנק מקרב אוכלוסייה זו. חלקו של הבנק בקרב אוכלוסיית מערכת הביטחון גדול באופן משמעותי מחלקו במערכת הבנקאית. הבנק פועל בקרב לקוחותיו באמצעות שתי חטיבות עסקיות עיקריות:

החטיבה לבנקאות קימעונאית - מרכזת את פעילות סניפי הבנק ואת הפעילות בתחומי הבנקאות האישית, הפרטית והבנקאות הישירה על מגוון פעילויותיה וכן את הפעילות בשוק ההון ופעילות הייעוץ הפנסיוני. החטיבה ממונה על תחום השיווק והפרסום של הבנק. מנהל החטיבה הקימעונאית אחראי לפעילות התפעול והלוגיסטיקה המתבצעת בעיקרה באמצעות הבנק הבינלאומי.

החטיבה לבנקאות עיסוקית – מנהלת את פעילות הבנק בתחום הלקוחות העסקיים והפקטוריונג. במסגרת זו אחראית לאישורי אשראי ללקוחות בסכומים שמעבר לסמכות מנהלי הסניפים, אחראית על יחידת הבקרה העוסקת באיתור, סיווג וטיפול בלווים במעקב ובעייתיות, ליישום נוהלי הבנק באשראי וכן אחראית לניהול מערך גביית חובות.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות בארץ ובעולם והשפעתן על מצב הנזילות והיציבות בשוקי ההון בחברות עסקיות בארץ ובעולם, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, שערי מניות, מחירי אגרות חוב, התנהגות המתחרים ושינוי בתנאי התחרות. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק טבלת גורמי הסיכון להלן. המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל, וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים.

נתונים עיקריים

2013	2014	2015	2016	2017	מדדי ביצוע עיקריים (באחוזים):
9.47%	3.32%	5.78%	6.97%	5.68%	תשואה להון
0.6%	0.2%	0.3%	0.4%	0.3%	תשואה לנכסים
9.60%	9.67%	9.83%	10.63%	11.01%	יחס הון עצמי רובד 1
-	-	5.73%	5.56%	5.79%	יחס המינוף*
-	-	376%	352%	329%	יחס כיסוי הנזילות*
73.3%	81.4%	82.3%	75.4%	74.5%	יחס יעילות

2013	2014	2015	2016	2017	מדדי איכות אשראי עיקריים (באחוזים):
0.87%	1.24%	1.09%	1.13%	1.29%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
1.17%	1.40%	0.92%	0.96%	1.11%	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.45%	0.13%	0.21%	0.14%	0.30%	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור

2013	2014	2015	2016	2017	נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד לשנת הדיווח (במיליוני ש"ח):
99.8	37.6	65.6	83.8	70.9	רווח נקי מיוחס לבעלי המניות
432.5	416.0	378.1	451.4	439.8	הכנסות ריבית, נטו
35.9	60.2	2.5	27.4	67.2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
276.5	237.9	251.2	236.8	243.5	הכנסות שאינן מריבית
234.2	226.1	226.9	221.0	229.5	מזה: עמלות
520.0	532.5	518.1	518.6	508.9	הוצאות תפעוליות ואחרות
292.1	296.7	293.3	298.6	292.2	מזה: משכורות והוצאות נלוות

2013	2014	2015	2016	2017	רווח נקי למניה רגילה לשנת הדיווח:
0.79	0.30	0.52	0.66	0.56	בש"ח, המיוחס לבעלי המניות
					רווח בסיסי למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח

2013	2014	2015	2016	2017	נתונים עיקריים מהמאזן, לסוף שנת הדיווח (במיליוני ₪)
16,353.4	16,892.1	19,172.0	20,773.6	21,273.6	סך כל הנכסים
3,426.9	3,356.2	5,196.4	6,688.6	6,816.3	מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים
1,249.8	1,821.4	1,809.0	1,379.9	975.8	ניירות ערך
11,403.6	11,347.1	11,791.4	12,380.7	13,181.1	אשראי לציבור נטו
15,269.6	15,784.9	18,007.3	19,565.1	19,983.0	סך כל ההתחייבויות
205.2	201.5	185.2	87.1	168.0	מזה: פקדונות מבנקים
12,558.3	13,072.7	15,454.3	17,268.1	17,733.0	פקדונות הציבור
814.3	777.1	665.9	497.4	393.8	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1,083.8	1,107.2	1,164.7	1,208.5	1,290.6	הון עצמי המיוחס לבעלי המניות

2013	2014	2015	2016	2017	נתונים נוספים:
863	843	821	785	740	מספר משרות לסוף תקופה כולל שעות נוספות
1.4%	1.3%	1.2%	1.1%	1.1%	יחס עמלות לנכסים

* בהתאם להוראות בנק ישראל יחס המינוף ויחס כיסוי הנזילות חושבו החל משנת 2015, לפיכך לא מוצגים מספרי השוואה.

לגילוי בדבר דוח רווח והפסד – מידע רב תקופתי ומאזן – מידע רב תקופתי, ראה נספחים 3 ו-4 בפרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים.

הסיכונים העיקריים אליהם חשוף הבנק

פעילותו של הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים שבהם הינם: סיכוני האשראי לרבות ריכוזיות (ענפים ולווים), סיכוני שוק שהעיקרי בהם הינו סיכון הרבית (סיכון כלל מערכתי), סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים וסיכון ציות והלבנת הון.

כל הסיכונים המהותיים מנוהלים על ידי חברי הנהלה ממונים ובאחריותם. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) הבנק מבצע תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

להלן סקירה תמציתית של הסיכונים המתפתחים המהותיים ביותר, השלובים בפעילות הבנק:

סיכון תחרותי- אסטרטגי-הסביבה הרגולטורית ממשיכה באינטנסיביות לקדם מהלכים המגבירים את רמת התחרות, כגון "חוק שטרם" (החוק להגברת התחרות במערכת הבנקאות), יישום הוראות רגולטוריות שונות (בדגש על עולמות האשראי והגברת התחרות), איומים תחרותיים מצד מגוון גורמים בשוק (בנקים, שחקנים פיננסיים אחרים וחברות הזנק) והתפתחויות טכנולוגיות וצרכניות, הפרדת חברות כרטיסי האשראי וכו'.

- סיכונים הקשורים למגמות חברתיות וצרכניות, לרגולציה ולחקיקה, לסביבה מאקרו-כלכלית תנודתית, משפיעים על שינויים במודל העסקי, ובכלל זה מגמת המעבר ל"בנקאות הדיגיטלית" החדשה, המבוססת על הדיגיטל. כל אלה משפיעים על סביבת הפעילות של הבנק, וצפויים להוביל לעליית רמת התחרות, בפרט על מגזר הקמעונאות והעסקים הקטנים.

- המהפכה הדיגיטלית נמשכת ביתר שאת וקיימים איומים תחרותיים מצד שחקניות טכנולוגיה, והצורך לעמוד בתחרות מחייב השקעות מיכוניות משמעותיות.

- הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר מגמות מקרו כלכליות, רגולטוריות, תחרותיות וטכנולוגיות. מניתוח השלכות של מגמות אלו יש לציין כי הינן מגלמות מחד סיכונים, ומאידך גם הזדמנויות עבור הבנק, והתוכנית האסטרטגית של הבנק מוכוונת למינוף ומיצוי של ההזדמנויות הגלומות בשינויים המתרחשים בשוק, כאשר הבנק מתאים עצמו לשינויים אלו.

- סיכונים הנובעים מחדשנות בבנקאות בתקשורת - בנק ישראל מקדם, במקביל למגמה העולמית, התפתחויות בבנקאות הדיגיטלית ומאפשר חופש פעולה גדול יותר בתחום, ובמקביל דורש לשפר את המסגרת הקיימת לניהול הסיכונים והתאמתה לסביבה הטכנולוגית הדינאמית. בנושא זה טמון סיכון אסטרטגי כחלק מהגברת התחרותיות בשוק הבנקאי. התכנית האסטרטגית של הבנק כחלק מהקבוצה כוללת התייחסות להתפתחויות אלו תוך קידום החדשנות בתחום.

- אסטרטגיית הבנק ותיאבון הסיכון של הבנק הינם מידתיים ולאחרונה הוקמה בקבוצה מחלקת "חדשנות ודיגיטל".

- דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית - יעילות התפעולית של המערכת הבנקאית נמוכה, ביחס למדינות מתקדמות אחרות, כפי שבא לידי ביטוי ביחסי היעילות. התחרות הגוברת במערכת הפיננסית וסביבת הרבית הנמוכה, על רקע דרישת התייעלות של המערכת הבנקאית מצד הפיקוח על הבנקים, הובילו לקידום מהלכי התייעלות במסגרתם ננקטו צעדים שונים לרבות שינויים בעדי הבנק ארוכי הטווח בד בבד עם התייעלות בהוצאות ובעקבות כך שיפור יחסי היעילות. בהמשך מהלכי התייעלות בהם נקט הבנק בשנים האחרונות, לבנק מהלכי התייעלות כחלק מהתכנית האסטרטגית, הכוללים, בין היתר, המשך הרחבת פעילות באמצעים דיגיטליים; צמצום במספר הסניפים ושיפורים בתהליכי עבודה בסניפים ובמטה.

סיכון רגולטורי – מקורו של הסיכון בהתגברות הדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם, במגבלות המוטלות על הבנק ו/או בהיערכות הנדרשת מהבנק כתוצאה משינויים והתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, אשר ליוויים, יישומם והטמעתם עלולים לגרום לעלויות כבדות. תמורות ותחרותיות במערכת הפיננסית הנובעות מהרגולציה ויישום רפורמות, מגבירים את אי הוודאות בסביבה התחרותית. ישנן מחויבויות רגולטוריות רבות המובילות להשקעות גדולות (מיכנויות למשל). הרגולציה עלולה, מחד, להוות איום תחרותי לבנק, ומאידך, עשויה ליצור הזדמנויות עסקיות. סיכון רוחבי זה מנוהל לרוחב הבנק, בעיקר כחלק מהסיכון המשפטי, סיכון הציות וסיכון אסטרטגיה. ההיבטים הרגולטוריים-משפטיים מפוקחים ומנוהלים ע"י המערך המשפטי ומופעלות בגינם בקורות נאותות לגידור הסיכון. בהיבט האסטרטגי- התוכנית האסטרטגית ותוכנית העבודה מתייחסות להשפעות אפשריות שצוינו לעיל, ולקחו בחשבון את תיקוני החקיקה הנדונים (בהם גלומות גם הזדמנויות וגם מגבלות לבנק) בין היתר, באמצעות שילוב בתוכניות של פיתוח האפיקים הדיגיטליים.

סיכונים סייבר ואבטחת מידע (כחלק מהסיכון התפעולי) בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 361,357 ו-367. סיכון סייבר מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. לסיכונים סייבר, דלף מידע ואבטחת מידע פוטנציאל גבוה לגרימת נזק בהתממש אירוע משמעותי בעלויות שיקום גבוהות. החדשנות בבנקאות בתקשורת גוררת סיכונים תפעוליים בדגש על סיכונים סייבר ואבטחת מידע, עקב כך, לצורך ניהול נאות של סיכונים סייבר, הורחבה והותאמה המסגרת הקיימת של ניהול סיכונים טכנולוגיים המידע ואבטחת מידע בבנק במסגרת הפעילות בקבוצת הבנק הבינלאומי בהיבטי תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. הבנק נוקט בפעולות מניעה רבות להפחתת הסיכון כולל קידום מודעות בתחומי הסייבר ואבטחת מידע וביצוע תרגילים. בנוסף נבנתה אסטרטגיה ונכתבה מדיניות הגנת סייבר ואבטחת מידע ומונה מנהל הגנת סייבר קבוצתי שאחראי ליישום המדיניות. ניהול הגנת הסייבר מבוצע גם באמצעות שתי מסגרות האחת בראשות ה-CRO בחברת האם "וועדת היגוי ניהול הגנת הסייבר" והשנייה בראשות מנהל הגנת הסייבר הקבוצתי "פורום מודיעין סייבר". הקבוצה והבנק בכללה נערכו ליישום הוראת נב"ת 367 - "בנקאות בתקשורת" שנכנסה לתוקף ב- 01.01.2017 ועודכנה ב- 25.12.17 באמצעות ביצוע סקר פערים ובניית תכנית עבודה בהתאם, גיבוש ואישור מדיניות בנקאות בתקשורת. במסגרת יישום ההוראה מתקיימים בבנק פורומים למעקב אחר התפתחויות בתחום, ומבוצעים דיווחים לגורמים הרלוונטיים בהתאם למדיניות. בנוסף, במהלך דצמבר 2017 נרכשה בקבוצה פוליסת ביטוח ייעודית המכסה כשל מחשובי כתוצאה מאירוע סייבר.

סיכונים חוצי גבולות (CROSS BORDER) (כחלק מסיכון הציות) – הבנק פועל בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיו, מספק הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים ציות שמקורם בפעילות חוצה גבולות (Cross Border) וכן לסיכונים מוניטין. נקבעה מדיניות ייעודית לנושא נקבעו נהלי עבודה, הוחלט על שורה של צעדים אופרטיביים לניהול וצמצום הסיכון, וזהו וסומנו חשבונות בסיכון גבוה בהיבטי סיכונים חוצי גבולות ובוצע וממשיך להתבצע מהלך להחתמת לקוחות אלו על הצהרות לעניין חבויות המס וויתור על סודיות. הבנק עמד בהנחיות המפקח.

בנוסף, מדינת ישראל הודיעה באוקטובר 2014 לארגון ה-OECD כי תאמץ את הסטנדרט לחילופי מידע לצורכי מס (CRS) בין מדינות וזאת בדרך של חתימה על הסכמים עם רשויות רלבנטיות במדינות שונות. הבנק נערך לאיסוף המידע מלקוחות רלבנטיים לצורך יישום החקיקה האמורה להיחקק בישראל לכשתיכנס לתוקף.

סיכון התנהגותי (כחלק מסיכון הציות) – הבנק נדרש להטמיע ערכי הוגנות ושקיפות בפעילותה מול לקוחותיו

וחיזוק עקרונות אלו בהתנהלותו השוטפת. ככלל, נדרש הבנק לוודא כי ההצעות הניתנות ללקוח מותאמות לצרכיו. אי עמידה בסטנדרט התנהלות ראוי חושפת את הבנק לסיכונים שונים כמו סיכוני ציות, משפטי, מוניטין וכיו"ב. בסוף 2016 אושרה מדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה (conduct risk) כחלק ממדיניות הציות ואחד מיעדי 2017 של קצין הציות הינו לפעול להטמעת העקרונות בקרב החטיבות השונות. למידע נוסף ראה דוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

יעדים ואסטרטגיה

הבנק פועל על פי תכנית אסטרטגית רב שנתית המאושרת על ידי הדירקטוריון בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, תכנית שעודכנה בחודש אוקטובר 2016. התוכנית שומרת על מרכזיותה של הפעילות הקיימנואית ועל התמקדות במתן שירות לאוכלוסיית מערכת הביטחון ומעגלים הקשורים אליה מתוך שאיפה לרווחיות נאותה ויציבה לאורך זמן, תוך נקיטת צעדי התייעלות ושימוש גובר בערוצי הבנקאות הישירה. בבנקאות העסקית/ מסחרית מושם דגש על המשך התרחבות תיק האשראי, בעיקר בלקוחות קטנים ובינוניים. הבנק בוחן את התוכנית מדי שנה בהתייחס לסביבה המקרו כלכלית, להתפתחויות התחרותיות במשק, לסביבה הרגולטורית, להתפתחויות הטכנולוגיות ומעדכן במידת הצורך את התוכניות והמהלכים הנובעים מהתוכנית האסטרטגית.

בהמשך למהלכי התייעלות בהם נקט הבנק בשנים 2015-2016, אישר דירקטוריון הבנק ביום 30 באוקטובר 2016 את עדכון התכנית האסטרטגית של הבנק בהיבט של מהלכי התייעלות. מהלכי ההתייעלות כוללים, בין היתר, המשך הרחבת הפעילות באמצעים דיגיטליים; צמצום שטחי נדלן בין השאר בשל צמצום מספר הסניפים; מהלכי התייעלות בתהליכי עבודה בסניפים ובמטה וירידה בכח האדם. הבנק ימשיך לפעול בנושא פרישה מרצון של עובדים על בסיס הצעות פרטניות ולגופם של מקרים.

הסבר וניתוח התוצאות והמצב העסקי

<u>12</u>	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
14	התפתחות בהכנסות, בהוצאות וברוח הכולל
18	מבנה והתפתחות הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
<u>22</u>	חברות מוחזקות עיקריות
25	מגזרי פעילות פיקוחיים

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים**התפתחויות כלכליות עיקריות**

להלן ההתפתחויות הכלכליות העיקריות שהשפיעו על הסביבה הכלכלית בה פעל ענף הבנקאות בישראל בשנת 2017.

צמיחה

האינדיקטורים לפעילות הריאלית שפורסמו, ממשיכים להיות חיוביים ומעידים כי המשק הוסיף לצמוח גם בשנת 2017, כאשר שוק העבודה ממשיך להפגין עוצמה, עם שיעורי אבטלה נמוכים יחסית ולאורך זמן נחזית מגמה של התגברות הצמיחה. פרמטר נוסף המצביע על התאוששות הוא המדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל אשר עלה במהלך שנת 2017 ב-3.3%.

בסקירת חטיבת המחקר של בנק ישראל, מחדש ינואר 2018 הועלתה תחזית צמיחת התוצר לשנת 2018 ל-3.4%, בהשוואה ל-3.3% בתחזית הקודמת. תחזית הצמיחה לשנת 2019 הינה 3.5%.

תקציב המדינה

בשנת 2017 נמדד גירעון בסך 24.8 מיליארד ש"ח בפעילות התקציבית של הממשלה שהם כ-1.97% מהתמ"ג, בהשוואה לגירעון בסך 25.9 מיליארד ש"ח שהם כ-2.15% מהתמ"ג שנמדד בשנת 2016. במהלך חודש אוגוסט 2017, עידכנה חברת הדירוג S&P את תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל באשר לחוב במטבע חוץ מ"ניטרלי" ל"חיובי" ואישרה אותו ברמה של A+.

אינפלציה

שנת 2017 היתה השנה הראשונה בה נרשמה אינפלציה חיובית במשק אם כי עדיין נמוכה יחסית, לאחר שלוש שנים בהן שררה אינפלציה שלילית. מדד המחירים לצרכן עלה בשנת 2017 בשיעור של 0.4% (מדד "בגין"). המדד "הידוע" עלה בשיעור של 0.3%. על פי הערכת בנק ישראל האינפלציה בשנת 2018 תעמוד על 1%, בגבול התחתון של יעד יציבות המחירים של הממשלה (1%-3%) ובשנת 2019 תעמוד האינפלציה על 1.4%. נכון לחודש ינואר 2018, ציפיות האינפלציה הנגזרות משוק ההון ל-12 החודשים העוקבים, עומדות על שיעור נמוך של 0.5%.

שוק הדיור

בחודשים האחרונים נרשמה התמתנות בקצב עליית מחירי הדיור. על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נרשמה ירידה של כ-0.7% במחירי הדירות בחודשים נובמבר-דצמבר 2017, בהשוואה לחודשים אוקטובר-נובמבר 2017. מחירי העסקאות בחודשים נובמבר-דצמבר 2017 עלו ב-2.0%, בהשוואה לחודשים המקבילים אשתקד. מספר הדירות החדשות שנמכרו בשנת 2017 נמוך בכ-18.3% לעומת שנת 2016 (נתונים מנוכי עונתיות).

שוק העבודה

שיעור האבטלה בירידה ובחודש דצמבר 2017 עמד על 4.0% לעומת 4.3% בחודש נובמבר.

שער החליפין

בשנת 2017, ירד שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור חד של כ-9.8%. שער החליפין של השקל מול האירו עלה בשיעור של כ-2.7%.

בשנת 2017 בנק ישראל המשיך במגמת רכישות מט"ח, בין היתר, על מנת למתן את השפעת התמורה ממכירת הגז על התחזקות השקל. בנק ישראל הודיע כי במהלך שנת 2018 ימשיך ברכישות המט"ח, במסגרת התוכנית לקיזוז השפעת הפקת הגז.

רביית בנק ישראל

במהלך שנת 2017, נותרה הרביית יציבה בשיעור של 0.1%, על רקע האינפלציה הנמוכה. על פי הערכת בנק ישראל הרביית צפויה להיוותר ברמתה הנוכחית עד הרבעון השלישי של שנת 2018 וצפויה לעלות לשיעור של 0.25% ברבעון הרביעי של שנת 2018 ולהמשיך לעלות לשיעור של 0.5% ברבעון השלישי של 2019.

הסביבה הגלובלית

הנתונים לגבי הכלכלה העולמית מוסיפים להצביע על שיפור. תחזיות הצמיחה שבות ומתעדכנות כלפי מעלה, כך שבחודש ינואר 2018 קרן המטבע הבינ"ל העלתה את תחזיותיה לצמיחה העולמית בגין השנים 2018 ו-2019 ל-3.9%, בהשוואה לתחזית של 3.7% שניתנה באוקטובר 2017. במקביל נמשך השיפור בסחר העולמי.

שוקי ההון

בשוק ההון המקומי, במהלך שנת 2017 נרשמה מגמה חיובית במדדי המניות העיקריים: מדד ת"א 125 עלה בכ-6.4% ומדד ת"א 35 עלה בכ-2.7%. מדד האג"ח הכללי עלה בשיעור של כ-4.7%. במחזורי המסחר היומיים הממוצעים נרשמו עליות במדדי המניות (ת"א 35 ו-125) וירידות במדדי האג"ח. מדד ה-S&P-500 עלה בכ-19.4% במהלך שנת 2017. באירופה, עלה מדד היורוסטוקס-600 בכ-7.7% ומדד המדינות המתפתחות (מדד ה-EM-MSCI) עלה בכ-34.3%. לפרטים נוספים, ראה התפתחויות עיקריות בארץ ובעולם, לפרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים.

רווח ורווחיות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2017 הסתכם ב- 70.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 83.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 15.4%.

השינוי ברווח הנקי בשנת 2017 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד משקף בעיקר:

- קיטון בהכנסות ריבית נטו בסך של 11.6 מיליון ש"ח הנובע מהכנסות ריבית בגין שנים קודמות שנרשמו אשתקד וקוזזו בחלקן בגידול בהיקף הפעילות.
- גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי בסך 39.8 מיליון ש"ח המשקף גידול בהיקף ההפרשה בגין חובות בעייתיים.
- גידול בהכנסות מעמלות בסך 8.5 מיליון ש"ח הנובע בעיקר מעלייה בהכנסות מעמלות מטיפול באשראי.
- ירידה בהוצאות שכר בסך 6.4 מיליון ש"ח המשקפת בעיקר את החיסכון בעלות השכר הנובע מיישום צעדי ההתייעלות שהביא לירידה בהיקף כח האדם המועסק.
- קיטון בהוצאות התפעוליות בסך 3.3 מיליון ש"ח המשקף בעיקר קיטון בהוצאות מחשב, הוצאות אחזקה ופחת.
- ירידה בשיעור ההפרשה למס הנובעת מהשפעת הירידה בשיעור המס על יתרת המיסים הנדחים שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2017 הסתכם ב- 5.68% בהשוואה ל- 6.97% בתקופה המקבילה אשתקד.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הכנסות ריבית, נטו הסתכמו בשנת 2017 ב- 439.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 451.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 2.6%, הנובע בעיקר מהכנסות ריבית בגין שנים קודמות שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד.

רישום ההכנסות בגין ריבית שנים קודמות נובע מביטול התחייבות שנרשמה בספרי הבנק עקב הסדר פשרה שנחתם בחודש מרס 2016 בין הבנק לצד שלישי ליישוב מחלוקות בין הצדדים לגבי חישוב הפרשי הריבית אותם היה על הבנק לשלם.

הקיטון בהכנסות אלו קוזז בחלקו בגידול בהיקף הפעילות ובגידול במרווחי הפעילות.

להלן פרטים בדבר התפלגות היקף הפעילות של נכסים נושאי ריבית, הכנסות ריבית, נטו ופער הריבית לפי מגזרי הצמדה:

2016			2017		
פער	הכנסות	היקף	פער	הכנסות	היקף
הריבית	ריבית, נטו	הפעילות	הריבית	ריבית, נטו	הפעילות
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
%	%	%	%	%	%
2.63%	429.4	88.5%	2.40%	413.4	89.3%
0.38%	2.7	6.9%	0.50%	5.0	6.2%
2.36%	19.3	4.5%	2.50%	21.4	4.5%
2.36%	451.4	100.0%	2.16%	439.8	100.0%

מטבע ישראלי לא צמוד

מטבע ישראלי צמוד למדד

מטבע חוץ

הכנסות ריבית, נטו ופער הריבית

לפרטים נוספים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית ראה נספח 1 בפרק ממשל תאגידי.

הכנסות המימון שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2017 ב- 8.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 11.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 24.6%.

הקיטון בהכנסות מימון שאינן מריבית נובע בעיקר מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים המהווה חלק מניהול החשיפות של הבנק ומרווחים, נטו ממימוש ניירות ערך.

להלן מרכיבי הרווח מפעילות מימון:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
479.0	465.7	הכנסות ריבית
27.6	25.9	הוצאות ריבית
451.4	439.8	הכנסות ריבית, נטו
11.4	8.6	הכנסות מימון שאינן מריבית
462.8	448.4	סך הרווח מפעילות מימון נטו

מרכיבי הרווח מפעילות מימון, נטו לפי רבעונים

2016				2017				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ₪								
140.7	113.3	114.7	110.3	112.8	124.5	108.9	119.5	הכנסות ריבית
0.5	12.8	10.1	4.2	5.1	13.1	1.4	6.3	הוצאות ריבית
140.2	100.5	104.6	106.1	107.7	111.4	107.5	113.2	הכנסות ריבית, נטו
0.6	5.4	1.0	4.4	(0.4)	2.5	4.1	2.4	הכנסות מימון שאינן מריבית
140.8	105.9	105.6	110.5	107.3	113.9	111.6	115.6	סך הרווח מפעילות מימון נטו

ניתוח סך הרווח מפעילות מימון, נטו:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
452.9	442.8	רווח מפעילות שוטפת
1.7	4.0	הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב
1.5	0.3	רווחים מהשקעות אחרות
6.7	1.3	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים
462.8	448.4	סך הכל

ניתוח סך הרווח מפעילות מימון, נטו לפי רבעונים

2016				2017				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ₪								
137.8	101.1	103.9	110.1	106.1	111.2	110.2	115.3	רווח מפעילות שוטפת
								הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב זמינות והשקעות אחרות
0.8	3.2	(0.2)	(0.6)	0.9	2.5	1.0	(0.1)	
2.2	1.6	1.9	1.0	0.3	0.2	0.4	0.4	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים
140.8	105.9	105.6	110.5	107.3	113.9	111.6	115.6	סך הכל

הוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2017 הסתכמו ב- 67.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 27.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן פרטים לגבי ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי על חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים:

ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
41.2	62.5	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(30.7)	(39.4)	קיטון בהפרשה הפרטנית וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
10.5	23.1	הפרשה פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי
16.9	44.1	הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי
27.4	67.2	סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי
		מזה:
15.9	45.7	הוצאות בגין אשראי מסחרי
11.5	21.5	הוצאות בגין אשראי פרטי אחר
		שיעור ההוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה
0.09%	0.19%	הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
		שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה
0.14%	0.35%	הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
		שיעור סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה
0.23%	0.54%	הממוצעת של האשראי לציבור

הגידול בהפרשה הפרטנית להפסדי אשראי משקף הפרשה בגין מספר מספר מצומצם של לקוחות בינוניים בענפי משק שונים. הגידול בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי משקף בעיקר גידול בהיקף ההפרשה בגין לקוחות מסחריים קטנים בעייתיים וכן פער הנובע משינוי מקדמי ההפרשה.

העמלות וההכנסות האחרות, הסתכמו בשנת 2017 ב- 234.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 225.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 4.2% מרביתו גידול בהכנסות מעמלות מאשראי.

להלן פירוט ההכנסות מעמלות והכנסות אחרות:

לשנה שהסתיימה			
ביום 31 בדצמבר			
2016	2017	שינוי	
במיליוני ש"ח			
			עמלות
45.7	46.5	1.8%	פעילות עוש
59.2	67.7	14.4%	אשראי, ערבויות וסחר חוץ
26.2	25.0	(4.6%)	כרטיסי אשראי
83.2	83.3	0.1%	מפעילות בשוק ההון
6.7	7.0	4.5%	עמלות אחרות
221.0	229.5	3.8%	סך כל העמלות
4.4	5.4	22.7%	הכנסות תפעוליות אחרות
225.4	234.9	4.2%	סך כל ההכנסות מעמלות והתפעוליות האחרות

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2017 ב- 508.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 518.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 1.9%.

להלן הרכב והתפתחות ההוצאות התפעוליות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2016	שינוי	
במיליוני ש"ח			
292.2	298.6	(2.1%)	משכורות והוצאות נלוות
73.7	74.8	(1.5%)	אחזקה ופחת בניינים וציוד
143.0	145.2	(1.5%)	הוצאות אחרות
508.9	518.6	(1.9%)	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו בשנת 2017 ב- 292.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 298.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 2.1%.

הקיטון בהוצאות שכר בשנת 2017 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד משקף בעיקר את השפעת הצמצום במצבת העובדים אשר קוזזה בחלקה בעליית שכר סלקטיבית.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2017 ב- 73.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 74.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 1.5% הנובע בעיקר מקיטון בהוצאות פחת.

ההוצאות האחרות הסתכמו בשנת 2017 ב- 143.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 145.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 1.5%.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2017	2016	שינוי	
במיליוני ש"ח			
ב- %			
14.0	14.0	0.0%	שיווק ופרסום
9.9	9.8	1.0%	תקשורת (דואר, טלפון, משלוחים וכו')
90.2	91.3	(1.2%)	עיבוד נתונים
2.1	2.2	(4.5%)	משרדיות
1.6	1.6	0.0%	ביטוח
5.4	5.0	8.0%	שירותים מקצועיים (ייעוץ משפטי ואחר, ביקורת, שמאות וכו')
2.3	2.4	(4.2%)	שכר חבר הדירקטוריון והחזר הוצאות לדירקטורים
1.1	2.4	(54.2%)	הדרכה, השתלמויות וכו'
5.9	5.6	5.4%	עמלות
10.5	10.9	(3.7%)	אחרות
143.0	145.2	(1.5%)	סך כל ההוצאות האחרות

ההפרשה למיסים הסתכמה בשנת 2017 ב- 36.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 58.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור ההפרשה למיסים בשנת 2017 הסתכם ב- 33.9% בהשוואה לשיעור של 41.1% בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים בשנת 2017 מסתכם ב- 35.04% בהשוואה ל- 35.9% בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפרש בשיעור המס האפקטיבי הושפע בעיקר

- מהוצאה שנרשמה בשנת 2016 בגין השפעת השינוי בפועל והשינוי הצפוי עד שנת 2018 בשיעור מס החברות על יתרות המסים הנדחים מ- 26.5% ל- 23.0%. השפעת הקיטון ביתרות נכסי המסים הנדחים על הוצאות מס מסתכמת ב- 6.8 מיליון ש"ח.

- מהפרשי מס בגין שנים קודמות שנרשמו בשנת 2017.

הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2017 ב- 82.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 43.8 מיליון ש"ח בשנת 2016. הרווח הכולל הושפע מהרווח הנקי בשנת 2017 המיוחס לבעלי מניות הבנק בסך של 70.9

מיליון ש"ח, מהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי שוק בסך של 7.9 מיליון ש"ח, ומשינוי בקרנות הון בגין הטבות לעובדים בסך של 3.3 מיליון ש"ח.

מבנה והתפתחות הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון התפתחות סעיפי המאזן העיקריים

שינוי	ליום 31 בדצמבר		
	2016	2017	
אחוזים	במיליוני ש"ח		
2.4%	20,773.6	21,273.6	סך כל המאזן
6.5%	12,380.7	13,181.1	אשראי לציבור, נטו
1.9%	6,688.6	6,816.3	מזומנים ופקדונות בבנקים
(29.3%)	1,379.9	975.8	השקעה בניירות ערך
(8.7%)	73.4	67.0	השקעות בבניינים וציוד
2.7%	17,268.1	17,733.0	פקדונות הציבור
6.8%	1,208.5	1,290.6	הון מיוחס לבעלי מניות הבנק
	5.8%	6.1%	יחס ההון לסך המאזן
	59.6%	62.0%	יחס האשראי לציבור, נטו לסך המאזן

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

שינוי	ליום 31 בדצמבר		
	2016	2017	
אחוזים	במיליוני ש"ח		
			מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים:
(4.3%)	9.4	9.0	אשראי תעודות
(15.1%)	396.0	336.2	ערבויות והתחייבויות אחרות
5.0%	2.0	2.1	מסגרות לפעולה במכשירים נגזרים שלא נוצלו
13.1%	2,433.9	2,752.2	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
			מסגרות חחד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה
4.6%	1,690.8	1,768.8	שלא נוצלו
(28.9%)	1,564.4	1,112.2	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
(1.9%)	6,096.5	5,980.5	סך הכל

מכשירים פיננסיים - ערך נקוב

שינוי	ליום 31 בדצמבר		
	2016	2017	
אחוזים	במיליוני ש"ח		
50.0%	281.2	421.8	חוזי ריבית - אחר
(26.8%)	1,073.5	785.3	חוזי מטבע חוץ
57.4%	1,109.0	1,745.8	חוזים בגין מניות
19.9%	2,463.7	2,952.9	סך הכל

האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב- 13,181.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 12,380.7 ב- 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 6.5%.

אשראי לציבור, נטו לפי מגזרי הצמדה:

חלק המגזר מסך האשראי		ליום 31 בדצמבר		
ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר	2016	2017	
2016	2016	2016	2017	
אחוזים	אחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
94.6%	94.3%	11,711.8	12,433.0	מטבע ישראלי
2.8%	2.5%	343.7	325.6	לא צמוד
2.6%	3.2%	325.2	422.5	צמוד
100.0%	100.0%	12,380.7	13,181.1	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
				סך הכל

אשראי לציבור, לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים:

סיכון האשראי הכולל לציבור, מורכב מאשראי לציבור, השקעה באגרות חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור ומסיכון אשראי חוץ מאזני, הכולל ערבויות, עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות להעמיד אשראי. סיכון האשראי הכולל לציבור הסתכם ביום 31 בדצמבר 2017 ב- 19,302.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 18,529.9 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 4.2%.

התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק

שינוי אחוזים	ליום 31 בדצמבר		
	2016	2017	
אחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
4.0%	799.0	831.3	בניין ונדלן
4.3%	1,323.9	1,381.4	תעשייה
(1.4%)	3,093.2	3,048.7	מסחר ושירותים
5.5%	13,313.8	14,041.2	אנשים פרטיים
4.2%	18,529.9	19,302.6	סך הכל

בהתפלגות סיכון האשראי לפי ענפי משק מהווה סיכון האשראי לאנשים פרטיים את עיקר סיכון האשראי בבנק. ביום 31 בדצמבר 2017 היה חלקו של אשראי זה כ- 73% מסיכון האשראי לציבור בבנק, בהשוואה לכ-72% ביום 31 בדצמבר 2016.

פעילות משכנתאות – פעילות המשכנתאות בבנק מתבצעת באמצעות דלפקי משכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בחלק מסניפי הבנק. יתרות האשראי אינן כלולות בספרי הבנק.

סיכון האשראי לדיוור הכלול בספרי הבנק ביום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב- 284.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 250.2 ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 13.7%. היקף האשראי האמור מהווה כ- 2.1% מסיכון האשראי המאזני ביום 31 בדצמבר 2017 לעומת 2.0% ביום 31 בדצמבר 2016. מרבית האשראי לדיוור הינו אשראי למטרות דיוור ללא משכון נכס הניתן לאוכלוסיית מערכת הביטחון כחלק מן האשראי בתנאי מכרז.

ההשקעה בניירות ערך

ההשקעה בניירות ערך הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2017 ב- 975.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 1,379.9 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, קיטון בשיעור של 29.3%.

שינוי אחוזים	ליום 31 בדצמבר		
	2016	2017	
	במיליוני ש"ח		
(1.2%)	120.8	119.4	תיק לפדיון
(31.5%)	1,251.0	856.4	תיק זמין למכירה
(100.0%)	8.1	-	תיק למסחר
(29.3%)	1,379.9	975.8	סך כל תיק ההשקעות

ב. להלן הרכב תיק ניירות הערך לפי מנפיק בערכם המאזני

שינוי אחוזים	ליום 31 בדצמבר		
	2016	2017	
	במיליוני ש"ח		
(27.1%)	1,178.5	859.3	אגרות חוב ממשלתיות
(64.4%)	134.9	48.0	אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
(20.2%)	26.7	21.3	של אחרים בישראל סחיר
18.6%	39.8	47.2	של אחרים בישראל לא סחיר
(29.3%)	1,379.9	975.8	סך הכל

ג. ביום 31 בדצמבר 2017 גבוה השווי ההוגן של ניירות הערך בתיק הזמין למכירה ב- 17.6 מיליון ש"ח מעלותם המותאמת, בהשוואה ל- 5.7 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016.

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017			
עלות מותאמת שווי הוגן הפרש			עלות שווי מותאמת הוגן הפרש			
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
7.3	1,093.8	1,086.5	16.1	775.3	759.2	אגרות חוב של ממשלת ישראל
(1.0)	131.3	132.3	-	48.0	48.0	אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
(1.5)	25.0	26.5	0.6	24.0	23.4	אגרות חוב של אחרים בישראל
0.9	0.9	-	0.9	9.1	8.20	מניות
5.7	1,251.0	1,245.3	17.6	856.4	838.8	סך הכל

ד. פרוט המקורות לציטוט המחירים המשמשים את הבנק לקביעת השווי ההוגן של ניירות הערך ליום 31 בדצמבר 2017:

מחיר מצד	מחיר	מחיר	מחיר
נגדי	מחיר	מחיר	מחיר
סך הכל	אינדיקטיבי* לעסקה**	בשוק פעיל	בשוק פעיל
במיליוני ש"ח			
9.1	-	9.1	-
452.1	-	-	452.1
83.4	-	35.4	48.0
431.2	-	431.2	-
975.8	-	475.7	500.1
100.0%	-	48.7%	51.3%

* מחיר אינדיקטיבי – אינדיקציה הנקבעת על ידי הבנק ואשר מבוססת בעיקר על ציטוטי מחיר המתקבלים מגוף, או גופים חיצוניים, אשר התמחותם בכך, והיתרה מבוססת על מודלים פנימיים שנקבעו על ידי הבנק.

** מחיר מצד נגדי לעסקה – ציטוט מחיר המתקבל מהגורם מולו בוצעה העסקה. לגבי קרנות השקעה פרטיות, בחינת הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך מתבססת על הדוחות הכספיים שלהן.

פיקדונות הציבור הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2017 ב- 17,733.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 17,268.1 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 2.7%.

פיקדונות הציבור היוו ביום 31 בדצמבר 2017 כ- 83.3% מסך מקורות הבנק לרבות ההון בהשוואה ל- 83.1% ביום 31 בדצמבר 2016.

יחס פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו ביום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב- 134.5% בהשוואה ל- 139.5% ביום 31 בדצמבר 2016.

מרבית פיקדונות הציבור הינם פיקדונות של אנשים פרטיים (כ- 87%) בסכומים פחותים מ- 1 מיליון ש"ח (כ- 74%).

להלן התפלגות תיק פיקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך			
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2016	2017	2016	2017
אחוזים		במיליוני ש"ח	
86.0%	86.8%	14,849.9	15,382.9
4.8%	4.4%	837.2	786.9
9.2%	8.8%	1,581.0	1,563.2
100.0%	100.0%	17,268.1	17,733.0

מטבע ישראלי

לא צמוד

צמוד

מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)

פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות:

שינוי	ליום 31 בדצמבר		אחוזים
	2016	2017	
	במיליוני ש"ח		
	14,774.2	15,394.4	4.2%
מיגזר משקי בית ובנקאות פרטית	1,678.6	1,654.2	(1.5%)
עסקים קטנים וזעירים	429.0	353.4	(17.6%)
עסקים בינוניים	363.1	306.0	(15.7%)
עסקים גדולים	23.2	25.0	7.8%
מוסדיים	17,268.1	17,733.0	2.7%
סך הכל			

בשנת 2017 נמשכה המגמה בהתפתחות נכסי הציבור בבנק שהחלה עוד בשנת 2015 ומשתקפת בגידול ביתרות הפיקדונות ובעיקר בפיקדונות לפי דרישה. יתרת הפיקדונות לפי דרישה ביום 31 בדצמבר 2017 הסתכמה ב- 10,439.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 9,628.0 ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 8.4%.

מידע בדבר הרכב פיקדונות הציבור בפירוט לפי מפקיד ראה ביאור 18 לדוחות הכספיים.

תיק ניירות הערך של לקוחות הבנק

סך תיק ניירות הערך של לקוחות הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב- 12.7 מיליארד ש"ח בהשוואה ל- 12.1 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016.

כתבי התחייבות נדחים שהנפיק הבנק הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2017 ב- 393.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 497.4 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, קיטון בשיעור של 20.8%. כתבי ההתחייבות שהנפיק הבנק אינם ניתנים להמרה במניות ואינם מקנים זכות לרכישת מניות. זכויותיהם בעת פירוק נדחות מפני התחייבויות אחרות.

ביום 31 בדצמבר 2017 מסתכמת יתרת כתבי ההתחייבות שהונפקו לחברה האם ב- 206.6 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2016 - 206.2 מיליון ש"ח). יתרת כתבי ההתחייבות, המוחזקים בידי גופים מוסדיים כגון קופות גמל וקרנות השתלמות הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2017 ב- 187.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 209.5 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016.

יתרת כתבי ההתחייבויות הנדחים שנכללו ברובד השני של ההון בחישוב יחס ההון המזערי ליום 31 בדצמבר 2017 משוקללים, בהתאם להוראת בנק ישראל, בהתחשב בתקופה שנותרה לפירעונם הסתכמה ב- 141.4 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 207.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016. על פי הוראה 299 של המפקח על הבנקים כתבי התחייבות אלו אינם מוכרים כחלק מן ההון לצרכי באזל. בתקופת ביניים מותרת ההכרה בהם כהון רובד 2 בשיעור ההולך ופוחת שבין 50% בשנת 2017 ועד לביטול מלא בהכרתם בשנת 2022.

חברות מוחזקות עיקריות

לבנק חברה בת פעילה אחת, חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ, מוחזקת בשיעור של 100%, מחזיקה בחלק מהנכסים שרכש הבנק ומשכירתם בעיקר לבנק.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב- 1,290.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 1,208.5 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 6.8%. לפרטים בדבר התפתחות הרווח הכולל האחר, ראה פרק התפתחות ההכנסות וההוצאות.

הלימות ההון

ביום 30 במאי 2013 פרסם בנק ישראל תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 201-205, 208, 211 ו-299 בנושא "מדידה והלימות ההון", אשר מאמצות את הוראות באזל. מועד יישומן לראשונה נקבע ליום 1 בינואר 2014, כאשר היישום יהיה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות ההון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

הוראות אלו כוללות דרישה לעמידה ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% וזאת לגבי כל תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (וכלל את הבנק).

ליחסי הון מינימליים אלו מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, החל מיום 1 בינואר 2015 עד ליום 1 בינואר 2017.

יעדי ההון הפנימיים כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון הינם כדלקמן:

- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.3% ויחס ההון הכולל לא יפחת מיחס ההון הרגולטורי 12.53%.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.5% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.0%.

בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי ינוכו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון ליום 1 בינואר 2017 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 50%.

התייעלות תפעולית

ביום 30 באוקטובר 2016 אישר דירקטוריון הבנק מהלכי התייעלות שעלותם הוערכה בכ-41 מיליון ש"ח (לאחר מס). השפעת עלות מהלכי התייעלות על יחס ההון לנכסי סיכון ליום אישור התוכנית הינה הפחתה בשיעור של 0.4%. בהתאם למכתב המפקח על הבנקים מיום ה-12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל", יקבל הבנק, אם יעמוד בתנאים שהוגדרו, הקלה לפיה לעניין חישוב יחסי הלימות ההון ויחס המינוף יוכל לפרוס את השפעת מהלכי התייעלות על פני חמש שנים בקו ישר.

להלן פרטים על יחס ההון לנכסי סיכון המחושב בהתאם להוראות בדבר "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (באזל):

הרכב ההון לצורך חישוב יחס ההון במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		
2016	2017	
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
1,245.8	1,316.2	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
324.2	276.7	הון רובד 2, לאחר ניכויים
1,570.0	1,592.9	סך הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
10,629.5	10,897.4	סיכון אשראי
49.5	20.9	סיכונים שוק
1,043.0	1,037.0	סיכון תפעולי
11,722.0	11,955.3	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
10.63%	11.01%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.39%	13.32%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.02%	9.03%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
12.52%	12.53%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

השינוי ביחס ההון לנכסי סיכון ביום 31 בדצמבר 2017 בהשוואה ליחס ביום 31 בדצמבר 2016 נובע בעיקר מגידול בהון הנובע בעיקר מרווח נקי ומגידול מקביל בהיקף האשראי בבנק.

יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים - ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון עצמי רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שידרש מהבנק הוא 5%, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף המזערי החל מיום 1 בינואר 2018. יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2017 עומד על 5.79% בהשוואה ל- 5.56% ביום 31 בדצמבר 2016.

מגבלות על חלוקת דיבידנד

חלוקת דיבידנד כפופה לכך שיחסי ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחתו מהיעדים שנקבעו ושייקבעו על ידי דירקטוריון הבנק מעת לעת, בכפוף להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה החוקית. כל חלוקה של דיבידנד תהיה טעונה אישור נפרד של הדירקטוריון, וכפופה לכל המגבלות החלות על הבנק בעניין חלוקת דיבידנד, לרבות אלו הקבועות בחוק החברות.

מגזרי פעילות פיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בביאור 27' לדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוח, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים. להגדרות המגזרים הפיקוחיים, ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה באור 27 לדוחות הכספיים. לפירוט בדבר מגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה, ראה באור 27' לדוחות הכספיים.

להלן תמצית התפתחות תוצאות הפעילות לפי מגזרים:

א. סך ההכנסות*

חלק המגזר מסך ההכנסות בשנת			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	שינוי	2016	2017	
באחוזים			במיליוני ש"ח		
			במיליוני ש"ח		
65.3%	62.9%	(4.8%)	450.4	429.0	מיגזר משקי בית**
1.6%	1.8%	14.7%	10.9	12.5	מיגזר בנקאות פרטית
19.6%	20.2%	2.7%	134.6	138.3	מיגזר עסקים קטנים וזעירים
4.4%	5.1%	15.6%	30.1	34.8	מיגזר בנקאות עסקים בינוניים
3.9%	3.6%	(6.0%)	26.5	24.9	מיגזר בנקאות עסקים גדולים
5.2%	6.4%	22.7%	35.7	43.8	מיגזר ניהול פיננסי
100.0%	100.0%	(0.7%)	688.2	683.3	סך הכל

* כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית
** בשנת 2016 כולל הכנסות ריבית בגין שנים קודמות במגזר משקי בית.

ב. רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2016	2017	השינוי			
אחוזים					
באחוזים			במיליוני ש"ח		
(51.2%)	29.1	14.2			מיגזר משקי בית*
50.0%	3.0	4.5			מיגזר בנקאות פרטית
(5.2%)	15.3	14.5			מיגזר עסקים קטנים וזעירים
28.8%	8.0	10.3			מיגזר בנקאות עסקים בינוניים
(65.7%)	10.2	3.5			מיגזר בנקאות עסקים גדולים
-	(0.1)	(0.1)			גופים מוסדיים
31.1%	18.3	24.0			מיגזר ניהול פיננסי
(15.4%)	83.8	70.9			סך הכל

* בשנת 2016 כולל הכנסות ריבית בגין שנים קודמות במיגזר משקי בית.

חלק המגזר מסך הממוצע			לשנה שהסתיימה ביום		
השנתי של האשראי לציבור			31 בדצמבר		
בשנת		שינוי	2016	2017	
2016	2017				
במיליוני ש"ח					
67.5%	67.9%	5.7%	8,028.2	8,484.8	מיגזר משקי בית
0.2%	0.2%	1.0%	19.7	19.9	מיגזר בנקאות פרטית
18.9%	17.9%	(0.6%)	2,245.6	2,231.3	מיגזר עסקים קטנים וזעירים
6.1%	7.3%	24.3%	728.6	906.0	מיגזר בנקאות עסקים בינוניים
7.3%	6.7%	(3.8%)	867.4	834.5	מיגזר בנקאות עסקים גדולים
-	-	191.7%	1.2	3.5	גופים מוסדיים
100.0%	100.0%	5.0%	11,890.7	12,480.0	סך הכל

ד. יתרות ממוצעות של פיקדונות הציבור

חלק המגזר מסך הממוצע			לשנה שהסתיימה ביום		
השנתי של פקדונות			31 בדצמבר		
הציבור בשנת		שינוי	2016	2017	
2016	2017				
במיליוני ש"ח					
80.6%	81.4%	7.4%	13,326.3	14,317.1	מיגזר משקי בית
4.9%	5.2%	11.8%	812.3	908.3	מיגזר בנקאות פרטית
10.1%	9.7%	2.1%	1,664.4	1,698.8	מיגזר עסקים קטנים וזעירים
2.5%	2.2%	(5.8%)	415.9	391.7	מיגזר בנקאות עסקים בינוניים
1.8%	1.3%	(25.7%)	299.3	222.5	מיגזר בנקאות עסקים גדולים
0.1%	0.2%	55.5%	22.9	35.6	גופים מוסדיים
100.0%	100.0%	6.2%	16,541.1	17,574.0	סך הכל

פעילות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית

פעילות אנשים פרטיים המוצגת להלן כוללת את פעילות משקי הבית ופעילות הבנקאות הפרטית. פעילות הבנקאות הפרטית בבנק אינה משמעותית (מידע מפורט ראה ביאור 27 לדוחות הכספיים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ₪		
278.0	251.1	הכנסות ריבית, נטו
183.3	190.4	הכנסות שאינן מריבית
461.3	441.5	סך הכנסות
12.5	21.5	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
394.5	391.8	הוצאות תפעוליות ואחרות
32.1	18.7	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
8,047.4	8,504.7	יתרה ממוצעת של נכסים
8,513.4	9,171.8	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
14,138.6	15,225.4	יתרה ממוצעת של התחייבויות
14,774.2	15,394.4	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות הקמעונאית בבנק בשנת 2017 בהשוואה לשנת 2016

הרווח הנקי של מגזר אנשים פרטיים בהגדרתו כאמור, המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2017 הסתכם ב- 18.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 32.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 41.7%. השינוי ברווח הנקי בשנת 2017 נובע בעיקר משינוי בהכנסות מריבית, אשר כללו בשנת 2016 הכנסות בגין שנים קודמות. רישום ההכנסות בגין ריבית שנים קודמות נובע מביטול התחייבות שנרשמה בספרי הבנק עקב הסדר פשרה שנחתם בחודש מרס 2016 בין הבנק לצד שלישי ליישוב מחלוקות בין הצדדים לגבי חישוב הפרשי הריבית אותם היה על הבנק לשלם.

סך ההכנסות בשנת 2017 הסתכמו ב- 441.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 461.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 4.3%. הירידה נובעת כאמור מהכנסה בגין שנים קודמות והיא קוזזה בחלקה בגידול בהיקף הפעילות.

סך ההוצאות להפסדי אשראי בשנת 2017 הסתכמו ב- 21.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 12.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי ביחס לאשראי לסוף תקופה בשנת 2017 הסתכם ב- 0.23% בהשוואה ל- 0.15% בתקופה המקבילה אשתקד.

סך ההוצאות התפעוליות ואחרות בשנת 2017 הסתכמו ב- 391.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 394.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 0.7%. שינוי הנובע מירידה בהוצאות ישירות מיוחסות למגזר.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב- 9,171.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 8,513.4 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 7.7%.

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמו ב- 15,394.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 14,774.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 4.2%.

הפעילות העיסקית

להלן פרטים על הפעילות העיסקית בבנק הכוללת את מגזרי הפעילות עסקים קטנים וזעירים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר							
2016				2017			
במיליוני ₪							
עסקים				עסקים			
קטנים	עסקים	עסקים	סך הכל	קטנים	עסקים	עסקים	סך הכל
וזעירים	בינוניים	גדולים	עסקי	וזעירים	בינוניים	גדולים	עסקי
102.4	24.9	23.2	150.5	103.5	29.3	20.9	153.7
32.2	5.2	3.3	40.7	34.8	5.5	4.0	44.3
134.6	30.1	26.5	191.2	138.3	34.8	24.9	198.0
18.7	3.1	(6.9)	14.9	35.8	4.5	5.4	45.7
89.9	13.4	16.2	119.5	81.1	14.7	14.3	110.1
15.3	8.0	10.2	33.5	14.5	10.3	3.5	28.3
2,245.6	728.6	883.2	3,857.4	2,231.3	906.0	847.6	3,984.9
2,296.3	783.9	927.0	4,007.2	2,296.1	923.1	954.6	4,173.8
1,684.3	455.2	379.4	2,518.9	1,748.9	430.6	294.3	2,473.8
1,678.6	429.0	363.1	2,470.7	1,654.2	353.4	306.0	2,313.6

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות העיסקית בשנת 2017 בהשוואה לשנת 2016

הרווח הנקי של הפעילות העיסקית, בשנת 2017 הסתכם ב- 28.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 33.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 15.5%. השינוי ברווח הנקי מתבטא בעיקר בגידול בהפרשה להפסדי אשראי שקוזז חלקית בגידול בסך ההכנסה ובקיטון בהוצאות התפעוליות והאחרות.

סך ההכנסות בשנת 2017 הסתכמו ב- 198.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 191.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 3.6%.

ההוצאות להפסדי אשראי בשנת 2017 הסתכמו ב- 45.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 14.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך ההוצאות התפעוליות ואחרות בשנת 2017 הסתכמו ב- 110.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 119.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 7.9%.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם ב- 4,173.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 4,007.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של כ- 4.2%.

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכמו ב- 2,313.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 2,470.7 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, קיטון בשיעור של 6.4%.

מגזר ניהול פיננסי

סך כל ההכנסות במגזר זה הסתכמו בשנת 2017 ב- 43.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 35.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בסך ההכנסות משקף גידול בהכנסה מפיקדונות בבנקים וירידה בעלות מימון כתבי התחייבות נדחים שקוזז בחלקו בירידה ברווח ממכשירים פיננסיים ALM.

הרווח הנקי במגזר הניהול הפיננסי בשנת 2017 הסתכם ב- 24.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 18.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סקירת הסיכונים

<u>30</u>	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
<u>32</u>	סיכון אשראי
<u>44</u>	סיכון שוק
<u>58</u>	סיכון נזילות ומימון
<u>60</u>	סיכון תפעולי
<u>62</u>	סיכון משפטי
<u>63</u>	סיכונים אחרים

סקירת הסיכונים

מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים ובגילויים פיקוחיים נוספים באתר הבנק באינטרנט. יש לעיין בסקירה זו ביחד עם הדוח על הסיכונים ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017 והדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2017 והביאורים הנלווים להם.

תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

א. סביבת הסיכון של הבנק

פעילותו של הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים שבהם הינם: סיכונים אשראי, סיכונים שוק ונזילות, סיכונים תפעוליים ומשפטיים, סיכון ציות, סיכון איסור הלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי וסיכון מוניטין.

ב. עקרונות ניהול הסיכון

- הסיכונים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים אחרים.
- בגין סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Assessment Process), הבנק מבצע תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכונים נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.
- מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מותאמת למדיניות קבוצת הבינלאומי ומכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו, תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.
- תפיסת הסיכון הכוללת של הבנק עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל העקרונות המנחים של וועדת באזל ומושתתת על העיקרון כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות חשיפה לתחום והגדרת היקף ועומק החשיפה, מערך בקרה וביקורת, מערך דיווח, ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על פי אמות מידה מקובלות.
- ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח ובקרה, ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה עיקריים: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות הבקרה הבלתי תלויות ביחידה לניהול סיכונים וחטיבת החשבונאי הראשי וקו ההגנה השלישי שמקיימים מערך הביקורת הפנימית והחיצונית.
- מנהלת הסיכונים הראשית - הגב' רותי לפיד, נושאת באחריות מפורשת לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הארגון כולו, כפופה למנכ"ל ומוכוונת מקצועית ע"י מנהל הסיכונים הראשי של הקבוצה.
- מנהלת הסיכונים הראשית אחראית לניהול הסיכונים התפעוליים ולהמשכיות עיסקית וכן משמשת כקצינת הציות הראשית והממונה על אכיפה פנימית בדיני נ"ע, אחראית איסור הלבנת הון ומימון טרור ויישום הוראות ה-FATCA.
- החשבונאי הראשי - רו"ח עופר סלפטר, חבר הנהלה ומנהל חטיבה, אחראי על הבקרה על דיווח כספי ומהווה חלק מקו ההגנה השני.

במקביל לפעילות מנהלת הסיכונים הראשית נקבעו אחראים לסיכונים הייעודיים: מר ניר הרצנשטיין מנהל היחידה לניהול פיננסי אחראי לניהול סיכונים השוק והנזילות. מר דורון כליף מנהל החטיבה העיסקית אחראי לניהול סיכונים האשראי. עו"ד איה אשתי, היועצת המשפטית הראשית, אחראית על ניהול הסיכונים המשפטיים. מר משה יגן, מנהל החטיבה הקמעונאית אחראי לניהול סיכונים האסטרטגיה, המוניטין והתחרות. מר רון גריסר, מנכ"ל מתף - מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ, משמש כמנהל סיכונים IT. מר יהושע פלג, מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע, משמש כמנהל סיכונים הסייבר.

- הסיכונים הנוספים אליהם חשוף הבנק – כגון, סיכוני רגולציה וחקיקה, מנוהלים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל, על ידי כל אחד מחברי ההנהלה ונושאי משרה נוספים בתחום הנתון לאחריותם, ובמקביל מפוקחים, כחלק מניהול הסיכונים הקבוצתי האינטגרטיבי, גם על ידי מנהל הסיכונים הראשי של הקבוצה באמצעות מנהל הסיכונים בבנק.

- מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי היחידה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נוטלות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.

- במסגרת מסמך הסיכונים מוצגים כלל הסיכונים, שאליהם חשוף הבנק במסגרת פעולותיו, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי וכן את תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.

- במסמך מוצגת סקירת מנהלת הסיכונים הראשית על מצב ניהול הסיכונים בבנק ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות הסיכון וכן טיפול היחידה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות, שננקטו על ידי היחידה ברבעון הרלוונטי.

- הבנק גיבש מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית, במסגרתו נבחנת התממשות כלל הסיכונים המהותיים והשפעתם על בסיס ההון ויחס ההון לרכיבי סיכון. תרחישי הקיצון הינם צופי פני עתיד ומשמשים ככלי נוסף לניהול הסיכונים ולאנדיקציה באשר להון שיידרש לספיגת הפסדים במקרה של זעזועים גדולים. חשיבות תרחישי הקיצון באה לידי ביטוי גם בתהליכי תכנון ההון.

לתיאור תיאבון הסיכון והעקרונות לניהול הסיכונים ראה התייחסות במסגרת תיאור הסיכונים העיקריים שפורסמו בדוחות הכספיים לשנת 2017.

למידע המפורט על ניהול הסיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ראה פרק משנה "גילויים פיקוחיים נוספים" בפרק מידע כספי באתר האינטרנט של הבנק.

א. כללי

סיכון האשראי הינו הסיכון שלוה או צד נגדי, של הבנק, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק על פי הסכם האשראי. כדי למזער את הסיכון מוגדרת בבנק מדיניות ניהול סיכונים האשראי ומגבלות החשיפה לגבי לווים/ענפים במגזרי הפעילות והמוצרים בשונים, בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 311.

ב. מדיניות ותיאבון סיכון

היחידה לניהול סיכונים הראשית מובילה את תהליך גיבוש מדיניות האשראי, תוך שיתוף הגורמים העסקיים האחראים על מתן האשראי בבנק. מסמך מדיניות האשראי שהינו תוצר של גיבוש מדיניות זו, נדון ומאושר לפחות אחת לשנה על ידי הנהלת הבנק והדירקטוריון, ומתעדכן על פי השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים בארץ ובעולם, שינויים ברגולציה וכיו"ב. נהלי הבנק בתחום האשראי וניהול סיכון האשראי תומכים ומבטאים מדיניות זו הלכה למעשה.

מדיניות האשראי של הבנק נגזרת מהמדיניות הקבוצתית תוך שמירה על מאפייניו הייחודיים של הבנק. במסגרת המדיניות, התווה דירקטוריון הבנק אסטרטגיה לצמצום חשיפה בלתי רצויה לסיכון באמצעות הגדרת התיאבון לסיכון והוגדרו תחומי פעילות בהם לא יעניק הבנק אשראי במידה שרמת הסיכון הטמונה בהם גבוהה או רמת השליטה והבקרה עליהם אינה גבוהה, אף אם התשואה הפוטנציאלית העשויה להתקבל מהם גבוהה.

תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי, תואם פעילות בנקאית זהירה, תואם לדרישות הפיקוחיות ותואם להיקף פעילות הבנק וצביונו. בהתאם, מדיניות הבנק כוללת הגדרת עקרונות מפורטים בכל ענף ותחום, לרבות מגבלות פרטניות ברמת תתי ענפים ותחומי פעילות המאופיינים ברמת סיכון גבוהה.

ג. מערכות למדידה, אמידה וניהול של סיכונים האשראי

הבנק אימץ מודלים פנימיים של החברה האם לדירוג סיכון האשראי הגלום בפעילות הלקוח, המתבססים ברובם על פרמטרים אובייקטיביים בקשר עם מצבו של הלקוח (מאפייני הלקוח, תמהיל הבטחונות, החוסן הפיננסי המשתקף מן הדוחות הכספיים של הלקוח, נתונים ענפיים וכיו"ב).

ד. מדיניות ניהול מערך הביטחונות

במסגרת מדיניות האשראי, לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כבטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההישענות עליהם.

ה. מדיניות איתור וטיפול בחובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי

- בבנק קיימים תהליכים מובנים לזיהוי ואיתור מוקדם של לווים בעייתיים. הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כבעייתיים ומדיניות למדידת הפרשה להפסדי אשראי על מנת לקיים הפרשה ברמה המתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי.
- במסגרת הבנק פועלות יחידות ייעודיות לטיפול בחובות בעייתיים.
- כאמור בפרק מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים, בהתאם להוראת המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור.

ו. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים אשראי

הבנק מקיים מעטפת נאותה של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה וביקורת על תהליך ניהול סיכונים אשראי. תפיסת הניהול והבקרה של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכונים אשראי ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו.

ניהול החשיפה לסיכונים אשראי נבחן ומבוקר באופן שוטף, במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה וכן על ידי דרגי הביניים, כמפורט בדוח הסיכונים באינטרנט. לבנק מערכת לתיעוד המסמכים המשפטיים היוצרים את השעבודים על הנכסים שניתנו כביטחון בתיקי הלקוחות ומערכת המנהלת מעקב אחר שווים של נכסים אלה.

ז. ניהול סיכונים סביבתיים

במסגרת מדיניות האשראי של הבנק, אושרה מדיניות לניהול סיכונים סביבתיים בתחום האשראי. בגיבוש המדיניות נסמך הבנק על מדיניות חברת האם המטמיעה מדיניות קבוצתית ומסתייעת ביועצים חיצוניים.

ח. דיווח על החשיפה לסיכונים אשראי

הנהלה ודירקטוריון הבנק מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכונים אשראי, ובתחנים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה.

בנוסף, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווחת החשיפה לסיכונים אשראי, בהשוואה למסגרות, למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ולסמכויות כנדרש בהוראות 310 ו-311 להוראות ניהול בנקאי תקין.

ט. חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

ליום 31 בדצמבר 2017 אין קבוצת לווים אשר חבותה נטו, על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות ההון, (ליום 31 בדצמבר 2016 קבוצת לווים אחת).

י. איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

סיכון האשראי הבעייתי הסתכם ביום 31 בדצמבר 2017 ב- 373.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 323.4 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016. יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל לציבור הסתכם ביום 31 בדצמבר 2017 ב- 1.9% בהשוואה ל- 1.7% ביום 31 בדצמבר 2016.

1. סיכון אשראי בעייתי

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016			יתרה ליום 31 בדצמבר 2017		
חוץ			חוץ		
מאזני	מאזני	כולל	מאזני	מאזני	כולל
במיליוני ש"ח					
100.0	3.3	103.3	130.5	7.1	137.6
63.4	-	63.4	85.9	-	85.9
139.1	17.6	156.7	137.3	12.3	149.6
302.5	20.9	323.4	353.7	19.4	373.1
23.4			20.9		

סיכון אשראי פגום

סיכון אשראי נחות

סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת

סך סיכון אשראי בעייתי*

*מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום או יותר

2. נכסים שאינם מבצעים:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016			יתרה ליום 31 בדצמבר 2017		
חוץ			חוץ		
מאזני	מאזני	כולל	מאזני	מאזני	כולל
במיליוני ש"ח					
82.4	3.3	85.7	111.4	7.1	118.5
-	-	-	-	-	-
82.4	3.3	85.7	111.4	7.1	118.5

חובות פגומים

שנבדק על בסיס פרטי

שנבדק על בסיס קבוצתי

סך הכל נכסים שאינם מבצעים

(3). חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים ריבית

יתרה ליום		
31.12.16	31.12.17	
במיליוני ש"ח		
14.9	16.3	חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות ריבית

(4). שינויים בחובות הפגומים

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
99.3	97.3	יתרת חובות פגומים לתחילת התקופה
55.3	89.6	סוגו כחובות פגומים
(33.2)	(35.3)	גביית חובות פגומים
(24.1)	(23.9)	מחיקות חשבונאיות
97.3	127.7	יתרת חובות פגומים לסוף התקופה

(5). מדדי סיכון אשראי

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	
0.78%	0.96%	שיעור יתרת אשראי פגום לציבור מיתרת האשראי לציבור
		שיעור יתרת אשראי שאינו פגום לציבור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת
0.19%	0.16%	האשראי לציבור
1.13%	1.29%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
145.84%	135.16%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי הפגום לציבור
1.75%	1.93%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.23%	0.54%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
0.14%	0.30%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
11.77%	21.55%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי בגין אשראי לציבור
0.96%	1.11%	שיעור חבות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור

בשנת 2017 חל גידול בהיקף ההפרשה להפסדי אשראי הנובע מגידול בהיקף החובות הבעייתיים ובעיקר חובות עיסקיים קטנים. המדדים המשקפים את היקף ההוצאה עלו בהתאם. החלק העיקרי של ההוצאה מיוחס לחובות המטופלים באופן קבוצתי ומתבטא בגידול בהיקף החובות שנמחקו חשבונאית ובשיעור מתון יותר במדדים המשקפים את יתרת ההפרשה.

יא. הפרשה להפסדי אשראי

הבנק פועל בנושא הוצאות בגין הפסדי אשראי וחובות בעייתיים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים שנכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2011 והעדכונים שלהן מאז מועד זה. הבנק נוהג לאמוד, להעריך ולעדכן את גובה ההפרשה להפסדי אשראי בכל שנה קלנדרית, בהתאם לתחזיות הכלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים וניסיון העבר. במהלך השנה עודכן מודל קביעת מקדם ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בענף פרטיים כך שישקף מספר רחב יותר של פרמטרים. המודל המשמש בכל הקבוצה אומץ תוך ביצוע התאמות לפרמטרים שונים בבנק.

למידע נוסף בדבר ההפרשות להפסדי אשראי ראה באור 31.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק פעילות בישראל במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2017									
סיכון אשראי כולל (1)					חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3) הפסדי אשראי (4)				
סך הכל		דירוג ביצוע		בעייתי		מזה: חובות (2) (6)		הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי חשבונאות להפסדי אשראי	
סך הכל	אשראי (5) (6)	בעייתי	סך הכל	מזה: חובות (2) (6)	פגום	אשראי	נטו	יתרת הפרשה	אשראי
ציבור - מסחרי									
145.7	119.0	9.0	145.6	127.6	9.0	4.7	(0.4)	(0.5)	3.0
22.1	22.0	-	21.9	18.2	-	-	-	-	-
1,063.5	910.8	43.6	1,039.5	866.6	43.6	20.6	4.4	0.5	19.9
650.5	578.3	15.6	650.6	411.7	15.6	9.1	(0.7)	(2.8)	8.7
180.8	172.3	0.5	180.7	167.7	0.5	0.2	0.1	-	0.6
אספקת חשמל ומים									
150.1	148.8	0.1	122.3	103.9	0.1	-	0.1	-	0.4
1,406.7	1,237.6	99.9	1,405.8	1,228.1	99.9	48.0	31.8	16.0	44.6
מסחר									
159.3	129.5	15.9	159.3	129.1	15.9	6.5	3.7	10.3	5.5
232.6	208.0	9.3	222.3	192.8	6.5	1.5	1.1	1.3	3.0
362.2	237.1	24.0	362.1	291.9	24.0	4.2	0.5	(2.2)	5.6
37.9	27.4	2.4	34.6	26.5	2.4	1.2	0.2	0.1	0.8
שרותים פיננסיים									
427.4	369.5	11.1	427.3	289.7	11.1	11.1	2.8	2.3	3.1
אחרים									
422.6	408.8	4.9	422.6	328.1	4.9	1.7	2.6	1.9	2.4
5,261.4	4,569.1	236.3	5,194.6	4,181.9	233.5	100.5	45.7	27.2	97.6
סך הכל מסחרי									
284.5	275.5	1.7	284.5	284.5	1.7	0.2	0.6	0.3	2.1
אנשים פרטיים									
13,756.7	13,244.3	135.1	13,751.2	8,887.3	135.1	34.1	20.9	9.7	78.7
סך הכל ציבור - פעילות בישראל									
19,302.6	18,088.9	373.1	19,230.3	13,353.7	370.3	134.8	67.2	37.2	178.4
2,233.1	2,233.1	-	2,159.1	2,159.1	-	-	-	-	-
917.7	917.7	-	58.4	57.4	-	-	-	-	-
ממשלה בישראל									
סך הכל פעילות בישראל									
22,453.4	21,239.7	373.1	21,447.8	15,570.2	370.3	134.8	67.2	37.2	178.4

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 15,570.2 מיליון ש"ח, 966.7 מיליון ש"ח, 14.4 מיליון ש"ח, 5,902.1 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

ליום 31 בדצמבר 2016

סיכון אשראי כולל (1)									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)									
הפסדי אשראי (4)									
הוצאות									
(הכנסות)									
יתרת	מחיקות	בגין	הפסדי	בעייתי	מזה:	סך הכל	בעייתי	דירוג	
הפרשה	חשבוניות להפסדי	אשראי	פגום	חובות (2)	סך הכל	אשראי (5)	ביצוע	סך הכל	
אשראי	נטו	אשראי	פגום	(6)	סך הכל	אשראי (5)	ביצוע	סך הכל	
2.9	0.7	1.9	5.6	8.7	124.8	146.3	8.7	133.5	146.3
-	0.1	-	-	-	25.5	29.2	-	28.0	29.4
16.0	(0.7)	(8.7)	14.1	38.3	799.8	982.9	38.3	915.3	1,006.0
6.6	(0.1)	0.6	5.6	20.0	320.9	636.4	20.0	564.1	636.4
0.5	-	(0.4)	0.5	0.5	142.9	158.1	0.5	159.7	162.6
0.3	-	(0.2)	0.1	0.3	95.1	114.2	0.3	141.8	142.2
28.8	9.9	17.2	23.8	77.3	1,223.6	1,399.2	77.3	1,290.1	1,399.3
12.1	2.6	3.3	12.9	23.6	162.1	195.5	23.6	141.3	195.7
3.2	-	0.8	1.6	6.6	179.0	210.7	9.3	197.4	221.5
2.9	(0.7)	0.2	2.0	8.5	214.4	312.9	8.5	284.7	312.9
0.7	(0.4)	(0.5)	1.5	2.1	76.1	81.0	2.1	62.3	81.0
3.4	0.8	2.1	2.1	11.4	284.1	408.2	11.4	351.9	408.2
1.7	(0.3)	(0.4)	2.0	5.3	360.9	474.6	5.3	451.7	474.6
79.1	11.9	15.9	71.8	202.6	4,009.2	5,149.2	205.3	4,721.8	5,216.1
1.8	0.3	0.6	0.3	2.8	250.2	250.2	2.8	225.1	250.2
67.5	4.5	10.9	28.5	115.3	8,263.2	13,058.6	115.3	12,291.8	13,063.6
148.4	16.7	27.4	100.6	320.7	12,522.6	18,458.0	323.4	17,238.7	18,529.9
-	-	-	-	-	2,016.4	2,016.4	-	2,185.1	2,185.1
-	-	-	-	-	28.4	33.5	-	1,212.0	1,212.0
148.4	16.7	27.4	100.6	320.7	14,567.4	20,507.9	323.4	20,635.8	21,927.0

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 14,567.4 מיליון ש"ח, 1,379.0 מיליון ש"ח, 15.1 מיליון ש"ח, 5,965.5 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות)
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת

סיכונים בתיק ההלוואות למשקי בית

כללי

הצריכה הפרטית נמצאת בשנים האחרונות במגמת צמיחה וכפועל יוצא גם היקף האשראי לאנשים פרטיים. מדיניות האשראי לאנשים פרטיים משקפת למעשה את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי רמות הסיכון שברצונו ליטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל. תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי, תואם פעילות זהירה, תואם לדרישות הפיקוחיות ותואם להיקף פעילות הבנק ולצביונו.

המדיניות מתבססת על מערכת פנימית לדירוג סיכון האשראי לאנשים פרטיים על פי מודלים סטטיסטיים המתעדכנים באופן שוטף וכן על ידי כללים עסקיים ועקרונות למתן אשראי בהתאם לבחינת כושר ההחזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה.

תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות האשראי של הבנק באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות למתן אשראי ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק, וכן בתהליכי בקרה ובתהליכי עבודה מובנים, בקווי הבקרה השונים. מודלים של דירוג סיכונים אשראי משמשים את הקבוצה הן להעמדת אשראי ישיר באמצעות האינטרנט, האפליקציה והבינלאומי קול, והן בתהליך החיתום של האשראי בסניפים. המלצות האשראי הנגזרות מהמודלים הסטטיסטיים, יחד עם נהלי הבנק הנסמכים על מדיניות האשראי של הבנק והמגבלות האיכותיות והכמותיות הכלולות בה, מגלמים את תיאבון הסיכון המידתי של הקבוצה בתחום האשראי הצרכני.

מרבית הלקוחות במגזר משקי הבית בבנק הינם שכירים, חלק ניכר מהם עובדים או עובדים לשעבר במערכת הביטחון. יחד עם זאת הבנק מעניק שירותים ללקוחות פרטיים אחרים על בסיס הסכמים אישיים ועל בסיס הסכמים מפעליים.

אוכלוסיית השכירים במערכת הביטחון הינה אוכלוסייה בעלת מקורות הכנסה יציבים ובעלת כושר החזר. חלק מן האשראי לאוכלוסייה זו ניתן במסגרת מכרזים למתן אשראי וקביעת תנאי ניהול חשבון בהם זכה הבנק לאורך השנים (האחרון שבהם נערך באוקטובר 2015). ההלוואות הניתנות במסגרת מכרזי משרד הביטחון משקפות בחלקן היוון זכויות ומאופיינות בסכומים גדולים לתקופות ארוכות. במסגרת תנאי מכרז משרד הביטחון נקבעה אחרייתו של משרד הביטחון לתשלום במצב של כשל אשראי. החזרי הלוואות אלה והלוואות נוספות לאוכלוסיית מערכת הביטחון וכן הלוואות הניתנות במסגרת הסכמים מפעליים מנוכים מן השכר ישירות. הסכמים ודפוסי פעולה אלה מקטינים את סיכון האשראי לאוכלוסיות אלה.

להלן פרטים על סיכון האשראי לאנשים פרטיים לא כולל הלוואות לדירוג

שינוי ב-%	יתרה ליום 31 בדצמבר	
	2016	2017
במיליוני ש"ח		
סיכון אשראי מאזני		
עו"ש (1.0%)	647.5	640.8
כרטיסי אשראי 13.4%	1,170.7	1,328.1
הלוואות 7.3%	6,445.0	6,918.4
סך הכל סיכון אשראי מאזני 7.6%	8,263.2	8,887.3
סיכון אשראי חוץ מאזני		
מסגרת עו"ש 7.0%	1,379.2	1,475.4
מסגרת כרטיסי אשראי 13.1%	2,321.0	2,625.0
התחייבויות אחרות (30.3%)	1,095.2	763.5
סך הכל סיכון אשראי חוץ מאזני 1.4%	4,795.4	4,863.9
סיכון אשראי כולל 5.3%	13,058.6	13,751.2
ממוצע סיכון אשראי מאזני 5.7%	8,047.9	8,507.0

תיאור הפעילות

א. חיתום האשראי למשקי בית

חיתום האשראי למשקי בית מבוסס על פרמטרים אישיים של הלקוח ומשקף נכונות מידתית לנטילת סיכוני אשראי. תפיסה זו משתקפת היטב במגבלות כמותיות ואיכותיות וכן באמצעות מגוון רחב של תהליכי עבודה מובנים ותהליכי בקר הדוקים בקווי הבקרה השונים.

הבנק מציע אשראי ללקוחות באופן יזום ע"ב ניטור מאפייני הסיכון של הלקוח ואיתור צרכיו. תהליך זה מושתת על ערכי הגינות ושקיפות כלפי הלקוח, כאשר בכל שיחה יזומה של הבנק (או אגב חשיפת הלקוח למידע שיווקי באתר האינטרנט או באפליקציה) ניתן ללקוח גילוי מלא על הנכסים וההתחייבויות בחשבונו והתשובות בגינם ככל שניתן לחשבן. מידע זה נועד לאפשר ללקוח קבלת החלטה מושכלת בדבר כדאיות לקיחת ההלוואה, וזאת טרם ביצוע הפעולה.

בתהליך החיתום נבחנים מספר קריטריונים המהווים כלי תומך החלטה. בין היתר נבחנים אינפורמציה כללית על הלקוח (זהותו, חוסנו הפיננסי, התנהלותו בחשבון וכל מידע נוסף אשר בידו לסייע בתהליך החיתום), מטרת האשראי, פעילות הלקוח בבנק בהקשר לתמחור העיסקה, כושר ההחזר, תמהיל האשראי הכולל בחשבון והתאמתו לצורכי הלקוח.

ב. להלן פרטים על מאפייני סיכון האשראי ללקוחות פרטיים:

1) סיכון האשראי לפי גודל (*)

ליום 31 בדצמבר 2017			
אשראי	אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל (**)	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
עד 10 אלפי ש"ח	68.9	116.4	185.3
10-20 אלפי ש"ח	141.1	280.5	421.6
20-40 אלפי ש"ח	377.7	681.9	1,059.6
40-80 אלפי ש"ח	1,004.9	1,144.6	2,149.5
80-150 אלפי ש"ח	1,850.0	1,213.4	3,063.4
150-300 אלפי ש"ח	2,555.7	970.9	3,526.6
מעל 300 אלפי ש"ח	2,889.0	456.2	3,345.2
סך הכל	8,887.3	4,863.9	13,751.2

(*) הגדרת לווה- בהתאם להגדרות הוראת ניהול בנקאי תקין 313.

(**) סיכון אשראי כולל לפני הפרשה להפסדי אשראי - למעט חבות בגין נגזרים ולמעט הלוואות לדיור.

2) סיכון אשראי מאזני לפי גובה ההכנסה* ותיק נכסים פיננסי

סיכון אשראי מאזני		סיכון	
תיק נכסים פיננסיים**	תיק נכסים פיננסיים**	סך הכל סיכון אשראי	אשראי חוץ מאזני
נמוך מ- 50 אלף ש"ח	גבוה מ- 50 אלף ש"ח	מאזני	מליוני ש"ח
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח
גובה ההכנסה לחשבון			
227.0	7.0	234.0	61.1
1,587.7	138.1	1,725.8	868.2
ללא הכנסה קבועה לחשבון			
1,685.2	427.8	2,113.0	1,273.7
2,721.6	2,092.9	4,814.5	2,660.9
6,221.5	2,665.8	8,887.3	4,863.9
נמוכה מ- 10 אלפי ש"ח			
ונמוכה מ- 20 אלפי ש"ח			
גבוהה מ- 20 אלפי ש"ח			
סך הכל			

* הכנסה קבועה לחשבון, כהגדרתה בהוראה 836 (משכורת בפועל + סך קצבאות + הפקדות מזומן + הפקדות שיקים).

** תיק הנכסים הפיננסיים המקושר לחשבון כגון: פיקדונות כספיים (לרבות יתרות עו"ש), תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים.

(3) התפלגות סיכון אשראי לפי התקופה הממוצעת שנותרה לפירעון (לפי המועד הסופי לפירעון ההלוואה)

ליום 31 בדצמבר 2017		
תקופה נותרת ממוצעת	יתרות אשראי	
בשנים	במיליוני ש"ח	
0.1	2,125.3	עד שנה
2.1	1,189.1	משנה עד 3 שנים
4.1	1,585.1	מ-3 עד 5 שנים
6.0	1,132.0	מ-5 עד 7 שנים
12.1	2,835.1	מעל 7 שנים
-	20.7	ללא תקופת פרעון
5.7	8,887.3	סך הכל

(4) יתרות סיכון אשראי מובטח

ליום 31 בדצמבר 2017			
במיליוני ש"ח			
סך יתרת אשראי	יתרת אשראי חוץ מאזני	יתרת אשראי מאזני	
10,557.8	4,132.2	6,425.6	סך אשראי שאינו מגובה בביטחונות
3,193.4	731.7	2,461.7	סך אשראי המגובה בביטחונות *
13,751.2	4,863.9	8,887.3	סה"כ

*מזה ביטחונות נזילים 74.8 מיליון ש"ח.

(5) יתרות אשראי לפי חשיפה לשינויים בשיעורי ריבית

ליום 31 בדצמבר 2017	
יתרות אשראי	סוג האשראי
במיליוני ש"ח	
6,649.6	אשראי בריבית משתנה
268.8	אשראי בריבית קבועה
640.8	עו"ש
1,328.1	כרטיסי אשראי
8,887.3	סך הכל

ג. אופן פיקוח ומעקב על מאפייני הסיכון

הבנק מכשיר את עובדיו ברמת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום האשראי ומקיים מערכות ממוחשבות תומכות החלטה, בקרה ומעקב לאיתור מוקדם של לווים בפיגור או תסמינים שליליים. תיק האשראי למשקי הבית מפוזר בין מספר רב של לווים. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בבנק באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת. הבקורות בנושא האשראי הצרכני מבוצעות באמצעות שלושת קווי ההגנה. במסגרת הבקורות המבוצעות על ידי הקו הראשון מבוצע: מעקב אחר חריגה ממסגרת עו"ש וחח"ד, בדיקת אשראי בעייתי בפיגור ובקרה אחר התפתחות האשראי הצרכני הבעייתי בסניפים. בקו השני קיימות מגוון בקורות, כאשר עיקרן נועדו לבחון את ההתנהלות הפיננסית בחשבונות ולאחר סימנים להתדרדרות במצב החוב. סימני התדרדרות יכולים לנבוע מירידה במחזורי פעילות, חריגות ממסגרות מאושרות וכדומה. בנוסף, הבנק משתמש במערכות ממוכנות תומכות כגון מערכת לאיתור וטיפול בחובות בעלי סממנים בעייתיים ומערכת סטטיסטית לניבוי כשל אשראי. הקו השלישי, מערך הביקורת הפנימית, אחראי לביצוע ביקורת בלתי תלויה על ניהול הסיכון, מסגרת העבודה והבקורות לניטור סיכונים אשראי צרכני, לרבות עבודת קווי ההגנה הראשון והשני לסיכון זה.

אשראי משקי בית בעייתי

להלן פרטים על היקף האשראי הבעייתי למשקי בית:

שינוי ב-%	יתרה ליום 31 בדצמבר	
	2016	2017
במיליוני ש"ח		
19.6%	28.5	34.1
16.4%	86.8	101.0
17.2%	115.3	135.1
* מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר		
(14.3%)	6.3	5.4

שיעור החובות הבעייתיים ביום 31 בדצמבר 2017 ביחס לאשראי המאזני הוא כ- 1.5% בהשוואה ל- 1.4% ביום 31 בדצמבר 2016. שיעור ההוצאה להפסדי אשראי במגזר משקי הבית מסך האשראי בשנת 2017 הינו 0.23% בהשוואה ל- 0.15% בשנת 2016. שיעור הפסדי האשראי והיקף ביצוע הסדרי אשראי למשקי בית בבנק נמוך ומבטא הן את איכות האשראי והן את איכות מנגנוני המעקב, הבקרה והגבייה.

חשיפה למדינות זרות (1)

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך (4) *

ליום 31 בדצמבר 2017						
המדינה	חשיפה מאזנית (2)			חשיפה חוץ מאזנית (2),(3)		
	חשיפה מאזנית מעבר לגבול			חשיפה מאזנית מעבר לגבול (2)		
	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים	סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מדה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה
ספרד	2.6	-	-	3.8	-	2.6
איטליה	8.9	-	-	1.2	-	8.9
פורטוגל	1.5	-	-	-	-	1.5
יוון	0.1	-	-	-	-	0.1
הודו	52.4	1.8	-	18.3	-	52.4
בריטניה	71.8	0.2	-	11.3	-	26.3
אחרות	229.9	5.9	-	75.2	-	229.8
סך כל החשיפות למדינות זרות	367.2	7.9	-	109.8	-	321.6
סך החשיפות למדינות LDC	105.9	4.0	-	25.7	-	105.9

ליום 31 בדצמבר 2016						
המדינה	חשיפה מאזנית (2)			חשיפה חוץ מאזנית (2),(3)		
	חשיפה מאזנית מעבר לגבול			חשיפה מאזנית מעבר לגבול (2)		
	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים	סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מדה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה
ספרד	2.7	0.3	-	4.9	-	2.7
איטליה	14.3	-	-	1.8	-	14.3
פורטוגל	2.0	0.6	-	-	-	2.0
אירלנד	0.8	-	-	0.6	-	0.8
הודו	30.3	0.5	-	38.4	-	30.3
בריטניה	71.2	0.7	-	13.8	-	71.2
אחרות	174.5	7.4	-	72.9	-	174.4
סך כל החשיפות למדינות זרות	295.8	9.5	-	132.4	-	295.7
סך החשיפות למדינות LDC	54.9	1.0	-	46.9	-	54.8

* עיקר האשראי שניתן בפועל הינו אשראי פקטורינג המובטח בביטוח אשראי בחברות ביטוח.

חלק ב' - מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% ובין 1% מסך הנכסים בבנק או בין 15% ובין 20% מההון לפי הנמוך
בימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 לא קיימת חשיפה למדינות זרות שסך החשיפה של כל אחת מהן הינו בין 0.75% או בין 15% ובין 20% מההון לפי הנמוך.

חלק ג' - מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות*

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
אירלנד	פורטו ריקו	פורטוגל	יוון	
0.8	1.8	2.0	-	סכום החשיפה בתחילת תקופה
(0.1)	-	(0.5)	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
-	2.0	-	0.1	חשיפות שהתווספו
-	-	-	-	שינויים אחרים (לרבות הפרשות ומחיקות)
0.7	3.8	1.5	0.1	סכום החשיפה בסוף תקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
אירלנד	פורטו ריקו	קפריסין	פורטוגל	
0.4	2.7	0.3	1.3	סכום החשיפה בתחילת תקופה
(0.1)	(0.9)	(6.2)	0.7	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
0.5	-	5.9	-	חשיפות שהתווספו
-	-	-	-	שינויים אחרים (לרבות הפרשות ומחיקות)
0.8	1.8	-	2.0	סכום החשיפה בסוף תקופה

* עיקר האשראי שניתן בפועל הינו אשראי פקטורינג המובטח בביטוח אשראי בחברות ביטוח.

הערות לעמוד קודם:

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוזף מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעיית וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) ניתן מידע גם בדבר כל החשיפות למדינות פורטוגל, איטליה, יוון וספרד.

Leveraged Finance - מימון ממונף

מימון ממונף מוגדר כאשראי למימון עסקאות הוניות בתאגידים (כמוגדר בהוראת בנק ישראל מספר 323) אשר עונה על תבחינים מסויימים, ואשראי הניתן ללווים המאופיינים ברמות מינוף פיננסי גבוהות.
הבנק מחשיב מימון ממונף כאשראי הנכלל באחת מארבע הקבוצות כמפורט בדוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק לשנת 2017.
אין חשיפה מאזנית בגין עסקאות בגין אשראי לרכישת אמצעי שליטה ליום 31 בדצמבר 2017 (31 בדצמבר 2016 - 21.1 מיליון ש"ח).
ליום 31 בדצמבר 2017 סך כל החשיפה החוץ מאזנית בגין עסקאות הוניות ממונפות הסתכם בכ - 20 מיליון ש"ח (אין חשיפה חוץ מאזנית ליום 31 בדצמבר 2016).
לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 אין חשיפה מאזנית למימון ממונף.

עסקאות סינדיקציה ורכישות אשראי

סינדיקציה הינה עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות. הבנק נקשר במס' עסקאות אשראי מסוג סינדיקציה בסך כולל של כ- 253.7 מ' ש"ח (31 בדצמבר 2016 – 78.2 מ' ש"ח) עיקר האשראי ניתן בשותפות עם גוף מוסדי על פי תנאי מכרז החשב הכללי במשרד האוצר להעמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות מדינה. במהלך עסקים שוטף הבנק מבצע עסקאות רכישה של אשראי לזמן קצר. היקף הביצוע של עסקאות אלו במהלך שנת 2017 הסתכם בכ- 2.8 מיליארד ש"ח (בשנת 2016 כ- 2.3 מיליארד ש"ח). למידע נוסף ראה ביאור 28 ב-1.1. לדוחות הכספיים.

סיכון שוק

א. כללי

1. סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים. ובכללם: סיכון ריבית, סיכון מטבע, סיכון אינפלציה וסיכון מחיר מניות.
2. לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים, אשר מתווה ומפרטת, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד, עקרונות לפעילות ומגבלות לסיכונים השוק אליהם חשוף הבנק ברמת אפיקי השקעה.

ב. הפיקוח והבקרה על ניהול החשיפה לסיכונים השוק

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה בלתי תלויה וביקורת על תהליך ניהול סיכונים השוק. התפיסה הניהולית והבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכונים שוק ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו. ניהול החשיפה לסיכונים השוק נבחן ומבוקר באופן שוטף במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון וההנהלה וכן על ידי דרגי הביניים כמפורט בדוח הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

ג. דיווח על החשיפות לסיכונים שוק

הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכונים שוק, ובחתכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה, בין היתר, התפתחויות בסיכון ובסביבה הפיננסית ועמידה במגבלות.

ד. תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים פיננסיים, תואם פעילות בנקאית זהירה, מידתית ותואם לדרישות הפיקוחיות ולהיקף פעילות הבנק לצביונו. ככלל, הבנק שואף למזער את החשיפות הפיננסיות שהוא נוטל, ופועל ליצירת רווחיות נאותה תוך כדי נטילת סיכונים פיננסיים נמוכים. תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות הבנק באמצעות מגוון רחב מאוד של מגבלות סיכון/הפסד כמותיות ומידתיות ביחס להון הבנק, וכן בתהליכי בקרה הדוקים ובתהליכי עבודה מובנים בקווי הבקרה השונים.

ה. המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכון שוק

הבנק, כחלק מקבוצת הבינלאומי, עושה שימוש במספר מודלים מקובלים לצורך ניהול החשיפה לסיכונים השוק הכוללים גם את מדד הערך בסיכון (VAR) וכן מבחני קיצון.

ו. החשיפה לריבית

כללי

סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית, המשפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (ובמקרים מסוימים התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. צורותיו העיקריות של סיכון הריבית שאליו נחשף הבנק כוללות: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה, סיכון בסיס וסיכון אופציות. סיכון הריבית, לכלל התיק, הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. הבנק מנהל את סיכונים הריבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון הריבית (הוראה 333), בדגש על סיכון הריבית בתיק הבנקאי. נקבעה מדיניות בנושא ניהול סיכון הריבית בהתאם להוראות.

ניהול החשיפה

ניהול החשיפה לסיכונים בריבית נעשה על ידי התאמת משך החיים הממוצע של המקורות והשימושים, ותוך צמצום החשיפה לשחיקת השווי ההוגן, כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשערי הריבית, בכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון. בכל מגזר נמדדת החשיפה לשינוי בלתי צפוי בשיעור הריבית לכל התקופות ובתרחישי ריבית שונים, ונמדדת השפעתה על השחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי ושל הרווח החשבונאי עבור שנים עשר חודשים קדימה, בכל אחד מהמגזרים בנפרד, וגם בכל המגזרים יחד. החשיפה העיקרית לסיכוני ריבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר צמוד המדד, ונובעת ממאפייני ההשקעה, הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במגזרים אלה. הבנק עושה שימוש בנגזרים כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות, ובכלל זה לצרכי גידור, על מנת למזער את סיכון הריבית בפעילויות פרטניות בתיקי הנוסטרו.

התיאבון לסיכון

- תיאבון הסיכון לריבית כפי שמשקף במגבלות הינו מידתי, וניצול מסגרות החשיפה מבוצע בהתאם להערכות הבנק בנוגע לשיעורי הריבית הצפויים ולמבנה עקום הריבית הצפוי באופקי זמן שונים ובכפוף למגבלות שהוגדרו במדיניות הסיכונים הפיננסיים.
- לבנק סדרת מגבלות לשינויים בעקום הריבית ומגבלות פרטניות והיחידות העסקיות השונות היוצרות סיכוני ריבית, על היקף חשיפת הריבית, ומגבלות על גובה השחיקה המקסימאלי בשווי ההוגן תחת מצב קיצון.

החשיפה בפועל ליום הדוח

סיכון הריבית נמדד ומנוהל על בסיס הנחות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. בחשבונות עו"ש שאינם נושאים ריבית קיימות יתרות זכות בסכום יציב לאורך זמן. הבנק חישב באמצעות מודל ייעודי וקבע כי תקופת הפירעון של יתרת העו"ש היציבה המשמשת בחישוב החשיפה לריבית תהיה למספר שנים.

להלן תיאור רגישות ההון לשינויים במקביל בעקומי הריבית- השינוי הפוטנציאלי בשווי הכלכלי כתוצאה מתרחיש של ירידה מקבילה של 1% בעקום הריבית:

ליום 31 בדצמבר 2016		ליום 31 בדצמבר 2017		
אחוז החשיפה	המגבלה	אחוז החשיפה	המגבלה	
0.9%	3.5%	4.5%	5.0%	מט"י לא צמוד
1.9%	3.5%	2.0%	3.5%	מט"י צמוד מדד
0.2%	1.0%	0.1%	1.0%	מט"ח וצמוד מט"ח
3.0%	5.0%	6.5%	8.0%	חשיפה כוללת

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

להלן מידע על הנכסים וההתחייבויות החשופים לשינויים בריבית על פי שוויים ההוגן, כולל ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעור הריבית על שוויים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק למעט פריטים לא כספיים על פי הכללים החשבונאיים:

1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית)

ליום 31 בדצמבר 2017

סך הכל	מטבע חוץ (2)		מטבע ישראלי		במיליוני ש"ח
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
20,925.2	467.4	524.0	1,125.1	18,808.7	נכסים פיננסיים (1)
1,131.2	289.3	807.8	-	34.1	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוז' מאזניים (3)
19,982.8	460.6	1,122.9	1,184.0	17,215.3	התחייבויות פיננסיות (1)(5)
1,149.5	287.8	212.4	-	649.3	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוז' מאזניים
924.1	8.3	(3.5)	(58.9)	978.2	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ליום 31 בדצמבר 2016

סך הכל	מטבע חוץ (2)		מטבע ישראלי		במיליוני ש"ח
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
20,208.1	493.7	415.2	1,281.8	18,017.4	נכסים פיננסיים (1)
1,233.9	172.3	1,015.9	-	45.7	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוז' מאזניים (3)
19,355.1	504.2	1,164.9	1,320.3	16,365.7	התחייבויות פיננסיות (1)
1,244.3	164.6	230.5	-	849.2	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוז' מאזניים
842.6	(2.8)	35.7	(38.5)	848.2	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

2. השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק, למעט פריטים לא כספיים.

זמן הפירעון של חשבונות העו"ש שאינם נושאים ריבית, המשמש לחישוב החשיפה כאמור, הוא עם דרישה ועד חודש.

ליום 31 בדצמבר 2017

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים. לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית (4)								
שינויים בשיעורי הריבית	מטבע ישראלי		מטבע חוץ (2)		סך הכל		שינוי בשווי הוגן	
	לא צמוד	צמוד	דולר	אחר	השפעות סך	שינוי בשווי הוגן		
	במיליוני ש"ח							
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד	903.8	(35.4)	(5.2)	8.3	-	871.5	(36.6)	(4.03%)
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז	956.4	(56.3)	(3.7)	8.5	-	904.9	(3.2)	(0.35%)
קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד	1,025.7	(84.6)	(5.3)	8.7	-	944.5	36.4	4.01%

ליום 31 בדצמבר 2016

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הרבית (4)

מטבע ישראלי	מטבע חוץ (2)	מקצות הכל	סך הכל	שינוי בשווי הוגן
לא צמוד	מדד	דולר	אחר	במיליוני ש"ח
775.8	(18.4)	34.2	(2.7)	-
840.7	(36.3)	35.5	(2.8)	-
927.0	(61.0)	33.4	(2.8)	-

שינויים בשיעורי הרבית

גידול מיידי מקביל של אחוז אחד

גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז

קטון מיידי מקביל של אחוז אחד

הערות לעמודים 46-47:

- (1) לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
- (2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהווים ברביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן המוצג בכל שאר המטבעות ושאינם דולר ארה"ב ואינם מטבעות עיקריים שניתן להם גילוי נפרד.
- (4) שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים המוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל שינוי שצויין בכל שיעורי הרבית במגזר ההצמדה. סך השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים), בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הרבית בכל מגזרי ההצמדה.
- (5) בשנת 2017 כולל שווי הוגן של ההתחייבות האקטוארית לעובדים בסך של 203.5 מיליון ש"ח ואינו כולל את שווי נכסי התוכנית. (ליום 31 בדצמבר 2016 סך ההתחייבות האקטוארית נעמד בסך של 199.5 מיליון ש"ח).
- (6) בשנת 2017 מדידה זו כוללת את השפעת הרגישות של ההתחייבות האקטוארית לעובדים, אשר נאמדת בירידה בשווי ההוגן בסך של כ- 4.5 מיליון ש"ח בתרחיש עליה של 1% בריבית ואינה כוללת את השפעת הרגישות של נכסי התוכנית לשינויים בריבית.

ליום 31 בדצמבר 2017

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 שנים	מעל 5 שנים	מעל 10 שנים	מעל 20 שנים
מטבע ישראלי לא צמוד							
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים							
15,182.7	631.1	853.3	1,067.9	251.1	328.9	178.0	
נכסים פיננסיים (למעט							
2.1	22.1	6.2	-	-	-	-	-
אופציות) (אופציות (במונחי נכס הבסיס)							
1.5	1.2	0.8	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים							
15,186.3	654.4	860.3	1,067.9	251.1	328.9	178.0	
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים							
15,442.6	378.1	387.6	594.8	199.4	7.5	1.9	
התחייבויות פיננסיות (למעט							
88.8	527.6	7.0	1.5	20.8	-	-	-
אופציות) (אופציות (במונחי נכס הבסיס)							
1.5	1.2	0.8	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים							
15,532.9	906.9	395.4	596.3	220.2	7.5	1.9	
סך כל השווי ההוגן							
-	-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים, נטו							
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית							
(346.6)	(252.5)	464.9	471.6	30.9	321.4	176.1	
במגזר							
(346.6)	(599.1)	(134.2)	337.4	368.3	689.7	865.8	
החשיפה המצטברת במגזר							

31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017				
משך חיים	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	מנעל 20 שנה ללא תקופת פרעון	
ממוצע אפקטיבי בשנים	באחוזים		ממוצע אפקטיבי בשנים	באחוזים			
0.58	2.32%	18,018.3	0.44	2.09%	18,816.6	323.2	0.4
0.20		34.6	0.20		30.4	-	-
0.41		17.5	0.15		14.4	10.9	-
-		-	-		-	-	-
⁽²⁾ 0.58	2.32%	18,070.4	⁽²⁾ 0.44	2.09%	18,861.4	334.1	0.4
0.16	1.25%	16,365.7	0.14	0.70%	17,011.8	-	(0.1)
0.32		838.1	0.32		645.7	-	-
0.41		17.5	0.15		14.4	10.9	-
-		-	-		-	-	-
⁽²⁾ 0.17	1.25%	17,221.3	⁽²⁾ 0.14	0.70%	17,671.9	10.9	(0.1)
						-	-
							0.5
							866.3

ליום 31 בדצמבר 2017

מעל 10 עד 20 שנה	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש
מטבע ישראלי צמוד למדד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
14.7	60.6	157.7	333.5	524.6	16.0	17.9
נכסים פיננסיים (1)						
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט						
-	-	-	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
14.7	60.6	157.7	333.5	524.6	16.0	17.9
סך כל השווי ההוגן						
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
47.2	283.8	211.4	457.8	116.4	23.3	38.0
התחייבויות פיננסיות (1)						
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט						
-	-	-	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
47.2	283.8	211.4	457.8	116.4	23.3	38.0
סך כל השווי ההוגן						
מכשירים פיננסיים, נטו						
(32.5)	(223.2)	(53.7)	(124.3)	408.2	(7.3)	(20.1)
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית						
(52.9)	(20.4)	202.8	256.5	380.8	(27.4)	(20.1)
במגזר						
החשיפה המצטברת במגזר						

31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017				
משך חיים	שיעור תשואה	סך הכל שווי הוגן	משך חיים	שיעור תשואה	סך הכל שווי הוגן	מלל תקופת פרעון	מעל 20 שנה
ממוצע אפקטיבי בשנים	פנימי באחוזים		ממוצע אפקטיבי בשנים	פנימי באחוזים			
2.32	1.84%	1,281.8	1.79	1.70%	1,125.1	0.2	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
(2) 2.32	1.84%	1,281.8	(2) 1.79	1.70%	1,125.1	0.2	-
3.85	1.16%	1,320.3	3.78	0.62%	1,184.0	-	6.1
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
(2) 3.85	1.16%	1,320.3	(2) 3.78	0.62%	1,184.0	-	6.1
-	-	-	-	-	-	-	-
						(6.1)	
						(59.0)	

ליום 31 בדצמבר 2017

מטבע חוץ (3)	עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 שנים	מעל 5 שנים	מעל 10 שנים	מעל 20 שנים
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים								
נכסים פיננסיים (1)	183.8	374.2	14.0	102.4	22.0	294.9	-	-
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	336.7	740.4	12.6	1.7	1.0	1.3	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	1.5	1.2	0.8	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	-	-	-	-	-	-	-	-
סך כל השווי ההוגן	522.0	1,115.8	27.4	104.1	23.0	296.2	-	-
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים								
התחייבויות פיננסיות (1)	1,398.8	78.1	106.2	0.4	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	65.2	9.7	14.2	94.7	8.6	304.3	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	1.5	1.2	0.8	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	-	-	-	-	-	-	-	-
סך כל השווי ההוגן	1,465.5	89.0	121.2	95.1	8.6	304.3	-	-
מכשירים פיננסיים, נטו	-	-	-	-	-	-	-	-
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית	(943.5)	1,026.8	(93.8)	9.0	14.4	(8.1)	-	-
החשיפה המצטברת במגזר	(943.5)	83.3	(10.5)	(1.5)	12.9	4.8	4.8	-

31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017				
משך חיים	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	מלל תקופת פרעון	מל 20 שנה
אפקטיבי בשנים	באחוזים		אפקטיבי בשנים	באחוזים			
1.67	2.32%	908.9	2.47	2.00%	992.6	1.3	-
0.19		1,177.0	0.17		1,093.7	-	-
-		11.2	-		3.5	-	-
-		-	-		-	-	-
(2) 0.83	2.32%	2,097.1	(2) 1.26	2.00%	2,089.8	1.3	-
0.06	1.18%	1,669.1	0.04	1.31%	1,583.5	-	-
3.90		383.9	4.91		496.7	-	-
-		11.2	-		3.5	-	-
-		-	-		-	-	-
(2) 0.77	1.18%	2,064.2	(2) 1.20	1.31%	2,083.7	-	-
						-	-
							-
							4.8

ליום 31 בדצמבר 2017

עם דרישה עד חודש	מל חודש עד 3 חודשים	מל 3 חודשים עד שנה	מל שנה עד 3 שנים	מל 3 שנים	מל 5 שנים	מל 10 עד 20 שנה
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
15,384.4	1,021.3	1,391.9	1,503.8	430.8	684.4	192.7
נכסים פיננסיים (1)						
338.8	762.5	18.8	1.7	1.0	1.3	-
אופציות (למעט)						
3.0	2.4	1.6	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
15,726.2	1,786.2	1,412.3	1,505.5	431.8	685.7	192.7
סך כל השווי ההוגן						
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
16,879.4	479.5	610.2	1,053.0	410.8	291.3	49.1
התחייבויות פיננסיות (1)						
154.0	537.3	21.2	96.2	29.4	304.3	-
אופציות (למעט)						
3.0	2.4	1.6	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
17,036.4	1,019.2	633.0	1,149.2	440.2	595.6	49.1
סך כל השווי ההוגן						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית						
(1,310.2)	767.0	779.3	356.3	(8.4)	90.1	143.6
במגזר						
(1,310.2)	(543.2)	236.1	592.4	584.0	674.1	817.7
החשיפה המצטברת במגזר						
התחייבויות לזכויות עובדים, ברוטו-						
6.3	5.9	19.7	44.4	19.9	37.1	55.7
פנסיה ופיצויים						

הערות לעמודים 48 עד 55:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 18 לדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- 1. למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- 2. ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- 3. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017				
משך חיים	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	מלל תקופת פרעון	מעל 20 שנה
ממוצע אפקטיבי בשנים	באחוזים		ממוצע אפקטיבי בשנים	באחוזים			
0.92	2.50%	20,209.0	0.78	2.25%	20,934.4	324.7	0.4
0.20		1,211.6	0.17		1,124.1	-	-
-		28.7	-		17.9	10.9	-
-		-	-		-	-	-
(2) 0.71	2.50%	21,449.3	(2) 0.59	2.25%	22,076.4	335.6	0.4
0.40	1.19%	19,355.1	0.35	0.65%	19,779.3	-	6.0
0.20		1,222.0	2.32		1,142.4	-	-
-		28.7	-		17.9	10.9	-
-		-	-		-	-	-
(2) 0.46	1.19%	20,605.8	(2) 0.45	0.65%	20,939.6	10.9	6.0
						-	-
						(5.6)	
						812.1	
			15.56	1.32%	200.2		11.2

ב. חשיפת הבסיס

כללי

חשיפת בסיס נוצרת כתוצאה מאי הקבלה בעיתוי, בבסיס המדידה ובסכומי ההשקעה עם או ללא פעולות גידור. על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שההשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד מוגדרת כחשיפת בסיס.

ניהול החשיפה

- ניהול הסיכונים בחשיפות הבסיס והשקעת ההון הפנוי (המוגדר כהון עצמי בתוספת זכויות מיעוט ובניכוי פריטים לא כספיים נטו) במגזרי ההצמדה השונים נעשים בהתבסס על הערכות ותחזיות שוטפות של הגורמים הניהוליים השונים ביחידה הפיננסית לגבי התפתחויות צפויות בשוקי הכספים וההון.
- תמהיל ההשקעה של ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים מנוהל באופן שוטף בכפוף למגבלות המוצגות להלן, ועל בסיס התחזיות לגבי משתני השוק הרלוונטיים תוך ניצול פערי המחירים בין עלות המקורות ותשואות השימושים במגזרי ההצמדה השונים וכדאיותן של פוזיציות "יתר" או "חסר" בכל מגזר פעילות.
- במסגרת ניהול מאזני ההצמדה נעזר הבנק, בין השאר, במכשירים פיננסיים נגזרים, כאמצעי לניטרול החשיפה לסיכונים בבסיס וברבית.

התיאבון לסיכון

- דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי הפוזיציות המותרות (עודף או חוסר) של נכסים על התחייבויות וחשיפת ההון הפנוי.
- בנוסף לקביעת מגבלות על תיאבון הסיכון הכולל לחשיפה לסיכון בסיס ברמת חשיפת ההון הפנוי, קבעה הנהלת הבנק גם מגבלות פרטניות ברמת חדרי העסקאות והיחידות העסקיות השונות היוצרות סיכון בסיס, על היקף החשיפה בבסיס.

החשיפה בפועל ליום הדוח

להלן תיאור חשיפת ההון הפנוי בפועל, בהשוואה למגבלות הדירקטוריון:

מגבלת הדירקטוריון	כחלק מההון הפעיל ליום		ליום 31 בדצמבר		מגבלת הדירקטוריון
	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	
	במיליוני ש"ח				
	98.4%	104.9%	1,094.6	1,259.0	מיגזר שיקלי לא צמוד
	(1.4%)/+30%	(5.6%)	(15.8)	(66.8)	מיגזר שיקלי צמוד מדד
	3.0%	0.7%	33.4	8.4	מט"ח וצמוד מט"ח
	100.0%	100.0%	1,112.2	1,200.6	סך הכל

רגישות ההון לשינויים במדד

הבנק פועל בשוק המדד באמצעות מתן שימושים, כגון הלוואות, משכנתאות ורכישת אגרות חוב וכן באמצעות גיוס מקורות צמודי מדד. כמו כן, הבנק מבצע עסקאות פורוורד מדד הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק אינו חשוף בפעילות הפורוורד שלו לסיכונים ממד מהותיים.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים במדד, נכון ליום 31 בדצמבר 2017. המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוזי מאזניים.

ליום 31 בדצמבר 2017	
אחוז השינוי במדד	במיליוני ש"ח
עלייה בשיעור של 3%	(1.8)
ירידה בשיעור של 3%	(12.3)

רגישות ההון לשינויים בשער חליפין

הבנק פועל בשוק המטבע בעיקר באמצעות עסקות ספוט ופורוורד הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל במטבעות הסחירים בעולם וסך החשיפה המטבעית נטו של הבנק נמוכה. להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים. המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוזי מאזניים:

ליום 30 בדצמבר 2017

ליום 31 בדצמבר 2017				
מטבע	התחזקות של 5%	התחזקות של 10%	החלשות של 5%	החלשות של 10%
במיליוני ש"ח				
דולר	(0.1)	(0.1)	0.1	0.1
אירו	0.3	0.5	(0.3)	(0.5)

ליום 31 בדצמבר 2016

ליום 31 בדצמבר 2016				
מטבע	התחזקות של 5%	התחזקות של 10%	החלשות של 5%	החלשות של 10%
במיליוני ש"ח				
דולר	1.8	3.6	(1.8)	(3.6)
אירו	(0.3)	(0.5)	0.3	0.5

הערות:

- (1) השפעה זו חושבה על-פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהינתן התרחישים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.
- (2) תרחיש עלייה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.
- (3) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.
- (4) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

סיכון נזילות ומימון

סיכון הנזילות הינו סיכון קיים או עתידי שהבנק יתקשה לספק את צרכי נזילותו במצבי ביקוש והיצע חריגים – לרבות התחייבויות בלתי צפויות, משיכות בלתי צפויות מפיקדונות הציבור, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים שעומדים לרשות הבנק. התממשות הסיכון עלולה לפגוע ברווחיות הבנק, ואף להוות סכנה ליציבותו.

מדיניות ניהול הסיכון

מדיניות ניהול סיכון הנזילות ברמת הבנק מיושמת בהתאם להוראת ניהול בנקאי 342 ו-221 של הפיקוח על הבנקים, ולפיה כל תאגיד בנקאי צריך לקיים מדיניות, למדוד את יחס כיסוי הנזילות שלו באופן עצמאי, ולקיים מודל נזילות פנימי שאושר בדירקטוריון.

המדיניות כוללת, בין היתר, מגבלות על יחסי כיסוי נזילות, אופק ההישרדות בתרחיש רגיל ובתרחיש קיצון, מגבלות על תזרים המזומנים, והתייחסות לכלי המדידה, השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף. כמו כן, הבנק קבע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי משבר נזילות בבנק, וזאת בכדי להבטיח את יכולתו של הבנק לעמוד באתגרים העולים מניהול העסקים השוטף, וכאלה שעלולים להתעורר בעת מקרי לחץ בשווקים הפיננסיים.

למידע מפורט על התשתית לניהול סיכון הנזילות ועל המערכות והמודלים למדידה וניהול של החשיפה, הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים – ראה בדוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק

תיאבון הסיכון

הבנק פועל לשמירה על מלאי נכסים ברמה נאותה, במקביל לניהול השימושים, באופן שיניב הכנסה לבנק. הבנק רואה משנה חשיבות בניהול שמרני אך אקטיבי של הנזילות בבנק. תיאבון הסיכון של הבנק מידתי ומתבטא במבנה הנכסים וההתחייבויות, כלי המדידה וניטור הסיכון הרבים שמוקצים לעניין זה, ומערכי הניהול והבקרה שמופקדים על ניהול סיכון זה.

יחס כיסוי נזילות מזערי בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 (LCR)

יחס כיסוי הנזילות (LCR) הינו תקן אחיד הנועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הקצר, ומבטיח זאת באמצעות דרישה שתאגידים בנקאיים יחזיקו מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה (High Quality Liquid Assets - HQLA) לא משועבדים, הניתנים להמרה למזומן במהירות ובקלות בשווקים הפרטיים, כדי לענות על צרכי הנזילות בתרחיש קיצון של נזילות המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי, והנמשך 30 ימים קלנדריים.

הדרישה המזערית הרלוונטית לבנק נקבעה על יחס כיסוי נזילות כולל ויחס כיסוי נזילות במט"ח של 100%. יחס כיסוי הנזילות - LCR, מכיל שני רכיבים:

(א) שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה בתנאי קיצון (HQLA),

(ב) סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים, המחושב על פי הפרמטרים של התרחיש.

היחס מחושב כשיעור של מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה מתוך סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים.

הבנק עומד בכל מגבלות סיכון הנזילות, הרגולטוריות והפנימיות לשנת 2017.

כחלק ממדיניות לניהול סיכונים פיננסיים, קבע דירקטוריון הבנק מגבלות על יחס הנזילות.

יחס כיסוי הנזילות במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות חודשיות לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2017 עמד על 329%.

מצב הנזילות והרכב הנכסים וההתחייבויות

עיקר הנכסים הנזילים של הבנק, הכוללים מזומנים, פיקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופיקדונות מוניטריים) וניירות ערך, הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2017 ב- 5.6 מיליארד ש"ח בהשוואה ל- 6.1 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, מזה, יתרת המזומנים ופיקדונות בבנק ישראל הסתכמה ב- 4.6 מיליארד ש"ח וכ- 1.0 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל (ב- 31 בדצמבר 2016 - 4.7 מיליארד ש"ח ו- 1.4 מיליארד ש"ח, בהקבלה).

יחס הפיקדונות לאשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2017 עומד על 134.5% בהשוואה ל- 139.5% ביום 31 בדצמבר 2016. ב- 31 בדצמבר 2017 הסתכמו פיקדונות הציבור וכתבי התחייבות נדחים, בכ- 18.1 מיליארד ש"ח בהשוואה ל- 17.8 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016.

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק מצביע על נזילות גבוהה. הבנק מנטר את היקף וריכוזיות המקורות על פי קריטריונים שונים, כגון גודל ומח"מ באופן שוטף, ומציב יעדים ומגבלות להיקף הפיקדונות הגדולים ולתמהיל המקורות בכלל.

במהלך תקופת הדיווח לא נדרש הבנק לבצע פעולות לעמידה ביחסי כיסוי והיחסים שנמדדו גבוהים מהנדרש על פי הוראות ניהול בנקאי תקין 221 ו-342.

סיכון מימון

סיכון מימון נובע מהתייקרות בלתי צפויה בעלות המימון, כאשר מקורות מימון ממוחזרים או נפרעים ומוחלפים על ידי מקורות חדשים ויקרים יותר, או כאשר הבנק נאלץ לממש שימושים כתוצאה ממחסור במקורות זמינים. סיכון המימון בבנק מנוהל כחלק מניהול סיכון הנזילות. לבנק מקורות מימון מגוונים שעיקרם פקדונות הציבור, כאשר חלקם הגדול הינם פקדונות מלקוחות קמעונאיים ועסקים קטנים. פקדונות מסוג זה תורמים לסיכון נזילות ומימון נמוך יחסית, בהשוואה למקורות אחרים. הפקדונות מגויסים ממספר רב של מפקידים וללא תלות מהותית במפקיד בודד או קבוצת מפקידים. עיקר גיוס המקורות של הבנק מתבצע מהציבור בארץ כשחלקו הגדול מלקוחות קמעונאיים. הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס מקורות יציבים ולטווח ארוך. סיכון זה מנוטר באמצעות מודל קצר/ארוך המגביל את היקפי המימון הארוכים בשקלים ובמט"ח למרות שאלה ניתנים ברבית משתנה ו/או סיכון הרבית הגלום בהם מנוטרל באמצעות עסקאות להחלפת רבית קבועה ברבית משתנה.

בשנים האחרונות עלתה החשיפה במגזר השקלי בריבית משתנה, במערכת הבנקאית ובהתאמה בבנק, עקב ביקוש למשכנתאות לתקופות ארוכות במגזר זה. הבנק, אף שאינו מממן משכנתאות, מממן את פעילות האשראי ממקורות קצרים בריבית משתנה. הסיכון העיקרי לבנק הוא עלייה במרווחי הגיוס במועדי גיוס המקורות. נקבעה מגבלה לסכום ההפסד המקסימלי כתוצאה מייקור עלות גיוס המקורות, שנבחנת מעת לעת.

בצד אלה ביחס למגזר המט"ח נקבעה במסגרת מודל "קצר/ארוך" במט"ח מגבלה קבוצתית על היחס בין שימושים מעל שנה ובין המקורות במט"ח.

למידע המפורט על סיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה פרק משנה "גילויים פיקוחיים נוספים" בפרק "מידע כספי" באתר הבנק באינטרנט.

א. כללי

בהתאם להגדרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350, סיכון תפעולי הוא סיכון להפסד כתוצאה מאי-נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכונים מעילות והונאות, סיכון משפטי אבטחת מידע וסייבר והמשכיות עסקית, ואינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין (היבטי החשיפה והניהול של הסיכון המשפטי על היבטי השונים נדונים בהרחבה בפרק נפרד).

ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע מתודולוגיה לניהול הסיכון התפעולי לרבות באמצעות מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 310, 350 המבוססת על מדיניות החברה האם. המדיניות מגדירה את תיאבון הסיכון, וכן מתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק. המדיניות כוללת התייחסות למבנה הארגוני של ניהול הסיכון ולשרשרת של תהליכי ניהול סיכונים, מרמת זיהוי הסיכונים, הערכה ומדידה, הפחתה וניטור הסיכונים.

ג. ניהול החשיפות

1. איתור, מיפוי, מיזעור וניטור

הסיכונים מובנים בכל סוגי הפעילות העסקית של הבנק, ביחידות הארגוניות ובתהליכי הרוחב ובמערכות התומכות. והבנק רואה בהם מציאות הכרחית הנלוות לפעילותו העסקית. אחד מהכלים המרכזיים למיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים ולשליטה ובקרה עליהם הינו סקר הסיכונים התפעוליים. הסקר כולל את מיפוי ותיעוד תהליכי הבנק, מיפוי הסיכונים התפעוליים והבקורות בתהליכים אלו, לרבות סיכונים מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית.

כמו כן, כחלק מתשתית מעקב ובקרה, הוגדרו והותאמו KRI - אינדיקטורים עיקריים לסיכונים תפעוליים בתהליכים נבחרים לאיתור מוקדם של שינוי במפת הסיכונים.

2. איסוף אירועי כשל

הבנק מקיים תהליך של איסוף ותיעוד אירועי כשל, כבסיס נתונים לניתוחים רבעוניים ושנתיים של מגמות ומוקדי סיכון, לצורך הצגה בפני ההנהלה והדירקטוריון, לאומדן הסיכונים התפעוליים בתהליכים עסקיים וביחידות ארגוניות, לאימות הערכות של מומחי התוכן, לבחינה מחדש ולשיפור בקורות קיימות, לעדכון מפת הסיכונים ולשמירת היסטוריה.

בנוסף, מקיים הבנק, באמצעות הקבוצה תהליך הפקת לקחים גם לגבי אירועים חיצוניים מהותיים שמידע לגביהם מופיע בתקשורת.

3. מערכת למדידה, אמידה וניהול של סיכונים תפעוליים

הבנק מנהל את מפת הסיכונים באמצעות כלי תוכנה, התומך במתודולוגיה לניהול הסיכונים התפעוליים. מאגר המידע המרכזי של כלי התוכנה, כולל את נתוני המבנה האירגוני וכן את מיפוי ותיעוד התהליכים בבנק ואירועי הכשל.

ד. המשכיות עסקית (Business Continuity Planning)

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 355 בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. מנהלת הסיכונים הראשית אחראית לריכוז הנושא בבנק. באמצעות היחידה לסיכונים תפעוליים ועל בסיס ההיערכות בחברה האם מתבצעת בבנק היערכות אשר מורכבת ממספר נדבכים: גיבוש מסמך מדיניות מקיף בנושא המשכיות עסקית, מסמך מסגרת עבודה הכולל פירוט לגבי תשתיות טכנולוגיות נאותות, גיבוש והטמעת תוכניות פעולה מקיפות ותשתית נהלים תומכת וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים. בבנק קיים פורום היערכות לשעת חירום בראשות מנהלת הסיכונים הראשית אשר מרכזת פעילות זו כחלק מפורום היערכות דומה ברמת הקבוצה.

בפורום ניתן דיווח על יישום תוכנית ההיערכות ומתקיים דיון באירועי המשכיות עסקית ותרגולים. הפורום מתכנס לפחות אחת לחצי שנה. מתקיים דיווח תקופתי בהנהלה ובדירקטוריון בנושא המשכיות עסקית

והיערכות לשעת חירום, כחלק ממסמך הסיכונים הרבעוני. הבנק מקיים באופן שוטף תהליך לשיפור ההיערכות להמשכיות עסקית במסגרתו מעודכן המיפוי של כל הפעילויות והמשאבים הקריטיים אשר נדרשים בשעת חירום, ומעודכנים תרחישי החירום ומסמך המדיניות בהתאם.

ה. אבטחת מידע

דירקטוריון הבנק והנהלתו קבעו מדיניות מפורטת בנושא מדיניות אבטחת מידע. הבנק, באמצעות מת"ף, מבצע את כל הסקרים והמיפויים הנדרשים לעמידה בהוראת ניהול בנקאי תקין 357. הבנק נערך לכל הנדרש מהנחיות בנק ישראל בנושא מדיניות חברתיות. הבנק מינה מנהל אבטחת מידע האחראי על ניהול סיכוני אבטחת מידע.

השלכות של סיכוני אבטחת מידע ואירועי סייבר

התקפות סייבר מבוצעות במטרה להסב נזק מאסיבי באמצעות פגיעה בפעילות אסטרטגית. הנזק הצפוי מהתקפות אלו עשוי לנבוע מפגיעה באמינות, שלמות, סודיות המידע ו/או בזמינות מערכות הבנק. נזקים אלו עלולים להוביל לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק ולהשפעה על לקוחותיו. הבנק, באמצעות מת"ף, מקיים מערך הגנה כולל וייעודי להתמודדות עם התקפות סייבר, בנוסף לפעילות הכוללת המבוצעת בתחום אבטחת מידע. מערך ההגנה כולל היבטים אנושיים וטכנולוגיים ותהליכיים שמטרתם לצמצם את הפגיעה בפעילות הבנק וההשפעה על לקוחותיו, והכל על פי תרחישי תקיפה ייעודיים המוגדרים על ידי מנהל הגנת הסייבר. במהלך שנת 2017 מערך הגנת הסייבר זיהה ניסיונות תקיפה, אך הבנק לא חווה עד כה התקפות סייבר בעלות השפעה מהותית על תפקודו. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, ההנהלה והדירקטוריון של כל אחד מהבנקים בקבוצה הגדירו את אסטרטגיית הגנת הסייבר ואת מדיניות הגנת הסייבר.

ו. פיקוח ובקרה ודיווח על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים נבחן ומבוקר על ידי הדירקטוריון והנהלה וכן על ידי דרגי הביניים במסגרת פורומים ודיווחים, כמפורט בדוח הסיכונים הרבעוני באתר האינטרנט של הבנק.

למידע המפורט האיכותי והכמותי על סיכון תפעולי הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה גילויים פיקוחיים נוספים ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

א. כללי

סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטיים (private settlements)". הבנק מתייחס להגדרה באופן מרחיב וכולל בסיכון המשפטי, בין היתר, סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

ב. תיאבון הסיכון

הבנק נוקט במדיניות שמרנית של תיאבון סיכון נמוך ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ומבצע את פעילותו העסקית בליווי גיבוי משפטי הולם, תוך הקפדה יתרה על עמידה בכל הוראות החקיקה והרגולציה והמגבלות והחבובות הנגזרות מהן. מבלי לגרוע מהאמור, הבנק נוקט במדיניות של אפס סובלנות בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין המהוות עבירה פלילית או הפרה מינהלית.

ג. מדיניות וניהול החשיפות

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי, במסגרתה מתוארים הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו. מערך הייעוץ המשפטי של הבנק מקיים מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של הבנק, ומספק את הייעוץ, הגיבוי והתמיכה המשפטית הנדרשת לבנק על יחידותיו השונות. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. בנוסף, פועל מערך הייעוץ המשפטי לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר או פעילות חדשים ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר. במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים התקופתי נסקרות גם פעילויות מערך הייעוץ המשפטי, וסיכונים שאותרו מוערכים, נקבעים צעדים למזעורם ומופקים לקחים לשם מניעת הישנותם.

ד. דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים

- החשיפות לסיכונים משפטיים מרוכזות ומדווחות במסמך הסיכונים הרבעוני.
- בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, כגון תביעה או התממשות סיכון משפטי, מובא למנהל הסיכונים המשפטיים דיווח מיידי, אשר במידת הצורך והמהותיות מדווח למנכ"ל.

ה. ניהול על בסיס קבוצת הסיכונים המשפטיים

מערך הייעוץ המשפטי בבנק פועל במסגרת מדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים הקבוצתית. סיכונים משפטיים מהותיים בבנק מדווחים למנהלת מערך הייעוץ המשפטי בחברה האם, הן בדיווחים מיידיים והן בדיווחים תקופתיים. כמו כן, ועדה קבוצתית לניהול סיכונים משפטיים מתכנסת תקופתית ונדונים בה נושאים וחשיפות משפטיים מהותיים.

סיכונים אחרים

סיכון ציות

א. כללי

- הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים חייבה את הבנקים לפעול לקיום ההוראות הצרכניות החלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו. ביום 3 ביוני 2015 הפיץ בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 308 - "ציות ופונקציית הציות בתאגיד בנקאי" שנכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2016.
- עיקרי השינויים מתבססים על הנחיות ועדת באזל מאפריל 2005 בעניין ציות ופונקציית הציות בבנקים, התאמה לרשויות במדינות אחרות והתאמה לרגולציה המקומית. כמו כן, ההוראה מרחיבה את חובת הציות לכלל הדינים וכללי ההתנהגות החלים על הפעילויות הבנקאיות השונות של הבנק.
- סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות.
- הוראות ציות, כמוגדר בתיקון להוראה 308 האמור לעיל, הינם: חוקים, תקנות, הוראות רגולציה (לעניין זה, לרבות עמדות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים בטיפול בפניות ציבור), תקדים משפטי מחייב, נהלים פנימיים והקוד האתי, החלים על הפעילויות הבנקאיות של הבנק.
- החובות החלות על הבנק הינן חובות חוצות ארגון הנוגעות למגוון נרחב של פעילויות, הליכים ומוצרים אותם מבצע הבנק מדי יום.
- הבנק אימץ תוכנית אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, המבוססת על מיפוי מקיף של הוראות הדין הרלוונטיות, נהלי הבנק והתהליכים השונים בבנק, אשר מסדירה נהלים והנחיות ליישום מתמשך של התוכנית, וזאת בהתאם לקריטריונים שפרסמה רשות ניירות ערך בנושא.
- יחידת הציות (להלן: "פונקציית הציות" או "הפונקציה"), כפופה למנהלת הסיכונים הראשית (CRO) ומשמשת כפונקציה בלתי תלויה, אחראית על ניהול סיכון הציות בתאגיד הבנקאי.

ב. מדיניות

דיקטוריון הבנק קבע ואישר מסמך מדיניות ציות לבנק אשר עקרונותיו נגזרים ממסמך המדיניות הקבוצתית. הבנק עדכן את מדיניות הציות בהתאם להוראה החדשה במסגרתה הוסדרו, בין היתר, מבנה פונקציית הציות, הגורמים השונים המעורבים ביישום המדיניות, חלוקת האחריות לביצוע בקורות בקו ההגנה השני אחר הוראות הציות השונות בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה וכדומה.

ג. תיאבון הסיכון

הבנק אימץ מדיניות של הקפדה יתרה בהתייחסות לסיכון הציות. ביחס להפרת הוראות החוק ונהלי הבנק הקשורים להוראות החוק, וימלא אחר הוראות ציות החלות עליו ויפעל לשם הבטחת העמידה בהן על ידי כלל עובדי הבנק. כל עסקי הבנק יבוצעו על פי נהליו, הקוד האתי ובהתאם לכל החוקים והתקנות. הבנק פועל להטמעת תרבות ארגונית ואמות מידה ליושרה ואתיקה כבסיס הכרחי לקיום של תרבות ציות בכל דרגי הארגון.

ד. ניהול החשיפה

- פונקציית הציות אחראית על ריכוז הבקרה בבנק לציות להוראות הציות שבאחריותה בהתאם למדיניות הציות ותוכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים לכל מדרג הסמכויות בבנק.
- על פי ממצאי סקר תשתיות שבוצע, במסגרתו מופו ההוראות הצרכניות, עולה כי קיימת בבנק תשתית ענפה הכוללת מספר בלתי מבוטל של טפסים, נהלים, מערכות ומנגנוני בקרה והדרכה שמטרתם לסייע לבנק לעמוד בחובות הציות שחלות עליו. סקר התשתיות, שהחל בשנת 2016 בנושא הציות השונים והכולל מעבר להוראות כאמור בהוראה 308, גם את ההוראות מתחום הסיכונים חוצי גבולות, FATCA, איסור הלבנת הון ואכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, הסתיים בשנת 2017, והממצאים בגין הסקרים בתחום סיכונים חוצי גבולות, איסור הלבנת הון ואכיפה פנימית בדיני ני"ע הוצגו בפני הנהלת הבנק והדיקטוריון.
- לצד מנהלת הסיכונים הראשית בתפקידה כקצין ציות ראשי פועלים:
- נאמני ציות בכל אחד מסניפי הבנק ובמטה.
- פורום מעקב אחר יישום הוראות סטטוטוריות קבוצתיות ומתפקידו לעקוב אחר יישום הוראות ציות חדשות ולדון בטיטות הוראות, הצעות חוק, תזכירי חוק וכדומה.

- כמו כן מסתייעת הפונקציה במערך הביקורת הפנימית של הבנק, ביחידה לפניות הציבור, במערך הייעוץ המשפטי של הבנק וביחידת ההדרכה.

ה. דיווח על החשיפה

- החשיפה לסיכונים ציית מרוכזת במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני. הדיווח כולל סיכום פעילות הפונקציה, פירוט המלצות, פרטים ביחס להפרות של הוראות ציית שזוהו במהלך התקופה המדווחת והמלצות לגבי צעדים שיש לנקוט בגין ההפרות ומניעת הישנותן והיערכות הבנק ליישום הוראת ציית חדשה.
- בנוסף, במדיניות הציית שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים לדירקטוריון.

ו. ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון הציית

- הבנק מבסס את מדיניות ניהול סיכון הציית ומתודולוגית הניהול על מדיניות החברה האם.
- החברה האם מכוונת ומלווה את הבנק בבניית מערכות, בכתיבת נהלים, בהדרכה ובהטמעה של ההוראות.

ז. ניהול סיכון התנהגותי - Conduct Risk

סיכון התנהגותי הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ואשר מושתת על ערכי יסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות, באופן שבו הבנק מתנהל אל מול מחזיקי העניין השונים.

הבנק נדרש להטמיע ערכי הוגנות ושקיפות בפעילותו מול לקוחותיה וחזוק עקרונות אלו בהתנהלותו השוטפת. ככלל, נדרש הבנק לוודא כי ההצעות הניתנות ללקוח מותאמות לצרכיו. אי עמידה בסיכון ההתנהגותי חושפת את הבנק לסיכונים שונים, בין היתר, סיכונים ציית, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וכיו"ב. בחודש ינואר 2017 אושרה המדיניות בנושא התנהלות עסקית נאותה (Conduct risk), כחלק ממדיניות הציית.

סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור

א. כללי

- סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרום התממשות של סיכון מוניטין.
- על המגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411, חוזרים שונים ועוד.

ב. מדיניות

לבנק מדיניות מוסדרת לנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור, המאושרת בדירקטוריון אחת לשנה, אשר עקרוניתה נגזרים ממדיניות הקבוצה.

ג. תיאבון הסיכון

- הבנק, מפעיל מדיניות של "אפס סובלנות" בהתייחסות לסיכונים הלבנת הון וסיכונים חוצי גבולות לעניין עבירת מס (cross border) ובמסגרתה נדרשים כל מנהלי הבנק ועובדיו, ללא יוצא מן הכלל, כולל כל חברות הבת בקבוצה, למלא אחר הוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק וכן אחר כל נהלי הבנק הרלבנטי הנובעים מהוראות אלו.
- הבנק נוהג מדיניות מחמירה שנועדה להבטיח יישום דווקני של הוראות החוק והכרה נאותה של הלקוח אתו מנהל הבנק עסקים, ובכלל זה הבנת עסקיו המנוהלים עם הבנק או באמצעותו, החיוניים למניעת הלבנת הון ומימון טרור באמצעות הבנק ולניהול התקין של הבנק.
- המדיניות בתחום מניעת הלבנת הון כוללת הגדרה ברורה של איסורים ביחס לפעילות מול גופים ומדינות לגביהן ישנן הגבלות.

ד. ניהול החשיפה

- לשם קיום ההוראה, מינה הבנק את מנהלת הסיכונים הראשית כממונה על ציות ואיסור הלבנת הון אשר אחראית גם על יישום ההוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. יחידת איסור הלבנת הון אחראית על:
- טיפול בדיווחי הסניפים על פעילות בלתי רגילה והעברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון. פיקוח ובקרה על פעילות הסניפים באמצעות המערכות הממוכנות והדוחות אשר בשימוש היחידה, במטרה לאתר פעילות בלתי רגילה בחשבונות המתנהלים בבנק.
- הטמעה ויישום של דרישות וחובות איסור הלבנת הון ומימון טרור בקרב העובדים וכן רענון הידע בנושא, באופן שוטף באמצעות למידה ארגונית בכל הרבדים.
- לשם יישום החוק והטמעה קפדנית של ההוראותיו מינה הבנק בסניפים ובחטיבות, נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון בסניפים, האחראים על הפעילות השוטפת בנושא..
- כאמור בפרק הציות התבצע בבנק סקר תשתיות עדכני שהסתיים ב-2017.
- במסגרת דיון חצי שנתי במסגרת פורום למעקב אחר סיכונים תפעוליים מתקיים דיון בהתפתחויות טכנולוגיות, כגון שימוש באינטרנט, טלפונים סלולריים, כרטיסי חיוב נטענים ועוד, העלולות לסייע בידי לקוחות בביצוע הלבנת הון ו/או מימון טרור על מנת לגבש ולבחון אמצעי הגנה נאותים, להתמודדות בהתפתחויות אלו ובחשיפות הנובעות מהן.

ה. דיווח על החשיפה

- החשיפה לסיכוי איסור הלבנת הון מרוכזת במסמך הסיכונים הרבעוני. הדיווח כולל, בין היתר, התייחסות למוקדי סיכון שאותרו ע"י האחראי ודרכי הטיפול בהם ודיווח על יישום מדיניות "הכר את הלקוח".
- אחת לשנה לפחות מדווחת הממונה על איסור הלבנת הון להנהלה ולדירקטוריון הבנק, דיווח מפורט.
- בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים לדירקטוריון ולבנק ישראל בקורות אירוע.
- אחת לשנה מציגה מנהלת הסיכונים הראשית לדירקטוריון הבנק את תוכנית העבודה השנתית לשנה הבאה, לאחר שזו נדונה בועדה לניהול סיכונים.

ו. ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון הלבנת הון ומימון טרור

האחראי למילוי החובות בחברה האם לפי חוק איסור הלבנת הון פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור, ובאחריותו לוודא יישום המדיניות הקבוצתית בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור בחברות הבנות והבנק בכללן, לכוון וללוות את הבנק בבניית מערכות, בכתיבת נהלים, בהדרכה ובהטמעה של ההוראות.

ז. ניהול סיכונים חוצי גבולות - Cross Border

הבנק פועל בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיו, מספק הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים חוצי גבולות (Cross Border) וכן לסיכונים מוניטין. (ראה פירוט נוסף ב"סיכונים מובילים ומתפתחים").

ח. סיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או אויב

ביום 27 בנובמבר 2011 פרסמה רשות ניירות ערך הנחיות גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם אויב. על פי הנחיות אלו, על תאגיד מדווח לכלול גילוי אודות הסיכונים והמגבלות אשר התאגיד חשוף להם

עקב קשריו, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם האויב, לרבות מכוח הוראות הדין, ואשר יש להם או עשויה להיות להם השפעה מהותית על התאגיד.

בהמשך לפרסום הנחיות אלו פרסם בנק ישראל ביום 23 בדצמבר 2012 עדכון להוראות הדיווח לציבור. במסגרת עדכון זה נוספה דרישה לפיה על התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחות הכספיים לשנת 2012 ואילך גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם האויב, בהתאם לאמור בהנחיית רשות ניירות ערך דלעיל. מדיניות הבנק אינה מתירה קיום קשרים או פעילות, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם גוף אשר הוגדר "כאויב" על ידי רשויות החוק.

מערכות הבנק הותאמו כדי לתת מענה למדיניות זו בהתאם לרשימות שפורסמו בתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411, מיום 26 בדצמבר 2011.

לאור ההיערכות המתוארת דלעיל, להערכת הבנק החשיפה לגורמי הסיכון הללו במידה וקיימת, נמוכה ביותר.

סיכון מוניטין

א. כללי

סיכון מוניטין הינו סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון.

ב. תיאבון הסיכון

לבנק סובלנות נמוכה לסיכון המוניטין שעלול להשפיע על יציבותו ובכלל זה - איומים שמקורם בתדמית הבנק. מעבר לכך, הבנק רואה בתדמית חיובית משום נכס מרכזי ולכן יפעל למניעת התממשות סיכון מוניטין שעלול להגיע לתרחיש קיצון וינסה למזער התממשותם של סיכונים מוניטין ככל האפשר.

ג. מדיניות וניהול החשיפה

לבנק מדיניות לניהול הסיכון הכוללת: זיהוי ומעקב אחר גורמי הסיכון וגיבוש פעילות מונעת איתור מוקדם של אירועי מוניטין פוטנציאליים, ניטור מתמשך של הסיכון וניהולו.

ד. דיווח על החשיפה

לבנק מערך מסודר ומפורט של חובות דיווח בנוגע לניהול הסיכון המוניטין ובכלל זה דיווחים מיידיים. מערך הדיווחים מגדיר בין היתר באחריות מי הדיווח, תדירותו והנמענים לדיווח.

סיכון אסטרטגיה

א. כללי

סיכון אסטרטגיה הינו סיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים רגולטוריים, ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום.

ב. מדיניות וניהול החשיפה

דירקטוריון הבנק מתווה את האסטרטגיה של הבנק והקבוצה. לבנק מדיניות לניהול סיכונים האסטרטגיה.

ג. תיאבון הסיכון

לבנק סובלנות נמוכה לסיכון האסטרטגי בשל ההשפעה הקריטית שעשויה להיות לו על יציבות הבנק והישיגיו העסקיים. הבנק מאמץ אסטרטגיה עסקית המתאפיינת ברמה גבוהה של זהירות ומידתיות.

ד. דיווח על החשיפה

בבנק קיימת מעטפת סדורה של דיווחים ביחס לסיכון האסטרטגי לאורך קווי ההגנה השונים.

טבלת גורמי סיכון

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון נקבעה בהתאם למתודולוגיה שמשמשת את הבנק בתהליך ה-ICAAP ובמסמך הסיכונים הרבעוני. המתודולוגיה לוקחת בחשבון את רמת הסיכון והתפתחות פרופיל הסיכון של הבנק אל מול תאבון הסיכון שנקבע ואיכות ניהול הסיכון. כל גורם סיכון המופיע בטבלה נבחן, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לבין גורמי סיכון אחרים המופיעים בטבלה.

להלן דרוג גורמי הסיכון שפורטו לעיל בהתאם להשפעת הסיכון הכוללת הגלומה בהם:

סיכון	השפעה	רמת סיכון
1. סיכונים שוק	סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים. על מנת למזער את החשיפה לסיכונים שוק, לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים אשר מתווה ומפרטת, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים, ובכללם סיכונים שוק, ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד/עקרונות לפעילות.	קטנה
1.1 סיכון ריבית	סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, בינונית התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, כיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (ובמקרים מסוימים התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית.	קטנה-בינונית
1.2 סיכון האינפלציה	סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות).	קטנה
1.3 סיכון שער החליפין	סיכון מטבע – סיכון להפסד כתוצאה משינוי שער חליפין או כתוצאה משינויים בעקום הציפיות לשינוי בשערי החליפין, עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות).	קטנה
2. סיכון אשראי	סיכון האשראי הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק עקב הרעה ביכולת הלווים לעמוד בהתחייבויותיהם לבנק ו/או הרעה באיכותם ו/או הרעה בשווי הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי. כדי למזער את החשיפה לסיכון אשראי מוגדרות בבנק מדיניות ניהול סיכונים אשראי ומגבלות חשיפה לגבי לווים/ענפים במגזרי הפעילות השונים.	קטנה-בינונית
2.1 איכות לווים ובטחונות	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק שעלול להתרחש כתוצאה מהרעה באיכות הלווים על רקע פגיעה בכושר ההחזר שלהם, ו/או בשווי ובטיב הבטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי, כלהלן: חוסנו הפיננסי של הלווה - איתנות, נזילות, רווחיות, כושר החזר, רמת המינוף וכו', ו/או פגיעה בהם כתוצאה מתמורות בפרמטרים כלכליים שונים (שע"ח, שע"י, הריבית וכו'), ו/או סיבות עסקיות ותמורות בענף פעילותו של הלווה. שווי, איכות או תמהיל הבטחונות הניתנים על ידי הלווה להבטחת האשראי בחשבוניתיו.	קטנה-בינונית

סיכון	השפעה	רמת סיכון
2.2 ריכוזיות ענפית	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לענף משק מסויים ו/או השקעות במוצרים הרגישים לענף. הרעה בפעילות העסקית בענף משק כזה, על רקע שינויים בביקוש או בהיצע, שינוי במחירי חומרי גלם, שינויים בטחונים ו/או פוליטיים, שינויים רגולטוריים ועוד, עלולה להביא לפגיעה ביכולת ההחזר ו/או בשווי הבטחונות שניתנו על ידי חלק מהלווים המשתייכים לענף זה, וכתוצאה מכך, להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. כדי למזער את החשיפה לסיכון קבע דירקטוריון הבנק מגבלות חשיפה לגבי החשיפה לענפי המשק השונים שבחלקן מחמירות מהמגבלות של בנק ישראל. כמו כן, קיים תהליך של בקרת קיום המגבלות ודיווח להנהלה ולדירקטוריון.	קטנה
2.3 ריכוזיות לווים וקבוצת לווים	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מהרעה במצב של לווה/קבוצת לווים גדולה יחסית לתיק האשראי, שעלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ובהתאמה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. השפעת הסיכון הינה נגזרת, בין היתר, של התמהיל הפנימי של הקבוצות, הקשר בין החברות המרכיבות אותן עסקית או ענפית, פיזורן, והשפעת הבעיות באחת מהן על היתר. כדי למזער את החשיפה לסיכון קבע דירקטוריון הבנק מגבלות חשיפה לגבי החשיפה ללווה/קבוצת לווים שבחלקן מחמירות מהמגבלות של בנק ישראל. כמו כן, קיים תהליך של בקרת קיום המגבלות ודיווח להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון.	קטנה
3. סיכון תפעולי	סיכון תפעולי הינו סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי נכסי הבנק, בהכנסות והון הבנק הנובע מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים או מערכות לרבות מערכות יישומיות ותשתיות טכנולוגיות או כתוצאה מאירועים חיצוניים ובכלל זה איומים קיברנטיים (סייבר). ההגדרה כוללת סיכונים מעילות והונאות וסיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין. כדי למזער את החשיפה לסיכון תפעולי מיישם הבנק מדיניות כוללת לניהול הסיכונים התפעוליים המתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים. כמו כן, מעוגנים במסגרת המדיניות מנגנוני המדידה, הבקרה והניטור וכן מערכי הדיווח. הבנק נערך לשיפור מתמיד של סביבת הבקרה והמסגרות הארגוניות לניהול הסיכון התפעולי בהתאם לנדרש בהוראות נב"ת של ב"י המתייחסות לסיכון התפעולי ול-Sound Practices של ועדת באזל שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים. שנת 2017 עלתה רמת הסיכון התפעולי מ"קטנה-בינונית" ל"בינונית" לאור התגברות סיכויי הסייבר בכללותם לצד הרחבת פעילות הבנק בדיגיטל	בינונית
4. סיכון נזילות	סיכון הנזילות הינו הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות מפיקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים שעומדים לרשות הבנק. כדי למזער את החשיפה לסיכון נזילות מיישם הבנק מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח וצמוד מט"ח, בהתאם לנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין 221 ו-342 של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל. המדיניות כוללת, בין היתר: מגבלות על יחס הכיסוי (בהתאם לנב"ת 221), מגבלות על פער ויחס הנזילות בתרחיש רגיל ובתרחיש קיצון, (בהתאם לנב"ת 342), וכן התייחסות לכלי המדידה השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף.	קטנה

סיכון	השפעה	רמת סיכון
5. סיכון משפטי	סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי וכולל גם, אך אינו מוגבל ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)". במטרה למזער את הסיכון הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי אשר מוגשת לאישור ההנהלה והדירקטוריון, במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפיו ומיזעורו. במסגרת זאת פועל הבנק לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר/שירות או פעילות חדשה ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות ככל שנדרש, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר.	קטנה
6. סיכון מוניטין	סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון. סיכון המוניטין מושפע באופן מהותי מהתממשות של סיכונים משקים כגון סיכון תפעולי, סיכון אשראי, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור ועוד, אשר דבר פרסומם עלול לגרור התממשות של סיכון המוניטין (לדוגמא: אירועי גניבה או מעילה, אירועי הלבנת הון, הפסד כספי גבוה וכו').	קטנה
7. סיכון חקיקה ורגולציה	סיכון חקיקה ורגולציה הינו סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הבנק העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה, שיש בהם להשפיע על פעילות הבנק ועסקיו. הבנק, כתאגיד בנקאי, והחברה המוחזקת על ידו, כפופים להוראות רגולטוריות רבות הבאות לידי ביטוי בחקיקה, חקיקת משנה ומדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה כגון: הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון באוצר, הרשות לניירות ערך, רמ"ט- הרשות למשפט וטכנולוגיה, הרשות להגבלים עסקיים, גופים סטאטוטוריים בתחום הגנת הצרכן וכיו"ב. תחום המחשוב רגיש אף הוא לשינויים בחקיקה וברגולציה, על רקע שדרוגים ושינויים שנדרש לעיתים לעשות במערכות המחשוב. בתחומים אלו קיימים שינויים ו/או חידושים תכופים בחקיקה ובמדיניות הרשויות השונות. שינויים כאמור בחקיקה ובמדיניות רשויות הפיקוח והאכיפה השונות עלולים להשפיע על פעילות הבנק ועל עסקיו, וכן לרוב דורשים השקעות והקצאת משאבים על מנת להתאים את הפעילות אליהם, הן בהשקעה במערכות והן בכח אדם ובהכשרתו.	בינונית

סיכון	השפעה	רמת סיכון
8. סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור	סיכון ציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי - מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הציות. סיכון הציות כולל את הסיכון לאי קיום הוראות הדין כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 308 ובכלל זה, הסיכון לאי קיום הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, הסיכון לאי קיום הוראות תכנית האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בהתאם לחוק יעול האכיפה בדיני ניירות ערך ואת הסיכונים הנובעים מהפעילות מול תושבי חוץ. סיכון זה כולל גם סיכון התנהלות (CONDUCT RISK) אשר הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ומושתת על ערכי יסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות באופן בו מתנהל הבנק אל מול מחזיקי העניין השונים. התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס במדינות שונות, מתוך כוונה לאתר כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות עלולים להשליך על דפוסי התנהלות של לקוחות ומכאן לחשוף את הבנק לסיכונים ציות, סיכונים מוניטין ו-Cross border risk. ההשפעה של סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור משליכה על כל תחומי הפעילות של הבנק, לרבות, האכיפה המנהלית, ורגולציה בינלאומית בתחומי מיסוי לרבות ה-FATCA.	בינונית
9. סיכון תחרות ואסטרטגיה	סיכון התחרות נובע מחשיפת הבנק לתחרות בישראל בכל תחומי עסקיו. במהלך פעילותו השוטפת מתמודד הבנק עם גורמים מתחרים, בהם התאגידים הבנקאיים האחרים וגופים פיננסיים אחרים המספקים מוצרים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על ידו, כגון: חברות ביטוח ובתי השקעות. סיכון התחרות מבטא את סיכון השחיקה ברווחיות ובהון על רקע הלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים. סיכון האסטרטגיה הינו "הסיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של התאגיד הבנקאי, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום". לאור אופי תהליך ניהול הסיכונים האסטרטגי הסדור בבנק, הכולל זיהוי, מיפוי, מדידה ונקיטת פעולות להפחתת הסיכון, בצד מדיניות שמרנית, הוערכה בעבר השפעת הסיכון כקטנה. לאור התגברות המהלכים הרגולטוריים הצפויים, לרבות פוטנציאל ההשפעה שלהם על הבנק, לצד התפתחות מתמשכת של סביבת התחרות של הבנקים בישראל (לרבות מתחרים חדשים) והתגברות חוסר הודאות בסביבת הפעילות של הבנק, הועלתה הערכת סיכון תחרות ואסטרטגיה מרמה "קטנה" לרמה "קטנה-בינונית".	קטנה - בינונית

בנוסף לסיכונים כאמור לעיל, התוצאות העסקיות של הבנק וביצועיו מושפעים באופן ישיר ממצב המשק בישראל. הרעה בתנאים הכלכליים במשק הישראלי, ו/או הרעה בתנאים הפוליטיים ו/או הבטחוניים עלולים להביא לפגיעה בהכנסות הקבוצה. עיקר פעילותו של הבנק וכן של חלק ניכר מהחברות המוחזקות על ידו הינה במדינת ישראל. לפיכך, מיתון במשק, הוצאה משמעותית של ההשקעות הזרות שהושקעו במשק בשנים האחרונות, האטה כלכלית מהותית וירידה ברמת החיים בישראל עלולים להשפיע באופן מהותי על תוצאות הבנק. מיתון במשק עשוי להגדיל את היקף החובות הבעייתיים, להקטין את מחזורי הפעילות בשוק ההון, להשפיע על הביקוש לשירותים בנקאיים שוטפים שצורכים משקי הבית, להביא לירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי ועוד.

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים

72	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים
77	הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים**כללי**

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בביאור 1 לדוחות הכספיים.

הדוחות הכספיים כוללים תוצאות של חישובים, הנחות ואומדנים המתייחסים לפעילויות, אירועים והתפתחויות שונות, המשפיעים על רווחיותו של הבנק. הנהלת הבנק מתבססת בהערכתה על הנחות סובייקטיביות והערכות של עובדים וגורמים מקצועיים חיצוניים בעלי מיומנויות והתמחויות בתחומים בהם נדרשים האומדנים השונים.

לבעלי המקצוע החיצוניים ולעובדים העוסקים בפיקוח, בקרה והכנת האומדנים והערכות בנושאים המוגדרים כבעלי השפעה קריטית על התוצאות הכספיות של הבנק, אין, ככל שהדבר מתאפשר, מעורבות וקשר עסקי שוטף עם הגורם או הסוגיה נשוא האומדן.

הנהלת הבנק והדירקטוריון סבורים כי האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק.

להלן סקירה תמציתית של התחומים בהם נדרשת הנהלת הבנק לבצע הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים שהשפעתם על הרווח והפסד עשויה להיות קריטית ומהותית. לשינויים באומדנים ובהערכות בנושאים שיתוארו להלן ובכלל זה התממשות שונה של האירוע מהאומדן שנעשה לגביו, יכולה להיות השפעה מהותית על תוצאותיו העסקיות של הבנק ועל מבנה הנכסים וההתחייבויות שלו (לרבות - תלויות).

א. הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראת הדיווח לציבור בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" המאמצת את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב.

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כבעייתיים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. כמו כן, הבנק קבע מדיניות למדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

ההפרשה הפרטנית, הרלוונטית לחובות בעייתיים בסיווג פגום, נעשית בהתבסס על הערכות ההנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי המאזני והחוץ מאזני. הפרשה זו נאמדת באמצעות הפער שבין יתרת החוב הרשומה לבין הערך הנוכחי של התקבולים הצפויים לפירעון החוב, או השווי ההוגן של הבטוחות.

אמידת התקבולים הצפויים לפירעון החוב, המתבססת על מגוון מקורות ההחזר הרלוונטיים, לרבות פעילות העסקית של הלווה, ערך הבטוחות שהעמיד הלווה, מקורות פרעון פרטיים וערך מימוש ערבויות שניתנו על ידי הלווה או צדדים שלישיים, מחייבת שימוש בשיקול דעת ואומדנים אשר הנהלת הבנק מאמינה כי הינם סבירים במועד ההערכה, אולם, מטבע הדברים, אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדנים שנקבעו.

בנוסף, הבנק בוחן את החובות ומבצע מחיקה חשבונאית בחובות אשר עומדים בתנאי המחיקה החשבונאית. ההפרשה הקבוצתית, הרלוונטית לכלל החובות שלא סווגו כפגומים, מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזהים פרטנית, הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי בגין סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מחושבת על בסיס שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים (בגין התקופה החל משנת 2011. בהתאם לכך, קביעת ההפרשה בשנת 2017, נסמכת, בין היתר, על שיעורי המחיקות בשבע השנים האחרונות), תוך חלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי.

הבנק משתמש בממוצע שיעורי הפסד ההיסטוריים בענפי המשק השונים בטווח השנים כאמור לעיל, ובנוסף, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות בקשר לאשראי לציבור הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים (התאמות איכותיות). לעניין הסבר על התאמות איכותיות - ראה באור 1.ד. (4) לדוחות הכספיים.

בשל מיעוט יחסי של מספר מקרי הכשל ביחס לאוכלוסיית החיילים בכל ענף ובשל מדגם סטטיסטי לא מייצג החליט הבנק להשתמש בתוצאות חישוב המקדמים המתקבלות בחברה האם, למעט בענף משק פרטיים ובענפי משק "שירותים ציבוריים" ו"חשמל ומים". בענפים אלו משתמש הבנק במקדמים המבוססים על נתוני הבנק. השימוש בנתוני הבנק בענפים אלו נעשה על מנת לשקף בהפרשה את האופי העיסקי השונה של הבנק בפעילות ענפים אלו.

ב. תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

הערכת הסיכון ומתן ביטוי חשבונאי לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, נעשית על ידי הבנק וזאת על סמך חוות דעת משפטית של עורך הדין המטפל, על סמך בקיאותו וידיעתו את החוק והפסיקה, ניסיונו בעבודה המשפטית, הכרת הפעילות הבנקאית, וכן בנושאים של אי וודאות מובהקת – גם על סמך "חוש המומחיות של המשפטן". הערכת הסיכון נתמכת ומבוקרת על ידי הלשכה המשפטית של הבנק.

לשם השגת מטרה זו פועלת הלשכה ליעוץ משפטי במספר מישורים:

1. הכרת הדין הכללי.

קיימת הקפדה, שיש לה אף ביטוי בנהלים הפנימיים של הלשכה המשפטית, על עדכון שוטף בחקיקה ובפסיקה. תשומת לב מיוחדת ניתנת לנושאים שיש להם השלכה על פעילות הבנק לענפיה ולגווניה השונים, לרבות הסקת מסקנות והמלצה על הערכויות בעקבות אירועים שאירעו בבנקים אחרים.

2. טיפול בתביעות ותלונות נגד הבנק.

כנגד הבנק תלויות ועומדות מספר תביעות משפטיות (לרבות בקשות להכיר בחלק מהן כתובענות ייצוגיות) בנושאים שונים. (לפירוט נוסף ראה ביאור 24.ב.)

כל התביעות נגד הבנק עוברות לטיפול של הלשכה המשפטית, המטפלת בתביעות באמצעות יועץ משפטי בכיר, שזו התמחותו. חלקן של התביעות מטופלות על ידי הלשכה המשפטית וחלקן מועברות לטיפולם של עורכי דין חיצוניים, תוך ליווי ופיקוח יועץ משפטי בכיר ובאישור היועצת המשפטית הראשית. לכל תביעה משפטית (ללא רצפת סכום) מבוצעת הערכת סיכון על ידי עורך הדין המטפל, באישור היועץ המשפטי הבכיר. בתיקים בסכומים גבוהים, קיימת גם בקרה של היועצת המשפטית הראשית של הבנק. אומדנים לחשיפות שיש לבנק בתביעות ובתלויות לגביהן נדרשה הפרשה או נדרש גילוי לגבי רמת החשיפה הגלומה בהם, נעשים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים הרלבנטיים בבנק. המנכ"ל, חברי ההנהלה, ומנהלת הסיכונים הראשית מקבלים דוח רבעוני על עדכונים ושינויים מהותיים בתיקי התביעות ותלונות נגד הבנק.

אחת לרבעון מתכנס צוות לבחינת סבירות ההפרשות לתביעות משפטיות.

חוות הדעת המתקבלות מידי רבעון לגבי הסיכון הגלום לבנק בתלונות ובתביעות נגדו, הינן כאמור על סמך מומחיותם של העוסקים בדבר נוכח דינים רלוונטיים, פסיקה לרבות מגמות בפסיקה.

לגבי מרבית התביעות והתלויות ישנם אומדנים לרמת הסיכון שיש לבנק ובהתאם לכך מבוצעות הפרשות. בדוחות הכספיים ניתן גילוי לרמת החשיפה שיש לבנק ביחס לתביעות ותלויות שהאומדן להתממשותן נע בין 20% ל-70% ואשר לא נעשתה בגין הפרשה.

ניתן גילוי לכל תביעה שסכומה מעל 1% מהון הבנק ולגבי תביעות שלא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאותיהן, ניתן גילוי לגבי כל תביעה שסכומה מעל 0.5% מהון הבנק.

ג. זכויות עובדים

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות בתקופת עבודתם, בעת פרישתם ולאחר פרישתם לגמלאות. הטבות אלו כוללות, בין השאר:

- תוכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה ולאחר העסקה - פיצויי פרישה והטבות לגמלאים.

- הטבות אחרות כגון מענקי ותק.

ההתחייבות בגין הטבות אלו מחושבת על בסיס אקטוארי.

החישובים האקטואריים מבוססים על מספר פרמטרים ובכלל זה, ההסתברות שיתמלאו כל התנאים לתשלום, תוחלת החיים הצפויה, גיל הפרישה, שיעורי הפרישה של העובדים טרם מועד הפרישה לגמלאות, שיעור עליית השכר הצפויה ושיעור ההיוון. שיעור ההיוון מחושב על בסיס תשואות אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח בגובה ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב לבין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב של ממשלת ארה"ב.

בעקבות מהלכי ההתייעלות בהם נוקט הבנק, הכוללים צמצום הדרגתי במצבת כח אדם בבנק כפי שפורטו בביאור זכויות עובדים (ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים) עודכנו הנחות העבודה לעניין שיעורי העזיבה בבנק.

להלן ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות:

31 בדצמבר 2017		
עליה של 1%	ירידה של 1%	
במיליוני ש"ח		
השפעת השינוי בשיעור ההיוון על		
פיצויים	(4.5)	7.7
הטבות לפנסיונרים	(6.6)	8.8
מענק ותק	(0.2)	0.2
נופש 25 שנה	(0.9)	1.2
השפעת השינוי בשכר על		
פיצויים	7.7	(4.5)
הטבות לפנסיונרים	-	-
מענק ותק	0.2	(0.2)
נופש 25 שנה	-	-
השפעת השינוי בשיעור העובדים שעוזבים על		
פיצויים	11.0	(12.1)
הטבות לפנסיונרים	(0.7)	0.9
מענק ותק	(0.2)	0.2
נופש 25 שנה	(1.0)	0.7

השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על תוכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה ולאחר העסקה – פיצויים והטבות לגימלאים, נזקפת לרווח כולל אחר.

השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על הטבות אחרות - מענקי ותק, נזקפת לרווח והפסד.

לפרטים נוספים ראה חו"ד אקטואר בעמוד 221

ד. אומדן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל בהיקפים משמעותיים בתחום המכשירים הפיננסיים הנגזרים, שהצגתם בדוחות הכספיים מושתתת על בסיס השווי ההוגן, להבדיל מהשווי על פי עקרון הצבירה.

הבנק מיישם את כללי FAS 157 למדידת השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים החל משנת 2012. FAS 157 מגדיר את השווי ההוגן כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. התקן מחייב לעשות שימוש מירבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים, לצורך הערכת שווי הוגן. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק אשר מתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי.

סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג של שווי הוגן כלהלן:

- נתוני רמה 1 - מחירים מצוטטים משוק פעיל.
- נתוני רמה 2 - מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר הנתונים המשמעותיים בהם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3 - מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים בהם אינם נצפים.

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק עיקרי הוערכו לפי שווי שוק, שנקבע בשוק העיקרי ובהעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכדומה). חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, בגין מרכיב המט"ח שלהם, מתבססים על הנתונים השוררים בשוקי הכספים הבינלאומיים ובשוק המקומי, ובגין המרכיב של המטבע הישראלי, על שיעורי ריבית לא צמודה וריבית צמודת מדד, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי בהתחשב בסוג המכשיר ובתקופת העסקה.

בהתאם להוראות FAS 157 שעורי הריבית הם אחידים, בין אם שווי המכשירים מהווה נכס בבנק ובין אם הוא מהווה התחייבות (אין מרווח בין ריבית הקניה לריבית המכירה). סיכון האשראי הגלום במכשירים הפיננסיים הנגזרים בא לידי ביטוי בשווי ההוגן, על ידי הכללת פרמיית סיכון בחישוב השווי. פרמיית סיכון נכללה בחישוב כל העסקאות. בעסקאות שהשווי ההוגן שלהן מהווה נכס נכללה פרמיית סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ובעסקאות שהשווי ההוגן שלהן מהווה התחייבות נכללה פרמיית הסיכון של הבנק.

פרמיית סיכון האשראי של הבנקים בארץ התקבלה מגורמים חיצוניים המסתמכים על מכשירי חוב ונגזרי אשראי הנסחרים בשוק פעיל. לגבי יתר הלקוחות, פרמיית הסיכון נקבעה לפי מודל פנימי המדרג את טיב הלקוחות וסיכון האשראי שלהם.

השווי ההוגן של אופציות לסוגיהן השונים מתבסס ברובו הגדול, על מודל Black and Scholes והוא מושפע מהתנודתיות הגלומה בשערי החליפין, הריבית והמדדים הרלבנטיים לאופציה שהבנק רכש או כתב. נתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-שקל ונתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-מט"ח נקבעים על ידי חברה חיצונית המתמחה בשערוך אופציות על פי הנתונים הנגזרים משוקי הכספים בארץ ובעולם. לגבי מכשירים פיננסיים נגזרים מורכבים שאין להם שוק סחיר, מתקבלים, בדרך כלל, ציטוטי שווי הוגן מגורמים בחו"ל, וסבירותם נבחנת על ידי חדרי העסקאות של החברה האם.

לפרטים נוספים בדבר שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים ראה באורים 31, 31א ג-

ה. שווי הוגן של ניירות ערך

פעילות הבנק בניירות הערך בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר נמדדת במאזן על פי שוויים ההוגן. ראה באור 1.ד. (7) ובאור 1.ד. (8) לדוחות הכספיים בדבר קביעת שווי הוגן של ניירות ערך וירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. לפרטים נוספים בדבר שווי הוגן של ניירות ערך ראה באורים 12 ו-31.ב.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש דצמבר 2008, הבנק מקיים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, שיושם לראשונה בדוח כספי, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008.

ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה פנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם Sarbanes-Oxley Act שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר ע"י ה-PCAOB. לדוחות צורפו הצהרות של מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחת בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי.

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 בדצמבר 2017 לא חל כל שינוי בבקרה הפנימית על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

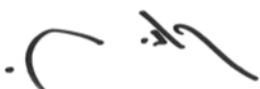
יוסי לוי
יו"ר הדירקטוריון

יעקב מלכין
מנכ"ל הבנק

רמת גן, 25 בפברואר 2018

אני, יעקב מלכין מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק"), לשנת 2017 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על הדוח הכספי⁽¹⁾. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיוח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיוח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיוח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיוח כספי שאירע במהלך הרבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיוח כספי;
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיוח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיוח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיוח כספי.
- אין באמור לעיל לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

יעקב מלכין - מנכ"ל

25 בפברואר 2018

(1) כהגדרתם בהוראות הדיוח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

אני, עופר סלפטר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק"), לשנת 2017 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על הדוח הכספי⁽¹⁾. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דוח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דוח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדוח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע במהלך הרבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

עופר סלפטר – סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

25 בפברואר 2018

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות, הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO 1992). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2017, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ה"ה סומך חייקין, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד 83 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017.

		
עופר סלפטר	יעקב מלכין	יוסי לוי
סמנכל, חשבונאי ראשי	מנכל הבנק	יו"ר הדירקטוריון

רמת גן, 25 בפברואר 2018

<u>83</u>	חוות דעת רואי חשבון המבקרים
<u>87</u>	דוח רווח והפסד
<u>88</u>	דוח על הרווח הכולל
<u>89</u>	מאזן
<u>90</u>	דוח על השינויים בהון
<u>91</u>	דוח על תזרימי המזומנים
<u>93</u>	באורים לדוחות הכספיים

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אוצר החייל בע"מ – בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק אוצר החייל בע"מ וחברת הבת (להלן ביחד - "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה. לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO. ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר 2017 ו- 2016 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, והדוח שלנו, מיום 25 בפברואר 2018, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
 רואי חשבון

25 בפברואר 2018

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אוצר החייל בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמאחד לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמאחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations Commission of the Treadway (COSO), והדוח שלנו מיום 25 בפברואר 2018, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

סומך חייקין
רואי חשבון

25 בפברואר 2018

דוח רווח והפסד
(במיליוני ש"ח)

2015	2016	2017	ביאור
408.1	479.0	465.7	הכנסות ריבית
30.0	27.6	25.9	הוצאות ריבית
378.1	451.4	439.8	הכנסות ריבית, נטו
2.5	27.4	67.2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
			הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
375.6	424.0	372.6	
			הכנסות שאינן מריבית
20.4	11.4	8.6	הכנסות מימון שאינן מריבית
226.9	221.0	229.5	עמלות
3.9	4.4	5.4	הכנסות אחרות
251.2	236.8	243.5	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
			הוצאות תפעוליות ואחרות
293.3	298.6	292.2	משכורות והוצאות נלוות
81.8	74.8	73.7	אחזקה ופחת בניינים וציוד
143.0	145.2	143.0	הוצאות אחרות
518.1	518.6	508.9	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
108.7	142.2	107.2	רווח לפני מיסים
43.1	58.4	36.3	הפרשה למסים על הרווח
			רווח נקי :
65.6	83.8	70.9	המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח בסיסי למניה בש"ח
0.52	0.66	0.56	רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח 9
			רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
5.18	6.61	5.60	רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח
			רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
25.89	33.07	27.98	רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח
			רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

עופר סלפטר
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

יעקב מלכין
מנהל כללי

יוסי לוי
יו"ר הדירקטוריון

רמת גן, 25 בפברואר 2018

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	
65.6	83.8	70.9	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים:
			התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(16.2)	3.5	12.0	נטו
3.2	(64.0)	5.3	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים (2)
4.9	20.5	(6.1)	השפעת המס המתייחס
			רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק,
(8.1)	(40.0)	11.2	לאחר מיסים
57.5	43.8	82.1	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

- (1) ראה ביאור 10 בדבר "רווח כולל אחר מצטבר".
- (2) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף תקופה של תכניות פיצויים להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן
(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2017	ביאור
נכסים		
6,688.6	6,816.3	11 מזומנים ופקדונות בבנקים
1,379.9	975.8	12 ניירות ערך(1)
12,522.6	13,353.7	13,28 אשראי לציבור
(141.9)	(172.6)	הפרשה להפסדי אשראי
12,380.7	13,181.1	אשראי לציבור, נטו
28.4	57.4	14 אשראי לממשלה
73.4	67.0	16 בניינים וציוד
15.1	14.4	26 נכסים בגין מכשירים נגזרים
207.5	161.6	17 נכסים אחרים
20,773.6	21,273.6	סך כל הנכסים
התחייבויות והון		
17,268.1	17,733.0	18 פקדונות הציבור
87.1	168.0	19 פקדונות מבנקים
273.7	142.5	פקדונות הממשלה
497.4	393.8	20 כתבי התחייבות נדחים
23.0	31.5	26 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,415.8	1,514.2	21 התחייבויות אחרות(2)
19,565.1	19,983.0	סך כל ההתחייבויות
1,208.5	1,290.6	23א הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
20,773.6	21,273.6	סך כל ההתחייבויות והון

(1) לפרטים על ניירות ערך הנמדדים לפי שווי הוגן וניירות ערך אשר שועבדו למלווים, ראה ביאור 12, ניירות ערך, להלן.

(2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים חוץ מאזניים בסך 5.8 מיליון ש"ח ו- 6.5 מיליון ש"ח ב- 31 בדצמבר 2017 ו- 31 בדצמבר 2016, בהתאמה.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל ההון	עודפים (גרעונות)	רווח כולל אחר מצטבר	סך כל הון המניות הנפרע וקרנות הון	קרן הון מפרמיה	הון המניות הנפרע	
1,107.2	724.2	5.2	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
65.6	65.6	-	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
						רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר
(8.1)	-	(8.1)	-	-	-	השפעת המס
1,164.7	789.8	(2.9)	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
83.8	83.8	-	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
						רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר
(40.0)	-	(40.0)	-	-	-	השפעת המס
1,208.5	873.6	(42.9)	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
70.9	70.9	-	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
						רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר
11.2	-	11.2	-	-	-	השפעת המס
1,290.6	944.5	(31.7)	377.8	358.7	19.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי מזומנים (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2015	2016	2017		
65.6	83.8	70.9	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת	
			רווח נקי לתקופה	
			התאמות:	
12.4	10.8	9.2	פחת על בניינים וציוד	
2.5	27.4	67.2	הוצאות בגין הפסדי אשראי	
			רווח משינוי ערך וממכירת ניירות ערך זמינים למכירה	
* (18.4) *	(4.1)	(3.8)	ומוחזקים לפדיון	
			רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של	
(0.5)	(0.2)	(0.2)	ניירות ערך למסחר	
(2.7)	(2.8)	(1.3)	הפסד (רווח) ממימוש בניינים וציוד	
1.5	7.2	(8.8)	מיסים נדחים, נטו	
5.8	(13.8)	6.0	שינוי בהתחייבויות נטו בגין זכויות עובדים	
* 76.0 *	48.8	33.8	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון	
(0.9)	(0.5)	(0.5)	התאמות בגין הפרשי שער חליפין	
			שינוי נטו בנכסים שוטפים:	
3.3	(1,406.5)	(151.7)	פקדונות בבנקים	
(456.3)	(618.2)	(868.3)	אשראי לציבור	
(14.5)	23.1	(29.0)	אשראי לממשלה	
(1.7)	4.1	8.3	ניירות ערך למסחר	
19.4	(3.5)	1.7	נכסים בגין מכשירים נגזרים	
(13.9)	38.1	48.6	נכסים אחרים	
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:	
(16.3)	(98.1)	80.9	פקדונות מבנקים	
2,381.6	1,813.8	464.9	פקדונות הציבור	
(57.0)	40.7	(131.2)	פקדונות הממשלה	
(17.9)	(9.7)	10.8	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
50.8	(70.2)	98.4	התחייבויות אחרות	
2,018.8	(129.8)	(294.1)	מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) שוטפת	

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2015	2016	2017
66.9	1.1	0.5
(1,527.4)	(847.6)	(206.8)
1,146.9	766.6	573.8
276.4	482.3	21.3
(8.3)	(7.3)	(4.7)
3.0	7.1	3.2
(42.5)	402.2	387.3

תזרימי מזומנים מפעילות השקעה

תמורה מפידיון איגרות חוב מוחזקות לפידיון

רכישת ניירות ערך זמינים למכירה

תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה

תמורה מפידיון ניירות ערך זמינים למכירה

רכישת בניינים וציוד

תמורה מממשות בניינים וציוד

מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) השקעה
תזרימי מזומנים לפעילות מימון

פדיון כתבי התחייבות נדחים

מזומנים נטו לפעילות מימון
גידול (קיטון) במזומנים

יתרת מזומנים לתחילת התקופה

השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים

יתרת מזומנים לסוף התקופה
ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו

ריבית שהתקבלה

ריבית ששולמה

מסים על הכנסה ששולמו

מסים על הכנסה שהתקבלו

476.9	566.7	580.3
140.4	103.8	73.2
58.2	56.2	32.8
4.8	62.4	34.0

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2017

תוכן עניינים

94	1. עיקרי המדיניות החשבונאית
120	2. הכנסות והוצאות ריבית
121	3. הכנסות מימון שאינן ריבית
122	4. עמלות
122	5. הכנסות אחרות
122	6. משכורות והוצאות נלוות
123	7. הוצאות אחרות
123	8. הפרשה למסים על הרווח
127	9. רווח למניה רגילה
128	10. רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
129	11. מזומנים ופיקדונות בבנקים
130	12. ניירות ערך
133	13. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
134	14. אשראי לממשלה
134	15. השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה
135	16. בניינים וציוד
136	17. נכסים אחרים
136	18. פיקדונות הציבור
137	19. פיקדונות מבנקים
137	20. אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
138	21. התחייבויות אחרות
139	22. זכויות עובדים
146	23א. הון עצמי
148	23ב. הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים
154	24. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
157	25. שעבודים, תנאים מגבילים וביטחונות
158	26א. מכשירים נגזרים ופעילויות גידור
159	26ב. פעילויות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון
165	27. מגזרי פעילות פיקוחיים
186	27א. מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
189	28. מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
201	29. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
202	30. נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפרעון
207	31א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
210	31ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן
213	31ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
214	31ד. מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3
215	32. בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק
220	33. אירועים לאחר תאריך המאזן
221	חוות דעת אקטואר

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

(1) בנק אוצר החייל בע"מ ("להלן - "הבנק") הינו תאגיד בישראל. הדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 כוללים את אלה של הבנק ושל חברת נכסים שלאוצר החייל בע"מ, חברה בת בשליטה מלאה. הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הבנק נשלט שליטה ישירה על ידי הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ ("להלן "הבנק הבינלאומי" או "החברה האם" לפי העניין). ביום 14 בינואר 2018 הציע הבנק הבינלאומי לכלל בעלי המניות בבנק לרכוש את מניותיהם בבנק, על סוגיהן השונים, בהתאם למחיר המימוש הקבוע בתנאי האופציה שנתן הבינלאומי לחבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ. ביום 15 בינואר 2018 נענה חבר להצעה בגין מלוא אחזקותיו בבנק וביום 16 בינואר 2018 הושלמה העברת אחזקות חבר לידי הבינלאומי.

נכון למועד אישור הדוחות מחזיק הבנק הבינלאומי 100% מזכויות ההצבעה ו-99.9% מן הזכויות בהון.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 25 בפברואר 2018.

(2) הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

תקני דיווח כספי בינלאומיים ("להלן - **"IFRS"**) - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ני"ע בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 168 (ASC 105-10), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק. מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל; בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה הבנק מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

בעלי עניין - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)
ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי החשבון בישראל.
סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.
עלות - עלות בסכום מדווח.
דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

(1) עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל החדש הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק.
הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בש"ח ומעוגלים למאות אלפים קרובים, למעט אם צוין אחרת.

(3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר);
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה;
- נכסים והתחייבויות בגין מסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2017 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות חדשות בנושאים המפורטים להלן:

1. דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מסים על הכנסה.
2. דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים: סוגיות במטבע חוץ; מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות; ואירועים לאחר תאריך המאזן.

להלן תיאור מהות השינויים שננקטו במדיניות החשבונאית בדוחות כספיים מאוחדים אלה ותיאור של אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

1. דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מסים על הכנסה

ביום 22 באוקטובר 2015 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מסים על הכנסה. בהתאם לחוזר נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מסים על הכנסה, ובין היתר את כללי ההצגה, המדידה והגילוי בהתאם לפרק 740 בקודיפיקציה בדבר "מסים על הכנסה" ובנושא 740-830 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ - מסים על הכנסה".

בהתאם לחוזר נדרש ליישם את הכללים החדשים החל מיום 1 בינואר 2017. בעת היישום לראשונה יש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקינה האמריקאית לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש. תאגיד בנקאי אינו נדרש לתת בדוחות בשנת 2017 את הגילוי בדבר הטבות מס שלא הוכרו בהתאם לסעיפים 740-10-50-15d ו- 740-10-50-15A בקודיפיקציה.

ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. החוזר כולל, בין היתר, הבהרות מסוימות בנושא דיווח על מיסים על הכנסה לפי הכללים בארה"ב.

עיקרי התיקונים להוראות הדיווח לציבור הינם כדלקמן:

- הוראות המעבר עודכנו כך שהפרשים זמניים בגין תקופות קודמות ימשיכו להיות מטופלים לפי ההוראות שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2016;
- הובהר, כי הכנסות והוצאות ריבית בגין מסים על הכנסה יסווגו בסעיף "מסים על הכנסה";
- הובהר, כי קנסות לרשויות המס יסווגו בסעיף "מסים על הכנסה";
- הובהר, כי חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות";
- דרישות הגילוי בהוראות הדיווח לציבור ומתכונת הגילוי בדבר "הפרשה למסים על הרווח", הותאמו לדרישות בהוראות החדשות;
- הוסרה הדרישה להצגת באור מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצורכי מס לפי תוספות ג'1 וג'2 שנדרשו בהוראות הדיווח לציבור, כיוון שהביאור אינו מוסיף מידע למשתמשים בדוחות.

ההוראות החדשות יושמו מיום 1 בינואר 2017 ואילך. מספרי השוואה סווגו מחדש, כדי להתאימם לאופן ההצגה לפי ההוראות החדשות. ליישום לראשונה של החוזר לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)
2. דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים: סוגיות במטבע חוץ; מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות; אירועים לאחר תאריך המאזן ביום 21 במרס 2016, פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים הבאים:

- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא 830 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ".
 - כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב הנוגעים למדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות, לרבות נושא 250 בקודיפיקציה בדבר "שינויים במדיניות חשבונאית ותיקון טעויות".
 - כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב הנוגעים לאירועים לאחר תאריך המאזן בהתאם לנושא 855-10 בקודיפיקציה בדבר "אירועים לאחר תאריך המאזן".
- ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יושמו מיום 1 בינואר 2017 ואילך. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו. יודגש, כי ביישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר "מטבע חוץ", בתקופות מדווחות עד ליום 1 בינואר 2019, בנקים לא יכללו את הפרשי השער בגין אגרות חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב אלו, אלא ימשיכו לטפל בהם כפי שנדרש בהוראות הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא זה. כמו כן, תקן חשבונאות בינלאומי 29 בדבר "דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות", כפי שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, לא ייושם החל ממועד תחילת החוזר. מובהר, כי אין שינוי במועד שבו הופסקה ההתאמה של דוחות כספיים של בנקים לאינפלציה וכי הדוחות הכספיים יערכו על בסיס סכומים מדווחים, אלא אם כן נאמר אחרת בהתאם להוראות הדיווח לציבור. ליישום ההוראות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

הבנק בחר ליישם את ההוראות באופן של מכאן ואילך. ליישום ההוראות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

(1) מטבע חוץ והצמדה

הבנק מיישם את הוראות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר סוגיית מטבע חוץ החל מיום 1 בינואר 2017.

עסקאות במטבע חוץ

- במועד ההכרה בעסקה במטבע חוץ, כל נכס, התחייבות, הכנסה, הוצאה, רווח, או הפסד הנובעים מהעסקה מתורגמים במועד ההכרה לראשונה למטבע הפעילות של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף במועד העסקה. בכל מועד דיווח, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.
- נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום שבו נקבע השווי ההוגן.
- פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.
- רווחים או הפסדים מתורגמים עסקאות במטבע חוץ והנובעים מהתנודתיות של המטבעות בין מועדי העסקאות לבין מועד הסילוק/מועד המאזן, מוכרים בדוח רווח או הפסד כרווחים או הפסדים מהפרשי תרגום (הכנסות מימון שאינן מרבית), למעט:
- החלק האפקטיבי של רווח או הפסד בגין מכשיר מגדר בגידור השקעה נטו בפעילות חוץ או בגידור תזרים מזומנים;
 - הפרשי שער בגין פריטים המהווים חלק מהשקעה נטו.
 - הפרשי שער בגין מכשירי חוב זמינים למכירה (AFS), הנובעים מהשינוי בשווי ההוגן ואשר כלולים כחלק מהרווח הכולל האחר המצטבר (AOCI).

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת			31 בדצמבר			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
%	%	%				
0.3	(1.5)	(9.8)	3.902	3.845	3.467	שער החליפין של הדולר של ארה"ב (בש"ח)
(10.1)	(4.8)	2.7	4.247	4.044	4.153	שער החליפין של האירו (בש"ח)
(0.1)	(4.0)	(5.6)	3.925	3.767	3.555	שער החליפין של הפר"ש (בש"ח)
						מדד המחירים לצרכן -
(0.9)	(0.3)	0.3	100.3	100.0	100.3	לחודש נובמבר (בנקודות)
(1.0)	(0.2)	0.4	100.2	100.0	100.4	לחודש דצמבר (בנקודות)

(2) בסיס האיחוד

חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. לבנק חברה בת אחת העוסקת בנכסי הבנק הכלולה בדוח הבנק.

עסקאות שבוטלו באיחוד

יתרות הדדיות בבנק והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא הייתה קיימת ראייה לירידת ערך.

(3) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

(א) הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט:

- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.
- הכנסות מפירעון מוקדם שבוצע לפני ה-1 בינואר 2014 מוכרות לפי פריסה על פני יתרת תקופת הפירעון המקורית, או תוך שלוש שנים ממועד הפירעון המוקדם, לפי הקצר מביניהם. הכנסות מפירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- (ב) הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.
- (ג) ניירות ערך - ראה סעיף ד. (5) להלן.
- (ד) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ד. (6) להלן.
- (ה) הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310 ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. בנוסף, מעת לעת מעדכן הפיקוח על הבנקים את הוראות הדיווח לציבור וקובץ השאלות והתשובות המנחות לגבי אופן היישום של ההוראות בנושא חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, זאת במטרה לשלב בהם את ההוראות שחלות בנושא זה על הבנקים בארה"ב לרבות הנחיות של רשויות הפיקוח בארה"ב. החל משנת 2016 עודכנו, בין היתר, ההנחיות בכל הקשור לטיפול בארגון מחדש של חוב בעייתי, הנחיות בקשר לאופן הסיווג של החובות בהתבסס על מקור ההחזר הראשוני של החוב (primary repayment source) והנחיות מסוימות בנוגע לאופן הבחינה של החובות.

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה, ראה סעיף ד. (8) להלן.

זיהוי וסיווג חובות פגומים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכנשר הפירעון של הלווה, הערכת מקור ההחזר הראשוני של החוב, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

בכל מקרה חוב מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הרבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. לצורך כך הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. חובות (לרבות אגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הרבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים. החל ממועד הסיווג כפגום החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית (חוב כאמור ייקרא "חוב שאינו מבצע").

כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראות ניהול בנקאי תקין 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות.

הגדרת מקור החזר ראשוני בסיווג חוב בעייתי

החל מיום 1 ביולי 2017 מיישם הבנק את העדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים בנושא "יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".

העדכון מתייחס בעיקר לסיווג של חוב, הגדרת חוב פגום ומדידת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי. קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה (highly probable) מתבססת על יכולת התשלום של החייב, כלומר: החוזק הצפוי של מקור החזר הראשוני וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים (כגון: בטוחות, תמיכה של ערב, מימון מחדש על ידי צד שלישי).

בין היתר, כלל הקובץ שאלה שנגעה להגדרת מקור החזר ראשוני.

מקור החזר ראשוני - מקור מזומנים יציב לאורך זמן (sustainable) אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב ואשר חייב להיות מופרד במפורש או במהות לכיסוי החוב. בקובץ השאלות והתשובות הובהר כי ככלל, כדי שמקור החזר יוכר כמקור החזר ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת, אשר ישמש לפירעון כל התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם.

הבנק עדכן את מדיניות זיהוי חובות בעייתיים וסיווגם, כך שהתווסף מבחן קיום מקור החזר ראשוני ככלי נוסף לזיהוי חובות בעייתיים. מבחינה שערך הבנק עולה כי ליישום העדכון לקובץ שאלות ותשובות הנ"ל לא היתה השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של הבנק.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

א. אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנוותרת והרבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).

ב. כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר

חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יופרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, מוחזר לטיפול כחוב שצובר הכנסות ריבית, בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים. הערכה מבוססת על ביצועי הפירעון הרציפים ההיסטוריים של החייב

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים ורק לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

מדיניות הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש

במטרה לשפר את ניהול האשראי וגבייתו, וכן במטרה למנוע מצבי כשל או תפיסת הנכסים המשועבדים, הבנק קבע ומיישם מדיניות לביצוע הסדרי חוב בעייתיים וביצוע שינוי תנאי חובות שלא זוהו כבעייתיים. שיטות לשינוי בתנאי החובות עשויות לכלול, בין היתר, דחיית מועדי תשלומים, הפחתת סכומי התשלומים התקופתיים, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לוויים בשליטה משותפת, בחינה מחודשת של אמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד. מדיניות הבנק מבוססת על קריטריונים אשר מאפשרים להנהלת הבנק להפעיל שיקול דעת האם הפירעון של החוב צפוי והיא מיושמת רק אם הלווה הוכיח את יכולתו ורצונו לפרוע חוב והוא צפוי לעמוד בתנאים של ההסדר החדש.

חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- החייב נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו. בנוסף, תאגיד בנקאי יעריך אם צפוי כי החייב יהיה בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו בעתיד הנראה לעין, ללא ביצוע השינוי. דהיינו, תאגיד בנקאי עשוי להגיע למסקנה כי החייב נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם החייב אינו נמצא כיום בכשל תשלום.
- החייב הודיע כי הוא בפשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר או שהוא בתהליך פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.
- קיים ספק מהותי כי החייב ימשיך להתקיים כעסק חי.
- לחייב יש ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישום או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בבורסה לניירות ערך.
- על פי אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של החייב, התאגיד הבנקאי צופה כי תזרימי המזומנים הספציפיים לישות של החייב לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מהחובות שלו (קרן ורביית) בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים, בעתיד הנראה לעין.
- ללא השינוי הקיים, החייב אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים בשיעור רבית אפקטיבי השווה לשיעור הרבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של חייב שאינו בעייתי.

הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה ברבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות רבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);
- שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.
- אם תאגיד בנקאי אינו מבצע הליך חיתום נוסף כאמור כאשר הוא מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא הותאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים של הלווה, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי.

הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב

חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

- (א) החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
 - (ב) בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב (לרבות לא העניק ויתור על קרן על בסיס מצטבר ממועד מתן ההלוואה המקורי).
- חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביו הסיווג כפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות ההפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן).
- אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך או שמבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כבארגון מחדש של חוב בעייתי.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים כחשבון התחייבותי נפרד (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

הבחנה כאמור של החובות לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות בהתאם לרף הכמותי ומדיניות ניהול האשראי של הבנק ולא מבוצעים מעברים בין מסלול הבחינה הפרטנית

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

לבין מסלול לבחינה על בסיס קבוצתי במשך ח"י החוב אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי כאמור לעיל.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי

הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית הינה מעל 1 מיליוני ש"ח. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן על בסיס פרטני ואשר סווג כפגום. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הרבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

הלוואות לדיור

ההפרשה המזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. במועד תחילת יישום ההוראה, נכנס לתוקף תיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות, המרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל ההלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים של קרן וריבית והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי. הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות וכי יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת ההלוואות האמורות למועד הדיווח.

אשראי אחר

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב- FAS 5 (ASC 450), טיפול חשבונאי בתלויות ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה המתחילה מיום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות, הבנק מתחשב בגורמים סביבתיים רלוונטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ביום 20 בפברואר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא הפרשות להפסדי אשראי. בהתאם למכתב, נדרשים התאגידים הבנקאיים להמשיך לכלול ב"טווח השנים" המשמש רכיב בקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי (כהגדרתו בסעיף 3.2.ב.29. עמ' 18-632 בהוראות הדיווח לציבור), את שנת 2011 ואילך בדוחות לציבור לשנים 2016 ו- 2017. בשל מיעוט יחסי של מספר מקרי הכשל ביחס לאוכלוסיית החייבים בכל ענף ובשל מדגם סטטיסטי לא מייצג החליט הבנק להשתמש בתוצאות חישוב המקדמים המתקבלות בחברה האם, למעט בענף משק פרטיים ובענפי משק "שירותים ציבוריים" ו"חשמל ומים". בענפים אלו משתמש הבנק במקדמים המבוססים על נתוני הבנק. השימוש בנתוני הבנק בענפים אלו נעשה על מנת לשקף בהפרשה את האופי העיסקי השונה של הבנק בפעילות ענפים אלו.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק גיבש שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלוונטיים. בנוגע לאשראי לאנשים פרטיים שיעור ההתאמה בגין הגורמים הסביבתיים לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי בכל מועד דיווח בהתייחס לממוצע שיעורי ההפסד בטווח השנים. מהאמור מוחרג אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית. עוד נקבע בהוראות הפיקוח כי בנקים ששיעור ההפסד השנתי שלהם נמוך מ-0.3% בכל אחת מחמש השנים שהסתיימו במועד הדיווח רשאים לשקול לעשות שימוש בהתאמות בגין גורמים סביבתיים בשיעור של לא פחות מ-0.5%. הבנק פועל בהתאם לאישור שנתקבל מבנק ישראל במסגרת המותר לבנקים בעלי שיעור הפסד שנתי כאמור.

ביום 10 ביולי 2017 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 ו-315 אשר בין היתר נועדו לבטל את המנגנון של ההפרשה הנוספת בגין מגבלות הריכוזיות של האשראי, העדר מידע כספי מעודכן ומאפיינים אחרים אשר קיבלו ביטוי בהוראות אחרות. עם ביטול ההפרשה הנוספת נדרש הבנק כי השיטה לקביעת ההפרשה להפסדי אשראי תביא בחשבון מאפייני סיכון של היעדר דוחות כספיים מעודכנים. יישום ההוראה מחויב החל מ-1 בינואר 2018, כאשר יישום מוקדם הינו אפשרי. הבנק אימץ הנחיות אלה ביישום מוקדם. ליישום לראשונה, לא הייתה השפעה מהותית.

אשראי חוץ מאזני

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450). ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית.

בנוסף, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמיושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה

חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון.

לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים אחרים של בעייתיות. בגין הלוואות לדיוור בהן ההפרשה המזערית מחושבת לפי עומק הפיגור, הבנק מוחק חשבונאית חובות בהם נותרו יתרות לאחר מימוש הבטוחה ואין מקורות אחרים לפירעון, או במקרים בהם יש קושי במימוש הבטוחה או במקרים בהם קיימת בטוחה שמכסה את כל החוב או חלקו ולא מומשה במשך 5 שנים מסיבות הומניות.

יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

למרות האמור לעיל, לגבי חובות אשר נבחנו באופן קבוצתי וסווגו כפגומים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי נבחן הצורך במחיקה המיידית. בכל אופן, חובות כאמור נמחקים חשבונאית לא יאחר מהמועד שבו החוב הפך להיות בפיגור של 60 ימים או יותר, ביחס לתנאי הארגון מחדש.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף ד.3(א) לעיל.

לגבי חובות שנבחנו ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

דרישות הגילוי

הבנק מיישם את דרישות הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי כפי שנקבעו במסגרת עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20. הנ"ל מחייב את הבנק לספק גילוי רחב בקשר ליתרות חוב, תנועות ביתרות ההפרשה להפסדי אשראי, אינדיקציות לאיכות האשראי, רכישות ומכירות מהותיות של חובות במהלך התקופה.

כמו כן, החל משנת 2015, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בדבר שינוי מבנה דוחות הכספיים הבנק מציג ריכוז מידע עיקרי בדבר סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (ראה באור 13) ומידע נוסף על סיכון אשראי כאמור (ראה באור 28).

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך) (5) ניירות ערך

- ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:
- אגרות חוב מוחזקות לפדיון - אגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט אגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. אגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
- ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו כאגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואגרות חוב נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר.
- הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.
- השקעותיו של הבנק בקרנות השקעה פרטיות מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות בקרנות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.
- עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכס ראשון יוצא ראשון".
- לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף ד. (7) להלן.
- לעניין טיפול בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף ד. (8) להלן.

(6) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור חשבונאות גידור

גידור שווי הוגן

כאשר נגזר משמש כמכשיר המגדר את החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של נכס או התחייבות, או חלק מזוהה שלהם, שניתן לייחס אותה לסיכון מסוים, שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור.

גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

נגזרים שאינם משמשים לגידור

שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

נגזרים משובצים שהופרדו ושאינם משמשים לגידור

מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחזזה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החזזה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכוני אשראי הנובעים מניגזרי אשראי משובצים מסוימים; (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו-(ג) המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החזזה המארח, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחזזה המארח), בהתאם לתקן חשבונאות אמריקאי FAS 155 (ASC 815-15), הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים משולבים מסוימים, הבנק בוחר לא להפריד את הנגזר המשובץ ולמדוד את המכשיר הפיננסי המשולב (hybrid instrument) בשלמותו בשווי הוגן, תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשולב או בקורות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (remeasurement event), כגון כתוצאה מצירופי עסקים או משינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירה במדידה לפי שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת.

(7) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או ההתחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פיקדונות הציבור ופיקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 (ASC 820) דורש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 32א, "יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים".

(8) ירידת ערך מכשירים פיננסיים

ניירות ערך

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני.

הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו. לעניין זה, ירידת דירוג משמעותית תחשב כירידת דירוג הנייר מתחת לדירוג השקעה;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור העולה על 40% מהעלות (לגבי אגרות חוב - העלות המופחתת), ומשך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו הינה מעל 3 רבעונים ברציפות. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

בנוסף, הבחינה בנושא קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:

- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
 - הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההון של נייר הערך או עד לפדיון;
 - במקרה של אגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;
 - במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.
- כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההון ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה, שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס עלות חדש).

אשראי לציבור ויתרות חוב

ראה סעיף ד. (4) לעיל.

(9) קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012 אשר עידכן את הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. התיקונים המפורטים בחוזר זה נועדו להתאים את סעיף 15א בהוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בהתאם להוראות, הבנק מקיזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרונם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
 - קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
 - גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts).
- הבנק מקיזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות, לקיזוז.
- כמו כן, הבנק מקיזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.
- הבנק לא מקיזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת בהוראות נקבע כי במקרים מסוימים בנק רשאי לקיזז סכומי שווי הון שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הון שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה בטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיג בטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר התחשבות נטו (master netting arrangement).
- עם זאת, בהתאם להוראות בנק אינו רשאי לקיזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של המפקח על הבנקים.

לאור זאת, הבנק לא מקיזז מאזנית סכומים אלה.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

(10) העברות ושיחת של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140 (ASC 860-10), העברות ושירות של נכסים פיננסיים ולסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי FAS 166, העברות ושירות של נכסים פיננסיים (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות. בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

בנוסף, בהתאם לעדכון להוראות בנק ישראל בנושא שיפור שימושיות הדוחות הכספיים לשנים 2017 ו-2018, עודכנו דרישות הגילוי בנוגע לעסקאות סינדיקציה. ראה ביאור 28 בדבר "מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי".

(11) רכש קבוע (בנינים וציוד)

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע, לרבות פריטי נדל"ן להשקעה, נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

פחת

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפרטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות. נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות ההשוואה הינו:

- בנינים ומקרקעין- 25 - 50 שנים.
- ריהוט וציוד 17 - 7 שנים.
- שיפורים במושכר- 18 - 7 שנים.
- ציוד IT- 8 - 3 שנים.

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

(12) חכירה

החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הקבוצה. דמי חכירה ששולמו מראש למינהל מקרקעי ישראל בגין חכירות של קרקעות המסווגות כחכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש, ונזקפים לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה וסכומי ההפחתות מביאים בחשבון אופציה להארכת תקופת החכירה, במידה ובמועד ההתקשרות בחכירה היה וודאי באופן סביר שהאופציה תמומש.

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית, למעט דמי חכירה מותנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

(13) ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

עיתוי בחינת ירידת הערך

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר השבה של הנכס. אחת לשנה בתאריך קבוע עבור כל יחידה מניבת מזומנים מבצע הבנק, הערכה של סכום בר השבה, או באופן תכוף יותר, אם קיימים סימנים לירידת ערך.

מדידת סכום בר השבה

הסכום בר השבה של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ושווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה. בקביעת שווי השימוש, מהוון הבנק את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס, בגינם לא הותאמו תזרימי המזומנים הצפויים לנבוע מהנכס.

הכרה בהפסד מירידת ערך

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

- ירידת ערך בגין נכסים בלתי מוחשיים אלו מוכרת ונמדדת בעת התרחשות אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שיתכן והערך בספרים של הנכס לא יושב. דוגמאות לאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על ירידת ערך:
1. לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
 2. חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
 3. בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
 4. העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
 5. לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם ויעשה בה שימוש.

(14) זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות (להלן - "פיצויים") - תכניות להטבה מוגדרת הטבת פיצויים הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו. בתכנית פיצויים להטבה מוגדרת, הבנק מבטיח לספק, בנוסף לשכר השוטף, תשלומי פיצויים בעת הפרישה או סיום השירות. ברמה הכללית, סכום ההטבה שישולם תלוי באירועים עתידיים מסוימים הכלולים בנוסחת ההטבה של התכנית, אשר לעתים קרובות כוללת את מספר שנות השירות שסיפק העובד ואת התגמול של העובד בשנים מיד לפני הפרישה או הסיום.

עלות פיצויים נטו לתקופה הינה הסכום המוכר בדוחות הכספיים של הבנק כעלות של תכנית פיצויים לתקופה מסוימת. המרכיבים של עלות פיצויים לתקופה נטו הם עלות שירות, עלות ריבית, תשואה בפועל על נכסי התכנית, רווח או הפסד, הפחתה של עלות או זיכוי בגין שירות קודם, והפחתה של נכס או מחויבות בגין המעבר הקיימים במועד היישום לראשונה בהתאם להוראות הדיווח לציבור. המונח עלות פיצויים נטו לתקופה משמש במקום הוצאת פיצויים נטו לתקופה, מכיוון שחלק מן העלות המוכרת בתקופה עשוי להיות מהוון יחד עם עלויות נוספות כחלק מנכס, כדוגמת תוכנה לשימוש עצמי.

לעניין זה, רווח או הפסד הינו הסכום של (1) ההפרש בין התשואה בפועל על נכסי תכנית לבין התשואה החזויה על נכסי תכנית ושל (2) ההפחתה של הרווח או ההפסד נטו שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר. הטבות פיצויים מיוחסות בדרך כלל לתקופות שירות של עובד בהתבסס על נוסחת ההטבה של התכנית במידה והנוסחה מציינת ייחוס או משתמע ממנה ייחוס.

הבנק מחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בשיעורי התשואה ההיסטוריים לאורך תקופת זמן ארוכה בתיק עם הרכב נכסים דומה. לצורך זה, הבנק נעזר בנתונים זמינים בשוק על כל אחת מהקטגוריות המשמעותיות של הנכסים בתיק, ומשקלל אותם לפי ההרכב של נכסי התכנית.

המחויבות בגין הטבה חזויה משקפת את הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות לשירות של העובד שסופק לפני מועד המאזן. מדידת מחויבות זו תתבסס על הנחות אקטואריות המתאימות למועד המאזן של הבנק (לדוגמה: תחלופה, תמותה, שיעורי היוון וכן הלאה) ונתוני מפקד אוכלוסין נכון למועד זה.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

אם המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על השווי ההוגן של נכסי התכנית, הבנק מכיר במאזן בהתחייבות השווה להתחייבות הלא ממומנת בגין הטבה חזויה. אם השווי ההוגן של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין הטבה חזויה, הבנק מכיר במאזן בנכס השווה להתחייבות הממומנת ביתר בגין ההטבה החזויה. הבנק מקבץ את המצב של כל התכניות במימון יתר ומכיר בסכום זה כנכס במאזן. כמו כן, הבנק מקבץ את המצב של כל התכניות במימון חסר ומכיר בסכום זה כהתחייבות במאזן.

הבנק בוחן את הנחותיו על בסיס רבעוני ומעדכן הנחות אלה בהתאם. שינוי בערך של מחויבות בגין הטבה חזויה או של נכסי תכנית, הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער, או הנובע משינוי בהנחה אקטוארית, הינו "רווח או הפסד" (להלן: "רווח או הפסד אקטוארי"). רווחים או הפסדים אקטואריים אינם מוכרים בעלות פיצויים נטו לתקופה במועד היווצרותם אלא מוכרים ברווח כולל אחר. בתקופות עוקבות, רווחים או הפסדים אלה מוכרים לאחר מכן בדוח רווח או הפסד כרכיב של עלות פיצויים נטו לתקופה לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, המרווח נקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכל במועד הדיווח.

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדי הטבות בגין פיצויים מוגדלים.

הטבות לאחר פרישה - תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו, מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית, ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבון של העובד במקום לקבוע את סכום ההטבות שהעובד יקבל. בתכנית להפקדה מוגדרת אחרי פרישה, ההטבות שמשתתף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשתתף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה, ובחילוטם של הטבות של משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבון של אותו משתתף.

במידה ונדרש כי ההפקדות המוגדרות של תכנית לחשבון של אדם יעשו לתקופות בהן אותו אדם מספק שירותים, עלות הפיצויים נטו או עלות ההטבה האחרת לאחר פרישה נטו לתקופה תהיה ההפקדה הנדרשת לאותה תקופה.

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

הטבות אחרות לאחר פרישה

הבנק מכיר בסכום הלא מהוון של ההטבה השוטפת במועד מתן השירות. בנוסף, הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים של הטבות אחרות לאחר הפרישה.

היעדרויות בתשלום

הבנק צובר התחייבות עבור תגמול לעובדים בגין היעדרויות עתידיות אם כל התנאים הבאים מתקיימים: (א) מחויבות הבנק בקשר לזכויות העובדים לקבל תגמול בגין היעדרויות עתידיות מיוחסת לשירותים שהעובדים כבר סיפקו; (ב) המחויבות קשורה לזכויות שמבשילות או נצברות; (ג) תשלום התגמול הוא צפוי; (ד) הסכום ניתן לאומדן באופן סביר.

חופשה - הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה. לצורך חישוב ההתחייבות, לא מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מחלה - הבנק לא צובר התחייבות בגין ימי מחלה.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים - מענקי ותק
הבנק צובר את ההתחייבות לאורך התקופה המזכה בהטבה. לצורך חישוב ההתחייבות בגין הטבות אלה מובאים בחשבון הנחות אקטואריות ושיעורי היוון. כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

(15) התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיות. מתכונת הגילוי הינה על פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי כאמור להלן.
3. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מתחת ל- 20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי כאמור להלן.

תביעה שלגביה קיימת קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הנהלת הבנק קבעה, בהסתמך על יועציה המשפטיות, כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה.

בביאור 24 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשותן אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה. כמו כן, ניתן גילוי לכל תביעה שסכומה מעל 1% מהון הבנק. לגבי תביעות שלא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאותיהן, ניתן גילוי לגבי כל תביעה שסכומה מעל 0.5% מהון הבנק.

(16) הוצאות מסים על ההכנסה

הדוחות הכספיים של הבנק כוללים מסים שוטפים ומסים נדחים. ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

הבנק מקצה את הוצאות המס או הטבות המס על ההכנסה בין פעילויות נמשכות, פעילויות שהופסקו, רווח כולל אחר ופריטים הנזקפים ישירות להון.

מסים שוטפים

מסים שוטפים הינם סכום המסים על ההכנסה ששולמו או שעתידיים להיות משולמים (או מוחזרים) עבור התקופה השוטפת, כפי שנקבע על ידי יישום הוראות דיני המס שנחקקו על הכנסה חייבת במס. הוצאות המסים השוטפים כוללים גם את השינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מסים נדחים

התחייבויות מסים נדחים ונכסי מסים נדחים מייצגים את ההשפעות העתידיות על מסים על הכנסה הנובעות מהפרשים זמניים והפסדים מועברים הקיימים בסוף תקופה. הבנק מכיר בהתחייבויות מסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים החייבים במס, הבנק מכיר בנכסי מסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים ובמקביל מכיר בהפרשה נפרדת (valuation allowance) עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש. הבנק מפחית את נכסי המסים הנדחים בסכומן של הטבות מס כלשהן שאינן צפויות להתממש בהתבסס על הראיות הזמינות - הן הראיות החיוביות התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות התומכות ביצירת הפרשה בגין נכס מס נדחה, כדי לבחון האם ניתן להכיר בנכס מס נדחה נטו. התחייבות מסים נדחים או נכס מסים נדחים נמדדים באמצעות שיעורי המס החוקיים שנחקקו הצפויים לחול על הכנסה מספקת חייבת במס בתקופות שבהן צפוי כי התחייבות המס הנדחה תסולק או נכס המס הנדחה ימומש. הבנק מסווג הכנסות והוצאות ריבית בגין מסים על הכנסה בסעיף "מסים על הכנסה". כמו כן, הבנק מסווג קנסות לרשויות המס בסעיף "מסים על הכנסה".

קיצוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הבנק יקזז כל התחייבויות ונכסי המסים הנדחים, כמו גם כל ה- valuation allowance (הפרשה לנכס מס נדחה) הקשורות, עבור רכיב משלם מס מסוים.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מיישם את כללי ההכרה המדידה והגילוי שנקבעו במסגרת FIN 48 בהתאם להוראות אלה, הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשות עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

(17) רוח למניה

הבנק מציג נתוני רוח למניה בסיסי לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

(18) דיווח על מגזר פעילות

(א) מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזר פעילות פיקוחי הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי. בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הגילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית(המשך)

(ב) מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, נקבע כי יינתן גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC 280) (ראה באור 27א).

מגזר פעילות המוגדר לפי גישת ההנהלה הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על איפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים.

(19) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה.

נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקפת הקבוצה את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

נטילת התחייבות או ויתור

הבנק גורע את ההתחייבות מהדוחות הכספיים לפי שוויה ההוגן במועד הסילוק. ההפרש בין הערך בספרים של ההתחייבות לבין שוויה ההוגן במועד הסילוק נזקף כרווח או כהפסד. במקרה של נטילת התחייבות ההפרש בין השווי ההוגן של ההתחייבות במועד הסילוק לבין סכום התמורה שנקבעה נזקף להון. במקרה של ויתור השווי ההוגן של ההתחייבות שנמחלה נזקף להון.

שיפוי

סכום השיפוי נזקף להון.

הלוואות, לרבות פקדונות

במועד ההכרה לראשונה, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה או פקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק לפי שוויים ההוגן כנכס או כהתחייבות, לפי העניין. ההפרש בין סכום ההלוואה שניתנה או פקדון שהתקבל לבין שוויים ההוגן במועד ההכרה לראשונה נזקף להון.

בתקופות הדיווח שלאחר מועד ההכרה לראשונה ההלוואה או הפקדון כאמור מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק בעלותם המופחתת תוך יישום שיטת הריבית האפקטיבית, למעט מקרים בהם בהתאם להוראות הדיווח לציבור הם מוצגים בשווי הוגן.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)
(20) הוראה בנושא מתכנת דוח חוץ והפסד לתאגיד במקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקבילים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית

החל מיום 1 בינואר 2014, הבנק מיישם את ההנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקבילים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית (ASC 310-20), אשר, בין היתר, קובע כללים לטיפול בעמלות יצירת אשראי, התחייבויות למתן אשראי, שינוי בתנאי חוב ועמלות פירעון מוקדם.

עמלות ליצירת אשראי

עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדווחות כחלק מהכנסות ריבית.

עמלות הקצאת אשראי

עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות.

עמלות פירעון מוקדם

עמלות פירעון מוקדם שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנותרת של ההלוואה, לפי הקצר מביניהם. עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידי במסגרת הכנסות ריבית.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם **1. הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות**

ביום 11 בינואר 2015, פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות". החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא הוראות המעבר לשנת 2016, נדרש ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם לחוזר בדבר אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות" החל מיום 1 בינואר 2018, זאת בעקבות עדכון התקינה בארה"ב ASU 2015-14, אשר דחה את מועד היישום לראשונה.

התקן מכיל מודל יחיד החל על חוזים עם לקוחות הכולל חמישה שלבים על מנת לקבוע את עיתוי ההכרה בהכנסה ואת סכומה:

- זיהוי החוזה עם הלקוח
 - זיהוי מחויבויות ביצוע נפרדות בחוזה
 - קביעת מחיר העסקה
 - הקצאת מחיר העסקה למחויבויות ביצוע נפרדות
 - הכרה בהכנסה עם קיום מחויבויות הביצוע
- כמו כן, התקן קובע, כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח.

בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה.

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הבנק יאמץ את הוראות התקן החדש החל מהרבעון הראשון לשנת 2018, תוך זקיפת ההשפעה מצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים, במועד היישום לראשונה. בשעה שההוראות החדשות מחליפות את מריבית ההוראות הקיימות בנוגע להכרה בהכנסה, התקן החדש אינו חל, בין השאר, על הכנסות והוצאות ריבית, כמו גם על מכשירים פיננסיים וזכויות מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 בקודפיקציה, כולל הלוואות, חכירות, ניירות ערך ונגזרים. כמו כן, בהוראות בנק ישראל הובהר, כי ככלל הוראות התקינה החדשה לא יחולו על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות ריבית והכנסות מימון שאינן מריבית. לאור כך, ההוראות החדשות לא ישפיעו על מריבית הכנסות הבנק. להערכת הבנק, ליישום ההוראות לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

2. דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב
ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. החוזר כולל, בין היתר, הבהרות מסוימות בנושא דיווח על מיסים על הכנסה לפי הכללים בארה"ב. כמו כן, החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים: נכסים לא שוטפים מוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו, רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה, רווח למניה, דוח על תזרימי מזומנים, דיווח לתקופות ביניים ונושאים נוספים.
החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים הבאים:

- פעילויות שהופסקו בהתאם לנושא 20-205 בקודפיקציה בדבר "פעילויות שהופסקו";
- רכוש קבוע בהתאם לנושא 360 בקודפיקציה בדבר "רכוש קבוע";
- רווח למניה בהתאם לנושא 260 בקודפיקציה בדבר "רווח למניה";
- דוח על תזרימי המזומנים בהתאם לנושא 10-230 בקודפיקציה בדבר "דוח על תזרימי מזומנים";
- דיווח לתקופות ביניים בהתאם לנושא 270 בקודפיקציה בדבר "דיווח לתקופות ביניים";
- היוון עלויות ריבית בהתאם לנושא 20-835 בקודפיקציה בדבר "היוון ריבית" (בהקשר זה יובהר, כי בהתאם להוראות הדיווח לציבור, בנק לא יהוו עלויות ריבית, מבלי שקבע מדיניות, נהלים ובקורות ברורים באשר לקריטריונים להכרה בנכסים כנכסים כשירים ובאשר לעלויות הריבית שיהווו);
- מדידה וגילוי של ערבויות בהתאם לנושא 460 בקודפיקציה בדבר "ערבויות".

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר יחולו מיום 1 בינואר 2018. בעת היישום לראשונה, הבנק נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו. להערכת הבנק, ליישום ההוראות לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

3. עדכון תקינה חדש בנושא הכנסות אחרות

בחודש פברואר 2017, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את עדכון ASU 2017-05 (להלן - "התיקון") בדבר תחולת הוראות גריעת נכסים והטיפול החשבונאי במכירות חלקיות של נכסים לא פיננסיים, המהווה תיקון לנושא 20-610 לקודפיקציה בדבר הכנסות אחרות - רווחים והפסדים מגריעה של נכסים לא פיננסיים.

התיקון מבהיר כי נכס פיננסי אשר במהותו אינו נכס פיננסי (Substance nonfinancial asset) נכנס לתחולת ASC 610-20. הגדרת נכס פיננסי אשר במהותו אינו נכס פיננסי, בין היתר, כוללת נכס אשר הובטח לצד נגדי בחוזה אם באופן מהותי מרבית השווי ההוגן של הנכס נובע מנכסים לא פיננסיים (לדוגמה, העברת זכויות בחברה בת בה רוב הנכסים הם לא פיננסיים).

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בהתאם לתיקון, העברות של עסק או פעילות שאינה למטרת רווח וכן כל העברה של השקעה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני אינן בתחולת ASC 610-20 (בוטל החריג, לפיו העברות מסוימות של השקעות המטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני תטופלנה בהתאם ל-ASC 610-20).

כמו כן, ישויות נדרשות לזהות בנפרד כל נכס מובחן (distinct) אשר הובטח לצד נגדי ולגרוע את הנכס כאשר הצד הנגדי משיג שליטה. הקצאת התמורה לכל נכס מובחן תטופל בהתאם ל-ASC 606.

בנוסף, ההוראות החדשות ישפיעו גם על הטיפול החשבונאי במכירות חלקיות (partial sale) של נכס לא פיננסי. בהתאם לתיקון, ישות אשר מעבירה את זכויות השליטה שלה בנכס לא פיננסי, אך נותרת בעלת זכויות שאינן מקנות שליטה, תמדוד את הזכויות הנותרות בשווי הוגן. כתוצאה מכך, מלוא הרווח או ההפסד יוכר בעת מכירת זכויות השליטה בנכס הלא פיננסי.

ניתן לבחור את ההוראות החדשות בדרך של יישום למפרע או לחילופין בדרך של יישום מתואם למפרע כאשר ההשפעה המצטברת מיישום העדכון תוכר ביתרת העודפים לתחילת תקופת היישום לראשונה.

ההוראות יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהדוחות הכספיים השנתיים והביניים בתקופות שמתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2017. יישום מוקדם אפשרי.

להערכת הבנק, ליישום ההוראות לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

4. עדכון תקינה בנושא חייבים ("receivables")

בחודש מרס 2017, פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את ASU 2017-08 (להלן - "התיקון") בדבר הפחתת פרמיה על איגרות חוב שנרכשו בעלות אופציית פירעון מוקדם, המהווה תיקון לנושא 2017-310 בקודיפיקציה בדבר חייבים - עמלות שאינן ניתנות להחזר ועלויות אחרות.

בהתאם לתיקון תקופת הפחתת הפרמיה על אגרות חוב בעלות אופציית פירעון מוקדם על-ידי המנפיק תקוצר ותחושב בהתאם למועד הפירעון המוקדם ביותר.

נדרש ליישם את ההוראות החדשות בדרך של יישום מותאם למפרע כאשר ההשפעה המצטברת מיישום העדכון תוכר ביתרת העודפים לתחילת תקופת היישום לראשונה.

ההוראות יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהדוחות הכספיים השנתיים והביניים בתקופות שמתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2018. יישום מוקדם אפשרי, לרבות בדוחות ביניים.

5. תיקון מספר 2017-07 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

ביום 1 בינואר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בקשר לתיקון מספר 2017-07 לקודיפיקציה בדבר שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה.

התיקון מבהיר כי יש להפריד את רכיבי עלות ההטבה שנכללים בהוצאות השכר בדוח רווח והפסד כך שרק עלות השירות תיוותר בהוצאות השכר ואילו את שאר העלויות יש להציג בהוצאות שאינן תפעוליות (הוצאות אחרות). יתר על כן, הובהר כי רק עלות השירות ניתנת להיוון, במקרים בהם מתאפשר היוון הוצאות שכר, ולא מתאפשר היוון של שאר רכיבי כלות ההטבה.

נדרש ליישם את ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר החל מיום 1 בינואר 2018 ואילך. בעת היישום לראשונה, יש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בארה"ב, בשינויים המתחייבים.

ביאור 2 – הכנסות והוצאות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2015	2016	2017
א. הכנסות ריבית (1)			
מאשראי לציבור	382.6	452.5	430.6
מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים	3.2	4.6	4.2
מפקדונות בבנקים	4.2	8.1	15.9
מאגרות חוב	15.5	12.7	15.0
מנכסים אחרים	2.6	1.1	-
סך כל ההכנסות מריבית	408.1	479.0	465.7
ב. הוצאות ריבית			
על פקדונות הציבור	7.9	7.8	11.7
על פקדונות הממשלה	0.2	0.1	-
על פקדונות מבנקים	(0.3)	0.2	0.1
על כתבי התחייבות נדחים	22.5	18.7	14.1
על התחייבויות אחרות	(0.3)	0.8	-
סך כל הוצאות הריבית	30.0	27.6	25.9
סך הכנסות ריבית, נטו	378.1	451.4	439.8
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית (2)			
הכנסות (הוצאות) ריבית	(2.8)	2.1	4.3
סך הכל בגין מכשירים נגזרים ופעולות גידור	(2.8)	2.1	4.3
ד. פרוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב			
מוחזקות לפידיון	1.9	3.1	3.9
זמינות למכירה	13.5	9.5	11.1
למסחר	0.1	0.1	-
סך הכל כלול בהכנסות ריבית	15.5	12.7	15.0

- (1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.
(2) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיף משנה א'.

ביאור 3 - הכנסות מימון שאין מריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2015	2016	2017
א. הכנסות (הוצאות) מימון שאין מריבית בגין פעילויות שאין למטרות מסחר			
1. מפעילות במכשירים נגזרים			
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים (1) ALM	(4.0)	(3.8)	(71.4)
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים	(4.0)	(3.8)	(71.4)
2. מהשקעות באגרות חוב			
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה (2)	18.4	4.1	3.8
הפרשה לירידת ערך בגין אג"ח זמין למכירה (2)	-	(2.2)	-
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה (2)	-	(0.3)	-
סך הכל מהשקעה באג"ח	18.4	1.6	3.8
3. הפרשי שער, נטו			
	3.4	12.0	75.7
סך כל הכנסות מימון שאין מריבית בגין פעילויות שאין למטרות מסחר	17.8	9.8	8.1
ב. הכנסות מימון שאין מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר			
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים	2.2	1.5	0.3
רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו (3)	0.4	0.1	0.2
סך הכל מפעילויות מסחר (4)	2.6	1.6	0.5
פירוט על הכנסות מימון שאין מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת הסיכון			
חשיפת ריבית	2.6	1.6	0.5
סך הכל	20.4	11.4	8.6

- (1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (2) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.
 (3) אין רווחים הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 ו ביום 31 בדצמבר 2016.
 (4) להכנסות מריבית מהשקעה באגרות חוב למסחר, ראה באור 2.

ביאור 4 – עמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
48.0	45.7	46.5	ניהול חשבון
25.6	26.2	25.0	כרטיסי אשראי
69.4	61.8	60.8	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים
24.9	21.4	22.5	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
23.8	31.0	40.1	טיפול באשראי
14.8	15.2	15.7	הפרשי המרה
3.8	3.8	4.0	פעילות סחר חוץ
10.0	9.2	7.9	עמלות מעסקי מימון
6.6	6.7	7.0	עמלות אחרות
226.9	221.0	229.5	סך כל העמלות התפעוליות

ביאור 5 – הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
2.7	2.8	1.3	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
1.2	1.6	4.1	אחרות
3.9	4.4	5.4	סך כל הכנסות האחרות

ביאור 6 – משכורות והוצאות נלוות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
189.5 *	184.9	182.6	משכורות
20.1	19.1	17.5	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות וחופשה
2.5	2.2	1.8	הטבות לזמן ארוך
57.9 *	53.7	53.1	ביטוח לאומי ומס שכר
			הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים): ⁽¹⁾
3.6	19.7	17.0	הטבה מוגדרת
16.4 *	16.7	17.3	הפקדה מוגדרת
3.3	2.3	2.9	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה
293.3	298.6	292.2	סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות

* סווג מחדש

(1) ראה ביאור 22 בדבר "זכויות עובדים".

ביאור 7 – הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
15.0	14.0	14.0	שיווק ופרסום
10.0	9.8	9.9	תקשורת (דואר, טלפון, משלוחים וכו')
89.2	91.3	90.2	מחשב (למעט משכורות, פחת והפחתות)
2.4	2.2	2.1	משרדיות
1.9	1.6	1.6	ביטוח
4.9	5.0	5.4	שירותים מקצועיים (ייעוץ משפטי ואחר, ביקורת, שמאות וכו')
2.6	2.4	2.3	שכר חבר הדירקטוריון והחזר הוצאות לדירקטורים
1.3	2.4	1.1	הדרכה, השתלמויות וכו'
4.9	5.6	5.9	עמלות
10.8	10.9	10.5	אחרות
143.0	145.2	143.0	סך כל ההוצאות האחרות

ביאור 8 – הפרשה למסים על הרווח

א. הרכב הסעיף

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
42.7	52.4	48.9	מיסים שוטפים בגין שנת החשבון
(1.1)	(1.2)	(3.7)	מיסים שוטפים בגין שנים קודמות
41.6	51.2	45.2	סך כל המיסים השוטפים
			בתוספת (בניכוי):
0.4	7.2	(8.9)	מיסים נדחים בגין שנת החשבון
1.1	-	-	מיסים נדחים בגין שנים קודמות
1.5	7.2	(8.9)	סך כל המיסים הנדחים*
43.1	58.4	36.3	הפרשה למסים על ההכנסה

* הרכב הוצאות (הכנסות) מיסים נדחים המיוחסים לפעילויות נמשכות הינם, כדלהלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
0.5	4.2	(6.2)	הוצאות (הכנסות) מיסים נדחים לפני השפעת הפריטים המפורטים להלן:
1.2	6.8	-	השפעת שינויים בחוקי המס
(0.2)	(3.8)	(2.7)	מסים נדחים שסווגו מחדש מהון לרווח והפסד
1.5	7.2	(8.9)	סך כל הוצאות (הכנסות) מיסים נדחים

סך הוצאות המיסים בגין פריטים שהוכרו ברווח כולל אחר הסתכמה בגידול של 2.7 מיליוני ש"ח בשנת 2017, 3.8 מיליוני ש"ח בשנת 2016 ו-0.2 מיליוני ש"ח בשנת 2015.

ביאור 8 – הפרשה למסים על הרווח

ב. מס תיאורטי

לשנה שהסתיימה ביום 31			
2015	2016	2017	
108.7	142.2	107.2	רווח לפני מיסים
37.58%	35.90%	35.04%	שיעור המס החל בישראל על תאגיד בנקאי
40.8	51.0	37.6	מיסים על הכנסה על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
מס (חסכון במס) בגין:			
1.2	6.8	-	שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס
-	(1.2)	(3.7)	מיסים בגין שנים קודמות
1.4	1.7	1.1	הוצאות אחרות לא מוכרות (קנסות, הוצאות עודפות)
(0.4)	(0.6)	(0.4)	הפרשי פחת, תאום פחת ורווח הון
0.1	0.7	1.7	אחר
43.1	58.4	36.3	הפרשה למיסים על ההכנסה

ג. שומות מס

שומות מס סופיות הוצאו לבנק עד וכולל שנת המס 2015.

ד. תנועה במסים נדחים:

שיעור מס ממוצע 2017 באחוזים	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	שינויים שזקפו לרווח כולל אחר	השפעת השינוי בשיעור המס שזקפה לרווח והפסד	שינויים שזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	
נכסי מיסים נדחים						
34.2%	57.9	-	-	7.4	50.5	מהפרשה להפסדי אשראי
34.2%	25.1	0.3	-	0.4	24.4	מהפרשה לחופשה ומענקים
מעודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית						
34.2%	23.4	0.5	-	(1.0)	23.9	אחר
32.5%	3.5	-	-	0.2	3.3	
34.2%	109.9	0.8	-	7.0	102.1	יתרת נכסי מיסים נדחים
34.2%	(0.8)	-	-	(0.8)	-	יתרת התחייבות מיסים נדחים
34.2%	109.1	0.8	-	6.2	102.1	יתרת נכסי מיסים נדחים, נטו

ביאור 8 – הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ד. תנועה במסים נדחים (המשך)

שיעור מס ממוצע 2016 באחוזים	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	שינויים שחקפו לרווח כולל אחר	השפעת השינוי בשיעור המס שחקפה לרווח והפסד	שינויים שחקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	
נכסי מסים נדחים						
34.2%	50.5	-	(3.9)	4.3	50.1	מהפרשה להפסדי אשראי
34.2%	24.4	3.3	(2.3)	(3.9)	27.3	מהפרשה לחופשה ומענקים
מעודף ההתחייבויות בגין						
34.2%	23.9	24.2	(2.4)	(4.7)	6.8	הטבות לעובדים על נכסי תוכנית
32.4%	3.3	-	(0.3)	0.1	3.5	אחר
34.1%	102.1	27.4	(8.8)	(4.2)	87.7	יתרת נכסי מיסים נדחים
-	-	-	-	-	-	יתרת התחייבות מיסים נדחים
34.1%	102.1	27.4	(8.8)	(4.2)	87.7	יתרת נכסי מיסים נדחים, נטו

ה. מיסים נדחים

מימוש המיסים הנדחים מבוסס על פירעון ההתחייבויות העתידיות בכפוף להכרה של רשויות המס בהוצאות, והם מחושבים לפי שיעורי המס הצפויים במועד ההיפוך (34.19%). שינויים בשנת הדיווח ביתרת מיסים נדחים שאינם כלולים בדוח רווח והפסד הסתכמו ב- 0.8 מיליון ש"ח.

ביאור 8 – הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ו. שינויי חקיקה בתחום המס

(1) מס חברות

להלן שיעורי המס הרלוונטיים לחברה בשנים 2015-2017:

2015 – 26.5%

2016 – 25%

2017 – 24%

ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו - 2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות, החל מיום 1 בינואר 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%.

כתוצאה מהורדת שיעור המס ל- 25%, יתרות המסים הנדחים ליום 4 בינואר 2016 חושבו בהתאם לשיעור המס החדש כפי שנקבע בחוק לתיקון פקודת מס הכנסה, לפי שיעור המס הצפוי לחול במועד ההיפוך. כמו כן, ביום 22 בדצמבר 2016 אישרה מליאת הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו- 2018) התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל- 23% בשתי פעימות. הפעימה הראשונה לשיעור של 24%, החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

כתוצאה מהורדת שיעור המס ל- 23% בשתי פעימות, יתרות המסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2017 חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים כפי שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו- 2018), לפי שיעור המס הצפוי לחול במועד ההיפוך.

המסים השוטפים לתקופות המדווחות מחושבים בהתאם לשיעורי המס המוצגים בטבלה לעיל.

(2) עדכון מס ערך מוסף, מס רווח ומס שכר

ביום 2 ביוני 2013 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ג-2013, אשר מעדכן את שיעור מס שכר ומס רווח, כך שיעמוד על 18% החל מיום 2 ביוני 2013. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים עלה בשנת 2013 לשיעור של 36.21%, ובשנת 2014 ואילך עלה לשיעור של 37.71%.

ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה מליאת הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (התיקון), התשע"ו - 2015, הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים ירד מ- 18% ל- 17%, וזאת החל מיום 1 באוקטובר 2015. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים ירד מ- 37.71% ל- 37.58% בשנת 2015. כמו כן, כתוצאה מהורדת שיעור מס החברות ל- 25% בשנת 2016, ל- 24% בשנת 2017 ו- 23% החל מינואר 2018 ואילך. שיעור המס הסטטוטורי ירד ל- 35.9% בשנת 2016, ל- 35% בשנת 2017 ול- 34.2% משנת 2018 ואילך.

השפעת השינויים המתוארים לעיל על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016 מתבטאת בקיטון ביתרות נכסי המסים הנדחים בסך 8.8 מיליוני ש"ח. עדכון יתרות המסים הנדחים הוכר כנגד הוצאות מסים נדחים בסך 6.8 מיליוני ש"ח וכנגד רווח כולל אחר בסך 2.0 מיליוני ש"ח.

ביאור 9 – רווח למניה רגילה

רווח בסיסי למניה

(1) רווח המיוחס לבעלי המניות של הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
65.6	83.8	70.9

רווח בסיסי

סך כל הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק

(2) ממוצע משוקלל של מספר המניות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
54,337	54,337	54,337
12,671.2	12,671.2	12,671.2

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח בסיסי למניה
ליום 31 בדצמבר (מניות בנות 0.0001, 0.001, 0.005) באלפים

ממוצע משוקלל של ערך נקוב בש"ח

ביאור 10 – רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס

סך הכל רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	יתרה ליום 1 בינואר 2015 שינוי נטו במהלך השנה
5.2	(6.2)	11.4	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
(8.1)	2.0	(10.1)	שינוי נטו במהלך השנה
(2.9)	(4.2)	1.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
(40.0)	(42.3)	2.3	שינוי נטו במהלך השנה
(42.9)	(46.5)	3.6	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
11.2	3.3	7.9	שינוי נטו במהלך השנה
(31.7)	(43.2)	11.5	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017		
השפעת לאחר מס			השפעת לאחר מס			השפעת לאחר מס		
לפני מס	מס	לפני מס	לפני מס	מס	לפני מס	לפני מס	מס	לפני מס
1.4	(0.8)	2.2	3.3	(1.8)	5.1	10.3	(5.5)	15.8
(11.5)	6.9	(18.4)	(1.0)	0.6	(1.6)	(2.4)	1.4	(3.8)
(10.1)	6.1	(16.2)	2.3	(1.2)	3.5	7.9	(4.1)	12.0
הטבות לעובדים								
1.8	(1.0)	2.8	(49.2)	25.5	(74.7)	(1.8)	0.8	(2.6)
0.2	(0.2)	0.4	6.9	(3.8)	10.7	5.1	(2.8)	7.9
2.0	(1.2)	3.2	(42.3)	21.7	(64.0)	3.3	(2.0)	5.3
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק:								
(8.1)	4.9	(13.0)	(40.0)	20.5	(60.5)	11.2	(6.1)	17.3

- הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפירוט נוסף ראה ביאור 3.
- הסכום לפני מס מסווג בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין זכויות עובדים. פירוט נוסף ראה בביאור 22 זכויות עובדים.

ביאור 11- מזומנים ופיקדונות בבנקים

31 בדצמבר		
2016	2017	
4,672.2	4,657.2	מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל
2,016.4	2,159.1	פיקדונות בבנקים מסחריים
6,688.6	6,816.3	סך הכל
5,034.7	5,010.7	מזה: מזומנים, פקדונות בבנקים ופיקדונות בבנק ישראל לתקופה מקורית של עד 3 חודשים

הערה: בנושא שעבודים ראה ביאור 25 "שעבודים, תנאים מגבילים וביטחונות".

ביאור 12 - ניירות ערך

31 בדצמבר 2017					
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	
א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון					
84.0	84.0	5.5	-	89.5	של ממשלת ישראל
35.4	35.4	5.8	-	41.2	של אחרים בישראל
119.4	119.4	11.3	-	130.7	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון
רווח כולל אחר מצטבר					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾	
ב. ניירות ערך זמינים למכירה					
אגרות חוב -					
775.3	759.2	16.4	(0.3)	775.3	של ממשלת ישראל
48.0	48.0	0.1	(0.1)	48.0	של מוסדות פיננסיים בישראל
24.0	23.4	0.6	-	24.0	של אחרים בישראל
847.3	830.6	17.1	(0.4)	847.3	סך כל אגרות החוב הזמינות למכירה
9.1	8.2	0.9	-	9.1	מניות ⁽²⁾
856.4	838.8	18.0	(0.4) ⁽³⁾	856.4	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה ⁽²⁾
975.8	958.2	29.3	(0.4)	987.1	סך כל ניירות הערך

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין בסך 9.1 מיליון ש"ח.

(3) כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו".

הערות בעמוד הבא

ביאור 12 – ניירות ערך (המשך)

31 בדצמבר 2016				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון				
של ממשלת ישראל	84.7	6.5	-	91.2
של אחרים בישראל	36.1	3.5	-	39.6
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון	120.8	10.0	-	130.8
ב. ניירות ערך זמינים למכירה				
אגרות חוב -				
של ממשלת ישראל	1,093.8	9.0	(1.7)	1,093.8
של מוסדות פיננסיים בישראל	131.3	-	(1.0)	131.3
של אחרים בישראל	25.0	-	(1.5)	25.0
סך כל אגרות החוב הזמינים למכירה	1,250.1	9.0	(4.2)	1,250.1
מניות	0.9	0.9	-	0.9
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	1,251.0	9.9	(4.2)	1,251.0
ג. ניירות ערך למסחר				
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל	3.6	-	-	3.6
אגרות חוב של אחרים בישראל	4.5	-	(0.1)	4.5
סך כל ניירות הערך למסחר	8.1	-	(0.1)	8.1
סך כל ניירות הערך	1,379.9	19.9	(4.3)	1,389.9

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין בסך 0.9 מיליון ש"ח.
- (3) כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו".
- (4) נקפו לדוח רווח והפסד.

הערות:

- פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב וכן, פרוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות – ראה ביאור 2 ו-3.
- ניירות ערך ששועבדו למלווים הסתכמו ב- 31 בדצמבר 2017 ב- 50.0 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 49.7 מיליון ש"ח).

ביאור 12 – ניירות ערך (המשך)

ד. מידע לגבי אגרות חוב פגומות

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
2.7	2.8	יתרת חוב רשומה של אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית

ה. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש

31 בדצמבר 2017							
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם מומשו				הפסדים שטרם מומשו			
סה"כ	20%-40%	0-20%	שווי הוגן	סה"כ	20%-40%	0-20%	שווי הוגן
אגרות חוב							
0.3	-	0.3	108.3	-	-	-	-
0.1	-	0.1	27.9	-	-	-	-
0.4	-	0.4	136.2	-	-	-	-
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה							
של ממשלת ישראל							
של מוסדות פיננסיים בישראל							
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה							
31 בדצמבר 2016							
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם מומשו				הפסדים שטרם מומשו			
סה"כ	20%-40%	0-20%	שווי הוגן	סה"כ	20%-40%	0-20%	שווי הוגן
אגרות חוב							
-	-	-	-	1.7	-	1.7	832.4
0.7	-	0.7	61.4	0.3	-	0.3	69.9
1.5	-	1.5	22.3	-	-	-	-
2.2	-	2.2	83.7	2.0	-	2.0	902.3
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה							
של ממשלת ישראל							
של מוסדות פיננסיים בישראל							
של אחרים בישראל							
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה							

ביאור 13 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

30 בדצמבר 2016					31 בדצמבר 2017				
בנקים		אשראי לציבור			בנקים		אשראי לציבור		
מסחרי	פרטי	סך הכל	וממשלות סך הכל		מסחרי	פרטי	סך הכל	וממשלות סך הכל	
2,407.6	134.3	2,541.9	2,044.8	4,586.7	2,480.1	150.2	2,630.3	2,216.5	4,846.8
1,601.6	8,379.1	9,980.7	-	9,980.7	1,701.8	9,021.6	10,723.4	-	10,723.4
4,009.2	8,513.4	12,522.6	2,044.8	14,567.4	4,181.9	9,171.8	13,353.7	2,216.5	15,570.2
30.4	23.1	53.5	-	53.5	38.2	25.9	64.1	-	64.1
38.1	5.7	43.8	-	43.8	55.3	8.3	63.6	-	63.6
68.5	28.8	97.3	-	97.3	93.5	34.2	127.7	-	127.7
17.1	6.3	23.4	-	23.4	15.5	5.4	20.9	-	20.9
99.1	80.0	179.1	-	179.1	108.5	93.8	202.3	-	202.3
184.7	115.1	299.8	-	299.8	217.5	133.4	350.9	-	350.9
46.5	6.4	52.9	-	52.9	63.0	12.9	75.9	-	75.9
27.6	61.4	89.0	-	89.0	30.8	65.9	96.7	-	96.7
74.1	67.8	141.9	-	141.9	93.8	78.8	172.6	-	172.6
27.1	6.2	33.3	-	33.3	36.1	9.4	45.5	-	45.5

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

סך הכל	מסחרי	פרטי	ציבור
90.1	69.5	159.6	
5.2	(2.7)	2.5	
(49.4)	(41.9)	(91.3)	
29.2	37.7	66.9	
(20.2)	(4.2)	(24.4)	
75.1	62.6	137.7	
15.9	11.5	27.4	
(55.3)	(34.1)	(89.4)	
43.4	29.3	72.7	
(11.9)	(4.8)	(16.7)	
79.1	69.3	148.4	
45.7	21.5	67.2	
(53.9)	(38.8)	(92.7)	
26.7	28.8	55.5	
(27.2)	(10.0)	(37.2)	
97.6	80.8	178.4	
מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים			
6.1	1.9	8.0	
5.0	1.5	6.5	
3.8	2.0	5.8	

ביאור 14 – אשראי לממשלה

31 בדצמבר		
2016	2017	
28.4	57.4	אשראי אחר
28.4	57.4	סך כל האשראי לממשלת ישראל

ביאור 15 – השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה

א. הרכב

חברה מאוחדת		
31 בדצמבר		
2016	2017	
41.3	46.6	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
41.3	46.6	*מזה רווחים שנצברו ממועד הרכישה

ב. פרטים על חברה בת מאוחדת

תרומה לרווח הנקי		השקעה		החלק		חלק בהון		פרטים על החברה
מפעולות רגילות		במניות לפי		בזכויות		המקנה זכות		
המיוחס לבעלי מניות		שווי מאזני		ההצבעה		לקבלת רווחים		
2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	
				%	%	%	%	
חברה בת שאוחדה בדוח הכספי של הבנק								
השקעות בנכסים								
6.4	5.3	41.3	46.6	100	100	100	100	חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ והשכרתם
6.4	5.3	41.3	46.6	סך הכל				

1. הרכב

עלות נכסים	בנינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)	ציוד, ריהוט וכלי רכב	סך הכל
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	280.1	154.7	434.8
תוספות	5.6	1.7	7.3
גריעות	(99.8)	-	(99.8)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	185.9	156.4	342.3
תוספות	3.8	0.9	4.7
גריעות	(7.8)	(0.3)	(8.1)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	181.9	157.0	338.9
פחת			
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	205.2	148.4	353.6
פחת לשנה	8.9	1.9	10.8
גריעות	(95.5)	-	(95.5)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	118.6	150.3	268.9
פחת לשנה	7.6	1.6	9.2
גריעות	(5.9)	(0.3)	(6.2)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	120.3	151.6	271.9
הערך בספרים			
ליום 31 בדצמבר 2015	74.9	6.3	81.2
ליום 31 בדצמבר 2016	67.3	6.1	73.4
ליום 31 בדצמבר 2017	61.6	5.4	67.0
שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2017	7.13%	9.41%	
שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2016	7.09%	9.86%	

2. פרטים בדבר זכויות במקרקעין בבנק

מועדי סיום תקופת החכירה (בשנים)	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017
זכויות בבעלות (1)	40.7	40.7
זכויות החכורות בחכירה מימונית:		
מהוות	0.4	0.4
2025-2042		

(1) חלק מזכויות מקרקעין בבעלות בישראל בסך של 34.2 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2016 – 36.1 מיליוני ש"ח), טרם נרשמו על שם הבנק בלשכות רישום המקרקעין.

ביאור 17 – נכסים אחרים

ההרכב:

31 בדצמבר		
2016	2017	
102.1	109.1	מסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 8)
35.4	-	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
24.2	22.4	הוצאות מראש
26.2	28.8	הכנסות לקבל
0.1	-	הוצאות הנפקה של כתבי התחייבות נדחים
19.5	1.3	חייבים אחרים ויתרות חובה
207.5	161.6	סך כל הנכסים האחרים

ביאור 18 – פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

בישראל

31 בדצמבר		
2016	2017	
		פקדונות לפי דרישה
9,442.4	10,240.5	אינם נושאים ריבית
185.6	199.3	נושאים ריבית
9,628.0	10,439.8	סה"כ לפי דרישה
7,640.1	7,293.2	לזמן קצוב ⁽¹⁾
17,268.1	17,733.0	סך כל פקדונות הציבור ⁽²⁾
-	-	(1) מזה: פקדונות שאינם נושאים ריבית
		(2) מזה:
14,774.2	15,394.4	פיקדונות של אנשים פרטיים
23.2	25.0	פיקדונות של גופים מוסדיים
2,470.7	2,313.6	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		
2016	2017	
יתרה	יתרה	תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח
12,580.6	13,144.4	עד 1
4,012.1	3,895.9	מעל 1 עד 10
675.4	692.7	מעל 10 עד 100
17,268.1	17,733.0	סך הכל

ביאור 19 – פיקדונות מבנקים

31 בדצמבר		
2016	2017	בישראל
86.3	167.1	בנקים מסחריים:
0.8	0.9	פקדונות לפי דרישה
87.1	168.0	קיבולים
		סך כל הפקדונות מבנקים

ביאור 20 – כתבי התחייבות נדחים

א. הרכב:

31 בדצמבר		שיעור תשואה פנימי**	משך חיים ממוצע*	
2016	2017			
17.9	16.3	6.82%	2.52	כתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות (1):
479.5	377.5	3.22%	2.51	במטבע ישראלי לא צמוד
497.4	393.8			במטבע ישראלי צמוד למדד
497.4	393.8			סך כל כתבי התחייבות הנדחים
497.4	393.8			מזה כתבי התחייבות נדחים

* משך חיים ממוצע הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווה לפי שיעור התשואה הפנימי.
** שיעור תשואה פנימי הינו שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.

(1) יתרת כתבי התחייבות הרשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב ביום 31 בדצמבר 2017 – אין, ביום 31 בדצמבר 2016 – 82.0 מיליוני ש"ח.

ב. פרטים נוספים לגבי כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהנפיק הבנק אינם ניתנים להמרה במניות ואינם מקנים זכות לרכישת מניות. זכויותיהם בעת פירוק נדחות מפני התחייבויות אחרות.

כתבי התחייבות רשומים למסחר – בהתאם להסכם עם הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ (להלן: "הבינלאומי הנפקות") חברה בת בבעלות מלאה של הבנק הבינלאומי, התחייב הבנק לשאת בכל התשלומים למחזיקי תעודות ההתחייבות שתנפיק הבינלאומי הנפקות לציבור עבור הבנק וכל ההוצאות הכרוכות בהנפקה כאמור. כמו כן התחייב הבנק כי תמורת ההנפקה תופקד בבנק בהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם. ביום 31 בדצמבר 2017 אין כתבי התחייבות הרשומים למסחר, ליום 31 בדצמבר 2016 הסתכמה יתרה זו ב- 82.0 מיליון ש"ח.

כתבי התחייבות שאינם רשומים למסחר – מחזיקי כתבי התחייבות שאינם סחירים הינם גופים מוסדיים, כגון קופות גמל וקרנות השתלמות. סך כל כתבי התחייבות אלו הגיע ביום 31 בדצמבר 2017 ל- 187.2 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2016 ל- 209.5 מיליון ש"ח). סך כתבי התחייבות שהונפקו לחברה האם הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2017 ב- 206.6 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2016 – 205.9 מיליון ש"ח).

ביאור 21 – התחייבויות אחרות

31 בדצמבר		
2016	2017	
81.1	84.8	הפרשה למשכורות ולהוצאות נלוות (ראה באור 22)
-	16.0	עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו
71.0	69.6	עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי התוכנית (ראה באור 22)
4.9	5.8	הכנסות מראש
1,232.7	1,291.3	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
26.1	46.7	זכאים אחרים ויתרות זכות
1,415.8	1,514.2	סך כל ההתחייבויות האחרות

ביאור 22 - זכויות עובדים

א. הטבות מהותיות

1. פנסיה ופיצויי פרישה

חלק מהתחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה מכוסה על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים בקופות גמל ופנסיה או על ידי רכישת פוליסות ביטוח. הסכומים שנצברו בקרנות הפנסיה או בפוליסות הביטוח אינם כלולים במאזן מאחר ואינם בשליטתו. ההתחייבות לפיצויי פרישה ופנסיה הכלולה במאזן מייצגת את יתרת ההתחייבות שאינה מכוסה על ידי הפקדות ו/או פוליסות ביטוח כאמור לעיל. התחייבות זו נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות: שיעור היוון, גידול בתגמול, פיצויים מוגדלים, פרישה ותמותה.

2. מענקים בגין ותק

עובדי הבנק זכאים למענק ותק מיוחד עם השלימם תקופת עבודה של 20 שנה. סכום המענק שווה למשכורת חדשית אחת. עובדים שהשלימו 25 שנות עבודה זכאים להשתתפות בנופש, להם ולבני זוגם, במימון הבנק. התחייבויות אלה נמדדות על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות: שיעור היוון, גידול בתגמול, פרישה ותמותה.

3. הטבות אחרות לאחר פרישה

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות לאחר פרישתם (הטבות כגון: שי לחג, השתתפות בפעילות נופש וכו'). התחייבות זו נמדדת על בסיס אקטוארי תוך שימוש בהנחות אקטואריות והנחות אחרות לרבות: שיעור היוון, גידול בתגמול, פיצויים מוגדלים, פרישה ותמותה.

4. חופשה

על פי החוק ועל פי הסכמי העבודה זכאים עובדי הבנק לימי חופשה שנתיים. ההפרשה לחופשה מחושבת על בסיס שכרם האחרון וימי החופשה שנצברו לזכותם בתוספת ההוצאות הנלוות המתחייבות.

5. מענקי פרישה לחברי הנהלה

חברי הנהלת הבנק זכאים במקרה של פיטורין לקבל פיצויים רגילים ופיצויים מוגדלים. חלקם זכאים על פי תנאי חוזיהם האישיים למענקי הסתגלות בגובה של עד 6 חודשים במקרה של פיטורין בגין התחייבויות אלו נערכו הפרשות מתאימות.

6. פיצויי פרישה במסגרת צעדי ההתייעלות החל משנת 2016

ההפרשות לפיצויי פרישה מוגדלים, כפי שנכללו במסגרת צעדי ההתייעלות שתוכננו לחמש השנים 2016-2020 ואושרו על ידי הדירקטוריון, כלולות בהנחות לחישוב עתודות לפרישה ופנסיה שפורטו בסעיף 1.

ב. התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - "הוראת ההתייעלות"). בהתאם למכתב על דירקטוריון הבנק להתוות תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התכנית לעניין חשוב הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר.

בהמשך למהלכי התייעלות בהם נקט הבנק, ביום 10 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק עדכון התוכנית האסטרטגית של הבנק בהיבט מהלכי התייעלות. מהלכי ההתייעלות כוללים, בין השאר, המשך הרחבת פעילות באמצעים דיגיטליים; צמצום שטחי נדל"ן בין השאר בשל צמצום מספר הסניפים; מהלכי התייעלות בתהליכי עבודה בסניפים ובמטה. כתוצאה מכך צפויה ירידה במצבת כח האדם של הבנק בכ- 120 עובדים עד לסוף שנת 2020, מתוכם כ- 40% בפרישה מוקדמת מרצון שתמשיך להעשות על בסיס הצעות פרטניות ולגופם של מקרים.

עלות ההטבות לעובדים במסגרת מהלכי התייעלות בשנים 2016 ועד 2020 הוערכה בכ- 63 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס.

הבנק קיבל אישור עקרוני של הפיקוח על הבנקים לפריסת עלות המהלכים לעניין חישוב הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר.

ביאור 22 - זכויות עובדים (המשך)

ג. ההרכב

31 בדצמבר		
2016	2017	
פיצויים		
199.5	203.4	סכום ההתחייבות
(128.5)	(133.8)	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
71.0	69.6	עודף ההתחייבויות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
-	-	עודף נכסי התוכנית שנכלל בסעיף "נכסים אחרים"
36.0	38.6	הטבות לפנסיונרים - סכום ההתחייבות
17.1	16.2	נופש 25 שנה - סכום ההתחייבות
9.3	9.2	חופשה
18.7	20.8	אחר - שכר לשלם
152.1	154.4	סך הכל
עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית		
152.1	154.4	שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
עודף נכסי התוכנית מעל ההתחייבויות בגין הטבות		
-	-	לעובדים שנכלל בסעיף "נכסים אחרים"

ד. תכניות להטבה מוגדרת

(1) מחויבויות ומצב המימון

א. שינוי במחויבויות בגין הטבה חזויה

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
39.3	36.0	155.2	199.5	מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת שנה
0.9	1.4	7.5	6.9	עלות שירות
1.3	1.5	5.2	6.8	עלות ריבית
7.8	0.8	65.9	5.6	הפסד אקטוארי (רווח)
(13.3)	(1.1)	(34.3)	(15.4)	הטבות ששולמו
-	-	-	-	אחר
36.0	38.6	199.5	203.4	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף שנה
36.0	38.6	195.3	199.3	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף שנה

* בשנת 2016 כולל מענק פדיון ימי מחלה שיועד לתשלום לאחר פרישה לגמלאות בסך 12.7 מיליון, ואשר נפדה במהלך שנת 2016 בעקבות הסכם.

ביאור 22- זכויות עובדים (המשך)

ד. תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(1) מחויבויות ומצב המימון (המשך)

ב. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

תכניות פיצויים			
31 בדצמבר			
2016	2017		
136.1	128.5	שווי הוגן של נכסי התוכנית בתחילת השנה	
3.5	7.9	תשואה בפועל על נכסי התוכנית	
4.2	3.4	הפקדות לתוכנית על ידי התאגיד הבנקאי	
(15.3)	(6.0)	הטבות ששולמו	
128.5	133.8	שווי הוגן של נכסי התוכנית בסוף שנה	
(71.0)	(69.6)	מצב המימון - התחייבות נטו שהוכרה בסוף תקופה*	

* נכלל בסעיף התחייבויות אחרות.

ג. סכומים שהוכרו במאזן

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
-	-	-	-	סכומים שהוכרו בסעיף נכסים אחרים
36.0	38.6	71.0	69.6	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות
36.0	38.6	71.0	69.6	התחייבות נטו שהוכרה בסוף תקופה

ד. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת המס

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
9.3	9.6	61.6	56.0	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
9.3	9.6	61.6	56.0	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

ה. תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת עולה על נכסי התכנית

תכניות פיצויים			
31 בדצמבר			
2016	2017		
199.5	203.4	מחויבות בגין הטבה חזויה	
195.3	199.3	מחויבות בגין הטבה מצטברת	
128.5	133.8	שווי הוגן של נכסי התוכנית	

ביאור 22- זכויות עובדים (המשך)

ד. תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(1) מחויבויות ומצב המימון (המשך)

ו. תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה חזויה עולה נכסי התכנית

תכניות פיצויים		מחויבות בגין הטבה חזויה שווי הוגן של נכסי התוכנית
31 בדצמבר		
2016	2017	
199.5	203.4	
128.5	133.8	

(2) הוצאה לתקופה

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

הטבות אחרות לאחר פרישה			תכניות פיצויים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
2.0	0.9	1.4	6.1	7.5	6.9	עלות שירות
1.9	1.3	1.5	5.4	5.2	6.8	עלות ריבית
-	-	-	(5.0)	(4.5)	(4.0)	תשואה חזויה על נכסי התוכנית
						הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
0.2	(0.8)	0.6	0.2	0.9	3.0	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
-	-	-	(3.1)	10.6	4.3	אחר, לרבות הפסד (רווח) מצמצום או סילוק
4.1	1.4	3.5	3.6	19.7	17.0	סך עלות ההטבה, נטו

ב. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה			תכניות פיצויים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
(4.1)	7.8	0.9	1.3	66.9	1.7	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
(0.2)	0.8	(0.6)	(0.2)	(0.9)	(3.0)	הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי
-	-	-	-	(10.6)	(4.3)	הפסד מסילוק
(4.3)	8.6	0.3	1.1	55.4	(5.6)	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר
4.1	1.4	3.5	3.6	19.7	17.0	סך עלות ההטבה נטו
						סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה
(0.2)	10.0	3.8	4.7	75.1	11.4	וברוח כולל אחר

ביאור 22- זכויות עובדים (המשך)

ד. תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(2) הוצאה לתקופה (המשך)

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2018 לפני השפעת המס

הטבות אחרות לאחר פרישה	תכניות פיצויים	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
0.7	9.8	
0.7	9.8	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

(3) הנחות

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה:

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
2016	2017	2016	2017	
2.09%	1.77%	1.60%	1.05%	שיעור ההיוון*
2.51%	3.08%	2.76%	2.78%	שיעור עזיבה ממוצע
-	-	1.11%	1.06%	שיעור גידול ממוצע בתגמול*

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

הטבות לאחר פרישה			תכניות פיצויים			
2015	2016	2017	2015	2016	2017	
1.37%-2.45%	1.92%-2.25%	1.91%-2.26%	1.01%-2.08%	1.47%-1.68%	1.32%-1.66%	שיעור ההיוון*
						תשואה חזויה לטווח ארוך על
-	-	-	3.90%	3.60%-3.90%	3.2%-3.4%	נכסי התוכנית*
0.22%-0.47%	0%-0.22%	0.00%	0.67%-1.33%	0.67%-1.11%	1.05%-1.11%	שיעור גידול ממוצע בתגמול*
						*במונחים ריאליים.

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
גידול בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
(4.9)	(6.6)	(4.2)	(4.5)	שיעור ההיוון
(1.1)	(0.7)	11.3	11.0	שיעור עזיבה
-	-	6.5	7.7	שיעור גידול בתגמול
קטון בנקודת אחוז אחת		קטון בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2016	2017	2016	2017	
6.4	8.8	6.4	7.7	שיעור ההיוון
1.3	0.9	(12.3)	(12.1)	שיעור עזיבה
-	-	(3.8)	(4.5)	שיעור גידול בתגמול

ביאור 22- זכויות עובדים (המשך)

ד. תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(4) נכסי תכנית

א. הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

31 בדצמבר 2017			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
סוג נכס			
3.2	-	-	3.2
38.6	-	-	38.6
מזומנים ופקדונות בבנקים			
מניות			
אגרות חוב:			
33.5	-	-	33.5
ממשלתיות			
22.0	-	5.9	16.1
קונצרניות			
55.5	-	5.9	49.6
סך הכל			
36.5	-	28.4	8.1
אחר			
133.8	-	34.3	99.5
סך הכל			

31 בדצמבר 2016			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
סוג נכס			
2.4	-	-	2.4
36.2	-	-	36.2
מזומנים ופקדונות בבנקים			
מניות			
אגרות חוב:			
33.2	-	-	33.2
ממשלתיות			
21.4	-	6.7	14.7
קונצרניות			
54.6	-	6.7	47.9
סך הכל			
35.3	-	24.8	10.5
אחר			
128.5	-	31.5	97.0
סך הכל			

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים

31 בדצמבר		
% מנכסי התוכנית		
2016	2017	
1.9%	2.4%	מזומנים ופקדונות בבנקים
28.2%	28.8%	מניות
אגרות חוב:		
25.8%	25.0%	ממשלתיות
16.7%	16.5%	קונצרניות
42.5%	41.5%	סך הכל אגרות חוב
27.4%	27.3%	אחר
100.0%	100.0%	סך הכל

ביאור 22- זכויות עובדים (המשך)

ד. תכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(4) נכסי תכנית (המשך)

ג. תזרימי מזומנים

(1) הפקדות

תכניות פיצויים		
הפקדות בפועל		
לשנה שהסתיימה ביום 31		תחזית
2016	2017	2018
4.2	3.4	3.3
		הפקדות

* אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתכניות פיצויים להטבה מוגדרת במהלך שנת הכספים הבאה.

(2) הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה	תכניות פיצויים	הטבות לאחר פרישה
2018	32.5	2.3
2019	26.4	2.3
2020	27.5	2.4
2021	10.8	1.2
2022	11.6	1.2
2023-2027	40.7	6.2
2028 ואילך	95.0	38.1
סך הכל	244.5	53.7

הסכומים משקפים התחייבות ליום 31 בדצמבר 2017.

ביאור 23א – הון עצמי

א. הון המניות

להלן פרטים בנושא הון המניות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 וליום 31 בדצמבר 2016 (בשקלים חדשים):

מניית הכרעה	בת 0.0002 ש"ח	רשום	מונפק ונפרע
מניות נדחות	בנות 0.0001 ש"ח	0.0002	0.0002
מניות מיסדים	בנות 0.0050 ש"ח	1.5000	1.5000
מניות רגילות	בנות 0.0001 ש"ח	4,641.7398	4,629.7066
מניות בכורה 30% צוברות ומשתתפות	בנות 0.001 ש"ח	8,040.0000	8,040.0000
סך כל הון המניות		12,683.2402	12,671.2070

כל המניות שהונפקו רשומות על שם.

ב. הזכויות הנלוות למניות

מניית הכרעה

מוחזקת בידי שר הביטחון, אינה ניתנה להעברה, מקנה זכות ל- 240 קולות באסיפת בעלי מניות (מייסדים). בנושאים מהותיים השנויים במחלוקת וכן זכות לקבל את ערכה הנקוב בעת פירוק הבנק.

מניה נדחית

מקנה זכות לקבל את ערכה הנקוב בעת פירוק הבנק וללא כל זכות נלווית אחרת.

מניות מיסדים

מקנה זכות להצביע באסיפות בעלי מניות, למנות את חברי הדירקטוריון, לקבל דיבידנד באופן שוטף ובעת פירוק לפי חלקה היחסי בהון המניות הנפרע של הבנק.

מניה רגילה

מקנה זכות לקבל דיבידנד באופן שוטף ובעת פירוק לפי חלקה היחסי בהון המניות הנפרע של הבנק.

מניות בכורה, 30% צוברות ומשתתפות

אינה ניתנת לפידיון ומקנה זכות לקבל דיבידנד בכורה ומצטבר בשיעור של 30% לשנה מערכה הנקוב (לפני חלוקת כל דיבידנד אחר), מעבר לדיבידנד הבכורה האמור, כמוה כמניה רגילה לכל ענין.

ג. דיבידנדים

(1) מגבלות בחלוקת הדיבידנדים

בנוסף למגבלות על פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל לפיה לא יחולק דיבידנד.

ביום 15 בינואר 2014 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים. לאור דרישות שנוספו בשנים האחרונות להוראות הדיווח לציבור המחייבות לרשום רווחים והפסדים מסוימים של הבנק ברווח כולל אחר ולא ברווח והפסד, עודכנו המבחנים לחלוקת דיבידנד. בהתאם לעדכון, "רווחים ראויים לחלוקה" כוללים את מרכיבי רווח כולל אחר והבנק לא יבצע חלוקת דיבידנד (אלא אם קיבל מראש את אישור המפקח) בין היתר כאשר:

- יתרת העודפים המצטברת בניכוי הפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר אינה חיובית או כאשר הסכום המוצע לחלוקה יגרום ליתרת עודפים כאמור
 - אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל
 - כאשר התוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון, מראה על הפסד או על הפסד כולל.
- בתיקון אף נקבע כי הבנק לא יבצע חלוקה מתוך קרנות הון, או מתוך הפרשים בזכות שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר.

ביאור 23א – הון עצמי

במכתב הפיקוח על הבנקים בנושא מסגרת באזל III - יחסי הון ליבה מינימאליים נדרשו הבנקים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד אם בעטייה הוא עלול שלא לעמוד בדרישות ליעדי הון שנקבעו בו (לפירוט נוסף ראה ביאור 23ב להלן).

על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש או בכתב את אישורי של המפקח של הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

(2) דיבידנדים

במהלך השנים 2015-2017 לא חולקו דיבידנדים.

ביאור 23 – הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

א. הלימות הון

החל מיום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בנושא מדידה והלימות הון, כפי שעודכנו, על מנת להתאימן להנחיות באזל. הוראות באזל III קבעו שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל: רכיבי ההון הפיקוחי - ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות - טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים - טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים - הקצאת הון בגין סיכון CVA.

יישום ההוראות הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר, וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי הון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב- 10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון לשנת 2017 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 50%, והחל מיום 1 בינואר 2018 הוראות המעבר לניכויים מההון הרגולטורי יסתיימו ויעמדו על 100% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי תעמוד על 40%.

(1) יעד הלימות הון

לבנק מדיניות שאושרה על ידי הדירקטוריון וההנהלה לשמירה על רמת הלימות הון, בהתאם ליעדי ההון שנקבעו בתהליך פנימי, אשר לא יפחתו מיעדי ההון המינימליים הנדרשים על ידי המפקח על הבנקים. יעד ההון שנקבעו על ידי הדירקטוריון וההנהלה משקפים, לדעת הבנק, את רמת ההון הנאותה הנדרשת בהתחשב בפרופיל הסיכון ובתאבון הסיכון שלו.

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר יחסי הון מזעריים נדרש הבנק, בהיותו תאגידי בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 9%, וביחס הון כולל מזערי של 12.5% וזאת, החל מיום 1 בינואר 2017. בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2015 התווספה ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

דרישה זו יושמה בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי שנדרש הבנק לעמוד לתאריך הדיווח הינו 9.03% ויחס ההון הכולל המזערי שנדרש הבנק לעמוד לתאריך הדיווח הינו 12.53%.

יעדי ההון הפנימיים כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון הינם כדלקמן:

- במצב עסקים רגיל - יעדי ההון יהיו: יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור של 9.3% ויעד הון כולל שלא יפחת מן הדרישה הרגולטורית המסתכמת ביום 31 בדצמבר 2017 ב- 12.53%.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ- 6.50% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ- 9.00%.

ביאור 23 – הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

א. הלימות הון (המשך)

(1) יעד הלימות ההון (המשך)

חלוקת דיבידנד כפופה לכך שיחסי ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחתו מהיעדים שנקבעו ושייקבעו על ידי דירקטוריון הבנק מעת לעת, בכפוף להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה החוקית. כל חלוקה של דיבידנד תהיה טעונה אישור נפרד של הדירקטוריון, וכפופה לכל המגבלות החלות על הבנק בעניין חלוקת דיבידנד, ותפורסם בהתאם להוראות הדין, בצירוף כל הפרטים הנדרשים על פי דין, לרבות אלו הקבועות בחוק החברות.

(2) להלן נתונים בדבר נכסי הסיכון, הון הרגולטורי ויחסי ההון המחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר "מדידה והלימות הון", ובהתאם להוראה 299 בדבר "ההון הפיקוחי - הוראות מעבר":

31 בדצמבר		
2016	2017	
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
1,245.8	1,316.2	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים (1)
324.2	276.7	הון רובד 2, לאחר ניכויים
1,570.0	1,592.9	סך הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
10,629.5	10,897.4	סיכון אשראי (2)
49.5	20.9	סיכונים שוק
1,043.0	1,037.0	סיכון תפעולי
11,722.0	11,955.3	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
10.63%	11.01%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.39%	13.32%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.02%	9.03%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים (3)
12.52%	12.53%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים (3)

(1) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית התייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין תכנית התייעלות) אשר אושרה לחברה האם ולקבוצה על ידי הפיקוח על הבנקים, כאשר ההקלה ההונית בגינה פוחדת על פני 5 שנים עד ליום 1 בינואר 2021. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תכנית התייעלות ראה סעיפים 1.1, (3) ו- (4) להלן.

(2) מסך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 34.3 מיליון ש"ח בשל התאמות בגין מהלכי התייעלות. (31.12.16 - 47 מיליון ש"ח).

(3) לרבות דרישת הון בשיעור המבטאת 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס הון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים מיום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 9.03%- ו-12.53%, בהתאמה.

ביאור 23 – הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

א. הלימות ההון (המשך):

(3) רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

נכסי הסיכון, הון הרגולטורי ויחסי ההון המחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, בדבר "מדידה והלימות הון", ובהתאם להוראה 299 בדבר "ההון הפיקוחי - הוראות מעבר"

31 בדצמבר		
2016	2017	
1. הון עצמי רובד 1		
1,208.5	1,290.6	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
(2.5)	(2.5)	מניות בכורה צוברות ומשתתפות שלא הוכרו כהון רובד 1
3.9	1.9	יישום הוראות המעבר בגין אימוץ כללי חשבונאות מקובלים בנושא זכויות עובדים
1.4	(0.6)	סך ההבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1
1,209.9	1,290.0	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
התאמות פיקוחיות וניכויים:		
(0.3)	(0.2)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
36.2	26.4	סך ההתאמות בגין תכנית התייעלות- הון עצמי רובד 1
1,245.8	1,316.2	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2. הון רובד 2		
209.7	143.9	הון רובד 2: מכשירים
114.5	132.8	הון רובד 2: הפרשות
324.2	276.7	סך הכל רובד 2
1,570.0	1,592.9	סך כל ההון

(4). השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1 והתאמות בגין תכנית ההתייעלות

31 בדצמבר		
2016	2017	
באחוזים		
10.24%	10.74%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר בהוראה 299 ולפני השפעת ההתאמות בגין מהלכי ההתייעלות (1)
0.04%	0.02%	השפעת הוראות המעבר
10.28%	10.76%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת התאמות בגין תוכנית ההתייעלות
0.35%	0.25%	השפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות (2)
10.63%	11.01%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

- (1) לרבות השפעת אימוץ לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.
(2) לפירוט נוסף ראה סעיף (2) הערה (1) לעיל.

ביאור 23 – הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

(5) גורמים שיכולים להשפיע באופן מהותי על הלימות ההון של הבנק

(5)(א) רכיבי הון הנתונים לתנודתיות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק נתון לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינוי בהיקף נכסי הסיכון של הבנק והניכויים מההון.
- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה, פרישה וכד'.

להלן ניתוח השפעות השינויים על יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון ליום 31 בדצמבר 2017:

השפעת גידול ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הבנק	השפעת קטין ב-100 מיליוני ש"ח בהון רובד 1
באחוזים	
(0.85%)	(0.84%)

(5)(ב) דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

החל מיום 1 בינואר 2017 מיישם הבנק חוזר בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים". החוזר עדכן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו- 204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקאות נגזרים סחירים בבורסה ועסקאות מימון ניירות ערך. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות. ההנחיות מסדירות, בין היתר, את סוגי החשיפות הבאים:

- חשיפות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי. ככלל, לחשיפות אלה יש לייחס משקל סיכון של 2% (לעומת ערך חשיפה אפס ערב התיקון)
- חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפעיל בבורסה. על פי התיקון יש לחשב את דרישות ההון לחשיפות אלה כאילו מדובר בעסקה דו-צדדית, לרבות הקצאת הון בגין סיכון CVA. שיטת החישוב שהייתה נהוגה עד כה – על-פי ההוראה – חישוב לפי כללי הבורסה – תבוטל
- חשיפות של תאגיד לקוח הפועל באמצעות חבר מסלקה
- העברות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לקרן הסיכונים
- ביטחונות שהפקיד תאגיד בנקאי אצל חבר מסלקה או אצל צד נגדי מרכזי
- חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר ישוקללו בהתאם למשקל הסיכון הרלוונטי לצד הנגדי בעוד העברות לקרן הסיכונים ישוקללו ב- 1,250%.

ביום 28 בדצמבר 2016, פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב המצין כי על אף האמור לעיל, חישוב סכום החשיפה בגין לקוחות הפעילים בבורסת המעו"ף ימשיך להיות על פי גישת התרחישים.

ביום 2 ביולי 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים". במסגרת המכתב הודיע הפיקוח על הבנקים כי מתקיימים התנאים לסיווג מסלקת הבורסה ומסלקת המעו"ף כצדדים נגדיים מרכזיים כשירים. זאת, בעקבות תיקונים שונים בחקיקה והצהרת רשות ניירות ערך בעניין זה.

ההשפעה של אימוץ חוזר "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" נכון למועד הדיווח הינה שינוי של כ- 0.1% ביחס הון עצמי רובד 1, ושינוי של כ- 0.1% ביחס ההון הכולל של הבנק.

ביאור 23 – הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

ב. יחס המינוף לפי הוראת המפקח על הבנקים

החל מיום 1 באפריל 2015 מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ- 5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ- 6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%. הדרישה לעמוד ביחס המינוף המזערי החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, נדרש להגדיל את יחס המינוף בשיעורים רבעונים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע על פי ההוראה. הבנק שייך לקבוצת תאגידים זו.

יחס המינוף

31 בדצמבר		
2016	2017	
1,245.8	1,316.2	הון רובד 1 (1)
22,404.6	22,717.6	סך החשיפות
5.56%	5.79%	יחס המינוף
5.00%	5.00%	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

(1) להשפעת הוראות המעבר והשפעת ההתאמות בגין מהלכי ההתייעלות, ראה סעיף (3) ו- (4). לעיל.

גורמים שעשויים להשפיע באופן מהותי על יחס המינוף

השינויים בהיקף החשיפות והון רובד 1 של הבנק עשויים להוביל לשינויים ביחס המינוף של הבנק. לשינויים האפשריים בהון הרגולטורי ראה ביאור 23. (1) לעיל.

להלן ניתוח השפעת האפשרויות על יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2017

השפעת קיטון ב-100 מיליוני ש"ח בהון רובד 1	השפעת גידול ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי
באחוזים	
(0.4%)	(0.2%)

ביאור 23 – הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

ג. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים
החל מיום 1 באפריל 2015 מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופן של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופן זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).
תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.

יחס כיסוי הנזילות בבנק מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221, בדבר "יחס כיסוי נזילות":

לשלושה חודשים	
שהסתיימו ביום	
31 בדצמבר	
2016	2017
באחוזים	באחוזים
352%	329%
100%	100%
יחס כיסוי הנזילות*	
יחס כיסוי הנזילות הנדרש על ידי המפקח על הבנקים**	

* במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
** יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים גדל באופן הדרגתי מ- 60% ליום 1 באפריל 2015, 80% ליום 1 בינואר 2016 ולשיעור של 100% ביום 1 בינואר 2017. השיעור בו נידרש הבנק לעמוד בכל התקופות הינו 100%.

ביאור 24 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

לבנק קיימות התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות, לסוף תקופת הדיווח כדלהלן:

חוזי שכירות לזמן ארוך – דמי שכירות של בניינים

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
16.9	15.9	בשנה הראשונה
14.6	15.0	בשנה השנייה
14.2	13.7	בשנה השלישית
12.8	12.0	בשנה הרביעית
11.0	10.5	בשנה החמישית
57.3	51.3	מעל חמש שנים
126.8	118.4	סך הכל

ב. תביעות משפטיות ובקשות לאישור תובענות ייצוגיות כנגד הבנק

הבנק צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדו לקוחותיו, לקוחותיו בעבר וכן צדדים שלישיים שונים שראו עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותו במהלך עסקים רגיל. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות של יועצים משפטיים באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות ולגבי תביעות אשר לא תדחנה או תבוטלנה, נכללו בתמצית דוחות כספיים אלה הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

1. להלן פירוט של תובענות נגד הבנק שהסכום הנטען בהן הוא מהותי:

א. בחודש מארס 2014 הוגשה בקשה לאשר תובענה כתובענה ייצוגית בסכום של כ- 2 מיליארד ש"ח נגד הבנק ועוד ארבעה בנקים נוספים (מרכנתיל, מזרחי, איגוד ויהב).

סכום התביעה מתייחס לכל הבנקים. לטענת המבקשים הבנקים לא מספקים גילוי נאות ואף מטעים את לקוחותיהם בנוגע לעלויות הכרוכות בשירותי ההמרה אותם הם מספקים, כאשר הם מוכרים ללקוח מט"ח בשער הגבוה משער הקניה. ההפרש בין שער הקניה של הבנקים לשער המכירה ללקוח (המכונה בבקשה כ- "עמלת ייקור"), מהווה לטענת המבקשים "עמלת תיווך" הנגבית ללא גילוי באיזה מתעריפוני הבנקים. עוד טוענים המבקשים כי הבנקים פועלים כמקשה אחת על מנת להסתיר את " עמלת הייקור " הנטענת וכי קיים ביניהם הסדר קובל.

בקשה זוהי בסכום של 10.5 מיליארד ש"ח הוגשה גם כנגד החברה האם ובנקים אחרים.

ב. ביום 31 בינואר 2016 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית בסך של כ-698 מיליון ש"ח אשר הוגשה נגד הבנק, החברה האם, ושלושה בנקים נוספים (להלן כולם ביחד- "הבנקים"), מתוכם סך של כ-658 מיליון ש"ח בגין נזק לא ממוני וסך של כ-40 מיליון ש"ח בגין נזק ממוני.

לטענת המבקשים הבנקים אינם מחזיקים סניפים (או אינם מחזיקים מספיק סניפים) בקרב האוכלוסייה הערבית ואינם מנגישים את שירותיהם הבנקאיים לאוכלוסייה זו. בכך, טוענים המבקשים, מפרים הבנקים את סעיף 3 (א) לחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000, סעיף 2 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 וחוק יסוד כבוד האדם וחירותו.

הקבוצה אותה מבקשים המבקשים לייצג היא כל אזרחי מדינת ישראל מוסלמים, נוצרים ודרוזים, אשר סובלים מהפליה בנגישות לשירותים בנקאיים של הבנקים, עקב אי נוכחות סניפי בנק של הבנקים במקומות יישובם.

ביאור 24 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

ב. תביעות משפטיות ובקשות לאישור תובענות ייצוגיות כנגד הבנק (המשך)

עפ"י פס"ד מיום 18 בדצמבר 2017, הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, נדחתה. ביום 14 בפברואר 2018 הומצא לבנק ערעור שהגישו המבקשים על פסה"ד.

ג. ביום 22 ביוני 2016 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית בסך 40 מיליון ש"ח. טענת המבקשים היא כי הבנקים מפלים בשירות אנשים עם מוגבלויות בכך שהם מפרסמים מציעים ומעניקים פטור מעמלות והטבות נוספות לשכירים הפותחים חשבון ומפקידים בו משכורת חודשית מסכום מסוים אבל אינם מציעים ומעניקים אותן לאנשים עם מוגבלויות היכולים להפקיד קצבה חודשית בסכום דומה ואף גבוה ממנו.

(2). כמו כן תלויות ועומדות כנגד הבנק בקשות לאישור תובענה ייצוגית כפי שיפורט להלן. לדעת הנהלת הבנק המתבססת על חוות דעת יועציה המשפטיים לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי התביעות ולא נעשתה בגין כל הפרשה.

א. ביום 17 בדצמבר 2017 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית בסך 177 מיליון ש"ח. בקשה זו הוגשה נגד 4 בנקים אשר מעניקים אשראי במסגרת הקרן לעידוד עסקים קטנים בערבות המדינה. נושא הבקשה הוא התניית שרות בשרות. טענת המבקשים היא כי הבנקים דורשים מעסקים המקבלים אשראי במסגרת הקרן לעידוד עסקים קטנים בערבות המדינה פיקדון כספי. פיקדון כספי זה הינו לטענת המבקשים פיקדון "פיקטיבי" שכן מקורו של הפיקדון הינו מכספי ההלוואה עצמם.

ב. ביום 27 בדצמבר 2017 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית ללא ציון סכום תביעה. הבקשה הוגשה כנגד הבנק וכן כנגד בנק דיסקונט. נושא הבקשה – גבית ריבית מערבים יחידים בשיעור העולה על המותר ע"פ חוק הערבות, תשכ"ז – 1967 המבקשים עותרים בין היתר להשבת הסכומים שנגבו ביתר, כן עותרים המבקשים למינוי בעל תפקיד אשר יפקח על השבת הכספים שנגבו ביתר לכלל הלקוחות.

(3). ביום 31 בדצמבר 2017 וביום 31 דצמבר 2016 אין חשיפה נוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק בנושאים שונים ואשר סבירות התממשותן אינה קלושה ולא בוצעה בגינה הפרשה.

ביאור 24 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הסכמים מהותיים

מכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון

בחודש נובמבר 2015 זכה הבנק במכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון. במכרז נקבעו, בין היתר, התנאים למתן אשראי ולניהול חשבון לעובדי מערכת הביטחון, אוכלוסייה הכוללת את אנשי הקבע וגמלאי צה"ל, אזרחים עובדי צה"ל, עובדי משרד הביטחון וגמלאיו, יחידות הסמך של משרד הביטחון וגמלאיהן ואת הזכאים לקיצבאות שיקום.

תקופת ההסכם על פי המכרז הינה ל- 7 שנים החל מחודש יוני 2016.

במכרז נקבע, בין היתר, כי הבנק יעמיד הלוואות לאוכלוסייה שצוינה לעיל בהתאם להפניות שיפנה משרד הביטחון. תנאי הריבית ללקוח יקבעו על ידי משרד הביטחון ועל פי תנאי המכרז הוא זה שיישא בכל הפסדי האשראי. משרד הביטחון ישלם לבנק או יקבל ממנו את ההפרש בין הריבית שישלם הלקוח ובין הריבית שהציע הבנק במכרז לגבי כל סוג של הלוואות.

כחלק מתנאי המכרז, נכללו גם הזכויות להפעלת סניפי הבנק במחנות צה"ל. למשרד הביטחון ניתנה האפשרות לבחור בהפעלתם של חלק מן הסניפים. במסגרת זו סוכם כי הבנק ימשיך להפעיל את הסניפים בפרסיה הנוכחית. הזכייה במכרז מאפשרת לבנק הזדמנויות עסקיות להרחבת פעילותו בקרב אוכלוסיית המכרז והגדלת חלקו באוכלוסיות נוספות.

מכרז החשב הכללי להעמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות מדינה

בחודש ינואר 2016, זכה הבנק בשותפות עם מיטב ד"ש גמל ופנסיה (להלן "מיטב ד"ש") במכרז החשב הכללי במשרד האוצר לבחירת שותפויות פיננסיות להעמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה. הבנק ומיטב ד"ש צפויים להעמיד אשראי לעסקים קטנים ובינוניים ב- 3 השנים הקרובות.

הסכם חבר

הבנק רואה באוכלוסיית מערכת הביטחון את ליבת העסקים בבנקאות האישית והפרטית. בחודש ספטמבר 2017 נחתם הסכם עם ארגון חבר המאריך הסכם קודם המסדיר את התנאים לניהול חשבונות עמיתי האירגון בבנק. תוקף ההסכם עד לחודש פברואר 2020.

ד. קיימת התחייבות תלויה מכח הסכם בין מסלקת הבורסה וחברי הבורסה לניירות ערך בת"א בע"מ, הדן במתן שיפוי באופן הדדי בין החברים למסלקת הבורסה כנגד כל הפסד, שעלול להיגרם לה, אם חבר כלשהו לא ישלם או לא ימסור למסלקת הבורסה את חובו, כולו או מקצתו, או את ניירות הערך הנסלקים, כולם או מקצתם, שהוא חייב לשלם או למסור, וכן אם המסלקה שילמה את החוב, שלא שולם כאמור, או רכשה את ניירות הערך הנסלקים שלא נמסרו ומסרה אותם למקבל המיועד שהם מגיעים לו. החל מחודש יוני 2010 חדל הבנק מלשמש כחבר במסלקת הבורסה וכחבר במסלקת מעו"ף.

הואיל והבנק חדל מלשמש כחבר במסלקת הבורסה, נחתם בינו לבין הבנק הבינלאומי הסכם, לפיו הבנק הבינלאומי יתן לבנק את השירותים הקשורים בני"ע וסליקתם עבורו ועבור לקוחותיו. במסגרת זו הבנק הבינלאומי אחראי כלפי הבורסה לסליקת ני"ע של הבנק ולקוחותיו ולהתחייבויות הכספיות הנובעות מהן. הבנק התחייב כלפי הבינלאומי בערבות בלתי מוגבלת לתשלום כל סכום הנובע מחובות או התחייבויות הבנק הבינלאומי לבורסה, בגין פעילות הבנק ולקוחותיו, התחייבות זו תעמוד בתוקפה בכל עת שתהיה התחייבות כאמור כלפי מסלקת הבורסה.

ה. מסלקת מעוף הקימה קרן סיכונים (להלן-"הקרן") שסכומה יקבע מעת לעת על ידי דירקטוריון המסלקה. חלקו של כל חבר מסלקה בקרן, לרבות הבנק, נגזר מהיקף פעילותו במסלקה עבור לקוחותיו (ועבור עצמו במידה שהייתה כזאת).

כל אחד מהבנקים החברים במסלקת מעו"ף התחייב כלפי המסלקה, לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות עבור לקוחותיו. הסכום ליום המאזן הנובע מעסקאות עבור לקוחות הבנק וחברות מאוחדות שלו בגין אופציות מעו"ף מוצג במאזן בסעיפים נכסים אחרים והתחייבויות אחרות בסכום זהה על פי השווי ההוגן.

ביאור 24 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

הואיל והבנק חדל להיות חבר במסלקת המעו"ף, מבוצעת פעילותו ופעילות לקוחותיו באמצעות הבנק הבינלאומי על פי הסכם שנחתם בין הצדדים.

להבטחת הסיכונים שתוארו לעיל בגין פעילותו ופעילות לקוחותיו באמצעות הבנק הבינלאומי התחייב הבנק לבנק הבינלאומי, במסגרת הסכם שרותי סליקה במעו"ף, בערבות בלתי מוגבלת בסכום, להשלים כל סכום הנובע מהתחייבות הבנק הבינלאומי למסלקת המעו"ף, בגין פעילות הבנק ולקוחותיו. ההתחייבות תעמוד בתוקף בכל עת שתעמוד התחייבות הבנק הבינלאומי בגין הסיכונים לעיל.

ו. הבנק התחייב לשפות נושאי משרה בבנק כמשמעו בחוק החברות התשנ"ט - 1999. סכום השיפוי שיעמיד הבנק מכח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי לא יעלה על 33% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפי מועד השיפוי בפועל.

ביאור 25 – שעבודים, תנאים מגבילים וביטחונות

א. להבטחת אשראי מבנק ישראל שיעבד הבנק לטובת בנק ישראל בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ללא הגבלה בסכום, את כל הנכסים והזכויות אשר הפקיד ו/או רשם לזכות ו/או יפקיד ו/או ירשום לזכות חשבונות הבטוחות המתנהלים על שם בנק ישראל במסלקת הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. להלן נתונים המתייחסים להסדר שיעבוד זה:

2016		2017		
אגרות חוב פקדונות	אגרות חוב משועבדות	אגרות חוב פקדונות בבנק	אגרות חוב משועבדות	
בבנק ישראל	בבנק ישראל	בבנק ישראל	בבנק ישראל	
4,529.8	49.7	4,523.2	50.0	יתרה ליום 31 בדצמבר *
5,060.4	49.7	4,784.3	49.9	יתרה שנתית ממוצעת
6,371.3	49.7	5,818.2	50.0	היתרה המירבית במשך השנה

* נכון לשנים 2017 ו-2016 אין ניצול אשראי כנגד שיעבוד זה.

ביאור 26א – מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

א. כללי

1. הבנק חשוף לשינויים בשווי הוגן של מכשירים פיננסיים ולסיכונים נזילות הנובעים משינויים בשעורי הריבית ומשינויים בשערי מטבע. כחלק מן האסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים יש לבנק מכשיר פיננסי מיועד וכשיר לגידור שווי הוגן וכן מכשירים נגזרים שונים שאינם מיועדים ליחס גידור כשיר.
 2. נגזר שאינו מיועד ליחס גידור כשיר, נרשם לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. בין המכשירים נכללות עסקאות מטבע FORWARD, אופציות על מטבע ועסקאות החלפת ריבית.
 3. ייתכן והבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. לגבי כל חוזה, הבנק מעריך אם המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזה המארח וקובע אם מכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. כאשר נקבע שהנגזר המשובץ בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, וכן שמכשיר נפרד עם אותם תנאים היה כשיר כמכשיר נגזר, הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. כאשר החוזה המארח נמדד לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן שלו מדווחים באופן שוטף בדוח רווח והפסד או כאשר הבנק אינו יכול לזהות ולמדוד באופן מהימן נגזר משובץ לצורך הפרדה מהחוזה המארח, החוזה בשלמותו נרשם במאזן לפי שווי הוגן.
 4. הבנק מתעד בכתב את כל יחסי הגידור בין מכשירים מגדרים לבין פריטים מגודרים, ואת המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים באמצעות יצירת יחסי הגידור השונים. התיעוד כולל זיהוי ספציפי של הנכס, ההתחייבות, ההתקשרות האיתנה או העסקה החזויה אשר יועדו כפריט המגודר וציון האופן שבו המכשיר המגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים לפריט המגודר. מאחר והתנאים הקריטיים של הפריט המגודר והפריט המגדר תואמים וכן יתר התנאים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מתקיימים, הגידור נחשב אפקטיבי במלואו ביחס לשינויים בשווי ההוגן של הפריט המגודר הנובעים משינויים בריבית ה- benchmark, הבנק מיישם את שיטת הגידור המקוצרת לעניין גידור שווי הוגן על פי הוראות המפקח על הבנקים.
 5. הבנק קבע כי יפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:
 - (א) נקבע שהנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי ההוגן או תזרימי המזומנים של פריט מגודר.
 - (ב) הנגזר פוקע, נמכר, מבטל או ממומש.
 - (ג) הנגזר מפסיק להיות מיועד כמכשיר מגדר, כיון שקרוב לוודאי שהעסקה החזויה לא תתבצע
 - (ד) התקשרות איתנה מגודרת אינה מקיימת עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה
 - (ה) ההנהלה מבטלת את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.
- כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן אך הנכס או ההתחייבות המגודרים לא יותאמו עוד בגין שינויים בשווי ההוגן. כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שהפריט המגודר אינו מקיים עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן, וכל נכס או התחייבות שנרשמו בהתאם להכרה של ההתקשרות האיתנה ייגרעו מהמאזן ויוכרו כרווח או כהפסד בדוח רווח והפסד לתקופה השוטפת.

ביאור 26ב – פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון

א. היקף הפעילות

1. סכום נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים

31 בדצמבר 2017					
(מבוקר)					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				שקל מדד	אחר
א. נגזרים מגדרים ¹					
353.3	-	-	-	353.3	-
353.3	-	-	-	353.3	-
מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
353.3	-	-	-	353.3	-
ב. נגזרים ALM ¹²					
699.1	-	-	699.1	-	-
68.5	-	-	-	68.5	-
767.6	-	-	699.1	68.5	-
מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
68.5	-	-	-	68.5	-
ג. נגזרים אחרים ¹					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
805.6	-	784.7	20.9	-	-
805.6	-	784.7	20.9	-	-
חוזי אופציה אחרים					
111.0	-	88.2	22.8	-	-
109.7	-	88.2	21.5	-	-
-	-	-	-	-	-
1,831.9	-	1,745.8	86.1	-	-
מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
-	-	-	-	-	-
0.1	-	-	0.1	-	-
ד. חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
2,952.9	-	1,745.8	785.3	421.8	-
סך הכל					

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 26 – פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2017					
(מבוקר)					
חוזי ריבית	חוזי	חוזים בגין	חוזי סחורות	סך הכל	
שקל מדד	אחר	מטבע חוץ	מניות	ואחרים	
א. נגזרים מגזרים¹					
-	2.4	-	-	-	2.4
-	6.7	-	-	-	6.7
ב. נגזרים ALM^{1,2}					
-	-	1.0	-	-	1.0
-	6.9	8.1	-	-	15.0
ג. נגזרים אחרים¹					
-	-	0.2	10.8	-	11.0
-	-	0.2	10.8	-	11.0
-	2.4	1.2	10.8	-	14.4
-	13.6	8.3	10.8	-	32.7

(1) למעט חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה: שווי הוגן ברוטו שלילי בגין מכשירים נגזרים משובצים 1.2 מיליון ש"ח.

(4) היתרה מאזנית של נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים אינה כפופה להסדרי התחשבות נטו או הסדרים דומים.

ביאור 26 – פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות (המשך)

1. סכום נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים

31 בדצמבר 2016					
(מבוקר)					
שקל מדד	חוזי ריבית	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות	סך הכל
				ואחרים	
-	211.6	-	-	-	211.6
Swaps					
-	211.6	-	-	-	211.6
סך הכל					
מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
-	211.6	-	-	-	211.6
-	-	926.3	-	-	926.3
Forward					
-	69.6	-	-	-	69.6
Swaps					
-	69.6	926.3	-	-	995.9
סך הכל					
מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
-	69.6	-	-	-	69.6
ג. נגזרים אחרים ¹					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
-	-	14.0	395.1	-	409.1
אופציות שנכתבו					
-	-	14.0	395.1	-	409.1
אופציות שנקנו					
-	-	59.9	159.4	-	219.3
חוזי אופציה אחרים					
-	-	59.2	159.4	-	218.6
אופציות שנכתבו					
-	-	-	-	-	-
אופציות שנקנו					
-	-	-	-	-	-
Swaps					
-	-	147.1	1,109.0	-	1,256.1
סך הכל					
-	-	0.1	-	-	0.1
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
-	281.2	1073.5	1,109.0	-	2,463.7
סך הכל					

(1) למעט חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 26 – פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2016					
(מבוקר)					
חוזי ריבית	חוזי	חוזים בגין	חוזי סחורות	סך הכל	
שקל מדד	אחר	מטבע חוץ	מניות	ואחרים	
א. נגזרים מגזרים¹					
-	1.4	-	-	-	1.4
-	8.9	-	-	-	8.9
ב. נגזרים ALM^{1,2}					
-	-	6.7	-	-	6.7
-	8.5	1.2	-	-	9.7
ג. נגזרים אחרים¹					
-	-	0.7	6.3	-	7.0
-	-	0.7	6.3	-	7.0
-	1.4	7.4	6.3	-	15.1
-	17.4	1.9	6.3	-	25.6

(1) למעט חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה: שווי הוגן ברוטו שלילי בגין מכשירים נגזרים משובצים 2.6 מיליון ש"ח.

(4) היתרה מאזנית של נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים אינה כפופה להסדרי התחשבות נטו או הסדרים דומים.

ביאור 26 – פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2017			
(מבוקר)			
בורסה	בנקים	אחרים	סך הכל
יתרות מאזניות של נכסים בגין מכשירים נגזרים	-	8.0	6.4
14.4			
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:			
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים	-	8.0	6.4
14.4			
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין נגזרים ¹	-	18.3	0.5
18.8			
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים	-	26.3	6.9
33.2			
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	-	27.1	5.6
32.7			
31 בדצמבר 2016			
(מבוקר)			
בורסה	בנקים	אחרים	סך הכל
יתרות מאזניות של נכסים בגין מכשירים נגזרים	-	11.4	3.7
15.1			
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:			
הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל	-	-	0.3
0.3			
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים	-	11.4	3.4
14.8			
הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני	-	-	-
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין נגזרים ¹	-	23.4	2.6
26.0			
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים	-	34.8	6.0
40.8			
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	-	21.5	4.1
25.6			

בשנים שהסתיימו ב-31 בדצמבר 2017 ו-2016 לא הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים.

1. ההפרש אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

ביאור 26 – פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. פרוט מועדי פירעון- סכומים נקובים: יתרות לסוף תקופה

31 בדצמבר 2017				
(מבוקר)				
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים
-	-	-	-	חוזי ריבית
-	-	-	-	-שקל מדד
421.8	318.7	103.1	-	-אחר
785.3	-	-	28.7	חוזי מטבע חוץ
1,745.8	-	26.8	110.8	חוזים בגין מניות
2,952.9	318.7	129.9	139.5	סך הכל
31 בדצמבר 2016				
(מבוקר)				
2,463.7	193.2	226.9	234.5	סך הכל

ביאור 27 - מגזרי פעילות פיקוחיים

א. הגדרות

- **אנשים פרטיים** - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להם חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר".
- **מגזר בנקאות פרטית** - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק (לרבות פקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליון ש"ח.
- **משקי בית** - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- **עסק** - לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.
- **מחזור פעילות** - מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.
- **עסק זעיר** - עסק שמחזור פעילותו קטן מ- 10 מיליון ש"ח.
- **עסק קטן** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 10 מיליון ש"ח וקטן מ- 50 מיליון ש"ח.
- **עסק בינוני** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 50 מיליון ש"ח וקטן מ- 250 מיליון ש"ח.
- **עסק גדול** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 250 מיליון ש"ח.
- **גופים מוסדיים** - כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות ולרבות קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

כאשר מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו, פעילות הלקוח העסקי סווגה לפי האמור להלן: כאשר סך החבות של הלקוח העסקי שווה או גדולה מ-100 מיליון ש"ח סווג הלקוח למגזר עסקים גדולים. בנוסף, בחשבונות עסקיים הפועלים בשוק ההון הסיווג למגזרי הלקוחות נעשה בהתאם לשווי הנכסים במאזן או שווי ממוצע הנכסים בבנק ובחשבונות עסקיים בתחום הנדל"ן הסיווג בהתאם לשווי הנכסים במאזן או היקף המסגרות. בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בקובץ שאלות ותשובות של בנק ישראל, נקבע כי לקוח עסקי, אשר החבות שלו לבנק עד סך של 80 אלפי ש"ח (לרבות מסגרת אשראי וכו'), ולבנק אין מידע על מחזור הפעילות שלו, יסווג למגזר הפעילות הפיקוחי הרלוונטי לפי סך הנכסים במאזן של העסק, ובמידה וגם מידע זה אינו זמין, הבנק רשאי לסווג את הלקוח לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק (לרבות פקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים), כאשר במקום סך הנכסים במאזן הסיווג יעשה לפי סך הנכסים הפיננסיים לאחר הכפלתם במקדם של 10.

- **מגזר ניהול פיננסי** - כולל פעילות למסחר ופעילות ניהול נכסים והתחייבויות כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים.

ביאור 27 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017							
	מגזר	גופים	עסקים	עסקים	עסקים	בנקאות	משקי בית
	ניהול	מוסדיים	גדולים	בינוניים	קטנים	פרטית	זעירים
סך הכל	פיננסי						
465.7	36.2	-	26.6	35.4	111.5	0.2	255.8
25.9	10.9	-	0.9	0.7	1.7	1.5	10.2
הכנסות ריבית מחיצוניים							
הוצאות ריבית מחיצוניים							
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:							
439.8	25.3	-	25.7	34.7	109.8	(1.3)	245.6
-	9.7	-	(4.8)	(5.4)	(6.3)	4.5	2.3
439.8	35.0	-	20.9	29.3	103.5	3.2	247.9
סך הכנסות ריבית, נטו							
הכנסות שאינן מריבית:							
243.5	8.8	-	4.0	5.5	34.8	9.3	181.1
683.3	43.8	-	24.9	34.8	138.3	12.5	429.0
סך הכנסות							
67.2	-	-	5.4	4.5	35.8	-	21.5
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
הוצאות תפעוליות ואחרות:							
508.9	6.8	0.2	14.3	14.7	81.1	5.8	386.0
508.9	6.8	0.2	14.3	14.7	81.1	5.8	386.0
סך הוצאות תפעוליות ואחרות							
107.2	37.0	(0.2)	5.2	15.6	21.4	6.7	21.5
36.3	13.0	(0.1)	1.7	5.3	6.9	2.2	7.3
רווח (הפסד) לפני מסים							
הפרשה למסים על הרווח							
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות							
70.9	24.0	(0.1)	3.5	10.3	14.5	4.5	14.2
התאגיד הבנקאי							

ביאור 27 - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)
ב. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017							
מגזר	עסקים	עסקים	עסקים	עסקים	עסקים	עסקים	עסקים
ניהול	קטנים	בינוניים	גדולים	גופים	מוסדיים	ממשקל	ממשקל
פיננסי	זעירים	בינוניים	גדולים	מוסדיים	מוסדיים	ממשקל	ממשקל
סך הכל	ממשקל	ממשקל	ממשקל	ממשקל	ממשקל	ממשקל	ממשקל
20,688.9	8,484.8	2,231.3	906.0	847.6	3.5	8,195.8	20,688.9
12,480.0	8,484.8	2,231.3	906.0	834.5	3.5	-	12,480.0
13,353.7	9,149.6	2,296.1	923.1	954.6	8.1	-	13,353.7
127.7	34.2	68.4	15.1	10.0	-	-	127.7
20.9	5.4	15.5	-	-	-	-	20.9
19,459.5	14,317.1	1,748.9	430.6	294.3	35.6	1,724.7	19,459.5
17,574.0	14,317.1	1,698.8	391.7	222.5	35.6	-	17,574.0
17,733.0	14,425.2	1,654.2	353.4	306.0	25.0	-	17,733.0
11,591.9	5,976.3	1,997.4	954.7	968.1	5.4	1,658.8	11,591.9
11,955.3	6,267.4	1,995.4	948.3	1,030.3	5.3	1,675.7	11,955.3
12,470.8	9,179.0	2,416.6	506.1	150.4	4.1	-	12,470.8
367.3	215.9	101.0	29.2	21.1	-	-	367.3
40.9	33.4	3.5	0.6	0.3	-	-	40.9
31.6	(1.4)	(1.0)	(0.5)	(0.5)	-	35.0	31.6
439.8	247.9	103.5	29.3	20.9	-	35.0	439.8

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש, למעט מגזר שקלי לא צמוד.
ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).
ג. נכסים בניהול - לרבות קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016							
מגזר ניהול	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	סך הכל
479.0	28.1	-	41.7	25.8	113.0	0.1	270.3
27.6	12.7	-	0.7	0.8	1.7	0.6	11.1
הכנסות ריבית מחיצוניים							
הוצאות ריבית מחיצוניים							
הכנסות ריבית, נטו:							
451.4	15.4	-	41.0	25.0	111.3	(0.5)	259.2
מחיצוניים							
-	7.5	-	(17.8)	(0.1)	(8.9)	2.9	16.4
בינמגזרי							
451.4	22.9	-	23.2	24.9	102.4	2.4	275.6
סך הכנסות ריבית, נטו							
הכנסות שאינן מריבית:							
236.8	12.8	-	3.3	5.2	32.2	8.5	174.8
מחיצוניים							
688.2	35.7	-	26.5	30.1	134.6	10.9	450.4
סך הכנסות							
27.4	-	-	(6.9)	3.1	18.7	-	12.5
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
הוצאות תפעוליות ואחרות:							
518.6	4.5	0.1	16.2	13.4	89.9	5.9	388.6
לחיצוניים*							
518.6	4.5	0.1	16.2	13.4	89.9	5.9	388.6
סך הוצאות תפעוליות ואחרות*							
142.2	31.2	(0.1)	17.2	13.6	26.0	5.0	49.3
רווח לפני מסים*							
58.4	12.9	-	7.0	5.6	10.7	2.0	20.2
הפרשה למסים על הרווח*							
83.8	18.3	(0.1)	10.2	8.0	15.3	3.0	29.1
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד							
הבנקאי*							
*סווג מחדש							

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016							
מגזר ניהול	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטיות	משקי בית	סך הכל
19,737.8	7,831.8	1.2	883.2	728.6	2,245.6	19.7 *	8,027.7
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)							
11,890.2	-	1.2	867.4	728.6	2,245.6	19.7 *	8,027.7
מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)							
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח							
12,522.6	-	2.0	927.0	783.9	2,296.3	18.3	8,495.1
יתרת חובות פגומים							
97.3	-	-	-	20.1	48.7	-	28.5
יתרת חובות בפיקוח מעל 90 יום							
23.4	-	-	-	-	17.1	-	6.3
18,555.3 *	1,874.9	22.9	379.4	455.2	1,684.3	812.3	13,326.3
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)							
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)							
16,541.1	-	22.9	299.3	415.9	1,664.4	812.3	13,326.3
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח							
17,268.1	-	23.2	363.1	429.0	1,678.6	917.5	13,856.7
11,259.0	1,224.2	5.6	1,007.7	884.0	1,900.1	24.8 *	6,212.6
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}							
11,722.0	1,670.7	2.1	1,004.0	909.4	1,951.5	28.3	6,156.0
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(א)							
12,225.7	-	-	157.9	245.0	558.1	2,106.5	9,158.2
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א),(ג)}							
פיצול הכנסות ריבית, נטו							
399.1	-	-	23.4	24.7	100.6	0.1	250.3
מרווח מפעילות מתן אשראי							
35.3	-	-	0.4	0.8	2.8	2.3	29.0
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות							
17.0	22.9	-	(0.6)	(0.6)	(1.0)	-	(3.7)
אחר							
451.4	22.9	-	23.2	24.9	102.4	2.4	275.6
סך הכל הכנסות ריבית, נטו							

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש, למעט מגזר שקלי לא צמוד.

ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).

ג. נכסים בניהול – לרבות קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

* סווג מחדש

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015							
מגזר	עסקים	עסקים	עסקים	עסקים	בנקאות	מסקי בית	
ניהול	קטנים	בינוניים	גדולים	מוסדיים	פרטית		
פיננסי	וזערים	ביוניים	גדולים	מוסדיים	פרטית		סך הכל
211.5	112.8	26.6	26.7	-	1.2	9.2	הכנסות ריבית מחיצוניים
9.2	4.8	1.1	1.2	-	0.1		הוצאות ריבית מחיצוניים
							הכנסות ריבית, נטו:
202.3	108.0	25.5	25.5	-	1.1		מחיצוניים
(9.5)	(4.9)	(1.2)	(1.2)	-	(0.1)		בימגזרי
192.8	103.1	24.3	24.3	-	1.0		סך הכנסות ריבית, נטו
							הכנסות שאינן מריבית:
177.2	32.9	7.5	4.3	-	8.6		מחיצוניים
							בימגזרי
370.0	136.0	31.8	28.6	-	9.6		סך הכנסות שאינן מריבית
(1.9)	(1.7)	10.2	(4.1)	-	-		סך הכנסות
							הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
							הוצאות תפעוליות ואחרות:
387.2	88.0	14.2	14.4	0.6	6.4		לחיצוניים
0.0	0.0	0.0	0.0	-	0.0		בימגזרי
387.2	88.0	14.2	14.4	0.6	6.4		סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(15.3)	49.7	7.4	18.3	(0.6)	3.2		רווח לפני מסים
(6.0)	19.8	3.0	7.2	(0.2)	1.3		הפרשה למסים על הרווח
(9.3)	29.9	4.4	11.1	(0.4)	1.9		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד
							הבנקאי

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015							
מגזר	עסקים	עסקים	עסקים	עסקים	בנקאות	משקי בית	
ניהול	קטנים	בינוניים	גדולים	מוסדיים	פרטית		סך הכל
פיננסי	וזעירים	בינוניים	גדולים	מוסדיים	פרטית		
17,428.0	2,201.1	713.0	884.9	2.1	15.3	7,584.7	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
11,369.2	2,201.1	713.0	853.0	2.1	15.3	7,584.7	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
11,921.1	2,037.4	755.3	935.2	1.9	17.9	8,173.4	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
99.3	45.1	30.5	-	-	-	23.7	יתרת חובות פגומים
9.9	4.4	-	-	-	5.5	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
16,313.8	1,454.2	373.1	469.4	88.2	541.2	11,206.8	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
14,132.9	1,454.2	373.1	469.4	88.2	541.2	11,206.8	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
15,454.3	1,526.5	421.0	408.8	9.2	799.9	12,288.9	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
11,853.8	1,816.6	851.6	1,040.5	2.3	22.8	7,073.3	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}
11,854.2	1,868.4	692.5	1,047.7	3.6	17.4	7,147.5	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)
13,806.4	561.5	198.3	306.3	2.5	2,087.5	10,650.3	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^(א)
הכנסות ריבית, נטו							
324.6	102.7	24.3	23.5	-	-	174.1	מרווח מפעילות מתן אשראי
28.5	2.2	0.7	0.8	-	1.0	23.8	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
25.0	(1.8)	(0.7)	-	-	-	(5.1)	אחר
378.1	103.1	24.3	24.3	-	1.0	192.8	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש, למעט מגזר שקלי לא צמוד.

ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).

ג. נכסים בניהול - לרבות קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים – משקי בית ובנקאות פרטית – פעילות בישראל מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017						
מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית		
סך הכל	סך הכל	כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל	כרטיסי אשראי	אחר
256.0	0.2	0.2	-	255.8	252.7	3.1
11.7	1.5	1.5	-	10.2	10.2	-
הכנסות ריבית מחיצוניים						
הוצאות ריבית מחיצוניים						
הכנסות ריבית, נטו:						
244.3	(1.3)	(1.3)	-	245.6	242.5	3.1
מחיצוניים						
6.8	4.5	4.5	-	2.3	0.8	1.5
בימגזרי						
251.1	3.2	3.2	-	247.9	243.3	4.6
סך הכנסות ריבית, נטו						
הכנסות שאינן מריבית:						
190.4	9.3	9.1	0.2	181.1	158.5	22.6
מחיצוניים						
סך הכנסות שאינן מריבית						
441.5	12.5	12.3	0.2	429.0	401.8	27.2
סך הכנסות						
21.5	-	-	-	21.5	21.3	0.2
הוצאות בגין הפסדי אשראי						
הוצאות תפעוליות ואחרות:						
391.8	5.8	5.7	0.1	386.0	362.6	23.4
לחיצוניים						
391.8	5.8	5.7	0.1	386.0	362.6	23.4
סך הוצאות תפעוליות ואחרות						
28.2	6.7	6.6	0.1	21.5	17.9	3.6
רווח לפני מסים						
9.5	2.2	2.2	-	7.3	6.1	1.2
הפרשה למסים על הרווח						
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד						
18.7	4.5	4.4	0.1	14.2	11.8	2.4
הבנקאי						

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים – משקי בית ובנקאות פרטית – פעילות בישראל מאוחד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017							
בנקאות פרטית				מגזר משקי בית			
סך הכל בנקאות		אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית		כרטיסי אשראי	
סך הכל	פרטית			אחר			
8,504.7	19.9	12.9	7.0	8,484.8	7,501.4	983.4	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
8,504.7	19.9	12.9	7.0	8,484.8	7,501.4	983.4	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח							
9,171.8	22.2	13.4	8.8	9,149.6	7,830.3	1,319.3	
34.2	-	-	-	34.2	34.2	-	יתרת חובות פגומים
5.4	-	-	-	5.4	5.4	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
15,225.4	908.3	908.3	-	14,317.1	14,317.1	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)							
15,225.4	908.3	908.3	-	14,317.1	14,317.1	-	
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח							
15,394.4	969.2	969.2	-	14,425.2	14,425.2	-	
6,007.5	31.2	22.7	8.5	5,976.3	5,110.1	866.2	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}
6,300.3	32.9	24.2	8.7	6,267.4	5,100.4	1,167.0	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)
11,595.6	2,416.6	2,416.6	-	9,179.0	9,179.0	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^(א)
הכנסות ריבית, נטו							
216.0	0.1	0.1	-	215.9	211.3	4.6	מרווח מפעילות מתן אשראי
36.5	3.1	3.1	-	33.4	33.4	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(1.4)	-	-	-	(1.4)	(1.4)	-	אחר
251.1	3.2	3.2	-	247.9	243.3	4.6	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש, למעט מגזר שקלי לא צמוד.

ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים – משקי בית ובנקאות פרטית – פעילות בישראל מאוחד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016						
בנקאות פרטית				מגזר משקי בית		
סך הכל	סך הכל בנקאות		כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	כרטיסי אשראי	
	פרטית	אחר			אחר	אשראי
270.4	0.1	0.1	-	270.3	265.9	4.4
11.7	0.6	0.6	-	11.1	11.1	-
הכנסות ריבית מחיצוניים						
הוצאות ריבית מחיצוניים						
הכנסות ריבית, נטו:						
258.7	(0.5)	(0.5)	-	259.2	254.8	4.4
מחיצוניים						
19.3	2.9	2.9	-	16.4	16.2	0.2
בימגזרי						
278.0	2.4	2.4	-	275.6	271.0	4.6
סך הכנסות ריבית, נטו						
הכנסות שאינן מריבית:						
183.3	8.5	8.3	0.2	174.8	151.1	23.7
מחיצוניים						
461.3	10.9	10.7	0.2	450.4	422.1	28.3
סך הכנסות						
12.5	-	-	-	12.5	12.4	0.1
הוצאות בגין הפסדי אשראי						
הוצאות תפעוליות ואחרות:						
394.5	5.9	5.8	0.1	388.6	365.6	23.0
לחיצוניים						
394.5	5.9	5.8	0.1	388.6	365.6	23.0
סך הוצאות תפעוליות ואחרות						
54.3	5.0	4.9	0.1	49.3	44.1	5.2
רווח לפני מסים						
22.2	2.0	2.0	-	20.2	18.0	2.2
הפרשה למסים על הרווח						
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד						
32.1	3.0	2.9	0.1	29.1	26.1	3.0
הבנקאי						

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים – משקי בית ובנקאות פרטית – פעילות בישראל מאוחד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016						
בנקאות פרטית				מגזר משקי בית		
סך הכל	סך הכל בנקאות	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי
8,047.4	19.7	12.1	7.6	8,027.7	7,066.3 *	961.4
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)						
8,047.4	19.7	12.1	7.6	8,027.7	7,066.3 *	961.4
מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)						
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח						
8,513.4	18.3	10.8	7.5	8,495.1	7,248.4	1,246.7
יתרת חובות פגומים						
28.5	-	-	-	28.5	28.5	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום						
6.3	-	-	-	6.3	6.3	-
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)						
14,138.6	812.3	812.3	-	13,326.3	13,326.3	-
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)						
14,138.6	812.3	812.3	-	13,326.3	13,326.3	-
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח						
14,774.2	917.5	917.5	-	13,856.7	13,856.7	-
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}						
6,237.4	24.8	24.8	-	6,212.6	5,398.9 *	813.7
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)						
6,184.3	28.3	28.3	-	6,156.0	5,044.4	1,111.6
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א),(ג)}						
11,264.7	2,106.5	2,106.5	-	9,158.2	9,158.2	-
הכנסות ריבית, נטו						
250.4	0.1	0.1	-	250.3	245.7	4.6
מרווח מפעילות מתן אשראי						
31.3	2.3	2.3	-	29.0	29.0	-
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות						
(3.7)	-	-	-	(3.7)	(3.7)	-
אחר						
278.0	2.4	2.4	-	275.6	271.0	4.6
סך הכל הכנסות ריבית, נטו						

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש, למעט מגזר שקלי לא צמוד.

ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).

* סווג מחדש

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים – משקי בית ובנקאות פרטית – פעילות בישראל מאוחד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015						
בנקאות פרטית				מגזר משקי בית		
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי
212.7	1.2	1.2	-	211.5	206.7	4.8
9.3	0.1	0.1	-	9.2	9.2	-
הכנסות ריבית מחיצוניים						
הוצאות ריבית מחיצוניים						
הכנסות ריבית, נטו:						
203.4	1.1	1.1	-	202.3	197.5	4.8
מחיצוניים						
(9.6)	(0.1)	(0.1)	-	(9.5)	(9.4)	(0.1)
בימגזרי						
193.8	1.0	1.0	-	192.8	188.1	4.7
סך הכנסות ריבית, נטו						
הכנסות שאינן מריבית:						
185.8	8.6	8.6	-	177.2	154.0	23.2
מחיצוניים						
סך הכנסות שאינן מריבית						
379.6	9.6	9.6	-	370.0	342.1	27.9
סך הכנסות						
(1.9)	-	-	-	(1.9)	(1.9)	-
הוצאות בגין הפסדי אשראי						
הוצאות תפעוליות ואחרות:						
393.6	6.4	6.4	-	387.2	366.7	20.5
לחיצוניים						
-	-	-	-	-	-	-
בימגזרי						
393.6	6.4	6.4	-	387.2	366.7	20.5
סך הוצאות תפעוליות ואחרות						
(12.1)	3.2	3.2	-	(15.3)	(22.7)	7.4
רווח לפני מסים						
(4.7)	1.3	1.3	-	(6.0)	(8.9)	2.9
הפרשה למסים על הרווח						
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד						
(7.4)	1.9	1.9	-	(9.3)	(13.8)	4.5
הבנקאי						

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)
ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים – משקי בית ובנקאות פרטית – פעילות בישראל מאוחד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015						
מגזר משקי בית				בנקאות פרטית		
כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל	סך הכל	כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל
בנקאות	פרטית	סך הכל	בנקאות	פרטית	סך הכל	סך הכל
1,226.2	6,358.5	7,584.7	7.0	8.3	15.3	7,600.0
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)						
1,226.2	6,358.5	7,584.7	7.0	8.3	15.3	7,600.0
מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)						
1,263.1	6,910.3	8,173.4	7.2	10.7	17.9	8,191.3
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח						
-	23.7	23.7	-	-	-	23.7
יתרת חובות פגומים						
-	-	-	-	5.5	5.5	5.5
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום						
-	11,206.8	11,206.8	-	541.2	541.2	11,748.0
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)						
-	11,206.8	11,206.8	-	541.2	541.2	11,748.0
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)						
-	12,288.9	12,288.9	-	799.9	799.9	13,088.8
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח						
1,100.1	5,973.2	7,073.3	5.3	17.5	22.8	7,096.1
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}						
1,130.0	6,017.5	7,147.5	5.4	12.0	17.4	7,164.9
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)						
-	10,650.3	10,650.3	-	2,087.5	2,087.5	12,737.8
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א),(ג)}						
הכנסות ריבית, נטו						
4.7	169.4	174.1	-	-	-	174.1
מרווח מפעילות מתן אשראי						
-	23.8	23.8	-	1.0	1.0	24.8
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות						
-	(5.1)	(5.1)	-	-	-	(5.1)
אחר						
4.7	188.1	192.8	-	1.0	1.0	193.8
סך הכל הכנסות ריבית, נטו						

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש, למעט מגזר שקלי לא צמוד.
ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים – פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017									
מגזר עסקים גדולים				מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים		
סך הכל	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן
173.5	26.6	26.0	0.6	35.4	30.0	5.4	111.5	96.9	14.6
3.3	0.9	0.9	-	0.7	0.7	-	1.7	1.5	0.2
הכנסות ריבית מחיצוניים									
הוצאות (הכנסות) ריבית מחיצוניים									
הכנסות ריבית, נטו:									
170.2	25.7	25.1	0.6	34.7	29.3	5.4	109.8	95.4	14.4
(16.5)	(4.8)	(4.5)	(0.3)	(5.4)	(3.5)	(1.9)	(6.3)	(3.1)	(3.2)
בינמגזרי									
153.7	20.9	20.6	0.3	29.3	25.8	3.5	103.5	92.3	11.2
סך הכנסות ריבית, נטו									
הכנסות שאינן מריבית:									
44.3	4.0	3.3	0.7	5.5	4.8	0.7	34.8	31.1	3.7
מחיצוניים									
2.2	-	-	-	-	-	-	2.2	2.2	-
מזה הכנסות מכרטיסי אשראי									
198.0	24.9	23.9	1.0	34.8	30.6	4.2	138.3	123.4	14.9
סך הכנסות									
45.7	5.4	5.7	(0.3)	4.5	4.5	-	35.8	33.9	1.9
הוצאות בגין הפסדי אשראי									
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
110.1	14.3	14.2	0.1	14.7	13.7	1.0	81.1	76.2	4.9
לחיצוניים									
110.1	14.3	14.2	0.1	14.7	13.7	1.0	81.1	76.2	4.9
סך הוצאות תפעוליות ואחרות									
42.2	5.2	4.0	1.2	15.6	12.4	3.2	21.4	13.3	8.1
רווח לפני מסים									
13.9	1.7	1.3	0.4	5.3	4.2	1.1	6.9	4.1	2.8
הפרשה למסים על הרווח									
28.3	3.5	2.7	0.8	10.3	8.2	2.1	14.5	9.2	5.3
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי									

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)
ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים – פעילות בישראל (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017									
מגזר עסקים גדולים				מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים		
סך הכל	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן
3,984.9	847.6	841.9	5.7	906.0	770.2	135.8	2,231.3	1,919.8	311.5
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)									
3,971.8	834.5	828.8	5.7	906.0	770.2	135.8	2,231.3	1,919.8	311.5
מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)									
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח									
4,173.8	954.6	952.3	2.3	923.1	756.0	167.1	2,296.1	1,886.1	410.0
יתרת חובות פגומים									
93.5	10.0	10.0	-	15.1	15.1	-	68.4	59.5	8.9
יתרת חובות בפיקוח מעל 90 יום									
15.5	-	-	-	-	-	-	15.5	14.6	0.9
2,473.8	294.3	273.7	20.6	430.6	360.5	70.1	1,748.9	1,568.4	180.5
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)									
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)									
2,313.0	222.5	201.9	20.6	391.7	321.6	70.1	1,698.8	1,518.3	180.5
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח									
2,313.6	306.0	284.3	21.7	353.4	289.7	63.7	1,654.2	1,466.7	187.5
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}									
3,920.2	968.1	905.2	62.9	954.7	711.7	243.0	1,997.4	1,178.5	818.9
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)									
3,974.0	1,030.3	962.8	67.5	948.3	672.3	276.0	1,995.4	1,145.7	849.7
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^(א)									
871.1	150.4	150.4	-	214.6	214.6	-	506.1	506.1	-
הכנסות ריבית, נטו									
151.3	21.1	20.8	0.3	29.2	25.7	3.5	101.0	89.8	11.2
מרווח מפעילות מתן אשראי									
4.4	0.3	0.3	-	0.6	0.6	-	3.5	3.5	-
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות									
(2.0)	(0.5)	(0.5)	-	(0.5)	(0.5)	-	(1.0)	(1.0)	-
אחר									
153.7	20.9	20.6	0.3	29.3	25.8	3.5	103.5	92.3	11.2
סך הכל הכנסות ריבית, נטו									

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש, למעט מגזר שקלי לא צמוד.
ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים – פעילות בישראל (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016									
מגזר עסקים גדולים				מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים		
סך הכל	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן
180.5	41.7	36.8	4.9	25.8	23.0	2.8	113.0	100.3	12.7
3.2	0.7	0.7	-	0.8	0.8	-	1.7	1.7	-
הכנסות ריבית מחיצוניים									
הוצאות ריבית מחיצוניים									
הכנסות ריבית, נטו:									
177.3	41.0	36.1	4.9	25.0	22.2	2.8	111.3	98.6	12.7
(26.8)	(17.8)	(15.0)	(2.8)	(0.1)	0.9	(1.0)	(8.9)	(5.7)	(3.2)
מחיצוניים									
בינגזרי									
150.5	23.2	21.1	2.1	24.9	23.1	1.8	102.4	92.9	9.5
סך הכנסות ריבית, נטו									
הכנסות שאינן מריבית:									
40.7	3.3	2.3	1.0	5.2	4.0	1.2	32.2	29.0	3.2
מחיצוניים									
2.3	-	-	-	-	-	-	2.3	2.3	-
מזה הכנסות מכרטיסי אשראי									
191.2	26.5	23.4	3.1	30.1	27.1	3.0	134.6	121.9	12.7
סך הכנסות									
14.9	(6.9)	(6.1)	(0.8)	3.1	3.8	(0.7)	18.7	17.4	1.3
הוצאות בגין הפסדי אשראי									
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
119.5	16.2	14.1	2.1	13.4	12.1	1.3	89.9	81.8	8.1
לחיצוניים									
119.5	16.2	14.1	2.1	13.4	12.1	1.3	89.9	81.8	8.1
סך הוצאות תפעוליות ואחרות									
56.8	17.2	15.4	1.8	13.6	11.2	2.4	26.0	22.7	3.3
רווח לפני מסים									
23.3	7.0	6.3	0.7	5.6	4.6	1.0	10.7	9.3	1.4
הפרשה למסים על הרווח									
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד									
33.5	10.2	9.1	1.1	8.0	6.6	1.4	15.3	13.4	1.9
הבנקאי									

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים – פעילות בישראל (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016										
מגזר עסקים גדולים				מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל עיסקי	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	
3,857.4	883.2	807.1	76.1	728.6	660.4	68.2	2,245.6	1,981.7	263.9	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
3,841.6	867.4	791.3	76.1	728.6	660.4	68.2	2,245.6	1,981.7	263.9	מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
4,007.2	927.0	855.3	71.7	783.9	697.2	86.7	2,296.3	1,989.7	306.6	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
68.8	-	-	-	20.1	19.0	1.1	48.7	43.8	4.9	יתרת חובות פגומים
17.1	-	-	-	-	-	-	17.1	15.5	1.6	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
2,518.9	379.4	353.5	25.9	455.2	373.2	82.0	1,684.3	1,512.6	171.7	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
2,379.6	299.3	273.4	25.9	415.9	333.9	82.0	1,664.4	1,492.7	171.7	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
2,470.7	363.1	342.5	20.6	429.0	355.8	73.2	1,678.6	1,502.7	175.9	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
3,791.8	1,007.7	712.7	295.0	884.0	560.6	323.4	1,900.1	1,306.3	593.8	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}
3,864.9	1,004.0	756.6	247.4	909.4	715.4	194.0	1,951.5	1,332.8	618.7	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)
961.0	157.9	157.9	-	245.0	238.7	6.3	558.1	500.6	57.5	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^(א)
הכנסות ריבית, נטו										
148.7	23.4	21.3	2.1	24.7	22.9	1.8	100.6	91.1	9.5	מרווח מפעילות מתן אשראי
4.0	0.4	0.4	-	0.8	0.8	-	2.8	2.8	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(2.2)	(0.6)	(0.6)	-	(0.6)	(0.6)	-	(1.0)	(1.0)	-	אחר
150.5	23.2	21.1	2.1	24.9	23.1	1.8	102.4	92.9	9.5	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש, למעט מגזר שקלי לא צמוד.
ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)
ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)
עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים – פעילות בישראל (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015									
מגזר עסקים גדולים				מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים		
סך הכל	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן
166.1	26.7	24.6	2.1	26.6	24.8	1.8	112.8	104.1	8.7
7.1	1.2	1.2	-	1.1	1.0	0.1	4.8	4.4	0.4
הכנסות ריבית מחיצוניים									
הוצאות ריבית מחיצוניים									
הכנסות ריבית, נטו:									
159.0	25.5	23.4	2.1	25.5	23.8	1.7	108.0	99.7	8.3
(7.3)	(1.2)	(1.0)	(0.2)	(1.2)	(1.2)	-	(4.9)	(4.7)	(0.2)
מחיצוניים									
בימגזרי									
151.7	24.3	22.4	1.9	24.3	22.6	1.7	103.1	95.0	8.1
סך הכנסות ריבית, נטו									
הכנסות שאינן מריבית:									
44.7	4.3	2.5	1.8	7.5	5.8	1.7	32.9	29.7	3.2
מחיצוניים									
2.3	-	-	-	-	-	-	2.3	2.3	-
מזה הכנסות מכרטיסי אשראי									
196.4	28.6	24.9	3.7	31.8	28.4	3.4	136.0	124.7	11.3
סך הכנסות									
4.4	(4.1)	(7.4)	3.3	10.2	7.1	3.1	(1.7)	(6.0)	4.3
הוצאות בגין הפסדי אשראי									
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
116.6	14.4	12.8	1.6	14.2	13.1	1.1	88.0	81.3	6.7
לחיצוניים									
116.6	14.4	12.8	1.6	14.2	13.1	1.1	88.0	81.3	6.7
סך הוצאות תפעוליות ואחרות									
75.4	18.3	19.5	(1.2)	7.4	8.2	(0.8)	49.7	49.4	0.3
רווח לפני מסים									
30.0	7.2	7.7	(0.5)	3.0	3.3	(0.3)	19.8	19.7	0.1
הפרשה למסים על הרווח									
45.4	11.1	11.8	(0.7)	4.4	4.9	(0.5)	29.9	29.7	0.2
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד									
הבנקאי									

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים – פעילות בישראל (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015									
מגזר עסקים גדולים				מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים		
סך הכל	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן	סך הכל	אחר	בינוי ונדלן
3,799.0	884.9	820.2	64.7	713.0	656.2	56.8	2,201.1	1,969.2	231.9
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)									
3,767.1	853.0	788.3	64.7	713.0	656.2	56.8	2,201.1	1,969.2	231.9
מזה: יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)									
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח									
3,727.9	935.2	821.0	114.2	755.3	708.9	46.4	2,037.4	1,769.0	268.4
יתרת חובות פגומים									
75.6	-	-	-	30.5	30.5	-	45.1	41.3	3.8
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום									
4.4	-	-	-	-	-	-	4.4	2.8	1.6
2,296.7	469.4	442.1	27.3	373.1	298.3	74.8	1,454.2	1,313.7	140.5
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)									
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)									
2,296.7	469.4	442.1	27.3	373.1	298.3	74.8	1,454.2	1,313.7	140.5
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח									
2,356.3	408.8	368.9	39.9	421.0	335.5	85.5	1,526.5	1,359.1	167.4
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}									
3,708.7	1,040.5	604.2	436.3	851.6	467.7	383.9	1,816.6	956.7	859.9
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)									
3,608.6	1,047.7	705.0	342.7	692.5	297.1	395.4	1,868.4	1,116.6	751.8
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^(א)									
1,066.1	306.3	306.3	-	198.3	194.2	4.1	561.5	508.8	52.7
הכנסות ריבית, נטו									
150.5	23.5	21.7	1.8	24.3	22.7	1.6	102.7	94.8	7.9
מרווח מפעילות מתן אשראי									
3.7	0.8	0.7	0.1	0.7	0.6	0.1	2.2	2.0	0.2
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות									
(2.5)	-	-	-	(0.7)	(0.7)	-	(1.8)	(1.8)	-
אחר									
151.7	24.3	22.4	1.9	24.3	22.6	1.7	103.1	95.0	8.1
סך הכל הכנסות ריבית, נטו									

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

פעילות פיננסית – פעילות בישראל (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			
מגזר ניהול פיננסי			
פעילות למסחר	פעילות		סך הכל
	ניהול נכסים	והתחייבויות	
הכנסות ריבית מחיצוניים	-	36.2	36.2
הוצאות ריבית מחיצוניים	-	10.9	10.9
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:			
מחיצוניים	-	25.3	25.3
בינמגזרי	-	9.7	9.7
סך הכנסות ריבית, נטו	-	35.0	35.0
הכנסות שאינן מריבית:			
מחיצוניים	0.2	8.6	8.8
סך הכנסות שאינן מריבית	0.2	8.6	8.8
סך הכנסות	0.2	43.6	43.8
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	-	-	-
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
לחיצוניים	-	6.8	6.8
בינמגזרי	-	-	-
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	-	6.8	6.8
רווח לפני מסים	0.2	36.8	37.0
הפרשה למסים על הרווח	0.1	12.9	13.0
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	0.1	23.9	24.0

ביאור 27 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

פעילות פיננסית – פעילות בישראל (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			
מגזר ניהול פיננסי			
פעילות	ניהול נכסים	פעילות	
למסחר	והתחייבויות	סך הכל	
-	8,195.8	8,195.8	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
-	1,724.7	1,724.7	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
-	1,658.8	1,658.8	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א),(ב)}
-	1,675.7	1,675.7	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית			
-	(4.4)	(4.4)	הפרשי שער, נטו ^(א)
-	0.7	0.7	הפרשי מדד, נטו ^(א)
0.2	40.9	41.1	חשיפות ריבית, נטו ^(א)
-	-	-	חשיפות למניות, נטו ^(א)
-	-	-	מרווחי ריבית שמשויכים לניהול פיננסי
0.2	37.2	37.4	סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית לפי בסיס צבירה
-	3.8	3.8	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב
-	1.3	1.3	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
-	1.3	1.3	הכנסות אחרות שאינן מריבית
0.2	43.6	43.8	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית

א. יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

ב. נכסים משוקללים בסיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון (נב"ת 201).

ג. לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים

ביאור 27א- מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

הפעילות העסקית מנוהלת באמצעות ארבעה מגזרי פעילות עיקריים, חלוקה המבוססת על פי מאפייני הלקוחות הנכללים בכל אחד מן המגזרים.

מאפייני הלקוחות והפעילות העיקריים המשמשים מסגרת לשיוך למגזרי הפעילות נקבעו על ידי הבנק.

חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לניתוח התוצאות העסקיות של הבנק ולצורך קבלת החלטות.

בהתאם להוראות בנק ישראל, תאגיד בנקאי שבהתאם לגישת ההנהלה שלו מגזרי הפעילות שלו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים ייתן בנוסף גילוי על מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה.

הקריטריונים לשיוך לקוחות למגזרי הפעילות השונים

השיוך למגזר פעילות נעשה לעיתים על פי קריטריונים נוספים לאלו המצוינים להלן כגון: אופי הפעילות, והיקף ופוטנציאל הפעילות בשוק ההון ועוד. תהליך השיוך הכולל בדיקה והתאמת השירות, הוא רציף ומתבטא בעיקר בקביעת קריטריון לצורך שיוך לבנקאות הפרטית.

פעילות קימעונאית:

מגזר בנקאות אישית ופרטית – מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית.

פעילות עסקית:

מגזר עסקים קטנים – מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של עד כ- 5 מיליוני ש"ח.

מגזר בנקאות עסקית – מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים, המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של מעל כ- 5 מיליוני ש"ח.

מגזר ניהול פיננסי - המגזר כולל את תוצאות הפעילות מניהול הנכסים והתחייבויות של הבנק, לרבות ניהול סיכוני השוק והנזילות בכללותם, את הפער בין השווי ההוגן לבין השווי על בסיס צבירה של מכשירים פיננסיים נגזרים ואת תוצאות הפעילות מניהול תיק הנוסטרו (לרבות פעולות מול בנקים ובנק ישראל).

העקרונות בחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרי הפעילות השונים:

הכנסות ריבית, נטו - כוללות את: המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפיקדונות, המחושב כפער בין הריבית המתקבלת או המשולמת לבין ממוצע מחירי הכסף של הבנק, הנגזרים ממשיך החיים התואם את תנאי האשראי או הפיקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים.

ריבית על ההון המשוקלל המיוחס למגזר (על בסיס נכסי הסיכון המשוייכים לכל מגזר).

מגזרי הלקוחות מחויבים בעלויות המימון העודפות (מעבר לעלות גיוס המקורות) של כתבי ההתחייבות המיוחסים למגזר.

הוצאות בגין הפסדי אשראי - לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות בגין הפסדי אשראי שנרשמו בגין לקוחותיו.

הכנסות שאינן מריבית - לכל מגזר פעילות נזקפות ההכנסות מעמלות, הכנסות מימון שאינן מריבית וההכנסות האחרות, הנובעות מפעילות לקוחותיו.

הוצאות תפעוליות - לכל מגזר פעילות מיוחסות ההוצאות הישירות בסניפי הבנק ובהנהלה המרכזית, הנובעות ממתן שירותים ללקוחות המגזר, וזאת, בהתבסס על תקן "מדד פעולה", המתרגם את הפעילות עם הלקוח לתשומות עבודה ולעלויות ישירות אחרות. יתר ההוצאות הישירות במטה, מועמסות על המגזר על בסיס פרמטרים ומפתחות העמסה המזוהים עם פעילות היחידה העסקית. ההוצאות העקיפות מועמסות על בסיס מפתחות העמסה קבועים.

מסים על ההכנסה - ההפרשה למס על הרווח של כל מגזר, חושבה על פי שיעור המס הסטטוטורי, תוך ביצוע התאמות מסוימות הנובעות מהוצאות לא מוכרות וכיו"ב.

תשואה להון - מבטאת את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר. ההון המוקצה למגזר כולל את ההון הנדרש בגין סיכוני אשראי ובגין הסיכון התפעולי.

ביאור 27א- מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות אישית ופרטית
הכנסות ריבית, נטו:				
439.8	25.3	76.6	83.3	254.6
-	9.7	(12.2)	(1.1)	3.6
הכנסות שאינן מריבית:				
243.5	8.8	11.5	25.4	197.8
683.3	43.8	75.9	107.6	456.0
67.2	-	18.2	25.4	23.6
סך ההכנסות				
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות (לרבות פחת)				
508.9	6.8	35.4	60.0	406.7
107.2	37.0	22.3	22.2	25.7
36.3	13.0	7.3	7.3	8.7
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות				
70.9	24.0	15.0	14.9	17.0
התאגיד הבנקאי				
20,688.9	8,195.8	2,150.5	1,707.0	8,635.6
13,181.1	-	2,285.9	1,632.6	9,262.6
17,733.0	-	590.0	1,206.6	15,936.4
יתרה ממוצעת של נכסים				
יתרת אשראי לסוף תקופה				
יתרת פקדונות לסוף תקופה				
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות אישית ופרטית
הכנסות ריבית, נטו:				
451.4	15.4	67.1	85.8	283.1
-	7.5	(6.2)	(0.9)	(0.4)
הכנסות שאינן מריבית:				
236.8	12.8	11.1	24.1	188.8
-	-	-	-	-
688.2	35.7	72.0	109.0	471.5
27.4	-	(1.8)	16.6	12.6
סך ההכנסות				
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי				
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות (לרבות פחת)				
518.6	4.5	30.8	71.4	411.9
-	-	7.7	(2.7)	(5.0)
142.2	31.2	35.3	23.7	52.0
58.4	12.9	14.5	9.7	21.3
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות				
83.8	18.3	20.8	14.0	30.7
התאגיד הבנקאי				
19,737.8	7,831.8	2,118.5	1,709.6	8,077.9
12,380.7	-	2,120.8	1,703.8	8,556.1
17,268.1	-	618.5	1,224.1	15,425.5
יתרה ממוצעת של נכסים				
יתרת אשראי לסוף תקופה				
יתרת פקדונות לסוף תקופה				

ביאור 27א- מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015					
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות אישית ופרטית	
					הכנסות ריבית, נטו:
378.1	15.7	74.8	84.3	203.3	- מחיצוניים
-	17.0	(9.0)	(3.2)	(4.8)	- בינמגזרי
					הכנסות שאינן מריבית:
251.2	20.7	13.6	24.8	192.1	- מחיצוניים
-	-	-	-	-	- בינמגזרי
629.3	53.4	79.4	105.9	390.6	סך ההכנסות
2.5	-	1.2	3.8	(2.5)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
					סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות (לרבות פחת)
518.1	7.3	31.1	69.8	409.9	לחיצוניים
-	-	8.5	(2.9)	(5.6)	בינמגזרי
108.7	46.1	38.6	35.2	(11.2)	רווח לפני מיסים
43.1	18.1	15.3	14.2	(4.5)	הפרשה למיסים על הרווח
					רווח נקי המיוחס לבעלי מניות
65.6	28.0	23.3	21.0	(6.7)	התאגיד הבנקאי
17,428.0	6,026.9	2,142.3	1,655.8	7,603.0	יתרה ממוצעת של נכסים
11,791.4		2,004.7	1,628.4	8,158.3	יתרת אשראי לסוף תקופה
15,454.3	6.0	754.3	1,106.4	13,587.6	יתרת פקדונות לסוף תקופה

- (1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי סיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל III.
(2) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

2015			2016			2017		
הפרשה להפסדי אשראי			הפרשה להפסדי אשראי			הפרשה להפסדי אשראי		
אשראי לציבור			אשראי לציבור			אשראי לציבור		
מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל
75.1	67.0	142.1	69.0	60.7	129.7	74.1	67.8	141.9
14.1	(2.1)	12.0	17.0	11.9	28.9	46.9	21.0	67.9
(49.4)	(41.9)	(91.3)	(55.3)	(34.1)	(89.4)	(53.9)	(38.8)	(92.7)
29.2	37.7	66.9	43.4	29.3	72.7	26.7	28.8	55.5
(20.2)	(4.2)	(24.4)	(11.9)	(4.8)	(16.7)	(27.2)	(10.0)	(37.2)
69.0	60.7	129.7	74.1	67.8	141.9	93.8	78.8	172.6
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה								
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי								
מחיקות חשבונאיות								
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות								
מחיקות חשבונאיות נטו								
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה								
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים								
יתרת הפרשה לתחילת שנה								
גידול (קיטון) בהפרשה								
יתרת הפרשה לסוף השנה בגין מכשירי								
אשראי חוץ מאזניים								
15.0	2.5	17.5	6.1	1.9	8.0	5.0	1.5	6.5
(8.9)	(0.6)	(9.5)	(1.1)	(0.4)	(1.5)	(1.2)	0.5	(0.7)
6.1	1.9	8.0	5.0	1.5	6.5	3.8	2.0	5.8
סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות								
75.1	62.6	137.7	79.1	69.3	148.4	97.6	80.8	178.4
ומכשירי אשראי חוץ מאזניים								

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות⁽¹⁾ בגינם היא חושבה:

31 בדצמבר 2016					31 בדצמבר 2017				
אשראי לציבור					אשראי לציבור				
מסחרי	פרטי	סך הכל	בנקים	וממשלות סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל	בנקים	וממשלות סך הכל
2,407.6	134.3	2,541.9	2,044.8	4,586.7	2,480.1	150.2	2,630.3	2,216.5	4,846.8
1,601.6	8,379.1	9,980.7	-	9,980.7	1,701.8	9,021.6	10,723.4	-	10,723.4
4,009.2	8,513.4	12,522.6	2,044.8	14,567.4	4,181.9	9,171.8	13,353.7	2,216.5	15,570.2
יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾									
שנבדקו על בסיס פרטי									
שנבדקו על בסיס קבוצתי									
סך הכל חובות									
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾									
שנבדקו על בסיס פרטי									
שנבדקו על בסיס קבוצתי⁽²⁾									
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי									

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
(2) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 2.1 מיליוני ש"ח (סך של 1.8 מיליון ש"ח ב-31.12.2016).

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2017						פעילות לווים בישראל
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים (2)				
בפיגור של 90 ימים או יותר (4)		סך הכל	פגומים (3)	לא פגומים	לא בעייתיים	ציבורי - מסחרי
בפיגור של 30 ועד 89 ימים(5)						
1.2	0.9	411.7	8.7	5.5	397.5	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	167.7	0.2	0.3	167.2	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
0.1	-	26.5	1.2	1.2	24.1	שרותים פיננסיים
38.9	14.6	3,576.0	83.4	117.0	3,375.6	מסחרי אחר
40.2	15.5	4,181.9	93.5	124.0	3,964.4	סך הכל מסחרי
-	-	284.5	0.2	1.5	282.8	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
14.2	5.4	8,887.3	34.0	97.7	8,755.6	אנשים פרטיים - אחר
54.4	20.9	13,353.7	127.7	223.2	13,002.8	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	2,159.1	-	-	2,159.1	בנקים בישראל
-	-	57.4	-	-	57.4	ממשלת ישראל
54.4	20.9	15,570.2	127.7	223.2	15,219.3	סך הכל פעילות בישראל

31 בדצמבר 2016						פעילות לווים בישראל
חובות לא פגומים* - מידע נוסף		בעייתיים (2)				
בפיגור של 90 ימים או יותר (4)		סך הכל	פגומים (3)	לא פגומים	לא בעייתיים	ציבורי - מסחרי
בפיגור של 30 ועד 89 ימים(5)						
1.0	1.6	320.9	5.6	7.9	307.4	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	142.9	0.5	-	142.4	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
0.5	-	76.1	1.4	0.6	74.1	שרותים פיננסיים
28.4	15.5	3,469.3	61.0	107.7	3,300.6	מסחרי אחר
29.9	17.1	4,009.2	68.5	116.2	3,824.5	סך הכל מסחרי
-	-	250.2	0.3	2.5	247.4	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
18.8	6.3	8,263.2	28.5	83.8	8,150.9	אנשים פרטיים - אחר
48.7	23.4	12,522.6	97.3	202.5	12,222.8	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	2,016.4	-	-	2,016.4	בנקים בישראל
-	-	28.4	-	-	28.4	ממשלת ישראל
48.7	23.4	14,567.4	97.3	202.5	14,267.6	סך הכל פעילות בישראל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
 - (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 - (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית, למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי - ראה ביאור 12.ב.ג. להלן.
 - (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
 - (5) צוברים הכנסות ריבית. כל החובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)**

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

איכות האשראי- מצב פיגור החובות

מדיניות ניהול סיכון האשראי בבנק מגדירה סממנים עיקריים לבחינת איכות האשראי, ביניהם מצב הפיגור, דירוג הלקוח, מצב הביטחונות ועוד. מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב למעט במקרים בהם הועבר לטיפול באמצעים משפטיים, נכון באופן פרטני ונמצא כי לא צפויים ממנו הפסדי אשראי מעבר לסכום שנמחק או הופרש. הבנק משתמש באינדיקציות נוספות כגון דירוג לקוחות ומצב הביטחונות המנוהלים במערכות ממוכנות בהתאם למדיניות ניהול סיכון האשראי שקבע הדירקטוריון.

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

פעילות לווים בישראל

31 בדצמבר 2017					פעילות לווים בישראל
יתרת (2) חובות פגומים		יתרת (2) חובות פגומים		ציבורי - מסחרי	
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל (2) חובות פגומים	יתרת הפרשה פרטנית (3)	יתרת בגינם קיימת הפרשה פרטנית (3)		
163.2	8.7	0.3	3.6	8.4	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.5	0.2	-	-	0.2	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
1.6	1.2	-	0.6	1.2	שרותים פיננסיים
190.2	83.4	7.2	31.9	76.2	מסחרי אחר
355.5	93.5	7.5	36.1	86.0	סך הכל מסחרי
0.2	0.2	0.2	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
64.9	34.0	3.1	9.4	30.9	אנשים פרטיים - אחר
420.6	127.7	10.8	45.5	116.9	סך הכל פעילות בישראל*
מזה					
417.6	126.6	9.7	45.5	116.9	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
101.9	64.1	7.1	13.9	57.0	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2016					פעילות לווים בישראל
(מבוקר)					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת (2)(4)	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית (3)	יתרת הפרשה פרטנית (3)	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית (2)	ציבורי - מסחרי
163.2	5.6	2.2	1.4	3.4	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.5	0.5	0.5	-	-	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
1.6	1.4	0.1	0.4	1.3	שרותים פיננסיים
190.2	61.0	5.3	25.3	55.7	מסחרי אחר
355.5	68.5	8.1	27.1	60.4	סך הכל מסחרי
0.3	0.3	0.3	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
64.8	28.5	1.5	6.2	27.0	אנשים פרטיים - אחר
420.6	97.3	9.9	33.3	87.4	סך הכל ציבור - פעילות בישראל*
					מזה
	96.0	8.6	33.3	87.4	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	53.5	5.7	8.8	47.8	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			פעילות לווים בישראל	
יתרה	ממוצעת של חובות	הכנסות ריבית שנרשמו ³	יתרה	ממוצעת של חובות	הכנסות ריבית שנרשמו ³	ציבורי - מסחרי	
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	פגומים ²	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	פגומים ²	מזה: נרשמו על בסיס מזומן		
-	4.9	0.1	0.1	6.4	0.1	בינוי ונדל"ן - בינוי	
-	0.9	-	-	0.4	-	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	
-	1.7	-	-	1.3	-	שרותים פיננסיים	
0.6	63.4	0.4	2.3	56.0	0.4	מסחרי אחר	
0.6	70.9	0.5	2.4	64.1	0.5	סך הכל מסחרי	
-	0.3	-	-	0.3	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	
0.7	24.5	1.1	1.3	30.2	1.1	אנשים פרטיים - אחר	
1.3 ⁽⁴⁾	95.7	1.6 ⁽⁴⁾	3.7	94.6	1.6 ⁽⁴⁾	סך הכל ציבור - פעילות בישראל	
שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015			שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			פעילות לווים בישראל	
יתרה	ממוצעת של חובות	הכנסות ריבית שנרשמו ³	יתרה	ממוצעת של חובות	הכנסות ריבית שנרשמו ³	ציבורי - מסחרי	
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	פגומים ²	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	פגומים ²	מזה: נרשמו על בסיס מזומן		
-	6.8	-	-	6.8	-	בינוי ונדל"ן - בינוי	
-	1.9	-	-	1.9	-	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	
-	0.7	-	-	0.7	-	שרותים פיננסיים	
5.9	118.6	5.9	5.9	118.6	5.9	מסחרי אחר	
5.9	128.0	5.9	5.9	128.0	5.9	סך הכל מסחרי	
-	0.3	-	-	0.3	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	
0.6	35.4	0.6	0.6	35.4	0.6	אנשים פרטיים - אחר	
6.5 ⁽⁴⁾	163.7	6.5 ⁽⁴⁾	6.5	163.7	6.5 ⁽⁴⁾	סך הכל ציבור - פעילות בישראל	

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 14.9, 15.0 ו- 18.6 מיליון ש"ח בשנים 2017, 2016 ו- 2015, בהתאמה.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות¹ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש

31 בדצמבר 2017					פעילות לווים בישראל
סך הכל (3)	צובר (2) לא בפיגור	צובר (2) בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר (2) בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית	ציבורי - מסחרי
3.2	0.7	-	-	2.5	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.3	0.2	-	-	0.1	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
0.8	-	-	-	0.8	שרותים פיננסיים
33.9	8.4	-	-	25.5	מסחרי אחר
38.2	9.3	-	-	28.9	סך הכל מסחרי
25.9	7.0	-	-	18.9	אנשים פרטיים - אחר
64.1	16.3	-	-	47.8	סך הכל פעילות בישראל
31 בדצמבר 2016					פעילות לווים בישראל
סך הכל (3)	צובר (2) לא בפיגור	צובר (2) בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר (2) בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית	ציבורי - מסחרי
1.9	0.2	-	-	1.7	בינוי ונדל"ן - בינוי
0.4	0.4	-	-	-	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
1.2	0.2	-	-	1.0	שרותים פיננסיים
26.9	9.3	-	-	17.6	מסחרי אחר
30.4	10.1	-	-	20.3	סך הכל מסחרי
23.1	4.8	-	-	18.3	אנשים פרטיים - אחר
53.5	14.9	-	-	38.6	סך הכל פעילות בישראל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים.

לא קיימות התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי לימים 31 בדצמבר 2017 ו-2016.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות¹ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח					
2016			2017		
יטרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יטרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים	יטרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יטרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים
1.1	1.2	10	2.8	2.8	14
-	-	-	0.1	0.1	1
1.2	1.2	1	0.9	0.9	3
14.6	15.0	97	24.9	35.2	125
16.9	17.4	108	28.7	39.0	143
19.7	21.8	308	14.9	14.9	319
36.6	39.2	416	43.6	53.9	462

פעילות לווים בישראל

ציבורי- מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן

שרותים פיננסיים

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור - פעילות בישראל

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח		
2015		
יטרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יטרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים
1.2	1.2	11
0.1	0.1	1
1.7	2	3
19.8	23.4	148
22.8	26.5	163
13.6	14.6	279
36.4	41.1	442

פעילות לווים בישראל

ציבורי- מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן

שרותים פיננסיים

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל ציבור - פעילות בישראל

הערות בעמוד הבא.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות¹ (המשך)
2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שכשלו ²			
2016		2017	
יתרת חוב	מס' חוזים	יתרת חוב	מס' חוזים
0.1	6	-	-
-	-	0.1	2
2.8	97	6.4	44
2.9	103	6.5	46
1.4	162	1.7	99
4.3	265	8.2	145

ארגונים מחדש שכשלו ²			
2015			
יתרת חוב	מס' חוזים	יתרת חוב	מס' חוזים
0.1	6		
6.0	154		
6.1	160		
1.2	286		
7.3	446		

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
(2) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה

1. רכישה של אשראי לציבור

סיכון אשראי לציבור שנרכש					
2016			2017		
אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני*	אשראי לציבור	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני*	מזה: אשראי
שנרכש השנה	שנרכש השנה	שנרכש השנה	בעייתי	שנרכש השנה	בעייתי
2,770.1	-	2,277.2	25.6	-	17.7
2,770.1	-	2,277.2	25.6	-	17.7

* סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

יתרה ל-31 בדצמבר 2017					
עסקאות סינדיקציה שהתאגיד הבנקאי יזם			עסקאות סינדיקציה שישזמו אחרים		
חלקו של התאגיד הבנקאי			חלקם של אחרים		
אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני*	אשראי לציבור	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני*	אשראי לציבור
סך הכל מסחרי	197.1	-	197.1	-	56.6
סך הכל אשראי לציבור	197.1	-	197.1	-	56.6

יתרה ל-31 בדצמבר 2016					
עסקאות סינדיקציה שהתאגיד הבנקאי יזם			עסקאות סינדיקציה שישזמו אחרים		
חלקו של התאגיד הבנקאי			חלקם של אחרים		
אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני*	אשראי לציבור	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני*	אשראי לציבור
סך הכל מסחרי	78.2	-	78.2	-	-
סך הכל אשראי לציבור	78.2	-	78.2	-	-

* סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של הלווה

31 בדצמבר 2016			31 בדצמבר 2017			תקרת האשראי - באלפי ש"ח	
סיכון אשראי חוץ מאזני (1,4)	אשראי (1,3)	מספר לווים (2)	סיכון אשראי חוץ מאזני (1,4)	אשראי (1,3)	מספר לווים (2)		
119.4	74.0	44,535	118.2	70.0	43,676	עד 10	
296.6	149.4	25,152	281.7	144.4	25,123	עד 20	מעל 10
693.4	408.9	32,340	684.5	393.0	33,037	עד 40	מעל 20
1,180.9	1,070.7	34,600	1,155.3	1,066.7	35,448	עד 80	מעל 40
1,212.8	1,991.1	26,914	1,236.3	1,999.3	27,775	עד 150	מעל 80
1,000.2	2,856.0	17,697	1,065.0	2,997.6	18,927	עד 300	מעל 150
412.7	2,108.2	5,980	436.0	2,338.0	6,638	עד 600	מעל 300
215.1	1,223.7	1,760	239.2	1,481.5	2,139	עד 1,200	מעל 600
107.2	331.5	276	83.7	358.9	283	עד 2,000	מעל 1,200
103.5	468.0	202	113.3	489.7	214	עד 4,000	מעל 2,000
124.1	376.1	93	120.0	550.8	123	עד 8,000	מעל 4,000
174.3	667.9	68	152.4	745.2	72	עד 20,000	מעל 8,000
138.8	451.1	22	159.9	329.5	19	עד 40,000	מעל 20,000
159.0	415.3	11	37.6	454.9	10	עד 72,081 (5)	מעל 40,000
5,938.0	12,591.9	189,650	5,883.1	13,419.5	193,484		סך הכל

- (1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה.
- (2) מספר הלווים לפי סה"כ אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.
- (3) אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 13,353.7 מיליון ש"ח, 59.4 מיליון ש"ח ו-6.4 מיליון ש"ח, בהתאמה (31.12.2016 – 12,522.6 מיליון ש"ח, 65.6 מיליון ש"ח, 3.7 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- (4) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה.
- (5) בשנת 2016 עד 77,281 אלפי ש"ח.

ביאור 28 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. מכשירים פיננסיים חוץ – מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה

31 בדצמבר			
2016	2017	2016	2017
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרות החוזים (1)	
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי :			
-	-	9.4	9.0
אשראי תעודות			
1.5	0.8	68.3	57.2
ערבויות להבטחת אשראי			
0.5	0.3	131.4	75.2
ערבויות לרוכשי דירות			
0.9	0.8	196.3	203.8
ערבויות והתחייבויות אחרות			
0.8	0.9	2,433.9	2,752.2
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו			
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו			
1.4	1.4	1,690.8	1,768.8
0.7	1.1	1,389.0	988.5
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן			
0.7	0.5	175.4	123.7
התחייבויות להוצאת ערבויות			
-	-	2.0	2.1
מסגרות לפעולות למכשירים נגזרים שלא נוצלו			

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

ביאור 29 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

31 בדצמבר 2017						
נכסים	מטבע ישראלי		מטבע חוץ (1)		פריטים שאינם כספיים (2)	סך הכל
	לא צמוד	צמוד למדד המחירים	דולר ארה"ב	אחר		
מזומנים ופקדונות בבנקים	6,172.9	503.0	37.7	102.7	-	6,816.3
ניירות ערך	259.9	275.6	190.8	240.4	9.1	975.8
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾	12,433.0	325.6	297.5	125.0	-	13,181.1
אשראי לממשלה	56.9	-	0.5	-	-	57.4
בניינים וציוד	-	-	-	-	67.0	67.0
נכסים בגין מכשירים נגזרים	0.2	-	1.7	1.7	10.8	14.4
נכסים אחרים	137.3	1.9	-	-	22.4	161.6
סך כל הנכסים	19,060.2	1,106.1	528.2	469.8	109.3	21,273.6
התחייבויות						
פקדונות הציבור	15,382.9	786.9	1,106.9	456.3	-	17,733.0
פקדונות מבנקים	165.8	-	1.9	0.3	-	168.0
פקדונות הממשלה	136.1	-	3.9	2.5	-	142.5
כתבי התחייבות נדחים	16.3	377.5	-	-	-	393.8
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	10.5	-	0.8	10.6	9.6	31.5
התחייבויות אחרות	1,487.5	8.5	10.9	1.5	5.8	1,514.2
סך כל ההתחייבויות	17,199.1	1,172.9	1,124.4	471.2	15.4	19,983.0
הפרש	1,861.1	(66.8)	(596.2)	(1.4)	93.9	1,290.6
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
	(606.0)	-	595.0	11.0	-	-
סך הכל	1,255.1	(66.8)	(1.2)	9.6	93.9	1,290.6

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה (לא צמוד - 159.8 מיליוני ש"ח, צמוד מדד - 3.5 מיליוני ש"ח, דולר - 7.0 מיליוני ש"ח, אחר - 2.4 מיליוני ש"ח).

ביאור 29 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2016						
נכסים	מטבע ישראלי		מטבע חוץ (1)		פריטים שאינם כספיים (2)	סך הכל
	לא צמוד	צמוד למדד המחירים	דולר ארה"ב	אחר		
מזומנים ופקדונות בבנקים	5,837.9	552.0	54.4	244.3	-	6,688.6
ניירות ערך	713.9	378.7	157.1	129.3	0.9	1,379.9
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾	11,711.8	343.7	204.6	120.6	-	12,380.7
אשראי לממשלה	28.4	-	-	-	-	28.4
בניינים וציוד	-	-	-	-	73.4	73.4
נכסים בגין מכשירים נגזרים	0.2	-	8.2	0.4	6.3	15.1
נכסים אחרים	147.8	35.4	-	-	24.3	207.5
סך כל הנכסים	18,440.0	1,309.8	424.3	494.6	104.9	20,773.6
התחייבויות						
פקדונות הציבור	14,849.9	837.2	1,141.8	439.2	-	17,268.1
פקדונות מבנקים	85.1	-	1.7	0.3	-	87.1
פקדונות הממשלה	197.3	-	11.7	64.7	-	273.7
כתבי התחייבות נדחים	17.9	479.5	-	-	-	497.4
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	3.3	-	3.1	12.9	3.7	23.0
התחייבויות אחרות	1,391.5	8.9	10.5	-	4.9	1,415.8
סך כל ההתחייבויות	16,545.0	1,325.6	1,168.8	517.1	8.6	19,565.1
הפרש						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(800.4)	-	780.3	20.1	-	-
סך הכל	1,094.6	(15.8)	35.8	(2.4)	96.3	1,208.5

- (1) כולל צמודי מטבע חוץ.
 (2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפרט לא כספי.
 (3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה. (לא צמוד – 133.0 מיליוני ש"ח, צמוד – 4.9 מיליוני ש"ח, דולר – 2.3 מיליוני ש"ח, אחר – 1.7 מיליוני ש"ח).

ביאור 30 – נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון(1)

31 בדצמבר 2017						
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים						
מעל חודש	מעל שלושה חודשים	מעל שנה	מעל שנתיים	מעל שלוש שנים	מעל ארבע שנים	מעל חמש שנים
ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד
שלושה חודשים (6)	שנה (6)	שנה (6)	שנתיים (6)	שנתיים (6)	שנתיים (6)	שנתיים (6)
עם דרישה ועד חודש (6)	שלושה חודשים (6)	שנה (6)	שנתיים (6)	שנתיים (6)	שנתיים (6)	שנתיים (6)
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מדד וצמוד מט"ח)						
נכסים	6,635.0	849.0	3,999.0	3,062.0	2,054.0	1,166.0
התחייבויות	15,584.0	737.0	1,296.0	374.0	139.0	75.0
הפרש	(8,949.0)	112.0	2,703.0	2,688.0	1,915.0	1,091.0
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(9,036.0)	(408.0)	2,703.0	2,688.0	1,915.0	1,091.0
מטבע חוץ⁽³⁾						
נכסים	178.0	374.0	21.0	69.0	45.0	12.0
התחייבויות	1,397.0	81.0	110.0	7.0	6.0	5.0
הפרש	(1,219.0)	293.0	(89.0)	62.0	39.0	7.0
מזה : הפרש - בדולר	926.0	(204.0)	61.0	(60.0)	(4.0)	(5.0)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	87.0	520.0	-	-	-	-
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(1,132.0)	813.0	(89.0)	62.0	39.0	7.0

הערות לעמודים 202 עד 205 ראה עמוד 206

ביאור 30 – נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון (1) (המשך)

יתרה מאזנית (4)			מעל חמש מעל עשר			
שיעור	סך	ללא	סך הכל	מעל	ועד	ועד
תשואה	הכל	תקופת	תזרימי	עשרים	עשרים	עשר
חוזי (5)		פרעון (2)	מזומנים	שנה	שנה	שנים
באחוזים						
1.71%	20,173.0	138.0	20,978.0	8.0	645.0	1,786.0
0.17%	18,377.0	-	18,420.0	1.0	34.0	138.0
	1,796.0	138.0	2,558.0	7.0	611.0	1,648.0
	605.0	-	(607.0)	-	-	-
	2,401.0	138.0	1,951.0	7.0	611.0	1,648.0
1.96%	991.0	1.0	1,074.0	-	-	362.0
0.39%	1,591.0	-	1,623.0	-	-	12.0
	(600.0)	1.0	(549.0)	-	-	350.0
	(595.0)	(1.0)	566.0	-	-	(144.0)
	605.0	-	607.0	-	-	-
	5.0	1.0	58.0	-	-	350.0

ביאור 30 – נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון(1) (המשך)

31 בדצמבר 2017						
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים						
מעל חודש ועד	מעל שלושה חודשים ועד	מעל שלושה חודשים ועד	מעל שלושה חודשים ועד	מעל שלושה חודשים ועד	מעל שלושה חודשים ועד	מעל שלושה חודשים ועד
ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד
שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	שנים
נכסים	התחייבויות	הפרש	מזה: אשראי לציבור	מזה: פיקדונות הציבור	נכסים	התחייבויות
787.0	1,178.0	2,099.0	3,131.0	4,020.0	1,223.0	6,813.0
47.0	80.0	145.0	381.0	1,406.0	818.0	16,981.0
740.0	1,098.0	1,954.0	2,750.0	2,614.0	405.0	(10,168.0)
766.0	1,071.0	1,536.0	1,996.0	3,320.0	1,180.0	1,772.0
19.0	50.0	74.0	75.0	1,170.0	552.0	15,720.0
31 בדצמבר 2016						
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים						
מעל חודש ועד	מעל שלושה חודשים ועד	מעל שלושה חודשים ועד	מעל שלושה חודשים ועד	מעל שלושה חודשים ועד	מעל שלושה חודשים ועד	מעל שלושה חודשים ועד
ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד	ועד
שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	שנים
נכסים	התחייבויות	הפרש	מזה: אשראי לציבור	מזה: פיקדונות הציבור	נכסים	התחייבויות
900.5	1,618.8	2,248.1	2,602.8	2,969.0	2,049.7	6,617.9
61.5	135.8	308.9	369.0	1,439.7	780.3	16,324.6
839.0	1,483.0	1,939.2	2,233.8	1,529.3	1,269.4	(9,706.7)
737.7	1,078.6	1,491.1	1,861.7	2,373.2	2,001.3	1,527.1
33.7	72.7	24.4	280.6	1,119.7	534.7	15,142.1

הערות לעמודים 202 עד 205 ראה עמוד 206

ביאור 30 – נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון (1) (המשך)

יתרה מאזנית(4)			מעל חמש מעל עשר			
שיעור	ללא		סך הכל	מעל	ועד	ועד
תשואה	תקופת		תזרימי	עשרים	עשרים	עשר
חוזי(5)	סך	פרעון(2)	מזומנים	שנה	שנה	שנים
באחוזים						
2.41%	21,164.0	139.0	22,052.0	8.0	645.0	2,148.0
1.53%	19,968.0	-	20,043.0	1.0	34.0	150.0
	1,196.0	139.0	2,009.0	7.0	611.0	1,998.0
2.32%	13,181.0	29.0	14,063.0	8.0	640.0	1,774.0
0.12%	17,733.0	-	17,741.0	-	20.0	61.0
יתרה מאזנית(4)			מעל חמש מעל עשר			
שיעור	ללא		סך הכל	מעל	ועד	ועד
תשואה	תקופת		תזרימי	עשרים	עשרים	עשר
חוזי(5)	סך	פרעון(2)	מזומנים	שנה	שנה	שנים
באחוזים						
2.56%	20,668.7	142.1	21,496.0	3.2	518.7	1,967.3
1.92%	19,556.5	-	19,634.3	5.0	47.2	162.3
	1,112.2	142.1	1,861.7	(1.8)	471.5	1,805.0
2.70%	12,380.7	40.0	13,154.3	3.2	511.1	1,569.4
0.40%	17,268.1	-	17,280.1	-	13.8	58.5

ביאור 30 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפירעון(1)

הערות לעמודים 202 עד 205:

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החזוי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבוניות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- (2) נכסים ללא תקופת פירעון כולל נכסים בסך 28.2 מיליון ש"ח שזמן פירעונם עבר (בשנת 2016 – 34.2 מיליון ש"ח).
- (3) לא כולל מטבעי ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (4) כפי שנכללה בביאור מס' 29 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.
- (5) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (6) סכומי אשראי בתנאי חח"ד וסכומי החריגה ממסגרת חח"ד שנכללו הם 985.8 מיליוני ש"ח ו-28.2 מיליוני ש"ח בהתאמה (ביום 31 בדצמבר 2016 – 966.1 מיליוני ש"ח ו-34.2 מיליוני ש"ח בהתאמה). סכומי האשראי בתנאי חח"ד מוינו לפי תקופת המסגרת שנקבעה וסכומי החריגה ממסגרת החח"ד מוינו לטור "ללא תקופת פירעון".

ביאור 31א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
יתרות וא

31 בדצמבר 2017				
יתרה	שווי הוגן (1)			
במאזן	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
נכסים פיננסיים				
מזומנים ופקדונות בבנקים	6,816.3	133.8	5,577.6	1,117.2
ניירות ערך (2)	975.8	505.6	472.4	9.1
אשראי לציבור, נטו	13,181.1	-	844.2	12,187.2
אשראי לממשלה	57.4	-	41.3	15.7
נכסים בגין מכשירים נגזרים	14.4	9.7	4.3	0.4
נכסים פיננסיים אחרים	30.2	-	-	30.2
סך כל הנכסים הפיננסיים	21,075.2	649.1 (3)	6,939.8	13,359.9
התחייבויות פיננסיות				
פקדונות הציבור	17,733.0	-	15,938.6	1,772.3
פקדונות מבנקים	168.0	-	167.7	0.4
פקדונות הממשלה	142.5	-	140.2	2.3
כתבי התחייבות נדחים	393.8	-	-	423.7
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	31.5	9.7	21.8	-
התחייבויות פיננסיות אחרות	1,336.2	-	844.2	491.3
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	19,805.0	9.7 (3)	17,112.5	2,690.0
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	1.3	-	-	1.3
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים (4)				
	203.4	-	-	203.4
31 בדצמבר 2016				
יתרה	שווי הוגן (1)			
במאזן	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
נכסים פיננסיים				
מזומנים ופקדונות בבנקים	6,688.6	142.4	5,094.9	1,456.4
ניירות ערך (2)	1,379.9	1,063.0	326.0	0.9
אשראי לציבור, נטו	12,380.7	-	773.8	11,278.2
אשראי לממשלה	28.4	-	28.1	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים	15.1	3.8	10.4	0.9
נכסים פיננסיים אחרים	45.4	-	-	45.4
סך כל הנכסים הפיננסיים	20,538.1	1,209.2 (3)	6,233.2	12,781.8
התחייבויות פיננסיות				
פקדונות הציבור	17,268.1	-	15,323.6	1,888.3
פקדונות מבנקים	87.1	-	86.3	0.8
פקדונות הממשלה	273.7	-	272.6	1.1
כתבי התחייבות נדחים	497.4	82.0	-	445.8
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	23.0	3.8	19.2	-
התחייבויות פיננסיות אחרות	1,258.0	-	773.8	483.4
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	19,407.3	85.8 (3)	16,475.5	2,819.4
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	3.0	-	-	3.0
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים (4)				
	199.5	-	-	199.5

הערות בעמוד הבא

ביאור 31א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

הערות:

- (1) רמה 1 – מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 – מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 – מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה ביאור 5, "ניירות ערך".
- (3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 2,060.6 מיליוני ש"ח ובסך 10,632.7 מיליוני ש"ח, בהתאמה (ביום 31 בדצמבר 2016- 2,485.8 מיליוני ש"ח ו- 10,035.4 מיליוני ש"ח, בהתאמה), אשר היתרה במאזן שלהם זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאורים 14 ב'-ד'.
- (4) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

ביאור 31א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן דלעיל אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה לרבות אלו שאינם נושאים ריבית. בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן לא ניתן ביטוי להשפעת המס הנובעת מהפער בין ערכי השווי ההוגן לערכים המופיעים במאזן. יש לציין, כי הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים לישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואת ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פקדונות בבנקים, אגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכחים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלו הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה. בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני, לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפרעון בסוף התקופה.

פקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פקדונות דומים, או בהנפקת כתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על ידי הקבוצה, ביום הדיווח. לגבי אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הקבוצה בפעילותה השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיו"ב).

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים עסקות בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולא יכוחת האשראי של הצד הנגדי.

ביאור 31ב- פריטים הנמדדים בשווי הוגן

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2017				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
	השפעת הסכמי קיצוז	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
סך הכל שווי הוגן				
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
775.3	-	-	407.2	368.1
אגרות חוב של ממשלת ישראל				
48.0	-	-	-	48.0
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל				
24.0	-	-	24.0	-
אגרות חוב של אחרים בישראל				
847.3	-	-	431.2	416.1
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה				
-	-	-	-	-
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל				
-	-	-	-	-
אגרות חוב של אחרים בישראל				
-	-	-	-	-
סך כל ניירות ערך למסחר				
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
-	-	-	-	-
חוזי ריבית שקל מדד				
2.4	-	-	2.4	-
חוזי ריבית אחרים				
1.2	-	0.4	0.7	0.1
חוזי מטבע חוץ				
10.8	-	-	1.2	9.6
חוזי מניות				
14.4	-	0.4	4.3	9.7
סך כל הנכסים בגין מכשירים נגזרים				
861.7	-	0.4	435.5	425.8
סך כל הנכסים				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
-	-	-	-	-
חוזי ריבית שקל מדד				
13.6	-	-	13.6	-
חוזי ריבית אחרים				
8.3	-	-	8.2	0.1
חוזי מטבע חוץ				
10.8	-	-	1.2	9.6
חוזי מניות				
32.7	-	-	23.0	9.7
סך כל ההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
32.7	-	-	23.0	9.7
סך כל ההתחייבויות				

ביאור 31ב- פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2016				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	סך הכל שווי הוגן
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
832.4	261.4	-	-	1,093.8
אגרות חוב של ממשלת ישראל				
131.3	-	-	-	131.3
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל				
-	25.0	-	-	25.0
אגרות חוב של אחרים בישראל				
963.7	286.4	-	-	1,250.1
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה				
3.6	-	-	-	3.6
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל				
4.5	-	-	-	4.5
אגרות חוב של אחרים בישראל				
8.1	-	-	-	8.1
אגרות חוב של ממשלת ישראל למסחר				
נכסים בגין מכשירים נגזרים :				
-	1.4	-	-	1.4
חוזי ריבית אחרים				
0.1	6.4	0.9	-	7.4
חוזי מטבע חוץ				
3.7	2.6	-	-	6.3
חוזי מניות				
3.8	10.4	0.9	-	15.1
סך כל הנכסים בגין מכשירים נגזרים				
975.6	296.8	0.9	-	1,273.3
סך כל הנכסים				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים :				
-	-	-	-	-
חוזי ריבית שקל מדד				
-	17.4	-	-	17.4
חוזי ריבית אחרים				
0.1	1.8	-	-	1.9
חוזי מטבע חוץ				
3.7	2.6	-	-	6.3
חוזי מניות				
3.8	21.8	-	-	25.6
סך כל ההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
3.8	21.8	-	-	25.6
סך כל ההתחייבויות				

ביאור 31ב- פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2017					
סך כל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017	סך הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
		נתונים		מחירים	
		נתונים לא נצפים	משמעותיים	נצפים	מצוטטים
		משמעותיים רמה 3	אחרים רמה 2	בשוק פעיל רמה 1	בשוק פעיל רמה 1
-	1.1	1.1	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
-	9.1	9.1	-	-	השקעות במניות

31 בדצמבר 2016					
סך כל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	סך הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
		נתונים		מחירים	
		נתונים לא נצפים	משמעותיים	נצפים	מצוטטים
		משמעותיים רמה 3	אחרים רמה 2	בשוק פעיל רמה 1	בשוק פעיל רמה 1
-	1.3	1.3	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
-	0.9	0.9	-	-	השקעות במניות

ג. העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן

במהלך השנים 2017 ו-2016 לא היו העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן.

ביאור 31ג – שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

רווחים (הפסדים) בתקופה שטרם מומשו, בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2017 (1)	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שמומשו וטרם מומשו שנכללו (2)(1)	שווי הוגן ליום 1 בינואר 2017	
נכסים						
נכסים בגין מכשירים נגזרים :						
0.1	0.4	(3.6)	(0.1)	3.2	0.9	חוזי מטבע חוץ
0.1	0.4	(3.6)	(0.1)	3.2	0.9	סך כל הנכסים
התחייבויות						
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים :						
-	-	-	-	-	-	חוזי ריבית שקל - מדד
-	-	-	-	-	-	סך כל ההתחייבויות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

רווחים (הפסדים) בתקופה שטרם מומשו, בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2016 (1)	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שמומשו וטרם מומשו שנכללו (2)(1)	שווי הוגן ליום 1 בינואר 2016	
נכסים						
נכסים בגין מכשירים נגזרים :						
0.9	0.9	(1.9)	(0.2)	2.8	0.2	חוזי מטבע חוץ
0.9	0.9	(1.9)	(0.2)	2.8	0.2	סך כל הנכסים
התחייבויות						
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים :						
-	-	(0.8)	-	(0.3)	1.1	חוזי ריבית שקל - מדד
-	-	(0.8)	-	(0.3)	1.1	סך כל ההתחייבויות

(1) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו נכללו בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

(2) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

ביאור 31ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2017				
ממוצע משוקלל	טווח	שווי הוגן	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכת שווי
נכסים נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
1.58%	1.05%-7.36%	0.4	סיכון אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים חוזי מטבע חוץ
31 בדצמבר 2016				
ממוצע משוקלל	טווח	שווי הוגן	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכת שווי
נכסים נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
1.55%	1.55%-2.05%	0.9	סיכון אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים חוזי מטבע חוץ

מידע איכותי בדבר פריטים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3:

- ריבית צמודה למדד - שינוי בשיעור האינפלציה החזוי ישפיע על השווי ההוגן של עסקאות מדד, כך שעלייה (ירידה) בתחזית האינפלציה תביא לעלייה (קיטון) השווי ההוגן בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק.
- סיכון אשראי צד נגדי - שינוי בסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה, כך שככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי של העסקה יהיה גבוה/נמוך.

ביאור 32 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק

א. יתרות⁽¹⁾

31 בדצמבר 2017									
מחזיקי מניות		בעלי עניין (1)						צדדים קשורים (1)	
		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה				אחרים (4,5)		אחרים (6)	
		היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה
		ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 בדצמבר 2017
		הגבוהה ביותר (9)	הגבוהה ביותר (9)	הגבוהה ביותר (9)	הגבוהה ביותר (9)	הגבוהה ביותר (9)	הגבוהה ביותר (9)	הגבוהה ביותר (9)	הגבוהה ביותר (9)
נכסים									
פקדונות בבנקים		1,974.4	2,123.7	-	-	0.7	1.0	-	43.5
אשראי לציבור		-	0.2	3.5	4.1	0.5	0.8	0.1	0.5
הפרשה להפסדי אשראי		-	-	-	-	-	-	-	-
אשראי לציבור, נטו		-	0.2	3.5	4.1	0.5	0.8	0.1	0.5
נכסים אחרים - חייבים		18.3	35.8	-	-	-	-	-	-
אחרים ויתרות חובה		18.3	35.8	-	-	-	-	-	-
התחייבויות									
פקדונות הציבור		13.8	41.3	3.5	6.7	57.9	71.8	-	-
פקדונות מבנקים		29.5	42.0	-	-	0.8	0.8	-	-
כתבי התחייבות נדחים		206.6	208.6	-	-	-	82.5	-	-
התחייבויות אחרות -		51.0	74.8	7.9	7.9	-	-	-	-
זכאים אחרים ויתרות		51.0	74.8	7.9	7.9	-	-	-	-
מניות (כלול בהון) (7)		377.8	377.8	-	-	-	-	-	-
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים (8)									
26.2		17.5	26.2	1.4	1.4	3.1	3.1	0.2	0.2
0.7		0.7	0.7	-	-	-	-	-	-

* למידע בדבר העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 32.ה. להלן.

ראה הערות לטבלה בעמוד 217

ביאור 32 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)
א. יתרות⁽¹⁾ (המשך)

31 בדצמבר 2016										
צדדים קשורים (1)		בעלי עניין (1)		מחזיקי מניות						
		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה								
אחרים (6)		העסקה		אחרים (4,5)		נושאי משרה (3)		בעלי שליטה (2)		
יתרה	ליום 31	יתרה	ליום 31	יתרה	ליום 31	יתרה	ליום 31	יתרה	ליום 31	
הגבוהה	בדצמבר	הגבוהה	בדצמבר	הגבוהה	בדצמבר	הגבוהה	בדצמבר	הגבוהה	בדצמבר	
בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	
(9)	(9)	(9)	(9)	(9)	(9)	(9)	(9)	(9)	(9)	
-	-	43.5	43.5	1.4	0.4	-	-	1,894.1	1,893.3	פקדונות בבנקים
3.1	2.7	2.1	0.6	1.8	0.6	3.3	3.0	1.5	-	אשראי לציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	(1)	-	הפרשה להפסדי אשראי
3.1	2.7	2.1	0.6	1.8	0.6	3.3	3.0	1.4	-	אשראי לציבור, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	29.1	19.5	נכסים אחרים - חייבים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	אחרים ויתרות חובה
התחייבויות										
3.5	1.2	-	-	95.9	45.0	8.4	4.8	19.8	6.7	פקדונות הציבור
-	-	-	-	1.3	0.5	-	-	82.7	16.4	פקדונות מבנקים
-	-	-	-	163.9	81.6	-	-	208.3	206.2	כתבי התחייבות נדחים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	התחייבויות אחרות -
-	-	-	-	-	-	7.6	7.6	109.1	25.8	זכאים אחרים ויתרות
-	-	-	-	-	-	-	-	377.8	377.8	מניות (כלול בהון) (7)
סיכון אשראי במכשירים										
0.7	0.4	0.8	0.5	1.1	1.0	1.6	1.3	40.8	22.4	פיננסיים חוץ מאזניים (8)

* למידע בדבר העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 32.ה. להלן.

ראה הערות לטבלה בעמוד 217

ביאור 32 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

הערות לסעיף א'

- (1) בעל עניין, צד קשור, איש קשור- כהגדרתו בסעיף 80.ד. בהוראות הדיווח לציבור.
- (2) מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם- בהתאם לסעיף 80.ד.(1). בהוראות הדיווח לציבור.
ביום 14 בינואר 2018 הציע הבנק הבינלאומי לכלל בעלי המניות בבנק לרכוש את מניותיהם בבנק, על סוגיהן השונים, בהתאם למחיר המימוש הקבוע בתנאי האופציה שנתן הבינלאומי לחבר משרתי הקבע והגימלאים בעמ.
ביום 15 בינואר 2018 נענה חבר להצעה בגין מלוא אחזקותיו בבנק וביום 16 בינואר 2018 הושלמה העברת אחזקות חבר לידי הבינלאומי. נכון למועד אישור הדוחות, מחזיק הבנק הבינלאומי 100% מזכויות ההצבעה ו-99.9% מן הזכויות בהון.
- (3) נושאי משרה – בהתאם לסעיף 80.ד.(3). בהוראות הדיווח לציבור.
- (4) בהתאם לסעיף 80.ד.(4). בהוראות הדיווח לציבור.
- (5) מזה: סך הכל נכסים לתאריך המאזן בסך 0.4 מיליון ש"ח (2016: 0.9 מיליון ש"ח) וסך הכל התחייבויות לתאריך המאזן בסך 57.1 מיליון ש"ח (2016: 124.9 מיליון ש"ח), בגין תאגידים, שאדם או תאגיד, שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין לעיל לפי חוק ניירות ערך, מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.
- (6) בהתאם לסעיף 80.ד.(8). בהוראות הדיווח לציבור.
- (7) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון התאגיד הבנקאי.
- (8) סיכוני אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה.
- (9) על בסיס היתרות בסופי החודשים.

ביאור 32 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
(0.8)	-	-	5.6	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (**)
0.2	-	-	(32.9)	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
-	(11.3)	-	(96.0)	הוצאות תפעוליות ואחרות (***)
(0.6)	(11.3)	-	(123.3)	סך הכל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
(3.9)	-	-	(9.2)	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (**)
0.1	-	-	25.2	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
-	(10.5)	-	(97.7)	הוצאות תפעוליות ואחרות (***)
(3.8)	(10.5)	-	(81.7)	סך הכל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
(5.9)	-	0.1	(2.7)	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (**)
20.2	-	-	(3.9)	הכנסות שאינן מריבית
(0.1)	(9.6)	-	(95.3)	הוצאות תפעוליות ואחרות (***)
14.2	(9.6)	0.1	(101.9)	סך הכל

* למידע בדבר העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 32.ה. להלן.

** פירוט בביאור 32.ד. להלן.

*** פירוט בביאור 32.ג. להלן.

ראה הערות לטבלה בעמוד 220.

ביאור 32 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין מהבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
-	9.0	-	-	בעלי עניין המועסקים בבנק
-	9	-	-	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
-	2.3	-	-	דירקטורים שאינם מועסקים בבנק
-	17	-	-	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
-	-	-	96.0	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	-	1	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
-	8.1	-	-	בעלי עניין המועסקים בבנק
-	10	-	-	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
-	2.4	-	-	דירקטורים שאינם מועסקים בבנק
-	19	-	-	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
-	-	-	97.7	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	-	1	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015				
בעלי עניין (1)				
מחזיקי מניות				
אחרים (5)	נושאי משרה (4)	אחרים (3)	בעלי שליטה (2)	
-	7.0	-	-	בעלי עניין המועסקים בבנק
-	9	-	-	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
-	2.6	-	-	דירקטורים שאינם מועסקים בבנק
-	15	-	-	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות
0.1	-	-	95.3	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
1	-	-	1	סך ההטבות
-	-	-	-	מספר מקבלי ההטבות

* למידע בדבר העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 32.ה. להלן.
ראה הערות לטבלה בעמוד 220.

ביאור 32 – בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק (המשך)

הערות

- (1) בעל עניין, צד קשור, איש קשור- כהגדרתו בסעיף 80.ד. בהוראות הדיווח לציבור.
- (2) מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם- בהתאם לסעיף 80.ד.(1). בהוראות הדיווח לציבור.
- (3) מחזיקים אחרים - לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי- בהתאם לסעיף 80.ד.(2). בהוראות הדיווח לציבור.
- (4) נושאי משרה – בהתאם לסעיף 80.ד.(3). בהוראות הדיווח לציבור.
- (5) בהתאם לסעיף 80.ד.(4). בהוראות הדיווח לציבור.

ד. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות של הבנק עם בעלי עניין

	2015	2016	2017
א. בגין נכסים			
מאשראי לציבור	-	0.1	0.2
מפקדונות בבנקים	2.3	(5.0)	10.6
ב. בגין התחייבויות			
על פקדונות הציבור	-	(0.1)	-
על פיקדונות מבנקים	(1.6)	-	-
על כתבי התחייבות נדחים	(9.2)	(8.1)	(6.0)
סך כל הוצאות ריבית, נטו	(8.5)	(13.1)	4.8

* למידע בדבר העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 32.ה. להלן.

ה. מידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין

עסקאות ויתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקאות עם גופים שאינם קשורים לבנק ולחברות המאוחדות שלו.

הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים הינן בשיעורים הרגילים הנהוגים בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק.

היתרות עם צדדים קשורים אינן מובטחות למעט הלוואות משכנתא והלוואות למימון המובטחות בשעבוד על הנכס הממומן. לא בוצעו הפרשות פרטניות להפסדי אשראי על יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

באור 33- אירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 30 בינואר 2018 אישרה הנהלת הבנק להציע למכירה את החלק בבניין בו פועלת ההנהלה הנמצא בבעלותה.

5 בפברואר 2018

הצהרת אקטואר – מר אליאור וייסברג

נתבקשתי על ידי בנק אוצר החייל בע"מ להעריך את התחייבויותיו בגין מענקי ותק, פיצויים ופיצויים מוגדלים, נופש והטבות לפנסיונרים ליום 31 בדצמבר 2017 (להלן – "ההתחייבות"), בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים בישראל. פרט לביצוע הערכה אקטוארית זאת אין לי קשרים עסקיים עם הבנק, עם בעל עניין בבנק או עם בן משפחה של בעל עניין, עם חברה בת של הבנק או עם חברה קשורה לבנק. עבודתי לא לוותה בהגבלות ובהתניות שהיה בהן כדי להשפיע עליה או להטותה.

אני משמש כאקטואר חיצוני של הבנק החל משנת 2001. אני בעל תואר במתמטיקה וסטטיסטיקה, חבר באגודה האקטוארית האנגלית ובאגודת האקטוארים בישראל, בעל 36 שנות ניסיון בתחום הערכות אקטואריות. אני נותן שירותי אקטואריה לחברות גדולות במשק ובכללן משטרת ישראל, חברת החשמל, רשות שדות התעופה, נמל אשדוד, בנק המזרחי וחברות רבות אחרות.

היקף חוות הדעת האקטוארית

1. לצורך חישוב ההתחייבות של התאגיד הבנקאי, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי הבנק. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההתחייבות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני התקופה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
2. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על הנתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
3. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוט המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 4 להלן.

חוות הדעת

4. הערכתי את ההתחייבות בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים, הוראות הדיווח לציבור וכללי חשבונאות מקובלים.
 5. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בסעיפים 1 ו-2 לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
 6. ההנחות והשיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
 7. ההתחייבות המופרטת בדיון וחשבון האקטוארי, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי התחייבות הולמת לכיסוי התחייבויות התאגיד הבנקאי בגין מחויבויות שונות של הבנק לעובדיו, כמתואר בחוות דעתי המפורטת.
- אני מסכים שחוות דעתי זו תפורסם כחלק מהדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017.

חתימה

אליאור וייסברג

שם האקטואר

25/02/2018

תאריך

לכבוד

בנק אוצר החייל בע"מ
רחוב מנחם בגין 11
רמת גן – 52521

הנדון: הערכה אקטוארית בהתאם להוראות המפקח על הבנקים
בנושא זכויות עובדים בבנק אוצר החייל – לתאריך 31 בדצמבר 2017

כללי

1. הערכה אקטוארית זו הוכנה לבקשתו של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק") לצורך יישום הנחיות בנק ישראל בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההערכה כוללת חישובים אקטואריים של התחייבויות שונות לעובדים, למסיימים עבודתם ולגמלאים, לצורך הכללתם בדוחות הכספיים, ל- 31 בדצמבר 2017.

2. ההנחות האקטואריות בבסיס החישובים הן בגישת best estimate ולא שמרניות, כלומר – מטרת ההערכה להציג תחזיות מדויקות ככל האפשר. תוצאות דומות (אך לא זהות) היו יכולות להתקבל ע"י בחירת הנחות אחרות בטווח סביר.

3. דוח זה מפרט את הנתונים, ההנחות ושיטות העבודה בהם עשינו שימוש. הדוח כולל טבלאות מסכמות של הנתונים הרלוונטיים השונים ופירוט המחויבויות השונות.

4. פירוט קבוצות העובדים הקיימות בבנק ליום 31 בדצמבר 2017

4.1 **עובדים פעילים** – קבוצה זו מהווה את כל העובדים המועסקים על ידי הבנק נכון ליום ההערכה האקטוארית. קבוצה זו נחלקת ל-4 תתי קבוצות:

4.1.1 **עובדים זמניים** – עובדים חדשים בבנק אשר תקופת העסקתם המריבית הינה עד 4 שנים (לאחר תקופה זו עובדים אלו מסיימים את עבודתם או הופכים לעובדים קבועים).

4.1.2 **עובדים קבועים** – עובדים קבועים אשר תנאי עבודתם מוסדרים באופן קולקטיבי, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת בין הבנק ובין ארגון עובדי הבנק.

4.1.3 **עובדים בחוזה אישי** – עובדים אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

4.1.4 **עובדים בכירים בחוזה אישי** – חברי הנהלת הבנק, אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

4.2 **פנסיונרים** – עובדים שפרשו מהבנק. קבוצה זו נחלקת ל-3 תתי קבוצות:

4.2.1 **פנסיונרים לפי חוק** – עובדים שפרשו בגיל הפרישה הקבוע בחוק.

4.2.2 **פנסיונרים בפרישה מוקדמת** – עובדים שפרשו לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק.

4.2.3 **שארים** – בן/בת זוג של הפנסיונר/רית.

5. קבלתי מהבנק מסמך ובו מיפוי של ההסכמים והנוהגים בבנק. בנוסף קיימתי עם אנשי החטיבה לחשבונאות פגישות ושיחות נוספות להבהרת מהות ההטבות השונות.

להלן פירוט ההטבות עבור בוצעה ההערכה האקטוארית:

6. מענק ותק

- 6.1 עובדים פעילים זכאים למענק חד פעמי עם השלמת 20 שנות עבודה.
- 6.2 עבור כל עובד מחושבת המחויבות בהתחשב בהסתברות להשלים 20 שנות עבודה בבנק (תוך התחשבות בלוחות תמותה ונכות ובשיעורי עזיבה חזויים).
- 6.3 המחויבות נצברת באופן לינארי לאורך 20 שנות העבודה הנדרשות לקבלת המענק.
- 6.4 זכאים למענק רק עובדים פעילים שמגיעים לוותק הרלוונטי לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק.
- 6.5 גובה המענק כולל מרכיב קבוע ומרכיב הנגזר משכרו של העובד וכולל צפי לעליית השכר הריאלית השנתית.

7. הטבות לפנסיונרים

- 7.1 עובדים המסיימים עבודתם בבנק אשר מוגדרים במסגרת הפרישה כגמלאים של הבנק, זכאים להטבות כספיות בכל שנה. הטבות אלה כוללות: תלושי ביגוד, שי לחג, נופש שנתי ומינוי לתיאטרון.
- 7.2 החישוב האקטוארי מבוצע הן עבור הפנסיונרים של הבנק, והן עבור עובדי הבנק, בגין האפשרות שיהנו מהטבות אלו בעתיד.
- 7.3 המחויבות עבור עובדים נצברת באופן לינארי לאורך שנות העבודה.
- 7.4 ההטבות משולמות לפנסיונרים או לשארים עד יום מותם.
- 7.5 ההנחה היא ששווי ההטבות יוצמד למדד ללא עלייה ריאלית בשוויין.

8. פיצויים

התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה לעובדיו מכוסה החל משנת 1994 על ידי הפקדות חודשיות סדירות על שם העובדים בקופות גמל לקצבה ולפיצויים. הסכומים שהופקדו על שם העובדים לכיסוי מחייבות זו אינם כלולים במאזן הבנק מכיון שאינם בשליטת הבנק. החבות עד שנת 1994 וחלק מהחבות לפיצויים בשיעור של 8.33% / 2.33% מן השכר לפיצויים מופקד באופן שוטף בהפקדה נפרדת על שם העובד. ההתחייבות הכלולה בדוחות משקפת את מחויבותו של הבנק בגין חלק זה.

- 8.1 עובד שהתפטר יקבל את הכספים שנצברו לזכותו בקופת הפיצויים.
- 8.2 עובד בעל ותק של שנה ומעלה שפוטר מעבודתו יהיה זכאי לפיצויי פיטורין כנדרש בחוק פיצויי פיטורין.

9. פיצויים מוגדלים

בגין עובדים פעילים שבהתאם להערכת ההנהלה, צפוי שיפרשו לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק, במסלול פיצויים מוגדלים, חושבה התחייבות בהתבסס על צפי הפיצויים שישולמו ועל ניסיון העבר.

9.1 מהלכי התייעלות – שיעורי העזיבה ושיעורי הפיצויים הותאמו להחלטת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לפרישה מרצון המתוכננת בשנים 2016-2020 בעקבות מהלכי התייעלות.

10. מענק נופש

במלאת לעובד 25 שנות ותק זכאים העובדים הפעילים ובני זוגם להשתתפות בנופש שנתי המאורגן על ידי הבנק במימון מלא של הבנק.

הנחות, שיטות עבודה ומתודולוגיה אקטוארית

11. הנחות החישוב:

- 11.1 **שיעור ההיוון – שיעור ההיוון** – שיעור ההיוון להטבות לעובדים חושב על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על איגרות חוב קונצרניות בארה"ב בדירוג AA, על פי הוראות המפקח על הבנקים.
 - 11.2 **שיעור תמורה ונכות – מבוססים** על לוחות תמורה ב' של חברות הביטוח.
 - 11.3 **שיעורי עזיבה – שיעורי העזיבה** חושבו על ידי הבנק כפונקציה של הוותק. שיעורי העזיבה משקפים את ציפיות ההנהלה והחלטותיה בדבר פרישת עובדים בתנאים מועדפים ומבוססים על מידע שנאסף בבנק ונתוני עזיבה החל משנת 2009.
 - 11.4 **גיל פרישה – גברים ונשים** - 67.
 - 11.5 **שיעורי הגידול בשכר – שיעורי הגידול** בשכר חושבו על ידי הבנק כפונקציה של הוותק. שיעורי גידול השכר מבוססים על מידע שנאגר בבנק וכולל נתוני גידול בשכר עובדים קבועים וזמניים משנת 2009.
 - 11.6 **עלות ההטבה – מוערכת** על בסיס עלויות בפועל וכוללת תחזית לגידול ריאלי.
12. שיטת החישוב האקטוארית ששימשה כדי להעריך את ההתחייבות הינה שיטת יחידת הזכאות החזויה. לפי שיטה זו, ההערכה כוללת את כל ההטבות שצפוי כל עובד לקבל, נצברות על בסיס הקו הישר יחסית לוותק שנצבר בהשוואה לתקופת השירות הצפויה.

13. תוצאות ההערכה האקטוארית

להלן ריכוז ההתחייבות האקטוארית:

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2017	
הטבות לאחר פרישה		
80.6	79.8	פיצויים
36.0	38.6	הטבות לפנסיונרים
הטבות אחרות לזמן ארוך		
3.4	3.6	מענק ותק
17.1	16.2	נופש 25 שנה
137.1	138.2	סך הכל

14. הערכה אקטוארית זו מסכמת פרטים חשבונאיים ואקטואריים הקשורים בהתחייבות של הבנק לעובדים במהלך שנות עבודתם ולאחר שיסיימו עבודתם בבנק בעתיד. הביאורים האקטואריים המצורפים לתאריכים השונים מצורפים לדוח זה. העבודה הוכנה על פי הנחיות וסטנדרטים חשבונאיים ואקטואריים מקצועיים מקובלים לעבודות מסוג זה.

בכבוד רב,

אליאור ויסברג
אקטואר

נספח א' – ניתוחי רגישות

להלן ניתוחי רגישות לסכום ההתחייבות ביחס לשינוי של 1% בריבית להיוון, בשיעור עליית השכר ובשיעורי העזיבה

רגישות לשינויים בשיעורי ההיוון		רגישות לשינויים בשיעורי העזיבה		התחייבות אקטוארית ליום 31 בדצמבר 2017		הטבות לאחר פרישה	
גידול ב- אחוז השינוי	קיטון ב- 1%	גידול ב- אחוז השינוי	קיטון ב- 1%	גידול ב- 1%	קיטון ב- אחוז השינוי	פיצויים	הטבות לפנסיונרים
11.0	9.6%	13.8%	12.1	(15.2%)	7.7	79.8	38.6
(0.7)	22.8%	(1.8%)	0.9	2.3%	8.8	38.6	38.6
הטבות אחרות לזמן ארוך		הטבות אחרות לזמן ארוך		הטבות אחרות לזמן ארוך		הטבות אחרות לזמן ארוך	
0.2	5.6%	(5.6%)	0.2	5.6%	0.2	3.6	3.6
(1.0)	7.4%	(6.2%)	0.7	4.3%	1.2	16.2	16.2
9.1	13.0%	6.6%	(10.3)	(7.5%)	17.9	138.2	138.2
סך הכל		סך הכל		סך הכל		סך הכל	

רגישות לשינויים בשיעורי התגמול		התחייבות אקטוארית ליום 31 בדצמבר 2017		הטבות לאחר פרישה	
גידול ב- אחוז השינוי	קיטון ב- 1%	גידול ב- אחוז השינוי	קיטון ב- 1%	פיצויים	הטבות לפנסיונרים
7.7	9.6%	7.7	(4.5)	79.8	38.6
-	-	-	-	38.6	38.6
הטבות אחרות לזמן ארוך		הטבות אחרות לזמן ארוך		הטבות אחרות לזמן ארוך	
0.2	5.6%	0.2	(0.2)	3.6	3.6
-	-	-	-	16.2	16.2
7.9	5.7%	7.9	(4.7)	138.2	138.2
סך הכל		סך הכל		סך הכל	

ממשל תאגידי פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי

תוכן עניינים

228	הדירקטוריון וההנהלה
238	גילוי בדבר מבקר פנימי בתאגיד
240	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
241	שכר רואה החשבון המבקר
242	שכר בכירים
245	עסקאות עם בעלי עניין
246	פרטים נוספים

יוסי לוי, יו"ר הדירקטוריון

אירית שלומי

אריה פורת

בן ציון (בנצי) אדירי

דפנה פלי

זיוה ברק

יהודה בוצר

יורם הסל

ירון מגל

נחמן ניצן

רותם רודן

אייל אביב

מישל מלמד

יצחק שגב

פרטים אודות הדירקטורים של הבנק בהתאם להוראות הדוח לציבור של בנק ישראל בנושא דוח הדירקטוריון

1. שם הדירקטור: יוסף לוי

תאריך תחילת כהונה: 23.2.2016 כדירקטור, 18.3.2016 כיו"ר הדירקטוריון.

חברות בועדות הדירקטוריון: תגמול

כהונה כדח"צ: לא.

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: ראש חטיבת משאבים וחבר הנהלה בבנק הבינלאומי.

השכלה: תואר בוגר בהנדסת תעשייה וניהול מהטכניון.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: משמש כראש חטיבת משאבים וחבר הנהלה בבנק הבינלאומי, מכהן כדירקטור בפורטראב חברה להשקעות בע"מ וכמפרק הבינלאומי הראשון ושות' חיתום והשקעות בע"מ (בפירוק מרצון).

כיהן כיו"ר מת"ף מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ, כיו"ר הבינלאומי הראשון ושות' חיתום והשקעות בע"מ, כדירקטור ביובנק בע"מ וכדירקטור בבנק פאג"י בע"מ ובבנק מסד בע"מ, כיהן כדירקטור בשירותי בנק אוטומטיים בע"מ (שב"א), במרכז סליקה בנקאי בע"מ (מס"ב)

2. שם הדירקטור: יורם הסל

תאריך תחילת כהונה: 24.11.2011

נתינות: ישראלית

חברות בועדות הדירקטוריון: ועדת ביקורת ומאזן, ניהול סיכונים, תגמול

כהונה כדח"צ: כן

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: B.Sc. בכלכלה, M.Sc. ביחסים בינלאומיים ובכלכלה בינלאומית

London School of Economics and Political Science, University of London

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

איש עסקים פרטי (החל מ-2003), מנכ"ל וינטג' קראון בע"מ, יו"ר ועדת הביקורת בדירקטוריון בנק אוצר החייל, כיהן כחבר דירקטוריון במעריב החזקות בע"מ, מעריב הוצאת מודיעין בע"מ, מספנות ישראל בע"מ, לוג'יק אינדוסטריז בע"מ, אשלד בע"מ, ג.א.ק.-מרכז ירושלים לבוררות (חלצ), אשטרום נכסים בע"מ, בחברת קווינקו להזר אינטרנשיונל בע"מ ובתדיראן החזקות בע"מ.

חבר דירקטוריון בחברת אפקון החזקות בע"מ. מכהן כדח"צ בחברת גול פרטנרס בע"מ.

3. שם הדירקטור: ירון מגל

תאריך תחילת כהונה: 22.12.2011

נתינות: ישראלית

חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, אשראי, ניהול סיכונים

כהונה כדח"צ: כן

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: B.A. בכלכלה וסטטיסטיקה מאוניברסיטת חיפה.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: כיהן כדח"צ בחברת גוליבר אנרג'י בע"מ (עד מרץ 2015) ובחברת דש קרנות נאמנות (2009-2011), וכן כיהן כדירקטור בחברת כפ"י – קופת

גמל מרכזית לקיצבה (2005-2010). שימש כגזבר חברת החשמל וכמנהל אגף הכספים בחברת החשמל (2006-2008).

4. שם הדירקטור: רותם רודן

תאריך תחילת כהונה: 15.1.2012

נתינות: ישראלית

חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, אשראי, ניהול סיכונים, תגמול.

כהונה כדח"צ: כן

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: M.A. במדיניות ציבורית מאוניברסיטת תל-אביב, B.A. בכלכלה ובמדע המדינה מאוניברסיטת תל-אביב

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: שימש בתפקיד מנכ"ל חברת עלי שלכת בע"מ מאפריל 2013 עד שנת 2015. שימש כסמנכ"ל כספים בחברת ואהו קוסמטיקס עד 9.3.2012. שימש כסמנכ"ל כספים ותפעול בחברת מרקורי מוצרי מדע (2006-2011).

5. שם הדירקטור: דפנה פלי

תאריך תחילת כהונה: 2.7.2002

חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא

השכלה: B.A. בכלכלה ויחסים בינלאומיים, האוניברסיטה העברית

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

חברת דירקטוריון בחברות: חברה בועד המנהל ובוועדת הכספים של עזריאלי המכללה האקדמית להנדסה בירושלים וחברה בועד המנהל של קרן גבריאלי שרובר וחברת מרכז שרובר.

כיהנה כחברת דירקטוריון בחברת ישראלכרט בע"מ ובירופ"י (יורוקרד) ישראל בע"מ עד ליום 31.12.2009.

6. שם הדירקטור: אירית שלומי

תאריך תחילת כהונה: 17.8.06

חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, ניהול סיכונים

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא.

השכלה: B.A. בכלכלה, אוניברסיטת חיפה ו-MBA התמחות באסטרטגיה מהמרכז הבינתחומי הרצליה ו-Wharton פילדלפיה.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

מכהנת כדירקטורית בבנק מסד ובחברת אמיליה פיתוח בע"מ, כדירקטורית חיצונית בחברת ריט 1 וכדירקטורית בלתי תלויה בחברת קרסו מוטורס בע"מ. משמשת כמנכ"ל חברת א. שלומי יעוץ בע"מ. כיהנה בעבר כדירקטורית מטעם הבינלאומי בויזה כ.א.ל. שימשה כסמנכ"ל, חברת הנהלה וראש החטיבה הבנקאית בבנק הבינלאומי.

7. שם הדירקטור: אריה (אריק) פורת

תאריך תחילת כהונה: 13.11.2014

חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי, ביקורת ומאזן, תגמול

כהונה כדח"צ: כן

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא.

השכלה: בעל תואר בוגר בחשבונאות וכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב ותואר Master of Science בניהול מ-

Polytechnic University New York. בעל רישיון רואה-חשבון.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

מכהן כמנכ"ל וכדירקטור בחברת יואיט מערכות בע"מ וכדירקטור בחברות: אי.אר.אי מידטאון החזקות בע"מ,

אפלון טכנולוגיות בע"מ וב- קיפה בע"מ (חברה זרה – רשומה בקפריסין).

8. שם הדירקטור: יהודה בוצר

תאריך תחילת כהונה: 4.3.2010

חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי

כהונה כדח"צ: לא.

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא.

השכלה: BA בכלכלה וסטטיסטיקה מאוניברסיטת תל-אביב.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: שימש כסמנכ"ל, מנהל מחלקת

אשראי בחטיבה העסקית בבנק הבינלאומי. כיהן כדירקטור ביובנק החל מינואר 2007 ועד 4.3.2010 - מועד

מינויו לדירקטור בבנק אוצר החייל.

9. שם הדירקטור: נחמן ניצן

תאריך תחילת כהונה: 24.5.2012

חברות בועדות הדירקטוריון: ביקורת ומאזן, ניהול סיכונים

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

וחבר הנהלת הבנק הבינלאומי.

השכלה: B.A בכלכלה - חשבונאות מורחב ו- E.M.B.A במנהל עסקים מאוניברסיטת בר-אילן.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן.

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: שימש כחשבונאי ראשי בבנק

ירושלים עד שנת 2008, שימש כסמנכ"ל כספים בחברת ביטוח ישיר (IDI חברה לביטוח) עד שנת 2010,

כמ"מ מנכ"ל ומנהל החטיבה הפיננסית בבנק ירושלים עד 30.6.2011. החל מ- 1.9.2011 ועד היום משמש

כחשבונאי ראשי וחבר הנהלה בבנק הבינלאומי.

מכהן כיו"ר דירקטוריון בחברת הבינלאומי הנפקות בע"מ וכדירקטור בחברת מת"ף מחשוב ותפעול פיננסי

בע"מ.

10. שם הדירקטור: זיוה ברק

תאריך תחילת כהונה: 10.4.2016

חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי

כהונה כדח"צ: לא.

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: מנהלת המחלקה העסקית

בחטיבה העסקית בבנק הבינלאומי.

השכלה: תואר MA במנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית ו- BA בכלכלה ומדעי המדינה מהאוניברסיטה

העברית.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: שימשה כראש סקטור בנייה ונדל"ן בבינלאומי, משמשת היום כמנהלת מחלקה עסקית בחטיבה העסקית בבינלאומי.

11. שם הדירקטור: בן ציון בנצי אדירי

תאריך תחילת כהונה: 12.7.2016

חברות בועדות הדירקטוריון: ניהול סיכונים.

כהונה כדח"צ: לא.

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: סמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל סיכונים ראשי וראש חטיבת ניהול סיכונים בבנק הבינלאומי.

השכלה: בעל תואר ראשון במנהל עסקים (B.B) מהמכללה למנהל ובעל רישיון רואה-חשבון.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: כן

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: שימש כסמנכ"ל ומנהל האגף העסקי בבנק ירושלים, משמש היום כמנהל סיכונים ראשי וראש חטיבת ניהול סיכונים בבנק הבינלאומי.

12. שם הדירקטור: אייל אביב³

תאריך תחילת כהונה: 24.9.2017

חברות בועדות הדירקטוריון: אשראי

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא*

השכלה: BA במדעי המדינה ושירותי אנוש מאוניברסיטת חיפה, MA ביישוב סכסוכים וניהול מו"מ מאוניברסיטת בר-אילן ו- MA בביטחון לאומי מאוניברסיטת חיפה.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: ראש מרכז מופ"ת לתשלומי השכר ויו"ר דירקטוריון "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ". מכהן כיו"ר דירקטוריון מועדון חבר צרכנות בע"מ, מכהן כדירקטור בא.ש.ל.ח (2000) מיסוד האגודה למען החייל בע"מ, ובחברת ארגון וניהול פנסיית קבע ייחודית מקיפה בע"מ.

*** מכהן כיו"ר דירקטוריון "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ" - בעל עניין בבנק**

13. שם הדירקטור: יצחק שגב⁴

תאריך תחילת כהונה: 30.10.2016

חברות בועדות הדירקטוריון:

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא*

השכלה: BA במדעי המדינה מאוניברסיטת בר-אילן, MA במדעי המדינה וביקורת מאוניברסיטת חיפה וקורס דירקטורים מהמרכז הישראלי לניהול (המ"ל).

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור:

מבקר המשרד לביטחון פנים, מבקר איכות הביקורת במשרד הביטחון, מבקר מכהן כדירקטור בהנהלת "צוות" וחבר ועדת ביקורת ונציג מעסיקים בבית הדין לעבודה בחיפה.

*** חבר הנהלת "צוות" - "צוות" מחזיק באמצעי שליטה ב"חבר", שהינו בעל עניין בבנק.**

14. שם הדירקטור: מישל מלמד⁵*

תאריך תחילת כהונה: 26.11.2017

חברות בועדות הדירקטוריון: ניהול סיכונים.

כהונה כדח"צ: לא

עובד של הבנק, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בו: לא*

השכלה: תואר ראשון בהנדסת תעשייה וניהול מהמכון הטכנולוגי בחולון, תואר שני במנהל עסקים מהמרכז האקדמי פרס.

בן משפחה של בעל עניין אחר בבנק: לא

בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית: לא

עיסוק ב- 5 שנים אחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש כדירקטור: שימשה כראש ענף קצונה

בכירה בזרוע היבשה ומפקדת לשכת גיוס תל-השומר בצה"ל.

מנכ"ל "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ" ומנכ"ל מועדון "חבר" צרכנות. מכהנת כדירקטורית בחברת מגדלי הים התיכון גני תקווה בע"מ.

*** מנכ"ל "חבר משרתי הקבע והגמלאים בע"מ" - בעל עניין בבנק.**

בשנת 2017 קיים דירקטוריון הבנק 14 ישיבות מליאה ו-38 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

שינויים בדירקטוריון

סמדר אלחנני¹

שמואל (סמי) הולצקן²

אייל אביב³

מישל מלמד⁴

יצחק שגב⁵

1. סמדר אלחנני סיימה כהונתה כדירקטורית ביום 23.7.2017.

2. שמואל (סמי) הולצקן סיים כהונתו כדירקטור ביום 10.8.2017.

3. אייל אביב סיים כהונתו כדירקטור ביום 16.1.2018.

4. מישל מלמד סיימה כהונתה כדירקטורית ביום 16.1.2018.

5. יצחק שגב סיים כהונתו כדירקטור ביום 16.1.2018.

בהתאם להוראות בנק ישראל בחוזר מיום 11 בדצמבר 2004 נדרש הבנק ליישם הנחייה של הרשות לניירות ערך בדבר "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" (להלן: "ההנחיה"). על פי ההנחיה, על כל חברה לקבוע את המספר המזערי הראוי של דירקטורים שהנם "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", בהתייחס, בין היתר, לגודל החברה, סוג פעילותה ומידת מורכבותה, באופן שיאפשר לדירקטוריון לעמוד בחובות המוטלות עליו ובמיוחד לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם.

בהנחיה הוגדר "דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית", כדירקטור שאינו ממלא תפקיד נוסף בחברה, ואשר בשל השכלתו, נסיונו או כישוריו, כפי שיפורטו בדיווח, הינו בעל מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים, חשבונאיים, בקרה פנימית ודוחות כספיים, באופן המאפשר לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולהעלות על סדר היום של הדירקטוריון סוגיות ושאלות בקשר לדיווח הכספי של החברה במטרה להביא לאישור ולפרסום דוחות כספיים נאותים.

בהנחיה הודגש, כי אין היא מיועדת להקנות מעמד מיוחד לדירקטורים שהוגדרו כ"בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", ואין בה כדי לשנות מן האחריות המוטלת עליהם ועל הדירקטורים האחרים, כאמור בכל דין. עוד קובעת ההנחיה, כי בדוח הדירקטוריון יצוין מהם הדירקטורים "בעלי המיומנות החשבונאית והפיננסית" מכלל חברי הדירקטוריון, אף אם מספרם עולה על המספר המזערי הראוי שנקבע על-ידי החברה.

דירקטוריון הבנק, בישיבתו מיום 29 במרס 2005, קבע כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", יהיה שני דירקטורים, בדומה למספר הדירקטורים החיצוניים שיש למנות בחברה ציבורית ע"פ חוק החברות, התשנ"ט 1999.

כפועל, מתוך אחד עשר דירקטורים המכהנים בדירקטוריון כיום, תשעה דירקטורים (ובכללם ארבעה דחצי"ם) הם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. בוועדת הביקורת ששת חברי הוועדה הם בעלי המומחיות כאמור.

להלן פרטים אודות חברי הדירקטוריון שהנם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית לפי הצהרתם, השכלתם וניסיונם, כהגדרתה בהוראת בנק ישראל דלעיל:

יו"ר הדירקטוריון

יוסף לוי: ראש חטיבת משאבים, סמנכ"ל וחבר הנהלה בבנק הבינלאומי, בעל תואר בוגר בהנדסת תעשייה וניהול בטכניון, יו"ר דירקטוריון הבינלאומי הראשון ושות' חיתום והשקעות בע"מ (בפירוק מרצון), מכהן כדירקטור בפורטראב חברה להשקעות בע"מ. כיהן כיו"ר וכסמנכ"ל מת"ף מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ, כדירקטור ביובנק בע"מ וכדירקטור בבנק פאג"י בע"מ ובבנק מסד בע"מ. **כיהן כדירקטור** בשירותי בנק אוטומטיים בע"מ (שב"א) ובמרכז סליקה בנקאי בע"מ (מס"ב).

יהודה בוצר: בעל תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה מאוניברסיטת תל-אביב ולימודי תעודה במנהל עסקים. ממלא תפקידים במערכת הבנקאית מאז שנת 1975.

כיהן כסמנכ"ל, מנהל מחלקת אשראי בחטיבה העסקית בבנק הבינלאומי. כיהן כדירקטור ביובנק החל מינואר 2007 ועד 4.3.2010 - מועד מינויו לדירקטור בבנק אוצר החייל.

אירית שלומי: בעלת תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת חיפה ותואר MBA התמחות באסטרטגיה מהמרכז הבינתחומי הרצליה ו-Wharton פילדלפיה.

שימשה בתפקיד סמנכ"ל – ראש החטיבה הבנקאית בבנק הבינלאומי. מכהנת כדירקטורית בבנק מסד ובחברת אמיליה פיתוח בע"מ, כדירקטורית חיצונית בחברת ריט 1 וכדירקטורית בלתי תלויה בחברת קרסו מוטורס בע"מ. משמשת בתפקיד מנכ"ל בחברת א. שלומי יעוץ בע"מ. בעבר כיהנה כדירקטורית מטעם הבנק הבינלאומי בויזה כ.א.ל.

יורם הסל: בעל תואר B.Sc בכלכלה, M.Sc. ביחסים בינלאומיים
London School of Economics and Political Science, University of London
שימש כראש אגף במשרד ראש הממשלה, ממלא תפקיד מנכ"ל וינטג' קראון בע"מ מכהן כחבר דירקטוריון
בחברת אפקון החזקות בע"מ. מכהן כדח"צ בחברת גול פרטנרס בע"מ.

ירון מגל: בעל תואר B.A בכלכלה וסטטיסטיקה מאוניברסיטת חיפה.
כיהן כדח"צ בחברת דש קרנות נאמנות בע"מ ובחברת גוליבר אנרג'י בע"מ וכן כיהן כדירקטור בחברת כפ"י –
קופת גמל מרכזית לקיצבה. שימש כגזבר חברת החשמל לישראל בע"מ וכמנהל אגף הכספים בחברת החשמל
לישראל בע"מ.

נחמן ניצן: בעל תואר B.A בכלכלה וחשבונאות ו-E.M.B.A במנהל עסקים מאוניברסיטת בר-אילן. בעל רישיון
רואה-חשבון.
משמש כחשבונאי ראשי וחבר הנהלה בבנק הבינלאומי. שימש כמ"מ מנכ"ל בנק ירושלים בתפקיד מנהל
החטיבה הפיננסית, סמנכ"ל כספים באי.די.אי חברה לביטוח בע"מ (ביטוח ישיר) וכחשבונאי ראשי בבנק
ירושלים.
מכהן כיו"ר דירקטוריון וכמנכ"ל בחברת הבינלאומי הנפקות בע"מ וכדירקטור במת"ף מחשוב ותפעול פיננסי
בע"מ.

אריה (אריק) פורת: בעל תואר בוגר בחשבונאות וכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב ותואר Master of Science
בניהול מ-Polytechnic University New York. בעל רישיון רואה-חשבון.
מכהן כמנכ"ל וכדירקטור בחברת יואיט מערכות בע"מ וכדירקטור בחברות: אי.אר.אי מידטאון החזקות בע"מ,
אפלון טכנולוגיות בע"מ וב-קיפה בע"מ (חברה זרה – רשומה בקפריסין)

רותם רודן: בעל תואר B.A בכלכלה ובמדע המדינה, בעל תואר M.A במדיניות ציבורית
מאוניברסיטת תל-אביב.
שימש כסמנכ"ל כספים ותפעול בחברת וואו קוסמטיקס ובחברת מרקורי מוצרי מדע וכאחראי תקציב ובקרה
בחברת אלוריון.
כיהן כמנכ"ל חברת עלי שלכת בע"מ.

בן ציון בנצי אדירי: בעל תואר ראשון במנהל עסקים (B.B) מהמכללה למנהל, בעל רישיון רואה-חשבון.
משמש כסמנכ"ל, חבר הנהלה, מנהל סיכונים ראשי וראש חטיבת ניהול סיכונים בבנק הבינלאומי. שימש
כסמנכ"ל ומנהל האגף העסקי בבנק ירושלים.

חברי ההנהלה הבכירה ותחומי אחריותם

יעקב מליין - מנהל כללי
דורון כליף - סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית.
משה יגן - סמנכ"ל, מנהל החטיבה הקימעונית.
עופר סלפטר - סמנכ"ל, חשבונאי ראשי.

נושאי משרה בכירה
איה אשתר- סמנכ"ל, יועצת משפטית ראשית ומזכירת הבנק
יגאל אהרונ- מנהל אגף משאבי אנוש
רות לפיד- מנהלת סיכונים ראשית (CRO)
נר הרצנשטיין - מנהל היחידה הפיננסית

נועם קוטאי- משנה למנכ"ל הבנק, מאוגוסט 2015 אינו ממלא תפקיד פעיל בבנק

יעל רונן רו"ח – מבקרת פנימית ראשית
סומך חייקין רואי חשבון – רואי החשבון המבקרים של הבנק

1. שם: יעקב מליין

תאריך תחילת כהונה: 1.12.2013

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: **מנכ"ל הבנק השכלה:** B.A בכלכלה ומנהל עסקים אוניברסיטת בן-גוריון, MBA במנהל עסקים אוניברסיטת בן-גוריון.
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: ראש החטיבה הקימעונית בבנק הבינלאומי

2. שם: דורון כליף

תאריך תחילת כהונה: 1.4.2002

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: **סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית**
השכלה: לימודי חשבונאות וכלכלה – אוניברסיטת תל-אביב
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית בבנק

3. שם: משה יגן

תאריך תחילת כהונה: 1.5.2016 כממלא מקום ומיום 12.7.2017 כמנהל החטיבה.

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: **סמנכ"ל ומנהל החטיבה הקימעונית בבנק**
השכלה: B.A במנהל עסקים, המכללה לישראל
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: מנהל אגף ניהול מכירות בחטיבה הקימעונית בבנק.

4. שם: עופר סלפטר

תאריך תחילת כהונה: 17.1.2008

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: **סמנכ"ל, חשבונאי ראשי בבנק.**
השכלה: רו"ח מוסמך, B.A – בחשבונאות וכלכלה, האוניברסיטה העברית

בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק : לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: סמנכ"ל (החל מ- 2008), חשבונאי ראשי

שינויים בהנהלה

משה יגן – מונה כמנהל החטיבה הקמעונאית החל מיום 12 ביולי 2017.

מבקרת פנימית

שם: יעל רונן

תאריך תחילת כהונה: 22.5.2011

התפקיד שנושא המשרה ממלא בבנק, בחברה- בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו: **מבקר פנימי ראשי של הבנק, מבקר קבוצת הבנק הבינלאומי ממאי 2011.**

השכלה: רואה חשבון מוסמך, B.A בכלכלה ופסיכולוגיה מאוניברסיטת תל-אביב, לימודי חשבונאות באוניברסיטת תל-אביב, הסמכה בינלאומית בביקורת מערכות מידע - CISA, הסמכה בינלאומית בביקורת פנימית - CIA.

בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר, או של בעל עניין בבנק: לא
ניסיון עסקי ב- 5 השנים האחרונות: מבקרת פנימית בקבוצת הבנק הבינלאומי

רואי החשבון המבקרים - KPMG סומך-חייקין, רואי חשבון

גילוי בדבר מבקר פנימי בתאגיד

גב' יעל רונן, רו"ח מכהנת כמבקרת הפנימית הראשית של הבנק הבינלאומי החל מחודש מאי 2011, ומשמשת כמבקרת פנימית בכל החברות הבנקאיות בקבוצת הבינלאומי.

פרטי המבקרת הפנימית

גב' יעל רונן, רו"ח מכהנת כמבקרת הפנימית הראשית של הבנק החל מיום 23 במאי 2011, ומשמשת כמבקרת פנימית בכל התאגידים הבנקאיים בישראל בקבוצת הבינלאומי. המבקרת הפנימית הנה בעלת תואר ראשון בכלכלה ופסיכולוגיה ומסלול בחשבונאות לבעלי תואר מטעם אוניברסיטת ת"א. בתפקידה הקודמים עסקה בניהול מחלקת סרבנס אוקסלי של חברת כלל ביטוח בע"מ והייתה מנהלת במחלקת ניהול סיכונים מערכות מידע במשרד רואי החשבון KPMG סומך חייקין, עם דגש על פעילויות ביקורת וייעוץ בתחום הבנקאי.

המבקרת הפנימית הנה עובדת הבנק הבינלאומי ועומדת בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית. המבקרת הפנימית ועובדיה משמשים בתפקידי ביקורת בלבד, ללא ניגוד עניינים, ופועלים בהתאם להוראות המבקר הפנימי כאמור בסעיף 146 (ב) לחוק החברות, הוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן "חוק הביקורת הפנימית"), והוראות ניהול בנקאי 307.

דרך המינוי וכפיפות ארגונית

מינוי המבקרת הפנימית אושר בוועדת הביקורת של הבנק ביום 15 במאי 2011 ובדירקטוריון הבנק ביום 22 במאי 2011. הממונה בארגון על המבקרת הפנימית הינה יו"ר הדירקטוריון.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה רב שנתית לתקופה של ארבע שנים ותכנית עבודה שנתית הנגזרת ממנה, הכוללת את כל הפעילויות והישויות של הבנק. תכנית העבודה מבוססת על מתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ומביאה בחשבון, בין היתר, את הערכת הסיכונים כפי שבאה לידי ביטוי במסמך ה-ICAAP והערכות של הביקורת הפנימית בנוגע למוקדי הסיכון בפעילות הבנק, לרבות מוקדי סיכון לסיכונים תפעוליים, מעילות והונאות, ולממצאים שהועלו בביקורות קודמות שבוצעו על ידיה ועל ידי גורמים חיצוניים. תכנית העבודה כוללת את הקצאת התשומות ואת התדירות לביצוע הביקורת בהתאמה לרמת הסיכון של הישות/הפעילות המבוקרת.

תכנית העבודה מובאת לדיון בוועדת הביקורת אשר ממליצה בפני הדירקטוריון על אישורה ומאושרת על ידי הדירקטוריון.

תכנית העבודה מותירה בידי המבקרת הפנימית הראשית את שיקול הדעת לסטות ממנה וכן לבצע ביקורות בלתי מתוכננות. שינויים מהותיים מתוכנית העבודה שאושרה, מובאים לדיון בפני ועדת הביקורת.

היקף משרות

כאמור, המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק הבינלאומי ומועסקת במשרה מלאה. מספר העובדים העוסקים בביקורת הפנימית של הבנק עמד בשנת 2017 על כ-9 משרות בממוצע. היקף משרות זה, נגזר מתוכנית העבודה הרב שנתית ותגבור על ידי מיקור חוץ.

עריכת הביקורת

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית), הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 307 והנחיות של גופים רגולטוריים אחרים. הביקורת הפנימית מבצעת את עבודתה בהתאם לתקנים מקצועיים מקובלים שנקבעו על ידי לשכת המבקרים הפנימיים בישראל ושל הלשכה העולמית למבקרים פנימיים. הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, הניחו את דעתם כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות האמורות.

גישה למידע

למבקרת הפנימית ניתנת גישה מלאה לכל המידע הנדרש על ידה, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים.

דין וחשבון המבקרת הפנימית הראשית

דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב. דוחות הביקורת הפנימית מוגשים לחברי ההנהלה הממונים על היחידות/הנושאים המבוקרים למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, ועל פי קריטריונים שנקבעו בנהלי הדירקטוריון ו"ר ועדת הביקורת, קובע בהתייעצות עם המבקרת הפנימית הראשית, אלו דוחות ביקורת יוצגו בשלמותם לדיון בוועדת הביקורת. כמו כן, מוגשים לעיונם של חברי ועדת הביקורת תקצירים של דוחות הביקורת שהופצו בחודש שחלף, שאינם נדונים בוועדה. והם רשאים לעיין בכל דוח ביקורת שהם מוצאים לנכון ולבקש מהיו"ר להציגו לדיון בשלמותו בוועדת הביקורת.

הדיווחים התקופתיים של הביקורת הפנימית כוללים דיווח חצי שנתי ודיווח שנתי. הדיווח החצי שנתי והדיווח השנתי של הביקורת הפנימית כוללים דיווח בדבר ביצוע תכנית העבודה למול התכנון, רשימה של כל דוחות הביקורת שהופצו בתקופה המדווחת, דיווח בדבר ממצאי המעקב אחר תיקון הליקויים העולים מדוחות הביקורת ותמצית מהממצאים המהותיים שהועלו בדוחות הביקורת ובדיווח השנתי הערכה של אפקטיביות הבקרה הפנימית, ודיווח בדבר ממצאי המעקב אחר תיקון הליקויים העולים מדוחות הביקורת. לחברי הדירקטוריון נמסרים עותקי פרוטוקולים של ועדות הביקורת, על מנת להביא את תוכן הדיונים לידיעת חברי הדירקטוריון, שאינם חברים בוועדת הביקורת.

במקרים של ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דוח מיידי למנכ"ל, ליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2016 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 23 באפריל 2017. הדיווח של הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2017 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 11 בספטמבר 2017. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2017 צפוי לידון בחודש מרס 2018.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקרת הפנימית

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקרת הפנימית הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בתאגיד.

תגמול

המבקרת הפנימית מועסקת על ידי החברה האם המשלמת לה את שכרה. הבנק נושא בחלקו בעלות תשומות הביקורת המושקעות הכוללות בין היתר את עלות שכרה של המבקרת הפנימית הראשית. להערכת הדירקטוריון תגמול המבקרת הולם את משרתה. להערכת הדירקטוריון, אין בתגמול המבקרת הפנימית כדי לגרום להטייה בשיקול דעתה המקצועי.

נושאי המשרה העוסקים בהכנת הדוחות הכספיים הינם מנכ"ל הבנק מר יעקב מלכין והחשבונאי הראשי מר עופר סלפטר האחראי על החטיבה לחשבונאות.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים המכילות את הוראות SOX 302 ו-404 מתכנסת ועדת גילוי, בראשות המנכ"ל ובהשתתפות פורום הנהלה בבנק ורואי החשבון המבקרים של הבנק. הוועדה דנה בנושאים מהותיים שעשויה להיות להם השלכה על הנתונים בדוחות הכספיים וכן בליקויים שנתגלו במערך הבקרה על דווח כספי ומעקב אחר תיקונם. הדוחות הכספיים מוצגים לחברי וועדת הגילוי במלואם ומתקיים דיון בסוגיות מהותיות ובמדיניות החשבונאית שיש ליישם.

דירקטוריון הבנק אחראי על בקרת העל בבנק ומאשר את הדוחות הכספיים של הבנק. דירקטוריון הבנק קבע כי ועדת ביקורת ומאזן (להלן: "ועדת הביקורת"), תבחן את הדוחות הכספיים ותמליץ בפניו על אישור הדוחות. הוועדה מונה 6 חברים, מהם 4 דירקטורים חיצוניים. כל חברי הוועדה הם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. בדיוני הוועדה בנושא דוחות כספיים משתתפים, בנוסף לחבריה, גם רואי החשבון המבקרים של הבנק, סומך חייקין רואי חשבון ומופיעים בפניה המנכ"ל, והחשבונאי הראשי.

ועדת הביקורת דנה בנושאים הנוגעים לדוחות הכספיים של הבנק ובכלל זה, בהיקף ההפרשות להפסדי אשראי, בדוח הסקירה של רואי החשבון המבקרים, המדיניות החשבונאית, שלמות הגילוי ונאותות הדיווח ועוד. במסגרת הליך אישור הדוחות, מקבלים הדירקטורים חברי ועדת הביקורת את טיוטת הדוחות הכספיים, דו"ח הדירקטוריון והדוח על הסיכונים המפורסם באתר הבנק לפני ישיבת הוועדה וכן חומר עזר, מצגות ומידע נוסף. במהלך הישיבה המתכנסת לדיון בדוחות הכספיים, ניתנת לדירקטורים האפשרות להפנות שאלות לחברי ההנהלה המופיעים בפניה ולרואי החשבון המבקרים של הבנק, ולהעיר את הערותיהם לדוחות קודם שימליצו בפני הדירקטוריון לאשר את הדוחות הכספיים.

בין היתר, מקבלת ועדת הביקורת דווח ומקיימת דיון, על ליקויים וחולשות מהותיות בבקרה הפנימית על הדוחות הכספיים, אם וככל שנמצאו. כמו כן, מקבלת הוועדה דווח על כל תרמית, אם וככל שנמצאה, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, מידע זה נמסר גם ליו"ר הדירקטוריון, כנדרש בהוראה 645 להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים (הצהרה לגבי גילוי). בתום הדיון ממליצה הוועדה בפני הדירקטוריון לאשר את הדוחות הכספיים.

חברי הדירקטוריון מקבלים טיוטות הדוחות הכספיים מספר ימים לפני הישיבה הדנה בדוחות הכספיים. בישיבה זו, משתתפים כל חברי הנהלת הבנק ורואי החשבון המבקרים. במסגרת הדיון במליאה מציג המנכ"ל את תוצאות הפעילות שהוצגו בדוחות הכספיים וכן מידע מפורט ונתוני עזר נוספים. בדיון משיבים נושאי המשרה בבנק לשאלות הדירקטורים ככל שנשאלו. בתום הדיון מתקבלת החלטת הדירקטוריון בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק.

חברי ועדת ביקורת

יורם הסל, יו"ר
ירון מגל
רותם רודן
אריה (אריק) פורת
נחמן ניצן
אירית שלומי

שכר רואי החשבון המבקרים (1) (2) (3)

2016	2017
אלפי ש"ח	
1,300	1,301
170	118

עבור פעילות הביקורת (4):
רואה חשבון המבקרים

עבור שירותים אחרים:
רואה חשבון המבקרים

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואה החשבון המבקר עבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט – 1999.
- (2) שכר רואה החשבון המבקר כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, ביקורת הבקרה הפנימית על הדוח הכספי, ביקורת דוחות מס וסקירת דוחות ביניים.

שכר יו"ר הדירקטוריון והעובדים הבכירים

א. שכר יו"ר הדירקטוריון משולם על ידי החברה האם.

ב. שכר המבקרת הפנימית של הקבוצה והבנק בכללה משולם על ידי החברה האם. בדוחות נכללה הוצאה המשקפת את עלות הביקורת המבוצעת על ידי גורמים שאינם עובדי הבנק והמבקרת הפנימית בכללם, בסך של 112 אלפי ש"ח בגין 2017 (ו- 191 אלפי ש"ח בגין שנת 2016).

ג. להלן פרוט השכר, שווי ההטבות ותשלומי המעביד לחמשת מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירים בבנק בשנים 2017 ו-2016 באלפי ש"ח בסכומים מדווחים:

2017									
שם	תפקיד	היקף משרה	שכר	מענק	שווי רכב	הטבות נוספות	ביטוח לאומי ומחלה, מענק יובל, חופשה, השתלמות, קרן פיצויים, תגמולים,	סך הכל שכר והוצאות	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים (2)
קובי מליכין	מנהל כללי	100%	1,156	-	70	250		1,476	-
דורון כליף	סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית	100%	940	-	57	245		1,242	68
משה יגן	סמנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית	100%	901	-	58	223		1,182	154
סלפטר עופר	סמנכ"ל, חשבונאי ראשי	100%	773	-	55	197		1,025	15
יגאל אהרונים	מנהל אגף משאבי אנוש	100%	707	-	51	205		963	708
2016									
שם	תפקיד	היקף משרה	שכר	מענק	שווי רכב	הטבות נוספות	ביטוח לאומי ומחלה, מענק יובל, חופשה, השתלמות, קרן פיצויים, תגמולים,	סך הכל שכר והוצאות	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים (2)
קובי מליכין	מנהל כללי	100%	1,156	-	87	249		1,492	-
משה יגן	סמנכ"ל, מ"מ מנהל החטיבה הקמעונאית	100%	873	123	49	990		2,035	269
דורון כליף	סמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה העסקית	100%	967	-	57	237		1,261	115
סלפטר עופר	סמנכ"ל, חשבונאי ראשי	100%	775	-	56	260		1,091	22
יגאל אהרונים	מנהל אגף משאבי אנוש	100%	657	-	63	322		1,042	645
נועם קוטאי*	משנה למנכ"ל, מנהל החטיבה הקמעונאית	-	664	-	59	341		1,064	784

* מאוגוסט 2015 אינו ממלא תפקיד פעיל בבנק.

- (1) לא כולל מס שכר.
 (2) כולל הלוואות שניתנו לנושאי המשרה הבכירה בתנאים שתאמו להלוואות שניתנו לכלל העובדים וסכומיהם נקבעו על פי קריטריונים אחידים.
 הערה: התנאים לניהול חשבונות נושאי המשרה בבנק, לרבות כל הפעילות במסגרתם, דומים לתנאים ללקוחות אחרים בעלי מאפיינים דומים.

יעקב מליכין – מכהן כמנכ"ל הבנק מיום 1 בדצמבר 2013. בתנאי העבודה שאושרו על ידי הדירקטוריון נקבע כי תקופת ההעסקה הינה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 6 חודשים. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר מליכין לשחרור כספי הפיצויים שהפקיד הבנק בקופת פיצויים לטובתו. תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתו מהם שלושה בתשלום. משכורתו של מר מליכין צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן, במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת אותה.

דורון כליף – מכהן כסמנכ"ל בכיר ומנהל החטיבה העיסוקית. מועסק בבנק מיום 4 במאי 1986 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 4/2002 לתקופה בלתי קצובה. על פי תנאי ההסכם האישי כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר כליף לפיצויי פיטורין רגילים בסך 100% משכרו האחרון בניכוי ערך פדיון הפיצויים בקופות אליהן הפריש הבנק כספים לטובתו או ערך פדיון הפיצויים, כגובה ביניהם. במקרה של פיטורין יהיה זכאי לעוד 100% משכרו האחרון. עפ"י המלצת המנכ"ל הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים. במקרה של התפטרות, הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים. במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת. משכורתו של מר כליף צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. סיום החוזה בגיל פרישה לא יחשב פיטורין

משה יגן – מכהן כסמנכ"ל ומנהל החטיבה הקימעונאית בבנק מיום 12 ביולי 2017. מועסק בבנק מיום 1 ביולי 2005, ובהסכם אישי כסמנכ"ל ומ"מ מנהל החטיבה הקמעונאית, בתוקף מיום 1 במאי 2006. בתנאי העבודה שאושרו על ידי הדירקטוריון נקבעה תקופת עבודה ראשונה בת 3 שנים ומתום תקופה זו תקופת ההעסקה הינה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 3 חודשים. עם סיום העסקתו בבנק מכל סיבה שהיא, זכאי מר יגן לשחרור כספי הפיצויים שהפקיד הבנק בקופת פיצויים לטובתו. ככל שתסתיים עבודתו של מר יגן בפיטורין פיצויי הפיטורין שיקבל כולל שחרור כספי הפיצויים שבקופות לא יפחתו מהסכום הגבוה מבין מכפלת שכרו האחרון בשנות עבודתו או ממכפלת 200% משכרו האחרון לפני המעבר מההסכם הקיבוצי להסכם האישי בשנות עבודתו. תקופת הגבלת התחרות הינה בת שישה חודשים מיום סיום עבודתו מהם שלושה בתשלום. משכורתו של מר יגן צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן, במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת אותה.

עופר סלפטר מכהן כסמנכ"ל חשבונאי ראשי. מועסק בבנק מיום 1 בפברואר 1987 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 1 בינואר 2008 לתקופה בלתי קצובה. על פי תנאי ההסכם האישי כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר סלפטר לפיצויי פיטורין רגילים בסך 100% משכרו האחרון בניכוי ערך פדיון הפיצויים בקופות אליהן הפריש הבנק כספים לטובתו או ערך פדיון הפיצויים, כגובה ביניהם. במקרה של פיטורין יהיה זכאי לעוד 100% משכרו האחרון. עפ"י המלצת המנכ"ל הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים. במקרה של התפטרות, הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים. במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת. משכורתו של מר סלפטר צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. סיום החוזה בגיל פרישה לא יחשב פיטורין.

יגאל אהרונ מנהל אגף משאבי אנוש, מועסק בבנק החל מ 16 ביוני 1991. מכהן בתפקידו כמנהל אגף משאבי אנוש בחטיבת המשאבים מנובמבר 2000, ובכפיפות למנכ"ל מיולי 2014. תנאי העסקתו קבועים בהסכם הקיבוצי עם עובדי הבנק.

נועם קוטאי – החל מחודש אוגוסט 2015 אינו ממלא תפקיד פעיל בבנק. מועסק בבנק מיום 1 באוקטובר 1986 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מ 9/2005 לתקופה בלתי קצובה. על פי תנאי ההסכם האישי כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומכל סיבה, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת 90 יום ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, זכאי מר קוטאי לפיצויי פיטורין רגילים בסך 100% משכרו האחרון בניכוי ערך פדיון הפיצויים בקופות אליהן הפריש הבנק כספים לטובתו או ערך פדיון הפיצויים, כגבוה ביניהם. במקרה של פיטורין יהיה זכאי לעוד 100% משכרו האחרון. עפ"י המלצת המנכ"ל, הדירקטוריון מוסמך להגדיל את שיעור פיצויי הפיטורין שישולמו במקרה של פיטורין ב- 50% נוספים. במקרה של התפטרות, הדירקטוריון יוכל לאשר הגדלת פיצויי הפיטורין בשיעור של 100% נוספים במקרה של פיטורים, יהיה זכאי לתקופת הסתגלות של 6 חודשים מעבר לתקופת ההודעה המוקדמת. משכורתו של מר קוטאי צמודה לעליית מדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. סיום החוזה בגיל פרישה לא יחשב פיטורין.

1. ביום 12 בנובמבר 2017 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר שהתקבלו אישור ועדת הביקורת, ועדת התגמול והדירקטוריון, את חידוש פוליסת ביטוח "דירקטורים ונושאי משרה" לשנת הביטוח שתסתיים ביום 31 בדצמבר 2018, במסגרת פוליסת הביטוח של קבוצת הבנק הבינלאומי, באמצעות חברת מנורה מבטחים ביטוח בע"מ. הפוליסה תחול לגבי נושאי המשרה, כפי שיכנהו בבנק מעת לעת, לרבות המנכ"ל ונושאי משרה.
2. מתן התחייבויות לשיפוי לדירקטורים ונושאי משרה בבנק, מפורט בביאור 24 "התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות" לדוחות הכספיים.
3. מידע נוסף לגבי עסקאות עם בעלי עניין:
 - א. לפירוט יתרות ותמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים ראה גם באור 32 לדוחות הכספיים.
 - ב. הקבוצה והבנק בכללה, רוכשת במשותף פוליסות ביטוח שונות, לרבות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה.
 - ג. בנוסף, הבנק מבצע עסקאות עם בעלי עניין בבנק מעת לעת, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק.

השליטה בבנק

בעל השליטה בבנק הוא הבנק הבינלאומי. במהלך שנת 2017 ועד ליום 16 בינואר 2018 החזיק הבנק הבינלאומי ב-77.99% מהזכות לקבלת רווחים וב-78.0% מזכויות ההצבעה וחבר משרתי הקבע והגימלאים בע"מ (להלן- "חבר") החזיק 22.0% מהזכות לקבלת רווחים וזכויות ההצבעה. ביום 14 בינואר 2018 הציע הבנק הבינלאומי לכלל בעלי המניות בבנק לרכוש את מניותיהם בבנק, על סוגיהן השונים, בהתאם למחיר המימוש הקבוע בתנאי האופציה שנתן הבינלאומי לחבר משרתי הקבע והגימלאים בע"מ. ביום 15 בינואר 2018 נענה חבר להצעה בגין מלוא אחזקותיו בבנק וביום 16 בינואר 2018 הושלמה העברת אחזקות חבר לידי הבינלאומי. נכון להיום מחזיק הבנק הבינלאומי 100% מזכויות ההצבעה ו-99.9% מן הזכויות בהון.

בהתאם לסעיפים 341 ו-342 לחוק החברות, יפעל הבנק הבינלאומי לרכישת מניותיהם של יתר בעלי המניות בבנק, בין אם יסכימו ובין אם לא יסכימו למכירת מניותיהם, בכפוף למועדים ולתנאים הקבועים בחוק החברות.

פרטים נוספים

<u>247</u>	מבנה אירגוני ומערך הסניפים
<u>248</u>	רכוש קבוע
<u>248</u>	הון אנושי
<u>251</u>	שירותי תפעול
<u>251</u>	הסכמים מהותיים
<u>251</u>	הליכים משפטיים
<u>252</u>	דירוג הבנק
<u>252</u>	מגזרי הפעילות של הבנק
<u>254</u>	התפתחויות עיקריות בארץ ובעולם
<u>257</u>	חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית

מבנה ארגוני ומערך הסניפים

המבנה הארגוני

הבנק פועל במספר מישורים של פעילות פיננסית: בנקאות אישית ופרטית, בנקאות מסחרית ועסקית, פעילות בשוק ההון עבור לקוחותיו ועבור עצמו, פעילות באמצעות כרטיסי אשראי ועוד. עיקר פעילותו של הבנק הינה בתחום הבנקאות הקמעונאית והיא מתבצעת באמצעות 46 סניפים ושלוחות. המבנה הניהולי של הבנק מיועד לתמוך בתפיסה הרואה בהתאמת המוצר והשירות ללקוח את מרכז הפעילות. בין לקוחות הבנקאות הקמעונאית גדול חלקם של עובדי מערכת הביטחון ובהתאם מפעיל הבנק 14 סניפים ושלוחות במחנות הצבא או בקירבתם. המבנה הארגוני של מטה הבנק מותאם אף הוא לפעילות מוטת לקוח והוא מאורגן באופן המאפשר מתן שירותים לחטיבות הפועלות מול הלקוחות.

להלן תיאור תחומי העיסוק והאחריות של היחידות המרכזיות בבנק:

החטיבה לבנקאות קמעונאית - מרכזת את פעילות הסניפים של הבנק בתחומי הבנקאות האישית, הפרטית והעסקית הקטנים והבנקאות הישירה על מגוון פעילויותיה וכן את הפעילות בשוק ההון ופעילות הייעוץ הפנסיוני. החטיבה ממונה על תחום השיווק והפרסום של הבנק. מנהל החטיבה הקמעונאית אחראי לפעילות התפעול והלוגיסטיקה המתבצעת בעיקרה באמצעות הבנק הבינלאומי.

החטיבה לבנקאות עסקית – מנהלת את פעילות הבנק בתחום הלקוחות העסקיים, במסגרת זו היא אחראית לאישורי אשראי ללקוחות בסכומים שמעבר לסכומים מנהלי הסניפים, אחראית על יחידת הפקטורינג, אחראית על יחידת הבקרה העוסקת באיתור, סיווג וטיפול בלוויים למעקב ובעייתיים ועל יישום נוהלי הבנק באשראי ובחינת איכות הנכס המשפטי וכן אחראית לניהול מערך גביית חובות.

היחידה לניהול פיננסי – אחראית לניהול המקורות והשימושים של הבנק, ניהול הסיכונים הפיננסיים, ניהול הנזילות, קביעת מחירי הכסף במגזרי ההצמדה השונים, גיוס הון משני עבור הבנק, לפעילות הבין בנקאית, לפעילות הנוסטרו והביטוח.

אגף משאבי אנוש – אחראי לניהול משאבי אנוש ולפעילות מערכי ההדרכה.

מערך הייעוץ המשפטי – מעניק שירותי ייעוץ משפטי להנהלת הבנק ולסניפים ומייצג את הבנק בחלק מן התביעות המשפטיות נגדו. מערך הייעוץ המשפטי אחראי על ניהול הסיכונים המשפטיים של הבנק בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים המותוות על ידי הדירקטוריון. תפקיד המערך המשפטי לאתר, למפות ולהעריך את הסיכונים המשפטיים בכל מגוון פעולות הבנק ולפעול למניעתם או למזעורם.

החטיבה לחשבונאות ודיווח – מרכזת את ניהול החשבונות ואת פעילות הדיווח לציבור ולרשויות. לחטיבה כפופות יחידות הבקרה התקציבית והאגף למידע ניהולי.

מנהלת הסיכונים הראשית הכפופה למנכל ואחראית על יחידת הסיכונים הראשית הכוללת את: יחידת הערכת סיכונים אשראי, יחידת סיכונים תפעוליים והמשכיות עסקית, יחידת אכיפה מינהלית בניירות ערך וכן יחידת הציות האחראית על ניטור הפעילות למניעת הלבנת הון, ניהול סיכונים הציות, וסיכון חוצה גבולות (כולל יישום הוראות ה-FATCA).

מטה הביקורת הפנימית פועל באמצעות מנהלת ביקורת הכפופה למבקרת הפנים של קבוצת הבנק הבינלאומי וליו"ר ועדת הביקורת של הדירקטוריון.

חברות מוחזקות

לבנק חברה בת פעילה אחת, חברת נכסים של אוצר החייל בע"מ, מוחזקת בשיעור של 100%, מחזיקה בנכסים שרכש הבנק ומשכירתם בעיקר לבנק.

רכוש קבוע

ליום 31 בדצמבר			
2016	2017		
עלות	פחת שנצבר	יתרה	יתרה
במיליוני ש"ח			
181.9	120.3	61.6	67.3
157.0	151.6	5.4	6.1
338.9	271.9	67.0	73.4
סך הכל			

בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)

ציוד (לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב)

נכון לתאריך 31 בדצמבר 2017 הבנק הינו הבעלים או החוכר של שטחים המשתרעים על כ- 6,000 אלף מ"ר, ב- 6 נכסים שונים. בנוסף, הבנק שוכר שטחים ברחבי הארץ, המשתרעים על כ- 11,506 אלף מ"ר, ב- 46 נכסים שונים ברחבי הארץ. חוזי השכירות של השטחים המושכרים הינם לתקופות שונות, כאשר לרוב ניתנות לבנק אופציות להארכת תקופות השכירות. על פי רוב, חוזי השכירות הינם צמודים למדד המחירים לצרכן. מידע נוסף לגבי היבטים נוספים הקשורים להשקעה בבניינים וציוד, ראה באור 16 לדוחות הכספיים.

הון אנושי

אסטרטגיית משאבי אנוש של הבנק נבנית בהתאמה למדיניות הבנק ויעדיו העסקיים ועיקרה שותפות אסטרטגית בהשגת היעדים העסקיים של הבנק ומימוש מלוא הפוטנציאל של ההון האנושי. בהתאם, במהלך שנת 2017 התמקדה אסטרטגיית משאבי אנוש במספר תחומים עיקריים:

פיתוח ההון האנושי - חיזוק ההון האנושי ופיתוחו בהתאם לצרכי הבנק ויעדיו העסקיים ותוך ראייה לטווח ארוך: איתור ומיצוי הפוטנציאל בקרב העובדים, מיפוי פערי ידע והקניית יכולות ליבה מרכזיות, הכשרות מקצועיות וניהוליות ופיתוח מנהלים.

תכנון כח אדם לטווח ארוך - מיפוי ותכנון צרכי ההון האנושי בהלימה ליעדי הבנק, התאמת מסלולי קריירה, גיוס והכשרת עתודות ניהול ועתודות מקצועיות בהתאם לצרכי הבנק.

פיתוח ארגוני - פיתוח כלים מתקדמים בכל תחומי הטיפול בהון האנושי בארגון, ביניהם: טיוב תהליכי גיוס, קליטה ושימור עובדים, הוקרת עובדים, יעול תהליכים ארגוניים ובניית כלי בקרה, הערכת ביצועים, תמיכה ביחידות הבנק ועוד.

תקשורת פנים ארגונית - ניהול התקשורת הפנים ארגונית לשם יצירת שיח ושיתוף פעולה חוצה ארגון תוך העצמת ההון האנושי, דגש על פתיחות ושקיפות מידע, עידוד דיאלוג שוטף בבנק באמצעים שונים ומיתוג פעילויות הרווחה של הבנק.

תרבות ארגונית - תמיכה בתרבות המחזקת את ערכי הבנק תוך שימת דגש על מצוינות בכל התחומים, אתיקה, אחריות חברתית ותרומה לקהילה.

בשנת 2017 התמקדה הפעילות ב:

הקטנת מצבת כח האדם כחלק מתכנית ההתייעלות הוגדרה כיעד מרכזי בהשגת יחס היעילות שהוגדר בתכנית.

שינוי המבנה האירגוני בניהול המערך העיסקי של הבנק אשר כלל נידוד עובדים ובעיקר עובדי הנהלה בין חטיבות, ביצוע תכניות הדרכה מקיפות בתחום העיסקי כחלק מהתמיכה בשינוי זה.

אתגרים לשנת 2018

- ניהול מצבת כח האדם ועלותה תוך מיצוי תכניות הפרישה שתוכננו במטרה להבטיח עמידה ביעדי תכנית ההתייעלות שאושרה בשנת 2016.
- השלמת פערי הידע הנגזרים מהשינוי הארגוני העסקי.
- התאמת כח האדם לשינויים הנדרשים מהמעבר לפעילות בנקאית בערוצים דיגיטליים.

כח אדם

אוכלוסיית עובדי הבנק כוללת עובדים קבועים, עובדים זמניים, עובדים בחברות בת ועובדי חברות כוח אדם. מצבת כח האדם בבנק:

2016	2017	
785	740	מספר משרות ביום 31 בדצמבר*
810	757	ממוצע שנתי של מספר המשרות*

*כולל תרגום למשרות של שעות נוספות

ממוצע שנתי של מצבת כח אדם לפי מגזרי פעילות:

2016	2017	
589	565	בנקאות אישית
8	8	בנקאות פרטית
154	134	עסקים קטנים וזעירים
23	22	עסקים בינוניים
29	21	עסקים גדולים
7	7	מגזר ניהול פיננסי
810	757	סך הכל

מאפייני המשאב האנושי

הגיל הממוצע של עובדי הבנק הוא כ- 44 שנים. הותק הממוצע הוא כ- 17.5 שנים. כ- 60% מעובדי הבנק בעלי השכלה אקדמאית. כ- 16% מעובדי הבנק הם עובדים זמניים.

הכשרה מקצועית ופיתוח משאבי אנוש

הרחבת הידע המקצועי בתחומי בנקאות ופיננסיים ושימוש בידע הנרכש במתן שירות ללקוח הינו מן היעדים החשובים של הבנק.

מטרת ההכשרה המתבצעת בבנק הינה לפתח ולהדריך את העובדים והמנהלים בתחום המקצועי, הניהולי וההתנהגותי ולהקנות את המיומנויות הנדרשות לעמידה ביעדים העסקיים של הבנק. היקף ההדרכה בשנת 2017 הסתכם ב- 3,800 ימים (אשתקד 3,500 ימים).

ניוד עובדים

הבנק קבע תכנית רב שנתית לניוד עובדים ומנהלים. תכנית זו נותנת מענה להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חובת ניוד ורוטציה כחלק ממנגנון גידור הסיכונים של הבנק וכן לצרכי הבנק, להעשרה מקצועית, לקידום ולניהול הקריירה של העובדים. במהלך שנת 2017 נמשכה הרוטציה בתפקידים בהתאם לסוג התפקיד והצרכים הפרסונאליים.

עובדי הבנק מועסקים בהתאם להסכם קיבוצי מיוחד משנת 1965, אשר מתעדכן מעת לעת בהסכמי שכר תקופתיים. עובדי הבנק זכאים להטבות שונות מעבר לשכרם וביניהן: השתתפות בשכר לימוד, השתתפות בביטוח רפואי, שי לחגים ולאירועים אישיים, ומענקי וותק. פרטים נוספים ראה בביאור 22 לדוחות הכספיים. בנוסף, מדיניות הבנק הינה לקשור בין ביצועי הבנק לבין תגמול העובדים בהתאם להסכם הקיבוצי שנחתם עם ארגון העובדים.

בחודש ספטמבר 2014 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול, ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי (להלן: "הוראה 301A"), את מדיניות התגמול של הבנק (להלן: "מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול נקבעה בהתאם למדיניות התגמול הקבוצתית של הבנק הבינלאומי (להלן: "מדיניות התגמול הקבוצתית"), היא חלה על כלל העובדים וניתנה במסגרתה התייחסות ספציפית לקבוצות עובדים מרכזיים (כהגדרת המונח בהוראה 301A).

בחודש ינואר 2013, אישר דירקטוריון הבנק תוכנית מענקים למנהלים בכירים (מנכ"ל הבנק וחברי ההנהלה של הבנק). בד בבד עם אישור מדיניות התגמול, לאחר אישור ועדת התגמול, ובהתאם להוראות מדיניות התגמול, החליט דירקטוריון הבנק לאשר תיקונים בתוכנית המענקים לבכירים, וזאת בגין מענקים שנתיים החל משנת 2014 (להלן: "תוכנית המענקים לבכירים").

לפרטים נוספים ראה פרק זה בדוח הסיכונים באתר הבנק.

יחסי עבודה והסכמי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה בבנק מוסדרים באמצעות הסכם קיבוצי מורחב שנחתם ב 1965 עם נציגות העובדים - ועד העובדים הארצי והסתדרות העובדים הכללית החדשה ומתעדכן מדי תקופה בהסכמי שכר שנתיים. חברי הנהלת הבנק ומספר מצומצם של עובדים בתפקידים ייחודיים מועסקים בהסכמים אישיים. לבנק "ספר תפקוד" הקובע את רשימת התפקידים בטווחי השכר שלהם ולווי השכר הצמודים אליהם. בחודש אוגוסט 2016 הגיעו הנהלת הבנק ונציגות העובדים להסכם על תנאי ההעסקה בבנק. תוקף ההסכם עד 31 במרץ 2018 ובמסגרתו התחייבה נציגות העובדים לשקט תעסוקתי עד למועד זה.

קוד אתי

החל משנת 2005 קיים בבנק קוד אתי המוטמע ומרוענן מאז בהתאם לנוהל בנקאי תקין 301 (נוהל עבודת הדירקטוריון).

בקוד האתי נקבעו ערכים מרכזיים ואופן יישומם בחיי היומיום של העובד. הקוד האתי מפורסם בפורטל הבנק ומחולק במעמד קליטת עובד לעבודה. כמו כן, מרוענן בהשתלמויות שונות ובחוזרי ריענון. לבנק ועדת אתיקה בראשות חבר ההנהלה החשבונאי הראשי, ובאחריותה לדון בנושאים אתיים ובהטמעת ערכי הקוד האתי בקרב עובדי הבנק.

תרומה לקהילה

הבנק מעודד את עובדיו להשתלב בפעילות של תרומה לקהילה. הבנק מקיים 2 מסלולי תרומה קבועים, האחד בשיתוף עם "מתן – הדרך שלך לתת" במסגרתו תורמים העובדים והבנק בצורה מאורגנת לצרכים חברתיים ולאומיים שונים. השני עם "פתחון לב" במסגרתו אוספים עובדי הבנק מצרכי מזון עבור נזקקים לקראת פסח וראש השנה.

הבנק מאמץ גדוד תותחנים במסגרת "אמץ לוחם". האימוץ בא לידי ביטוי בתרומה כספית ובהשתתפות באירועים. הבנק מעניק תמיכות וחסויות שונות לצרכים חברתיים וכן עובדי הבנק תורמים בסיוע לצרכים שונים בקהילה. תרומות הבנק למטרות שונות הסתכמו ב-2017 בכ-280 אלף ש"ח בדומה לשנים קודמות.

שירותי תפעול

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע

שירותי המחשב הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות חברת מת"ף מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן: "מת"ף"), חברה בת של הבנק הבינלאומי. חלק מהשירותים הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות הבנק הבינלאומי.

מתף נותנת שירותי מיחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלקה דואר ועוד). שירותי המיחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבנק הבינלאומי. מתף מספקת את שירותי המיחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות כולל את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גירסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודווחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחדוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרוייקטים עתידיים. בחודש דצמבר 2016 נחתם בין הבנק לבין מת"ף הסכם למתן שירותי מחשוב, שאחד מנספחיו הוא הסכם לרמת שירות (SLA). ההסכם מעגן בכתב את השירותים הניתנים בפועל לבנק ע"י מת"ף וכן את עקרונות תשלום התמורה אשר אושרו בוועדת הביקורת ובדירקטוריון.

הבנק אינו משקיע ואינו מהוון השקעות בחומרה ובפיתוח למעט מקרים בהם מבוצע פיתוח על ידי מתף על פי דרישת הבנק ולשימוש הבלעדי.

הוצאות המחשב ששולמו לחברת מתף בגין שירות עיבוד הנתונים כאמור הסתכמו בשנת 2017 ב- 83.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל 85.1 מיליון ש"ח בשנת 2016.

הסכמים מהותיים

מכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון

בחודש נובמבר 2015 זכה הבנק במכרז למתן אשראי ושירותים בנקאיים לעובדי מערכת הביטחון. במכרז נקבעו, בין היתר, התנאים למתן אשראי ולניהול חשבון לעובדי מערכת הביטחון, אוכלוסייה הכוללת את אנשי הקבע וגמלאי צה"ל, אזרחים עובדי צה"ל, עובדי משרד הביטחון וגמלאיו, יחידות הסמך של משרד הביטחון וגמלאיהן ואת הזכאים לקיצבאות שיקום.

תקופת ההסכם על פי המכרז הינה ל- 7 שנים החל מחודש יוני 2016.

במכרז נקבע, בין היתר, כי הבנק יעמיד הלוואות לאוכלוסייה שצוינה לעיל בהתאם להפניות שיפנה משרד הביטחון. תנאי הריבית ללקוח יקבעו על ידי משרד הביטחון ועל פי תנאי המכרז הוא זה שיישא בכל הפסדי האשראי. משרד הביטחון ישלם לבנק או יקבל ממנו את ההפרש בין הריבית שישלם הלקוח ובין הריבית שהציע הבנק במכרז לגבי כל סוג של הלוואות.

כחלק מתנאי המכרז, נכללו גם הזכויות להפעלת סניפי הבנק במחנות צה"ל. למשרד הביטחון ניתנה האפשרות לבחור בהפעלתם של חלק מן הסניפים.

הזכייה במכרז מאפשרת לבנק הזדמנויות עסקיות להרחבת פעילותו בקרב אוכלוסיית המכרז והגדלת חלקו באוכלוסיות נוספות.

הסכם חבר

הבנק רואה באוכלוסיית מערכת הביטחון את ליבת העסקים בבנקאות האישית והפרטית. בחודש ספטמבר 2017 נחתם הסכם עם ארגון חבר המאריך הסכם קודם המסדיר את התנאים לניהול חשבונות עמית האירגון בבנק. תוקף ההסכם עד לחודש פברואר 2020.

מכרז החשב הכללי להעמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות מדינה

בחודש ינואר 2016, זכה הבנק בשותפות עם מיטב ד"ש גמל ופנסיה (להלן "מיטב ד"ש") במכרז החשב הכללי במשרד האוצר לבחירת שותפויות פיננסיות להעמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה. הבנק ומיטב ד"ש צפויים להעמיד אשראי לעסקים קטנים ובינוניים ב- 3 השנים הקרובות.

הליכים משפטיים

בדבר תביעות משפטיות ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים.

דירוג הבנק

בחודש דצמבר 2017 אישרה מחדש חברת "מידרוג" את דירוג האיתנות הפיננסית הפנימית של הבנק בדירוג a1.il אופק יציב, את פיקדונות הבנק לזמן קצר בדירוג P-1.il, את הפיקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק בדירוג Aa2.il אופק יציב, ואת כתבי ההתחייבות הנדחים בדירוג Aa3.il אופק יציב.

מגזרי הפעילות של הבנק

לתיאור מגזרי הפעילות ראה ביאור 27 לדוחות הכספיים ופרק מגזרי הפעילות בדוח הדירקטוריון וההנהלה

פעילות קימעונאית - משקי בית ובנקאות פרטית כללי

הפעילות הקימעונאית מתבצעת באמצעות 31 יחידות בנקאות אישית, 23 יחידות בנקאות פרטית הממוקמות במערך הכולל 46 סניפים ושלוחות ובאמצעות ערוצים ישירים הכוללים פעילות באמצעות האינטרנט, אפליקציה לסלולר מוקד טלפוני ושירותי והודעות בטלפון הסלולרי.

פעילויות, מוצרים ושירותים

הבנק פועל לשיפור תהליכים ולהכנסת שיפורים טכנולוגיים במטרה לשפר את השירות ולהרחיב את סל המוצרים הבנקאיים. בין השיפורים הטכנולוגיים שהוצעו ללקוחות בשנת 2017:

- חידושים באפליקציה הסלולרית כגון: השקת פיבי הבנקאית הוירטואלית, העברת מט"י במועד עתידי, העברת מט"י ברשימה, התכתבות עם בנקאי וניהול הסכמים מרחוק, שחזור קוד משתמש, advise me, העברת מט"י לאנשי קשר ועדכון פרטי התקשרות.

השיפורים הטכנולוגיים במערכי התפעול של הבנק והשינוי בפריסת הסניפים הם חלק מן התכנית הרב שנתית שאישר דירקטוריון הבנק והם צפויים להמשיך גם בשנת 2018.

במקביל חיזק הבנק את יישום תפיסת שירות חדשה של הסניפים הצבאיים שכללה אירגון פעילותם ושינוי בשיוך הלקוחות וכן ערך שינויים במערך הסניפי הכולל של הבנק שמטרתם שינוי הפריסה וצמצום שטחי התפעול במטרה להביא לשיפור השירות וייעול התפעול.

בדומה לשנים קודמות, הציע הבנק בשנת 2017 מסגרות פעילות ייעודיות מתאימות ללקוחות מערכת הביטחון. חלק מן הפעולות הן במסגרת יישום תנאי מכרז משרד הביטחון למתן אשראי שירותים לאוכלוסיית מערכת הביטחון וחלקן בנוסף כגון הלוואות גישור, הלוואות שיקום, הלוואות לרכישת רכב במבצעי "חבר". כמו כן, לבנק תכניות הדרכה וייעוץ לפורשי מערכת הביטחון.

פעילות המשכנתאות של לקוחות המיגזר מתבצעת ברובה באמצעות דלפקי המשכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בחלק מסניפי הבנק, בהם ניתן השירות ללקוח. האשראי הניתן נרשם בספרי הבנק הבינלאומי. היקף המשכנתאות שבוצעו באמצעות דלפקים אלו הסתכם בשנת 2017 בכ- 1,153 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 1,385 מיליון ש"ח בשנת 2016.

פעילות עיסקית- מגזר עסקים קטנים וזעירים, מגזר עסקים בינוניים ומגזר עסקים גדולים

מבנה המיגזר

הפעילות העיסקית מכוונת לספק מגוון שירותי בנקאות ללקוחות העסקיים של הבנק. המוצרים והשירותים מותאמים לצרכים העסקיים של הלקוחות, וכוללים אשראי עסקי, פקטורינג, ליווי פרויקטים לבניה, ערבויות, פעילות מט"ח וסחר חוץ, פעילות בניירות ערך, מכשירים פיננסיים נגזרים ועוד. הפעילות העיסקית מתבצעת באמצעות מערך של יחידות עסקיות הפועלות ב- 17 סניפי הבנק הפרוסים ברחבי הארץ, באמצעות צוותי קשרי לקוחות בחטיבה העסקית ובאמצעות מחלקת פקטורינג. כמו כן, לרשות הלקוחות עומדים ערוצים ישירים כגון: שירות לקוחות באינטרנט, בטלפון סלולרי, מוקד טלפוני ושירות SMS.

במהלך הרבעון הראשון והשני של שנת 2017 הושלם שינוי במבנה הארגוני של ניהול האשראי העסקי בבנק. במסגרת השינוי הוגדרו מחדש סמכויות האשראי, האחריות לניהול השוטף של קשרי לקוחות וניהול השוטף של האשראי העסקי בסניפים ובחטיבה העסקית.

פעילויות מוצרים ושירותים

במקביל לניהול חשבון שוטף, אשראי, ערבויות לסוגיהן, פעילות סחר חוץ, פיקדונות ופעילות בניירות ערך ובמכשירים פיננסיים וכו' ניתן ללקוחות אפשרות לקיים פעילות פקטורינג ופעילויות מימון מיוחדות משמשות כבסיס להרחבת סל המוצרים והשירותים ולפעילויות משלימות בסחר חוץ ובמט"ח.

קרנות לסיוע לעסקים קטנים ובינוניים- חלק מהפעילות העיסקית בבנק מתבצע באמצעות מגוון קרנות מימון, בחלקן קרנות ייחודיות לבנק. הקרנות מספקות אשראי להקמה, וביסוס עסקים קטנים ובינוניים והן ממומנות בשיתוף פעולה עם גורמים כגון: משרד האוצר, משרד התמ"ת, התאחדות התעשיינים באמצעות הקרן ההדדית של המעסיקים קרנות תורמים ועוד.

בחודש ינואר 2016 זכה הבנק בשותפות עם מיטב ד"ש גמל ופנסיה (להלן "מיטב דש") במכרז החשב הכללי במשרד האוצר לבחירת שותפויות פיננסיות להעמדת הלוואות לעסקים קטנים בערבות מדינה. הבנק ומיטב ד"ש צפויים להעמיד אשראי לעסקים קטנים ובינוניים ב- 3 השנים הקרובות.

מאפייני פעילות הקרנות:

- הקלה משמעותית ללקוח בצורך להעמיד ביטחונות, בשל ערבות הגופים השותפים לקרן.
- החלטת מימון מבוססת על בחינת התוכנית והפוטנציאל העסקי.
- יצירת חבילת מימון תואמת את צרכי העסק באמצעות שילוב אפשרי בין הקרנות השונות ובשילוב אשראי בנקאי רגיל.

היקף האשראי שניתן באמצעות הקרנות הסתכם ביום 31 בדצמבר 2017 בכ- 746.6 מיליון ש"ח בהשוואה לכ- 917.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, קיטון בשיעור של כ- 18.6%.

התפתחויות ריאליות

האינדיקטורים לפעילות הריאלית שפורסמו ממשיכים להיות חיוביים ומעידים כי המשק הוסיף לצמוח גם בשנת 2017, כאשר שוק העבודה ממשיך להפגין עוצמה, עם שיעורי אבטלה נמוכים יחסית ולאורך זמן נחזית מגמה של התגברות הצמיחה. על פי האומדן שפורסם על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלח"ס - "הלמ"ס") במהלך חודש ינואר 2018, ברבעון השלישי של שנת 2017 צמח המשק ב-3.5% במונחים שנתיים, לאחר עלייה של 2.7% ברבעון השני של 2017 ועלייה של 1.0% ברבעון הראשון של 2017. העלייה בתוצר ברבעון השלישי של שנת 2017 משקפת עליות בהוצאה לצריכה פרטית, בהשקעה בנכסים קבועים, בייצוא סחורות ושירותים ומנגד ירידה בהוצאה לצריכה ציבורית. פרמטר נוסף המצביע על התאוששות הוא המדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל שעלה במהלך שנת 2017 ב-3.3%.

חטיבת המחקר של בנק ישראל העלתה בחודש ינואר 2018 את תחזית צמיחת התוצר לשנת 2018 ל-3.4%, בהשוואה ל-3.3% בתחזית הקודמת. תחזית הצמיחה לשנת 2019 הינה 3.5%. הייצוא צפוי להמשיך ולהתרחב, בין היתר מפני שהסחר העולמי צפוי להמשיך להתאושש. ההשקעה בנכסים קבועים צפויה להמשיך להתרחב. בינואר 2019 צפוי עידכון בנוסחת המיסוי הירוק על כלי רכב שצפוי להוביל לכך שרכישות כלי רכב יוקדמו לסוף 2018 ויתמכו בנתוני הצמיחה בשנה זו, עקב כך בנק ישראל מעריך כי בניכוי השפעת מיסוי כלי הרכב קצב הצמיחה ב-2018 יעמוד על כ-3% (לעומת כ-3.4% כאמור).

על פי אומדן ראשון של משרד האוצר, שיעור החוב הציבורי מהתוצר לשנת 2017 עומד על 61.1%, בהשוואה לשיעור של 62.4% בשנת 2016. הגורמים המרכזיים שתרמו לירידה ביחס חוב לתוצר, הינם שיעור הצמיחה הנומינלית לצד גירעון נמוך וכן התחזקות השקל אל מול הדולר והירידה המתמשכת ברבית הצבורה על החוב הממשלתי.

תקציב המדינה

הגירעון התקציבי הממשלתי לשנת 2017 צפוי להיות נמוך מזה שנרשם אשתקד וכן נמוך מיעד הגירעון התקציבי לשנה זו. על פי אומדן משרד האוצר, בשנת 2017 נמדד גירעון בסך 24.8 מיליארד ש"ח בפעילות התקציבית של הממשלה שהם כ-1.97% מהתמ"ג, בהשוואה לגירעון בסך 25.9 מיליארד ש"ח שהם כ-2.15% מהתמ"ג שנמדדו בשנת 2016. הגירעון המתוכנן לשנת 2017 עמד על 36.6 מיליארד ש"ח שהם 2.9% מהתמ"ג. הגירעון הנמוך ביחס לתכנון בתקציב המקורי, מוסברת על ידי הכנסות גבוהות מהחזוי בסך 13.3 מיליארד ש"ח בעיקר בשל מבצע "מס דיבידנד" לבעלי מניות וממכירת חברות. גביית המסים בשנת 2017 הסתכמה בכ-306.5 מיליארד ש"ח, עלייה של 8.4% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. במהלך חודש אפריל 2017, אישרה חברת הדירוג Fitch את תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל על החוב במטבע חוץ, ברמה של A+.

במהלך חודש אוגוסט 2017, עידכנה חברת הדירוג S&P את תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל באשר לחוב במטבע חוץ מ"נייטרלי" ל"חיובי" ואישרה אותו ברמה של A+. משמעות ההודעה הינה שהעלאת דירוג האשראי של ישראל צפויה בטווח של שישה חודשים עד שנתיים, כל עוד בתקופת הביניים לא יחול שינוי משמעותי לרעה באחד מהקריטריונים המרכזיים שעליהם מתבסס הדירוג.

אינפלציה

שנת 2017 היתה השנה הראשונה בה נרשמה אינפלציה חיובית במשק הישראלי אם כי עדיין נמוכה יחסית, לאחר שלוש שנים בהן שררה אינפלציה שלילית. מדד המחירים לצרכן עלה בשנת 2017 בשיעור של 0.4% (מדד "בגין"). המדד "הידוע" עלה בשיעור של 0.3%. במהלך שנת 2017 נרשמו עליות בעיקר בסעיף הדיר - עלייה בשיעור של 2.4% ובסעיף תחזוקת הדירה - עלייה בשיעור של 1.1%. נרשמו ירידות בעיקר בסעיף הלבשה והנעלה - ירידה בשיעור של 4.6% ובסעיף ירקות ופירות - ירידה בשיעור של 3.8%.

על פי הערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש ינואר 2018, האינפלציה בשנת 2018 תעמוד על 1%, עדיין בגבול התחתון של יעד יציבות המחירים של הממשלה (1%-3%) וכי בשנת 2019 תעמוד האינפלציה על 1.4%. את העלייה במחירי המוצרים והשירותים המקומיים יניע הלחץ מכיוון שוק העבודה הנמצא בסביבת

תעסוקה מלאה וימתנו אותה המשך הגידול בתחרות והצעדים שהממשלה נוקטת על מנת להוזיל את יוקר המחיה.

נכון לחודש ינואר 2018, ציפיות האינפלציה הנגזרות משוק ההון ל-12 החודשים העוקבים, עומדות על שיעור נמוך של 0.5%.

שוק הדיור

הפירסומים האחרונים משקפים התמתנות בעליית מחירי הדירות. על פי מדד מחירי הדירות של הלמ"ס, שפורסם בחודש ינואר 2018, נרשמה ירידה של כ-0.7% במחירי הדירות בחודשים נובמבר-דצמבר 2017, בהשוואה לחודשים אוקטובר-נובמבר 2017. מחירי העסקאות בחודשים נובמבר-דצמבר 2017 עלו ב-2.0%, בהשוואה לחודשים המקבילים אשתקד.

בחודשים ספטמבר-נובמבר 2017 נמכרו כ-5,630 דירות חדשות, ירידה של כ-5.6%, בהשוואה למספר הדירות החדשות שנמכרו בחודשים יוני-אוגוסט 2017, בניכוי הגורמים העונתיים. מספר הדירות החדשות שנמכרו באחד עשר החודשים הראשונים של שנת 2017 הסתכמו בכ-22,710 דירות חדשות, ירידה של כ-19% לעומת התקופה המקבילה אשתקד (נתונים מנוכי עונתיות).

שוק העבודה

שיעורי האבטלה ממשיכים להיות נמוכים אם כי נרשמת עלייה קלה לאחרונה. שיעור האבטלה בחודש דצמבר 2017 (בקרוב גילאי 15 ומעלה) עמד על 4.0%, בהשוואה ל-4.3% בחודש נובמבר 2017. בקרב גילאי העבודה העיקריים (גילאי 25-64) שיעור הבלתי מועסקים נמוך ועמד בחודש דצמבר על 3.6%, בדומה לחודש נובמבר 2017. על פי חטיבת המחקר של בנק ישראל, הלחץ מכיוון שוק העבודה הנמצא בסביבת תעסוקה מלאה, צפוי לגרור עלייה במחירי המוצרים והשירותים המקומיים.

שער החליפין

בשנת 2017, ירד שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור חד של כ-9.8%. שער החליפין של השקל מול האירו עלה בשיעור של כ-2.7%.

במהלך שנת 2017 רכש בנק ישראל כ-6.6 מיליארד דולר (מזה כ-1.5 מיליארד דולר בגין רכישות שנועדו לקזז את ההשפעה מהפקת גז בישראל על שער החליפין).

בחודש נובמבר 2017 הודיע בנק ישראל שבמסגרת התכנית לקיזוז השפעת הפקת הגז על שער החליפין, ירכוש הבנק 1.5 מיליארד דולר בשנת 2018.

	שיעור השינוי		שער החליפין ליום			
	שנת 2017	שנת 2016	31.12.16	30.9.17	31.12.17	
	(9.8%)	(1.5%)	3.85	3.53	3.47	דולר
	2.7%	(4.8%)	4.04	4.16	4.15	אירו

רבית בנק ישראל

מאז חודש פברואר 2015, בו החליטה הוועדה המוניתרית של בנק ישראל על הפחתת שיעור הרבית לחודש מרץ 2015, לרמה של 0.1%, קיימת יציבות ברבית המוניתרית במשך. הוועדה העריכה אז כי המדיניות המוניתרית תיוותר מרחיבה כל עוד הדבר יידרש, כדי לבסס את סביבת האינפלציה בתוך תחום היעד.

על פי הערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש ינואר 2018, הרבית צפויה להיוותר ברמתה הנוכחית עד הרבעון השלישי של שנת 2018 וצפויה לעלות לשיעור של 0.25% ברבעון הרביעי של שנת 2018 ולהמשיך לעלות לשיעור של 0.5% ברבעון השלישי של 2019.

הסביבה הגלובלית

הנתונים לגבי הכלכלה העולמית מוסיפים להצביע על שיפור על אף העלייה במחירי הנפט. תחזיות הצמיחה שבות ומתעדכנות כלפי מעלה ונמשך השיפור בסחר העולמי, כך שבחודש ינואר 2018 קרן המטבע הבינ"ל העלתה את תחזיותיה לצמיחה העולמית בגין השנים 2018 ו-2019 ל-3.9% מתחזית של 3.7% שניתנה באוקטובר 2017. תחזית הצמיחה לארה"ב בגין שנת 2018 עלתה מ-2.3% בתחזית הקודמת, ל-2.7% בתחזית הנוכחית על רקע הקיצוץ הצפוי במס החברות. במקביל נמשך השיפור בסחר העולמי. עם זאת, ועל

אף העלייה במחירי הנפט, האינפלציה ברוב המשקים העיקריים מוסיפה לנוע מתחת ליעד של 2%. בארה"ב השיפור הכלכלי מקיף את מרבית מגזרי המשק, ורפורמת המס שאושרה צפויה לתמוך בפעילות הכלכלית בטווח הקצר, תוך הגדלת הגירעון והחוב בשנים הבאות. ה-Fed העלה כצפוי את הרבית בדצמבר, והוא צפוי להמשיך להעלותה בהדרגה ב-2018. הנתונים הכלכליים שפורסמו באירופה מצביעים על המשך השיפור בפעילות, אך חלה עלייה מסוימת בסיכון הפוליטי עקב ההתפתחויות בספרד ובאיטליה. ה-ECB דבק במדיניות הרבית השלילית, אך החל - כפי שהודיע - לצמצם את ההיקף החודשי של רכישת הנכסים במסגרת ההרחבה הכמותית. ביפן ההערכות הן שהמשק ממשיך לצמוח בקצב גבוה מהפוטנציאל, אך נראה שהדבר אינו משפיע על האינפלציה והמדיניות ממשיכה להיות מרחיבה. בסין מצביעים הנתונים הכלכליים על התמתנות מסוימת בפעילות הכלכלית ברבעון הרביעי של השנה.

שוקי ההון

בשוק ההון המקומי, במהלך שנת 2017 נרשמה מגמה חיובית במדדי המניות העיקריים: מדד ת"א 125 עלה בכ-6.4% ומדד ת"א 35 עלה בכ-2.7%. מדד האג"ח הכללי עלה בשיעור של כ-4.7%. במחזורי המסחר של המניות בבורסה המקומית נרשמה התאוששות. במחזורי המסחר היומיים הממוצעים של מניות ת"א 35 נרשמה עלייה של כ-14.7% ובמניות ת"א 125 נרשמה עלייה של 17.9%. במחזורי המסחר של האג"ח נמשכה מגמת החולשה, כאשר נרשמה ירידה של 3.2%.

מחזורי מסחר יומיים ממוצעים		שיעור השינוי		
במיליוני ש"ח		ב-%		
2016	2017	2016	2017	
647	742	(3.8%)	2.7%	מדד ת"א 35
845	996	(2.5%)	6.4%	מדד ת"א 125
3,761	3,639	2.1%	4.7%	מדד אג"ח כללי

בסך גיוסי ההון (מניות ואג"ח), במהלך שנת 2017 חלה ירידה של כ-8%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נרשמה בעיקר בגין ירידה בגיוסי מניות והמירים, בעיקר על רקע הקצאה פרטית שביצעה חברת טבע אשתקד, במסגרת רכישת הפעילות הגרית של Allergan plc בסך כ-21 מיליארד ש"ח. טבלת היקפי גיוסי הון במליוני שקלים

	2016	2017	שיעור השינוי
מניות והמירים	27,149	11,657	(57.1%)
אג"ח ממשלתי	47,511	46,279	(2.6%)
אג"ח קונצרני (כולל מוסדי)	67,135	72,006	7.3%
סך הכל	141,795	129,942	(8.4%)

מדד ה-S&P-500 עלה בכ-19.4% במהלך שנת 2017. באירופה, עלה מדד היורוסטוקס-600 בכ-7.7%, ומדד המדינות המתפתחות (מדד ה-EM-MSCI) עלה בכ-34.3%.

חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית

להלן תמצית פירוט של שינויי חקיקה ויזמות חקיקה רלוונטיים לתקופת הדוח אשר משפיעים או עשויים להשפיע מהותית על פעילות הבנק.

בנקאות

כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ז-2017

ביום 24 באוגוסט 2017, פורסם ברשומות התיקון הנ"ל לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), תשס"ח-2008. בתיקון נקבע, בין היתר, כי עמלה הנגבית עבור שירות הניתן בערוצים ישירים תהיה נמוכה מזו הנגבית עבור אותו שירות באמצעות פקיד.

התיקון צפוי להביא להגברת התחרות הבין בנקאית בתחום מתן השירותים בערוצים הישירים, שמחד עשויה להביא להגדלת היקף הפעילות בערוצים אלה ומאידך לשחיקה אפשרית בעמלות. להערכת הבנק, יישום ההוראה אינו צפוי להשפיע באופן משמעותי על הדוחות הכספיים.

תזכיר חוק שירותי תשלום, התשע"ז-2017

פורסם ביולי 2017, בהמשך לדוח הוועדה הבינמשרדית לקידום השימוש באמצעי התשלום, בא להחליף את חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986, בחוק מקיף ועדכני יותר, התואם את ההתפתחויות הטכנולוגיות בתחום זה, ומתבסס גם על האסדרה האירופאית בהתאם לעקרונות שנקבעו ב- PSD (Payment Service Directive).

החוק המוצע מבקש להסדיר שתי מערכות חוזיות עיקריות-

- בין "נותן שירות תשלום למשלם" (מנפיק אמצעי תשלום או מנהל חשבון תשלום) לבין המשלם.

- בין "נותן שירות תשלום למוטב" (סולק או מנהל חשבון תשלום) לבין המוטב (מקבל התשלום).

שירותי התשלום עליהם חל החוק המוצע הם: ניהול חשבון תשלום, הנפקה של אמצעי תשלום, סליקה של עסקת תשלום וכל שירות נוסף שקבע השר, בהסכמה עם שר האוצר ונגיד בנק ישראל.

החוק המוצע עוסק בהוראות המהותיות וההגנות הצרכניות בתחום שירותי התשלום וקובע הוראות בנושאים העיקריים הבאים- חוזה שירותי תשלום (אופן כריתת החוזה, תוכנו, קיומו וסיומו), אחריות לשימוש לרעה באמצעי התשלום, הפסקת הוראות תשלום בנסיבות מסוימות, הרשאות לחיוב חשבון או אמצעי תשלום, אופן ביצוע הוראות תשלום, קביעת סנקציות פליליות ועיצומים כספיים בגין הפרות מסוימות של הוראות החוק.

בנקאות בתקשורת

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 367 - בנקאות בתקשורת

ההוראה פורסמה ביום 21 ביולי 2016, במטרה לעודד את התפתחות הבנקאות הדיגיטלית ואגב כך להגביר את התחרות במערכת הבנקאית. ההוראה מסירה חסמים קיימים ומאפשרת הרחבת היקף השירותים הבנקאיים הניתנים באמצעים טכנולוגיים וביצוע מגוון פעולות בנקאיות מרחוק. בד בבד, מטילה ההוראה על התאגידים הבנקאיים אחריות מוגברת לניהול הסיכונים הייחודיים הגלומים בפעילות, וביניהם סיכונים אבטחה וסייבר וסיכונים פגיעה בפרטיות, וכן מחייבת לחזק ולהתאים את המסגרת לניהול הסיכונים לסביבת הפעילות הטכנולוגית המתקדמת, לרבות הוספת בקורות, ניטור פעולות חריגות, משלוח התראות ללקוחות והדרכת לקוחות.

ההוראה מהווה רפורמה בדיני הבנקאות וצפויה להוביל לשינויים במגוון והיקף השירותים הבנקאיים שיועמדו ללקוחות באמצעים ישירים, וזאת בהתאם להתפתחויות הטכנולוגיות בתחום הפינטק והמגמות הבינלאומיות. בבנק הוקמה מחלקה יעודית לטיפול הוליסטי בתחום החדשנות והדיגיטל.

ביום 25 בדצמבר 2017 פורסם תיקון להוראה, במסגרתו הוסדרו בעיקר הכללים ליישום חובה, שהוטלה על התאגידים הבנקאיים בחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, להעביר מידע בדבר יתרת לקוח בחשבון עובר ושב לגופים פיננסיים אחרים. הבנק נערך ליישום ההוראה במועד שנקבע.

אשראי ובטוחות

הצעות החוק שלהלן כוללות רפורמה משמעותית בדיני בטוחות וחדלות פרעון, העלולה לפגוע בזכויות נושים מובטחים וביכולת גביית חובות.

הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו – 2016

ההצעה, אשר התקבלה בקריאה ראשונה ביום 9 במרס 2016, כוללת רפורמה מקיפה בדיני חדלות הפירעון, תוך קביעת מסגרת חקיקתית אחת לתאגידים ויחידים, והתייחסות להיבטים הייחודיים הנוגעים לכל אחד מהם. ההצעה כוללת, בין היתר, את החידושים הבאים:

הגדרת חדלות פירעון תהיה לפי המבחן התזרימי במקום המבחן המאזני הנוהג כיום; נושה עתידי לא יהיה רשאי להגיש בקשה לפתוח בהליכים, אלא בנסיבות בהן החייב פועל במטרה להונות את נושיו; הסמכת בית המשפט המחוזי להחליט בדבר הדרך המתאימה לטיפול בחדלות הפירעון של תאגידים (הליכי שיקום או הליכי פירוק); הסמכת בית משפט השלום או גורמים מנהליים לדון ביחידים, בהתאם להיקף החוב. בתקופת בדיקה, ייבחן מצבו הכלכלי של החייב והתנהלותו, ותחול הקפאת הליכים, ובסיומה תיקבע לחייב תכנית שיקום, שעם השלמתה יופטר היחיד מחובותיו. יחיד שאין ביכולתו לפרוע את חובותיו, יופטר באופן מיידי; הרוב המכריע של החובות בדין קדימה יבוטל; בעל שעבוד צפ"י יוכל להיפרע רק עד לסכום השווה ל-75% משווי הנכסים הכפופים לשעבוד הצפ"י, למעט אם השעבוד הצפ"י נרשם טרם לפרסום החוק, כפוף לתנאים המפורטים בהצעה; נושה מובטח לא יהיה זכאי לקבל את רבית הפיגורים על החוב המובטח ממימוש הנכסים המשועבדים, אלא רק לאחר שהחובות של הנושים הרגילים נפרעו במלואם. מאז פרסום הצעת החוק התקיימו לגביה דיונים רבים בוועדת חוקה, חוק ומשפט, בהם הוצעו וגובשו שינויים נוספים גם לעומת האמור בהצעת החוק.

הצעת חוק המשכון, התשע"ה – 2015

ההצעה, אשר אושרה בקריאה ראשונה ביום 17 ביולי 2015, כוללת שינויים מרכזיים בדיני השעבודים, בין היתר כמפורט להלן: זכותו של יחיד למשכן נכס שטרם הגיע לרשותו ואף נכס שטרם בא לעולם; ביטול מוסד "השעבוד השוטף" - החברה החייבת תוכל ליצור משכון קבוע על הנכסים העתידיים של החברה, ומעמדו של משכון זה לא יהיה נחות אוטומטית ביחס לשעבודים ספציפיים; ביטול האפשרות של נושה להגביל את כוחו של החייב לבצע עסקאות בנכס הממושכן, ועוד.

החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017
בהמשך להמלצות הוועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים, בראשות עו"ד דרור שטרם (להלן - "הוועדה"), פורסם ביום 31 בינואר 2017 החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 (להלן - "החוק") אשר עיקריו יפורטו להלן.
צעדים נוספים ליישום המלצות הוועדה ננקטים על ידי בנק ישראל, ביניהם הגדלת מספר השחקנים בשוק האשראי הקמעונאי, הסרת חסמים להקמת בנקים חדשים בישראל, לרבות הקלות לחברות כרטיסי אשראי ופתיחת מערך התשלומים לתחרות.

ואלה עיקרי החוק: בנק בעל היקף פעילות רחב, אשר שווי נכסיו כפי שמופיע במאזן הבנק בדוח הכספי השנתי האחרון שנערך על בסיס מאוחד (להלן - "נכסים מאזניים") עולה על 20% משווי הנכסים הנ"ל של כלל הבנקים בישראל (להלן - "בנק בעל היקף פעילות רחב"), לא יעסוק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב ובסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב, לא ישלוט ולא יחזיק אמצעי שליטה בתאגיד העוסק בתפעול הנפקה או בסליקה כאמור (יהיה רשאי לתפעל הנפקת כרטיסי חיוב באמצעות אחר או להתקשר עם סולק). תחילת מגבלות השליטה והחזקת אמצעי השליטה הנ"ל על בנק בעל היקף פעילות רחב (אם שלט או החזיק אמצעי שליטה ערב יום פרסום החוק) - שלוש שנים מיום פרסום החוק, ובתנאים מסוימים - ארבע שנים ממועד פרסום החוק.

עוד נקבע, כי החל מתום ארבע שנים מיום פרסום החוק ועד שש שנים ממועד זה, תוקנה לשר האוצר סמכות לקבוע כי מגבלות כאמור יחולו גם על תאגיד בנקאי שאינו בנק בעל היקף פעילות רחב, ובלבד ששווי נכסיו המאזניים לא יפחת מ-10% משווי הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל.
נכון למועד פרסום דוח זה, שווי הנכסים המאזניים של הבנק נמוך מ-10% משווי הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל.

בנוסף, נקבעה תקופת מעבר מיום פרסום החוק ועד תום חמש שנים מהמועד האמור, ולגבי בנק בעל היקף פעילות רחב - עד תום שלוש שנים ממועד הפרדת הבעלות (תקופת המעבר), במסגרתה יחולו מגבלות שונות על בנק המנפיק כרטיסי חיוב שעבר פרסום החוק שלט או החזיק אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב (כולל הבנק). בין היתר, נקבע כי מתום שנה מפרסום החוק ועד תום תקופת המעבר, בנקים כאמור יחויבו לבצע את תפעול ההנפקה של כרטיסי החיוב באמצעות חברת כרטיסי חיוב אחת לפחות, ולעניין בנק בעל היקף פעילות רחב וכל בנק אחר שאינו עוסק בתפעול הנפקה (כולל הבנק) - באמצעות שתי חברות לפחות, שאחת מהן לפחות אינה בשליטתו והוא אינו מחזיק בה אמצעי שליטה. כמו כן, נקבע כי מתום שנתיים מיום פרסום החוק ועד תום תקופת המעבר, בנק כאמור, לא יבצע באמצעות חברת כרטיסי חיוב אחת, תפעול הנפקה של יותר מ-52% מסך כרטיסי החיוב החדשים שהוא מנפיק ללקוחותיו. שר האוצר, בהסכמת הנגיד ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי בכל עת, במהלך תקופת המעבר, לשנות בצו, לכלל הבנקים או לסוג מסויים מהם, את השיעור הקבוע בפסקה זו, אם מצא כי הדבר מוצדק לשם קידום התחרות בשוק האשראי. על בנק בעל היקף פעילות רחב הוטלו בתקופת המעבר מגבלות נוספות בעניין חלוקת הכנסות בינו לבין חברת כרטיסי אשראי, צמצום מסגרות האשראי ותיחום המועד שבו הוא רשאי לפנות ללקוחותיו בעניין הצעת הנפקה/חידוש הכרטיס.

במהלך תקופת המעבר, חברת כרטיסי אשראי רשאית לעשות שימוש בשמו של הלקוח ופרטי ההתקשרות עמו, אם הגיעו לידיה כדין, אגב ביצוע תפעול הנפקה של כרטיסי חיוב, לשם פנייה ללקוח בהצעה להנפקת כרטיס חיוב או מתן אשראי, וזאת אף בלא שהלקוח נתן הסכמתו (וכל עוד לא ביקש הלקוח שלא ייעשה שימוש במידע כאמור). החוק כולל הוראות נוספות אשר תכליתן הגברת התחרות והעצמת יכולת המיקוח של הצרכנים וביניהן העברת מידע, לבקשת לקוח, לגופים פיננסיים אודות היתרות בחשבון עו"ש, הטלת חובה על הבנק להפיץ כרטיסי אשראי של מנפיקים הקשורים עמו בהסכם הפצה והצגת מידע ללקוח, לפי בקשתו, גם על עסקאות שביצע באמצעות כרטיסי אשראי שהונפקו שלא על ידי הבנק והתשלום בעדן נעשה בדרך של חיוב חשבון הלקוח בבנק, איסור שינוי לרעה של תנאי התקשרות ואיסור מניעת תחרות וגישת למידע של גופים פיננסיים. כמו כן, נקבע כי גוף

פיננסי יאפשר ללקוח או לנותן שירות להשוואת עלויות (על פי יפוי כוח מהלקוח) לצפות באופן מקוון במידע פיננסי הנוגע ללקוח ולעשות שימוש במידע הנ"ל לשם מתן שירותים המפורטים בחוק. עוד כולל החוק איסור על סירוב בלתי סביר לבקשת לווה למתן הסכמה לשעבוד נוסף של נכס, נחות בדרגתו, לטובת נושה אחר, וכן על מימוש של שעבוד כאמור. ביום 22 באוקטובר 2017 פורסם תיקון להוראת נוהל בנקאי תקין 311 בענין ניהול סיכון אשראי, אשר בהתאם לו נדרש תאגיד בנקאי לקחת בחשבון, במדיניות האשראי, את ההשלכות הנובעות מזכותו של הלווה לשעבד את הנכס בשעבוד נוסף, נחות בדרגתו, ובפרט את ההשלכות הנובעות מאפשרות מימוש השעבוד על ידי הנושה האחר.

החוק אוסר על החזקה של יותר מ-10% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בשירותי בנק אוטומטיים בע"מ, המפעילה מערכת ממשק בין מנפיקים לסולקים לאישור עסקאות בכרטיסי חיוב, ונקבעה תקופת מעבר בעניין זה לגבי מחזיקים קיימים. החוק מורה על הקמת תשתית טכנולוגית לאספקת שירותי מחשוב. אם יוכח שר האוצר, בתום 18 חודשים מיום תחילתו של החוק, כי אין חלופות טכנולוגיות מספקות והדבר דרוש לשם הגברת התחרות, יוכל השר לחייב בנק שחלקו בנכסים המאזניים עולה על 10% למכור ולתפעל שירותי מחשב או להשכיר מקרקעין המשמשים לצורך כך, בתנאים הקבועים בחוק. הצעדים הכרוכים בחקיקה זו צפויים להגביר את רמת התחרות במערכת הבנקאית בישראל, הן באמצעות הגדלת כוח המיקוח של הצרכן והן באמצעות עידוד כניסת שחקנים חדשים. תוצאה כזו מהווה מחד איום תחרותי על קבוצת הבינלאומי, ומאידך טומנת בחובה הזדמנויות, בעיקר לבנק שאינו בעל היקף פעילות רחב. בכוונת הבנק למצות את ההזדמנויות העסקיות הגלומות בהגברת התחרות בתחומים אלו.

חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (תיקון מס' 5), התשע"ז-2017

ביום 9 באוגוסט 2017 פורסם תיקון מס' 5 לחוק שבנדון, במסגרתו תוקן, בין היתר, גם שם החוק ל"חוק אשראי הוגן, התשנ"ג-1993" ("החוק").

התיקון לחוק נעשה על רקע המלצות הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, ומטרתו להשוות בין הנורמות החלות על מלווים שאינם מוסדיים לאלה החלות על מלווים מוסדיים, לרבות המערכת הבנקאית. במסגרת התיקון נקבעו תקרות ביחס לעלות האשראי וביחס לרביית על אשראי בפיגור, ובנוסף הוחלו גם על הגופים המוסדיים וביניהם הבנקים, כלל הוראות החוק לרבות הוראות הקשורות בתהליך מתן האשראי וגבייתו. התיקון לחוק קובע סנקציות פליליות ומנהליות בגין הפרות שונות. החוק חל על יחידים בלבד, אולם לשר המשפטים סמכות להרחיב את התחולה גם לתאגידים מסוג שייקבע. התיקון ייכנס לתוקפו 15 חודשים מיום פרסומו ויחול על חוזים שייכרתו מיום כניסתו לתוקף. הבנק נערך ליישום החוק במועד שנקבע.

שוק ההון

חוק ניירות ערך (תיקון מס' 63), התשע"ז-2017 - שינוי מבנה הבעלות של הבורסה והמסלקות

ביום 6 באפריל 2017 פורסם חוק ניירות ערך (תיקון מס' 63) התשע"ז-2017 (להלן - "תיקון החוק"). תיקון החוק נכנס לתוקף ביום 6 ביולי 2017, למעט נושאים ספציפיים שנקבע להם תוקף מיוחד. מטרתו של תיקון החוק היא להסדיר שינוי מבנה הבעלות של הבורסה והמסלקות תוך הפרדת הבעלות בבורסה ובמסלקות מהחברות בהן והפיכתן לחברות למטרות רווח. לאחר השינוי המבני, הגישה למסחר ו/או לסליקה לא תהא עוד תלויה בקיומן של זכויות בעלות בבורסה ו/או במסלקות אלא תהא מבוססת על התקשרות חוזית בין הבורסה ו/או המסלקות לבין חברים פוטנציאליים.

להלן עיקרי תיקון החוק:

הסדרת הרישוי, ההחזקה ואופן ניהול הבורסה ו/או המסלקות לאחר השינוי.

חבר בורסה או תאגיד בנקאי לא יהיו רשאים להחזיק בבורסה יותר מ-5% או לקבל היתר שליטה בבורסה ובמסלקות לאחר שינוי מבנה הבעלות.

בנוסף, נקבע כי התמורה ממכירת אמצעי שליטה על ידי חברי הבורסה הקיימים מעבר לחלקם היחסי בהון העצמי של הבורסה, בהתאם לדוחותיה הכספיים לשנת 2015, אשר מסתכם בכ-508 מיליון ש"ח, תועבר לבורסה על מנת שתשמש להפחתת עמלות והשקעה בתשתיות טכנולוגיות בלבד.

בהתאם לתיקון החוק, נקבעו מועדים לאישור תכנית הסדר על ידי בית המשפט. עם תום חמש שנים ממועד אישור תכנית ההסדר על ידי בית המשפט או עד מועד הנפקת מניות הבורסה לציבור ורישומן למסחר, ככל שיופקו, לפי המוקדם, חברי הבורסה הנוכחיים לא יהיו רשאים להחזיק אמצעי שליטה בבורסה בשיעור העולה על 5%. במהלך תקופה זו לא יקנו החזקות באמצעי השליטה, מעל השיעור המותר בחוק, זכויות כלשהן הצמודות להחזקות כאמור.

בנוסף, נקבעו כללי ממשל תאגידי מיוחדים שיחולו על הבורסה, בהתאם להחזקות חברי הבורסה בבורסה. כמו כן, נקבעו חובות דיווח לועדת הכספים בנושאים שונים.

ביום 7 בספטמבר 2017 אישר בית המשפט את תכנית ההסדר במסגרת הליך לפי סעיף 350 לחוק החברות, שהוגשה על ידי הבורסה, לשם יישומו של שינוי מבנה הבורסה והפיכתה לחברה למטרות רווח, בעלת הון מניות מסוג אחד בלבד. על פי תכנית ההסדר הוקצו לחברי הבורסה הנוכחיים מניות בבורסה, כשחלקן של הבנק הסתכם (לאחר הקצאה לעובדים ונושאי משרה בבורסה) בכ-0.87%.

ביום 11 במאי 2017 הוגשה עתירה לבג"צ על ידי חברי כנסת, שביקשה לבטל את התיקון לחוק בטענה שהינו בלתי חוקתי, נוכח פגיעתו בזכויות יסוד חוקתיות וביניהן זכות הקניין של הציבור. עתירה זו נמחקה על ידי בית המשפט ביום 22 ביוני 2017.

ממשל תאגידי וחברות

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 - דירקטוריון

ביום 5 ביולי 2017, פרסם בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301. מטרת התיקון היא להגביר את אפקטיביות הדיונים בדירקטוריון ואת התאמת תמהיל הדירקטוריון לפעילות הבנק ובכך לסייע לדירקטוריון להתמקד בצורה טובה יותר בנושאים אסטרטגיים ובסיכונים מרכזיים. בין התיקונים העיקריים נכללים התיקונים הבאים: התוספה דרישה לקבוע מדיניות שתקצוב כהונת יו"ר דירקטוריון; נקבעו תנאים נוספים לכשירות דירקטורים; הוקטן המספר המקסימלי של חברי הדירקטוריון מ-15 ל-10; בוטל הצורך לאשרר כל החלטה של ועדת הדירקטוריון במליאה ושונה הנושאים שלא ניתן להציל לוועדת דירקטוריון. התיקון נכנס לתוקף מייד, למעט השינויים בהרכב הדירקטוריון ובתנאי הכשירות של דירקטורים, שיכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2020.

פעילות חוצת גבולות של לקוחות

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016

על מנת שניתן יהיה ליישם את ההסכם הביטחוני בין ארה"ב לבין ישראל בנוגע ליישום ה-FATCA ("הסכם הפטקא") והסכמים לחילופי מידע אוטומטיים על חשבונות פיננסיים לצרכי מס (COMMON - CRS REPORTING STANDARD) שייחתמו בין הרשויות המוסמכות במדינת ישראל לבין הרשויות המוסמכות במדינות עמן נחתם הסכם לחילופי מידע, במתכונת שקבע ארגון ה-OECD, פורסם ביום 14 ביולי 2016 חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 227), התשע"ו-2016. החוק מטיל על מוסדות פיננסיים ישראלים מדווחים חובה לאסוף ולהעביר מידע, כהגדרתו בחוק, הכל כפי שיקבע בתקנות שר האוצר לעניין זה. בהתאם לחוק, ניתן יהיה להטיל על מוסדות פיננסיים ישראלים מדווחים עיצום כספי בגין אי זיהוי פרטים או בשל פגם בהעברתם, וזאת מבלי לגרוע מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה כאמור המהווה עבירה.

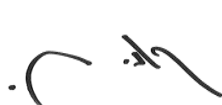
תקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו-2016

התקנות, אשר פורסמו ביום 4 באוגוסט 2016, קובעות את החובות המוטלות על מוסדות פיננסיים לצורך יישום הסכם הפטקא, ומסדירות את התהליכים השונים שעל מוסדות פיננסיים לבצע לשם בדיקת נאותות לחשבונות פיננסיים לצורך זיהוי בעלי החשבון וסיווגם כחשבונות שיש לדווח עליהם במסגרת הסכם זה. כן כוללות התקנות חובת מתן הודעה ללקוח בדבר העברת מידע למנהל רשות המסים, חובת דיווח וניכוי המוטלות על המוסדות הפיננסיים שאינם משתתפים ביישום הסכם הפטקא, והוראת מעבר לעניין תנאי ההכרה ביישום כמוסד ציבורי על ידי מוסד פיננסי ישראלי מדווח.

חוזר בנק ישראל בעניין ניהול סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות (cross border)
בהתאם לחוזר, אשר פורסם ביום 16 במרס 2015, לאור התגברות הסיכונים הכרוכים בפעילות מול תושבי חוץ, על תאגיד בנקאי לבחון ולעדכן את מדיניותו, את נהליו ואת הבקורות ביחס לפעילות מול תושבי חוץ. עוד נקבע בחוזר, כי סירוב לפתוח חשבון חדש ללקוח שאינו משתף פעולה עם התאגיד הבנקאי באופן שנדרש ליישום מדיניותו ונהליו של התאגיד בעניין סיכון cross border וסירוב להעניק שירותים בנקאיים בחשבון קיים, אשר חושפים את התאגיד הבנקאי לסיכון שיחשב כמשתף פעולה עם הלקוח לשם עקיפת חקיקה זרה החלה על הלקוח, יחשבו כ"סירוב סביר" לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א-1981.
הבנק ער לסיכונים בפעילות תושבי חוץ ולהתחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס בחו"ל, ובכלל זה לסיכונים בגין העלמות מס אפשריות של לקוחות שהם נישומי מס בארה"ב. לבנק מדיניות ייעודית קבוצתית בעניין זה ודרכי התמודדות עם הסיכונים בפעילות מול תושבי חוץ במסגרת נהליו השונים, לצד היערכותו ליישום הוראות FATCA-ה כנדרש.

איסור הלבנת הון וציות לחוקי המס בישראל

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 בעניין ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור וזיהוי לקוחות
מטרת התיקון להוראה, אשר פורסם ביום 6 במרס 2017, היא להרחיב ולערוך מחדש את הוראת ניהול בנקאי תקין 411 כהוראת ניהול סיכונים, וכן לקבוע צעדים אופרטיביים להפחתת הסיכונים. במסגרת התיקונים נוסף, בין היתר, פרק בעניין הערכת סיכונים, הקובע, כי על הבנק לבצע הערכת סיכונים מקיפה לזיהוי וניתוח סיכוני הלבנת הון ומימון טרור אשר תהווה את התשתית ליישום גישה מבוססת סיכון ותסייע, בין השאר, בהקצאה הולמת של משאבים להפחתת הסיכונים שזוהו.
כמו כן, נוסף פרק העוסק בהפחתת סיכונים הקובע, כי המדיניות והנהלים, הצעדים והבקורות להפחתת הסיכון יהיו עקביים עם הערכת הסיכון של התאגיד הבנקאי.
ההוראה נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2018.
התיקון להוראה מחייב את הבנק לשינוי ההיערכות הנהלית והמיכונית, בניהול סיכוני איסור הלבנת הון. הבנק נערך כנדרש ליישום ההוראה במועד.

מלכין יעקב מנכ"ל

יוסי לוי יו"ר הדירקטוריון

רמת גן, 25 בפברואר 2018

<u>264</u>	נספח 1- שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית
<u>267</u>	נספח 2- מידע רב רבעוני
<u>269</u>	נספח 3 – דוח רווח והפסד ל 5 השנים האחרונות
<u>270</u>	נספח 4 – מאזן לסוף 5 השנים האחרונות

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א- יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית- נכסים, התחייבויות והון

שנת 2017			שנת 2016			שנת 2015		
יתרה (2)	הכנסות	שיעור	יתרה (2)	הכנסות	שיעור	יתרה (2)	הכנסות	שיעור
חדשית	(הוצאות)	הכנסה	חדשית	(הוצאות)	הכנסה	חדשית	(הוצאות)	הכנסה
ממוצעת	מימון	(הוצאה)	ממוצעת	מימון	(הוצאה)	ממוצעת	מימון	(הוצאה)
מיליוני ש"ח	אחוזים		מיליוני ש"ח	אחוזים		מיליוני ש"ח	אחוזים	
11,535.3	430.6	3.73%	10,956.6	452.5	4.13%	10,455.1	382.6	3.66%
21.0	-	-	22.8	-	-	31.9	-	-
1,979.6	15.9	0.80%	1,040.4	8.1	0.78%	558.2	4.2	0.75%
4,083.9	4.2	0.10%	4,425.2	4.6	0.10%	2,765.8	3.2	0.12%
1,193.5	15.0	1.26%	1,428.5	12.6	0.88%	1,853.2	15.4	0.83%
2.7	-	-	10.4	0.1	0.96%	11.7	0.1	0.85%
8.6	-	-	48.6	1.1	2.26%	64.9	2.6	4.01%
18,824.6	465.7	2.47%	17,932.5	479.0	2.67%	15,740.8	408.1	2.59%
944.7	-	-	933.6	-	-	914.1	-	-
919.6	-	-	871.7	-	-	773.1	-	-
20,688.9	465.7	2.25%	19,737.8	479.0	2.43%	17,428.0	408.1	2.34%
התחייבויות נושאות ריבית								
פקדונות הציבור								
162.7	0.1	0.06%	224.2	0.4	0.18%	122.0	0.3	0.25%
7,490.5	11.6	0.15%	7,770.1	7.4	0.10%	7,550.8	7.6	0.10%
160.9	-	-	165.0	0.1	0.06%	168.2	0.2	0.12%
122.2	0.1	0.08%	111.8	0.2	0.18%	130.6	(0.3)	(0.23%)
425.1	14.1	3.32%	564.7	18.7	3.31%	708.0	22.5	3.18%
0.1	-	-	-	0.8	-	33.1	(0.3)	(0.91%)
8,361.5	25.9	0.31%	8,835.8	27.6	0.31%	8,712.7	30.0	0.34%
9,920.8	-	-	8,546.8	-	-	6,460.1	-	-
944.7	-	-	933.6	-	-	914.1	-	-
232.5	-	-	239.1	-	-	226.9	-	-
19,459.5	25.9	0.13%	18,555.3	27.6	0.15%	16,313.8	30.0	0.18%
1,229.4	-	-	1,182.5	-	-	1,114.2	-	-
20,688.9	25.9	0.13%	19,737.8	27.6	0.14%	17,428.0	30.0	0.17%
		2.16%			2.36%			2.25%
תשואה נטו (8) על נכסים								
18,824.6	439.8	2.34%	17,932.5	451.4	2.52%	15,740.8	378.1	2.40%

* סווג מחדש.

הערות לעמודים 264-266 ראה עמוד 266

שנת 2015			שנת 2016			שנת 2017		
יתרה (2) חדשית	הכנסות (הוצאות)	שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה (2) חדשית	הכנסות (הוצאות)	שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה (2) חדשית	הכנסות (הוצאות)	שיעור הכנסה (הוצאה)
ממוצעת מיליוני ש"ח	ממוצעת מיליוני ש"ח	ממוצעת מיליוני ש"ח	ממוצעת מיליוני ש"ח	ממוצעת מיליוני ש"ח	ממוצעת מיליוני ש"ח	ממוצעת מיליוני ש"ח	ממוצעת מיליוני ש"ח	ממוצעת מיליוני ש"ח
מטבע ישראלי לא צמוד								
16,815.1	420.0	2.50%	15,875.8	438.1	2.76%	13,630.9	358.7	2.63%
6,612.8	(6.6)	(0.10%)	6,886.3	(8.7)	(0.13%)	6,448.8	(9.1)	(0.14%)
10,202.3	413.4	2.40%	8,989.5	429.4	2.63%	7,182.1	349.6	2.49%
מטבע ישראלי צמוד למדד								
1,170.7	23.7	2.02%	1,245.7	21.2	1.70%	1,384.1	28.9	2.09%
1,230.2	(18.7)	(1.52%)	1,401.5	(18.5)	(1.32%)	1,745.8	(20.5)	(1.17%)
(59.5)	5.0	0.50%	(155.8)	2.7	0.38%	(361.7)	8.4	0.92%
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)								
838.8	22.0	2.62%	811.0	19.7	2.43%	725.8	20.5	2.82%
518.5	(0.6)	(0.12%)	548.0	(0.4)	(0.07%)	518.1	(0.4)	(0.08%)
320.3	21.4	2.50%	263.0	19.3	2.36%	207.7	20.1	2.74%
סך פעילות בישראל								
18,824.6	465.7	2.47%	17,932.5	479.0	2.67%	15,740.8	408.1	2.59%
8,361.5	(25.9)	(0.31%)	8,835.8	(27.6)	(0.31%)	8,712.7	(30.0)	(0.34%)
10,463.1	439.8	2.16%	9,096.7	451.4	2.36%	7,028.1	378.1	2.25%

הערות לעמודים 264-266 ראה עמוד 266

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

חלק ג- ניתוח השינויים בהכנסות ריבית ובהוצאות ריבית

2016 לעומת 2015			2017 לעומת 2016		
גידול (קטון) הנובע משינוי שינוי			גידול (קטון) הנובע משינוי שינוי		
כמות	מחיר	נטו	כמות	מחיר	נטו
מיליוני ש"ח			מיליוני ש"ח		
20.7	49.2	69.9	21.6	(43.5)	(21.9)
37.8	(36.8)	1.0	0.5	8.1	8.6
58.5	12.4	70.9	22.1	(35.4)	(13.3)
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור					
נכסים נושאי ריבית אחרים					
סך כל הכנסות הריבית					
התחייבויות נושאות ריבית					
פקדונות הציבור					
התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
סך כל הוצאות הריבית					

הערות לעמודים 264 עד 266:

1. הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
2. על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במטבע ישראלי לא צמוד- על בסיס יתרות יומיות).
3. לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
4. מהיתרה הממוצעת של אג"ח זמינות למכירה נוכתה היתרה הממוצעת של רווחים/ הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בגין אגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון עצמי במסגרת רווח כולל מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" לשנת 2017 - 17.7 מיליון ש"ח (בשנים 2016 ו-2015 – נוכתה יתרה בסך 19.0 מיליון ש"ח).
5. לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
6. עמלות בסך 33.8, 29.9 ו- 38.1 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות ריבית בשנים 2017, 2016 ו- 2015, בהתאמה.
7. לרבות מכשירים נגזרים.
8. תשואה נטו- הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
9. השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר בתקופה המדווחת בשינוי בכמות בין התקופות להשוואה.

דוחות רווח והפסד לפי רבעונים בשנים 2016-2017

שנת 2016				שנת 2017				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
140.7	113.3	114.7	110.3	112.8	124.5	108.9	119.5	הכנסות ריבית
0.5	12.8	10.1	4.2	5.1	13.1	1.4	6.3	הוצאות ריבית
140.2	100.5	104.6	106.1	107.7	111.4	107.5	113.2	הכנסות ריבית, נטו
(3.7)	11.6	6.5	13.0	10.4	15.3	16.7	24.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
143.9	88.9	98.1	93.1	97.3	96.1	90.8	88.4	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
								הכנסות שאינן מריבית
0.6	5.4	1.0	4.4	(0.4)	2.5	4.1	2.4	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
54.5	53.7	56.9	55.9	57.3	56.5	57.6	58.1	עמלות
0.4	0.4	3.1	0.5	0.5	0.4	2.4	2.1	הכנסות אחרות
55.5	59.5	61.0	60.8	57.4	59.4	64.1	62.6	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
								הוצאות תפעוליות ואחרות
80.0	69.2	70.8	78.6	76.9	74.5	69.3	71.5	משכורות והוצאות נלוות
18.2	19.3	19.4	17.9	18.1	18.3	19.5	17.8	אחזקה ופחת בניינים וציוד
35.4	36.2	37.0	36.6	34.1	36.9	35.5	36.5	הוצאות אחרות
133.6	124.7	127.2	133.1	129.1	129.7	124.3	125.8	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
65.8	23.7	31.9	20.8	25.6	25.8	30.6	25.2	רווח לפני מיסים
26.8	8.8	11.4	11.4	9.2	9.7	10.8	6.6	הפרשה למסים על הרווח
39.0	14.9	20.5	9.4	16.4	16.1	19.8	18.6	רווח נקי:
								המיוחס לבעלי מניות הבנק
								רווח בסיסי למניה בש"ח
0.31	0.12	0.16	0.07	0.13	0.13	0.16	0.15	רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
3.08	1.17	1.62	0.74	1.29	1.27	1.56	1.47	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
15.39	5.88	8.09	3.71	6.47	6.35	7.81	7.34	רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח
								רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
								רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח
								רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

מאזנים לסוף רבעון בשנים 2016-2017

2016				2017				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
נכסים								
5,474.4	6,381.8	6,515.4	6,688.6	6,492.9	6,809.6	6,929.9	6,816.3	מזומנים ופקדונות בבנקים
1,993.0	1,238.9	1,175.7	1,379.9	1,403.3	1,162.7	971.4	975.8	ניירות ערך
12,186.5	12,381.9	12,524.9	12,522.6	12,906.4	12,997.2	13,150.2	13,353.7	אשראי לציבור
(125.5)	(134.4)	(135.0)	(141.9)	(138.7)	(148.5)	(158.8)	(172.6)	הפרשה להפסדי אשראי
12,061.0	12,247.5	12,389.9	12,380.7	12,767.7	12,848.7	12,991.4	13,181.1	אשראי לציבור, נטו
26.7	28.8	34.5	28.4	29.7	28.0	33.6	57.4	אשראי לממשלה
80.7	80.1	75.1	73.4	72.0	71.4	70.3	67.0	בניינים וציוד
9.0	13.0	7.0	15.1	15.3	12.1	12.0	14.4	נכסים בגין מכשירים
154.3	164.4	200.1	207.5	199.1	157.6	161.8	161.6	נכסים אחרים
19,799.1	20,154.5	20,397.7	20,773.6	20,980.0	21,090.1	21,170.4	21,273.6	סך כל הנכסים

								התחייבויות והון
16,070.6	16,549.1	16,759.3	17,268.1	17,396.4	17,514.6	17,594.3	17,733.0	פקדונות הציבור
220.0	225.0	128.3	87.1	106.1	137.8	134.8	168.0	פקדונות מבנקים
225.5	232.3	164.0	273.7	250.6	249.9	230.0	142.5	פקדונות הממשלה
652.0	507.5	509.7	497.4	474.8	397.2	394.8	393.8	כתבי התחייבות נדחים
								התחייבויות בגין מכשירים
58.8	38.9	39.7	23.0	28.0	31.5	24.6	31.5	נגזרים
1,367.5	1,383.0	1,597.6	1,415.8	1,494.4	1,508.8	1,521.2	1,514.2	התחייבויות אחרות(1)
18,594.4	18,935.8	19,198.6	19,565.1	19,750.3	19,839.8	19,899.7	19,983.0	סך כל ההתחייבויות
								הון המיוחס לבעלי מניות
1,204.7	1,218.7	1,199.1	1,208.5	1,229.7	1,250.3	1,270.7	1,290.6	הבנק
19,799.1	20,154.5	20,397.7	20,773.6	20,980.0	21,090.1	21,170.4	21,273.6	סך כל ההתחייבויות וההון

2016				2017				(1)מזה:
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
הפרשה להפסדי אשראי								
6.7	7.2	8.2	6.5	5.2	5.5	5.3	5.8	בגין סיכון אשראי חוץ מאזני

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2013	2014	2015	2016	2017	
587.2	483.2	408.1	479.0	465.7	הכנסות ריבית
154.7	67.2	30.0	27.6	25.9	הוצאות ריבית
432.5	416.0	378.1	451.4	439.8	הכנסות ריבית, נטו
35.9	60.2	2.5	27.4	67.2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
396.6	355.8	375.6	424.0	372.6	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
40.8	10.0	20.4	11.4	8.6	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
234.2	226.1	226.9	221.0	229.5	עמלות
1.5	1.8	3.9	4.4	5.4	הכנסות אחרות
276.5	237.9	251.2	236.8	243.5	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
292.1	296.7	293.3	298.6	292.2	משכורות והוצאות נלוות
81.7	82.3	81.8	74.8	73.7	אחזקה ופחת בניינים וציוד
146.2	153.5	143.0	145.2	143.0	הוצאות אחרות
520.0	532.5	518.1	518.6	508.9	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
153.1	61.2	108.7	142.2	107.2	רווח לפני מיסים
53.3	23.6	43.1	58.4	36.3	הפרשה למסים על הרווח
					רווח נקי :
99.8	37.6	65.6	83.8	70.9	המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח בסיסי למניה בש"ח
0.79	0.30	0.52	0.66	0.56	רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח
					רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
7.88	2.97	5.18	6.61	5.60	רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח
					רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
39.38	14.84	25.89	33.07	27.98	רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח
					רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

ליום 31 בדצמבר					
2013	2014	2015	2016	2017	
					נכסים
3,426.9	3,356.2	5,196.4	6,688.6	6,816.3	מזומנים ופקדונות בבנקים
1,249.8	1,821.4	1,809.0	1,379.9	975.8	ניירות ערך
11,503.9	11,489.2	11,921.1	12,522.6	13,353.7	אשראי לציבור
(100.3)	(142.1)	(129.7)	(141.9)	(172.6)	הפרשה להפסדי אשראי
11,403.6	11,347.1	11,791.4	12,380.7	13,181.1	אשראי לציבור, נטו
23.5	37.0	51.5	28.4	57.4	אשראי לממשלה
91.1	85.6	81.2	73.4	67.0	בניינים וציוד
8.5	29.8	10.2	15.1	14.4	נכסים בגין מכשירים נגזרים
150.0	215.0	232.3	207.5	161.6	נכסים אחרים
16,353.4	16,892.1	19,172.0	20,773.6	21,273.6	סך כל הנכסים
					התחייבויות והון
12,558.3	13,072.7	15,454.3	17,268.1	17,733.0	פקדונות הציבור
205.2	201.5	185.2	87.1	168.0	פקדונות מבנקים
254.3	290.0	233.0	273.7	142.5	פקדונות הממשלה
814.3	777.1	665.9	497.4	393.8	כתבי התחייבות נדחים
45.7	50.2	31.6	23.0	31.5	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,391.8	1,393.4	1,437.3	1,415.8	1,514.2	התחייבויות אחרות (1)
15,269.6	15,784.9	18,007.3	19,565.1	19,983.0	סך כל ההתחייבויות
1,083.8	1,107.2	1,164.7	1,208.5	1,290.6	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
16,353.4	16,892.1	19,172.0	20,773.6	21,273.6	סך כל ההתחייבויות והון

2013	2014	2015	2016	2017	(1) מזה:
14.5	17.5	8.0	6.5	5.8	הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

מילון מונחים

ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process	הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח, כי יוחזק על ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.
FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act	חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.
LDC - Less Developed Country	ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.
LTV - Loan To Value Ratio	היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).
Middle Market	פעילות מסחרית המבוצעת מול לקוחות בסדר גודל בינוני.
CDS - Credit Default Swap	מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.
CLS - Continuous Linked Settlement	הוא בנק לסליקת עסקאות במטבע חוץ של שני צדדים המעוניינים להימנע ככל הניתן מסיכוי סליקה ואשראי. הייחוד של CLS הוא בהיותו נקודת אמצע, מתווך, של שני צדדים, ניטראלי ובעל מנגנוני סליקה המפחיתים סיכונים באופן מירבי.
Dodd-Frank	תקנות פדרליות בארצות הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 בניסיון למנוע את הישנותם של אירועים שהובילו למשבר בשווקים הפיננסיים של שנת 2008 על ידי הפחתת הסיכון במערכת הבנקאית בארצות הברית בין היתר על ידי הגבלת ההשקעות המוחזקות בחשבון הנוסטר והסדרה של מסחר בנגזרים. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.
EMIR - European Market infrastructure Regulation	רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי.
FHLMC - Freddie Mac	סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).
FNMA - Fannie Mae	חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).
GNMA - Ginnie Mae	חברה פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).
Var - Value at Risk	מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכויי השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש. השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרת המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיק הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכויי השוק בפעילויות שונות.
א	איגוח - פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בבנקאי להלוואה ארוכת טווח באמצעות אגרות חוב כחלק מהתהליך של גיוס הון חוץ-בנקאי. הגיוס מבוצע באמצעות ישות למטרה מיוחדת אשר מגייסת חוב על ידי הנפקת איגרות חוב המגובות על ידי מצרף של תזרימים צפויים או נכסים שנרכשו ושקובצו יחד (בפעולת איגום - Pooling) והפכו לניירות ערך, הניתנים להנפקה. אגרות החוב או ניירות ערך שמונפקים כחלק מתהליך האיגום מגובים בנכסים (התזרימים) האלה. האיגוח יכול להתייחס לכל זרם מוגדר של הכנסות (למשל: תקבולים עסקיים, תקבולים ממשכנתאות).
	אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS) - אגרות חוב המגובות במשכנתאות שבהן תשלומי הרבית והקרן מתבססים על תזרימים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות במשכנתאות.
	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) - אגרות חוב שתשלומי הרבית והקרן בגין מגובים על ידי נכסים פיננסיים מסוימים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.

	אינפלציה - היא מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים.
	אירוע קיברנטי (סייבר) - אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.
	ארגון המדינות המפותחות (OECD) - ארגון, שמרכזו בפרז, המורכב ממדינות שמשקיהן מפותחים. תנאי הקבלה הבסיסיים לארגון הם קבלת עקרונות הדמוקרטיה והשוק החופשי. מטרת הארגון היא להוביל מהלכים של פיתוח כלכלי ושיתוף פעולה עסקי בינלאומי. ישראל התקבלה כחברה בארגון במאי 2010.
	אשראי on call - אשראי שניתן למספר ימים ונפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.
ב	באזל 2/ באזל 3 - הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.
ג	גידור - עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.
ה	הון עצמי רובד 1 - הון על בסיס מתמשך - going concern capital. הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".
	הון רובד 2 - שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר והוא כולל בעיקר מכשירי הון כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי הון החדשים הכשירים שמהווים הון המותנה (Contingent Convertible - CoCo). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת ההפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.
	הון רגולטורי - הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד), רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).
	הלבנת הון - פעולות פיננסיות שמטרתן להסתיר מקור של כסף, בדרך כלל כסף שמקורו לא חוקי או כסף שלא שולם עליו מס. תהליך ההלבנה "מחזיר" את הכסף למערכת החוקית.
	הלואה לדיור - הלואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא ניתנה למטרת עסק:
	1. ההלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוצה;
	2. ההלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח;
	3. ההלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים;
	4. ההלוואה מיועדת למימון פירעון מוקדם של הלואה במלואה או בחלקה כאמור בסעיפים קטנים 1,2. הלואות בלון/בולט - הלואה שבמהלך כל תקופתה משולמים רק תשלומי הרבית, ואילו הקרן נפרעת במלואה בסוף התקופה. לעיתים גם הרבית משולמת בסוף התקופה.
	הלמ"ס - הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - ארגון הפועל מתוקף סמכות חוקית לאיסוף נתונים רשמיים על החברה ועל הכלכלה בישראל ולהפצתם.
	הסכמי CSA - הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבות יומית, לרוב, המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.

הפרשה פרטנית - הפרשה שנקבעת בהתאם לבחינה פרטנית של כל חוב ונקבעת בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהוון בשיעור הרבית המקורית של החוב או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הבטחון. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב כפגום, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת על ידי הגורמים העסקיים המטפלים בלווה ועל ידי יחידות ניהול סיכונים האשראי בחטיבה לניהול סיכונים, באמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם.

ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, ההפרשה הפרטנית מבוצעת על כל חוב העולה על 1 מיליון ש"ח המצוי בפיגור של 90 יום.

הפרשה קבוצתית - הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ-מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.

חבות - סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין. החבות כוללת, בין היתר, אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מבעבר לדלפק (OTC).

חבות/חוב בהשגחה מיוחדת - חוב או חבות, לרבות חשיפת אשראי חוץ מאזנית, אשר הנהלת הבנק רואה צורך להגביר לגביהם את אמצעי המעקב והפיקוח, אם כי אינה צופה להפסדי אשראי בגינם. לחוב/חבות בהשגחה מיוחדת יש חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב של ההנהלה. צורך כזה יתכן שיייווצר נוכח שיקולים הקשורים בהתפתחויות ענפיות או אזוריות, או נוכח שיקולים ספציפיים הקשורים באינטונות הפיננסית של החייב, היקף וטיב המידע המצוי בידי התאגיד הבנקאי באשר לחייב ופעילותו העסקית, מצב הבטחונות, פיגורים בפירעון החובות, קשרי החייב עם גופים אחרים הנחשבים כבעייתיים וכו'.

חברת דירוג - חברה הקובעת דירוגי אשראי לממשלות, לחברות ולחובות המונפקים על ידם. בישראל פועלות שתי חברות דירוג - "מעלות" ו"מדורג".

חוב בעייתי - חוב בהשגחה מיוחדת, חוב בסיווג נחות, או חוב בסיווג פגום, לרבות חוב שאורגן מחדש. חוב בפיגור - פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם כולו או חלקו לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפרעונו. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחלק של חוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שתגדיר הנהלת התאגיד הבנקאי.

חוב שאורגן מחדש - הסדר שלפיו תאגיד בנקאי - משיקולים כלכליים או משפטיים הקשורים במצבו הפיננסי של הלווה - מעניק ללווה, לפי הסכם או על פי דין, תנאים מיוחדים שלא היו ניתנים בנסיבות אחרות ואשר מכוונים לאפשר ללקוח לעמוד בהחזר החוב בתנאים החדשים, למעט הסדר לשינוי בתנאי חוב שבעיקרו משקף תמורות בתנאי האשראי במשק.

חובת נזילות - לפי חוק בנק ישראל מוטלת על הבנקים חובה להחזיק היקף נכסים נזילים בהתאם להוראות הנזילות.

חוזה **SWAP** - סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.

חוזה אקדמה (**FORWARD**) - חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה זה אינו חוזה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צורכי הלקוח.

חוזה עתידי (**FUTURE**) - חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה עתידי זה הוא חוזה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים.

	חוזי אופציה - מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חוזת רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופאית) תאריך מסוים. חוזת מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופאית) תאריך מסוים. חשבונות חוזרים דביטוריים (חח"ד) - חשבונות עו"ש שלגביהם קיימות מסגרות אשראי מאושרות מראש החייבות בעמלת הקצאה.
י	יחס הלימות ההון - יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות. יחס כיסוי נזילות (LCR) - יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה. יחס מינוף - מוגדר כמידת ההון (המונה) מחולק במידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבטא באחוזים.
כ	כושר החזר - היכולת של לוואי לעמוד בתשלומים שנקבעו להחזר הלוואה. כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה PD (Probability of Default) - מונח המתאר את הסבירות הפיננסית לכשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה. המונח מספק הערכה של הסבירות שלו לא יוכל לעמוד בהתחייבויות שלו. כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.
ל	לוואה - בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לוואה עשויה להיות נוטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיע הבנק. לצורך בחינת החשיפת הבנק הלוואה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוגו וכן מספר לוויים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".
מ	מדיניות מוניטרית - מדיניות המנוהלת על ידי הבנק המרכזי. תפקידה להשיג את מטרות הבנק באמצעות קביעת הרבית לטווח קצר וכלים מוניטריים נוספים. מדיניות פיסקלית - מדיניות הממשלה בנושאי תקציב המדינה, הכנסותיה והוצאותיה, גביית המסים וגודל החוב הציבורי. על תכנון וביצוע מדיניות זו מופקד משרד האוצר. מס"ב - מרכז הסליקה הבנקאי בע"מ - חברה בבעלות חמשת הבנקים הגדולים, המנהלת מערכת אוטומטית לסליקה נטו של חיובים וזיכויים אלקטרוניים. מערכת זה"ב RTGS - מערכת תשלומים לסליקה מיידיה וסופית של תנועות כספיות בין בנקים לבין גורמים עסקיים נוספים. מק"מ - מלוואה קצר מועד - נייר ערך ממשלתי המונפק על ידי בנק ישראל, והוא משמש כאחד הכלים המוניטריים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ מונפק בכיוון לטווח של עד שנה, אינו צמוד ואינו נושא רבית. משך חיים ממוצע (מח"מ) - הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הרבית של האיגרת.
נ	נגזר אשראי - חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון. נגזר מגדר (Hedge) - נגזר שהנהלת הבנק מייצגת אותו כמגדר ובתנאי שהוא כשיר לכך. זאת כאשר אופי החשיפה לסיכונים של המגדר זהה לאלה של המגודר. הפריט המגודר צריך להיות מזוהה ספציפית. בתחילת הגידור קיים תיעוד פורמלי של יחס הגידור ושל המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי ביצירת הגידור, לרבות זיהוי המכשיר המגדר, הפריט המגודר, מהות הסיכון המגודר ואופן הערכת האפקטיביות של המכשיר המגדר בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההון של הפריט המגודר, שניתן ליחס אותה לסיכון המגודר. נדרש בסיס סביר לאופן בו התאגיד הבנקאי מתכנן להעריך את אפקטיביות המכשיר המגדר. ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך שלא סווגו כניירות ערך המוחזקים לפדיון או כניירות ערך למסחר.

ניירות ערך למסחר (Trading securities) - ניירות ערך שנרכשו ומוחזקים במטרה למכרם בקרוב (לכן הם מוחזקים לתקופות קצרות). פעילות למסחר מתבטאת בדרך כלל בפעילות ערה של קניות ומכירות ומטרתה בדרך כלל להפיק רווחים ממסחר - הפרשים בין מחירי BID ו-ASK, הפרשים בין מחירי retail ו-wholesale, שינויים קצרי מועד במחיר וכו'.

סיכון אשראי - הסיכון שצד בעסקה לא יוכל לעמוד בהתחייבותיו במלואו.

סיכון אשראי חוץ-מאזני - כפי שחושב לצורך המגבלה על חבות של לוה, כמוגדר להלן: סך כל הסכומים האלה:

1. ערבות, קבול שטרות, ניכיון משנה של שטרות, אשראי תעודות והתחייבות לשלם כסף על חשבון הזולת.

2. עסקה עתידית - סך כל הסכומים האלה: 10% מיתרת עסקה עתידית.

א. "עסקה עתידית" - כל אחת מאלה, הן כשהתאגיד הבנקאי צד לה והן כשהוא ערב לה:

(1) עסקה מסוג Forward או Future, במטבע שהוא הילך חוקי או בסל המטבעות, בטובין, בניירות ערך או בזכויות; אלא אם כן קיימת עם אותו לקוח עסקה עתידית מאותו סוג שתקוזז כנגד העסקה הראשונה במועד פירעונה;

(2) עסקת חליפין ברבית או בתשואות אחרות, לרבות בהפרשי הצמדה או בהפרשי שער;

(3) הסכם מסוג Forward rate agreement או Future rate agreement.

(4) רכישת אופציה על ידי התאגיד הבנקאי לקנות או למכור את אחד הנכסים האמורים בפסקה זו. למעט:

עסקה בחוזה הנסחר בבורסה, שמסלקת הבורסה אחראית כלפי הלקוח למימושו וקיימות דרישות להתאמה יומית של ה"מרג'ין";

יתרת עסקה עתידית עם לקוח שהוא מהסוג המפורט בפסקה 2(א)(1) לעיל, אשר תקוזז במועד פירעונה כנגד עסקה עתידית הפוכה מאותו סוג ועם אותו לקוח - בסכום שחייב במועד הלקוח לאחר הקיזוז.

סכום ההתחייבות של התאגיד הבנקאי למסלקת מעו"ף, בגין סכום הבטוחות שבו מתחייב לקוח לפי התרחישים כמפורט בחוקי העזר של מסלקת מעו"ף.

3. התחייבות (לרבות מותנות) של התאגיד הבנקאי למתן אשראי או להוצאת ערבות, למעט התחייבות כאמור, שמימושה מותנה בקבלת בטוחות המשמשים כניכויים - בגובה סכום האשראי או הערבות.

4. האמור לעיל כפוף להוראות האלה:

א. אם התחייבות למתן אשראי או להוצאת ערבות מותנית בפירעון אשראי אחר או ערבות אחרת, סכום החבות לא יעלה על סכום החבות המירבית מביניהם, ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא, כי לא ניתן לממש את ההתחייבות ללא הקטנת האשראי, או הערבות, הקיימים, באותו סכום.

ב. התחייבות למתן אשראי לא תשוקלל בשיעור גבוה יותר מהחבות הסופית עצמה, אם תמומש.

ג. התחייבות למתן אשראי, או להוצאת ערבות, אשר נקבע במפורש בהסכם עם הלווה, כי תמומש רק אם לא תביא לחריגה ממגבלות לוה או קבוצת לוויים בהתאמה, לא תיחשב כ"חבות", ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא, כי לא ניתן לממש את ההתחייבות אם תביא לחריגה ממגבלות לוה או קבוצת לוויים בהתאמה, באותו סכום.

סיכון אשראי מאזני - אשראי לציבור באחריות התאגיד הבנקאי בניכוי הפרשה פרטנית להפסדי אשראי ובתוספת השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

סיכון משפטי - סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

סיכון נזילות - סיכון שהבנק לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו למפקידים, עקב התפתחויות לא צפויות, ויאלץ לבצע פעולות מהירות למימוש נכסים במחירי הפסד. במובנו הרחב יותר, סיכון נזילות מתייחס לכל גוף, לאו דווקא בנק, שיש לו התחייבויות, ועלול להגיע למצב של חדלות פרעון עקב אי יכולת לממש את נכסיו במועד הפרעון.

סיכון רבית - סיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשיעורי הרבית במטבעות השונים. סיכון שוק - סיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוז' מאזניות הנובע משינוי בשווי ההון של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי השוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, שיעורי רבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות).

סיכון תפעולי - הסיכון שליקויים במערכות או בסביבתן יביאו לאובדן בלתי צפוי. בסיכון זה נכללות טעויות אנוש או קריסת רכיבי חומרה, תוכנה או מערכת תקשורת שיש להם חשיבות חיונית לסליקה. סליקה - תהליך פיננסי של חיוב וזיכוי לקוחות.

ע רבוביות להבטחת אשראי - התחייבויות על חשבון לקוחות מהסוגים הבאים:

1. ערבות, כתב שיפוי או התחייבות אחרת לנותן האשראי או למי שעבר למילוי התחייבותו של מקבל האשראי, לרבות ערבויות ליתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי;
2. ניכיון משנה שלא על ידי בנק ישראל, כאשר לקונה זכות חזרה אל התאגיד הבנקאי המוכר;
3. ערבות לטובת ספק שירותים או סחורות להבטחת תשלומים בעד השירותים או הסחורות שהוא מספק.

4. ערבות לטובת משכיר ציוד להבטחת תשלומים של שוכר הציוד.
ערבות בנקאית - התחייבות של הבנק הערב לשלם לצד ג' את הסכום הנקוב בכתב הערבות בעת דרישתו. הערבות הבנקאית מונפקת על פי בקשתו של לקוח הבנק.
ערבות חוק מכר - ערבות הניתנת על ידי בנק לרוכש דירת מגורים ממוכר דירה חדשה, המבטיחה לקונה את החזרת הכספים ששילם למוכר תמורת הדירה במקרה שהמוכר לא יוכל להעביר לקונה את הזכויות בנכס, כמוסכם בהסכם המכר ומחמת העילות שנקבעו בחוק.

פ פח"ק - פקדון חוזר קרדיטורי - פקדון חוזר קרדיטורי הינו פקדון שתנאיו הם:

1. אסור כי החשבון יימצא ביתרת חובה.
2. אין לשלם מהחשבון בהמחאה.
3. אין להעביר מהחשבון למוטב אחר או לחשבון אחר, למעט חשבון העו"ש של אותו לקוח באותו תאגיד בנקאי.
4. הפקדון אינו צמוד.

פקדון קצר מועד (פק"מ) - כסף המופקד בבנק לתקופה קצרה - עד שנה - הנושא רבית שקלית, קבועה מראש לכל התקופה או משתנה בהתאם לשינויים בריבית בנק ישראל.

פקדונות לזמן קצוב - פקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה.

פקדונות לפי דרישה - פקדון שאינו פקדון לזמן קצוב.

ק קבוצת לווים - הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת.

קונסורציום - עסקת אשראי במסגרתה מתאגדים מספר גופים פיננסיים ומעניקים יחד הלוואה ללווה. קרן נאמנות - קרן המנוהלת על ידי גוף שהוא הנאמן שלה - כגון בנק, חברת ביטוח, או חברה להשקעות בניירות ערך - על פי הסכם נאמנות שאישרה הרשות לניירות ערך, ולאחר פנייה לציבור באמצעות תשקיף. קרן נאמנות מאפשרת למשקיעים לפזר השקעות על ידי השקעה בסל מגוון של ניירות ערך.

ר	רווח בסיסי למניה - הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.
	רביית בנק ישראל - רביית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים.
	רביית פריים - רביית הנקבעת בכל בנק על בסיס רביית בנק ישראל.
ש	שווי הוגן - ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית:
	רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק;
	רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים;
	רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש בטכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.
	שווי הוגן ברוטו חיובי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים שחייב לבנק הצד הנגדי לו, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.
	שווי הוגן ברוטו שלילי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים, כאשר הבנק חייב כסף לצד הנגדי, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים.
	שוק המעו"ף - שוק של מכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב.
	שיעור המימון (LTV) - שיעור המימון הינו מרכיב המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדיור יורדים, לווים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם.
	שיעור התשואה הפנימי (ש"פ) - מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הרביית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.
	שיעור התשואה להון - התשואה להון הינה הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מחולק בהון הממוצע המיוחס לבעלי מניות הבנק.
	שירותים בנקאיים אוטומטים - חברה בע"מ שהוקמה בשנת 1978 על ידי חמשת הבנקים הגדולים בישראל כדי לנהל עסק של מתן שירותים למוסדות פיננסיים שונים (בנקים, מוסדות כספיים, חברות לכרטיסי אשראי, קופות גמל וכד'). חברת שב"א פועלת בארבעה תחומים עיקריים:
	(1) ניהול רשת התקשורת בין מסופי כרטיסי האשראי שבבתי העסק להלן (POS) לחברות כרטיסי אשראי.
	(2) ניהול רשת הכספומטים שאינם מוצבים בסניפי הבנק.
	(3) ניהול רשת התקשורת של הכספומטים המוצבים בבנקים.
	(4) מתן שירותי תקשורת לחברות כרטיסי אשראי מול מס"ב ולתאגידים הבנקאיים המשתתפים במכרזים המוניטריים מול בנק ישראל.
ת	תהליך הסקירה הפיקוחי (Supervisory Review Process) SREP - התהליך נועד להבטיח, כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונים.
	תוצר מקומי גולמי (תמ"ג) - סך הסחורות והשירותים שיוצרו בתוך מדינה מסוימת במהלך תקופה נתונה, במונחים כספיים. התוצר שווה גם לסך תשלומי השכר ורווחי הפירמות.
	תעודת סל - נייר ערך המקנה למחזיק בו תשואה על פי מדד כלשהו. מנפיק התעודה מבטיח לקונה להחזיר לו את כספו בתום תקופה מסוימת בתוספת שיעור העלייה של המדד שהתעודה צמודה אליו.
	תשואה לפדיון - התשואה שתתקבל מאיגרת חוב (או מכל מכשיר חוב אחר) אם היא תוחזק עד לפדיונה הסופי, ואם כל התקבולים ממנה (קרן ורביית) יישאו אותו שיעור תשואה. ידועה גם כתשואה הפנימית של איגרת חוב ומוצגת בדרך כלל במונחים של רביית שנתית אפקטיבית.

א	אומדנים חשבונאיים קריטיים	72,95
	אסטרטגיה עסקית	9
	אקטואריה	73,221
ב	באזל	23,148,272
	בטחונות	32,67,157
	בקריות	77
ג	גידור	106,107,158
ד	דוח רווח והפסד	87
	דוח על הרווח הכולל	88
	דוח על השינויים בהון	90
	דוח תזרים מזומנים	91
	דוח רואי החשבון המבקרים	83,85
	דיבידנדים ומדיניות חלוקת רווח	24,146
ה	הון אנושי	248
	הון והלימות הון	23,148
	הון מניות	90,146
	הון עצמי רובד 1	24,149
	הון רובד 2	24,149
	הלבנת הון	64,262,272
	הלוואות לדיור	103
	הסדרי חוב וארגון מחדש של חובות	
	בעייתיים	34,101,102,194
	הפרשה למסים על הרווח	16,114,123
	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	15,72,103,191,273
	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי	72,103,273
ו	ועדת שטרומ	259
ח	חובות בעייתיים	32,40,99,194
	חובות פגומים	33,34,99,100,191,194
י	יחסי הון	7,24,149
	יעד הון	23,148
ל	לקוחות עסקיים	28,165,186
	לקוחות קמעונאיים	27,165,186
מ	מאזן	89
	מבנה ארגוני	247
	מגזרי פעילות	25,165,186
	מדד המחירים לצרכן	11,94,254
	מדינות זרות	41
	מדיניות חשבונאית	72,94
	מדיניות ניהול סיכונים	8,30
	מזומנים ושווי מזומנים	91
	מחויבות בגין הטבות פרישה	73,139
	מימון ממונף	42

	24,152	מינוף
	261,262	מיסוי
	123	מסים נדחים
	18,199	מסגרות אשראי
נ	75,106,108,158	נגזרים
	57,59,68,153	נזילות
	20,76,106,130	ניירות ערך
	31	ניתוח תרחישי קיצון
	24,149	נכסי סיכון
	136	נכסים אחרים
ס	8,61,257,272	סייבר
	66	סיכון מוניטין
	59	סיכון מימון
	32,67	סיכון אשראי
	58,68	סיכון נזילות
	8	סיכון רגולטורי
	44,67	סיכון ריבית
	44,67	סיכון שוק
	60,68	סיכון תפעולי
	62,69	סיכון משפטי
	63	סיכונים אחרים
ע	15,117,122,257	עמלות
	35	ענפי משק
	94,215	עסקאות עם צדדים קשורים
	44	ערך בסיכון (var)
פ	16,111,135	פחת והפחתות
	73,112,119,139	פנסיה
	21,95	פקדונות הציבור
צ	94,215	צדדים קשורים
ר	68	ריכוזיות לווים וקבוצת לווים
	68	ריכוזיות ענפית
	87,115,127	רווח למניה
	110,135	רכוש קבוע
ש	46,75,158,208	שווי הוגן
	241	שכר רואי חשבון המבקרים
ת	250	תגמול
	31	תיאבון לסיכון
	20,106,130	תיק למסחר
	7,13	תשואה להון